

Jaarstukken 2014

Colofon

De Jaarstukken 2014 is een uitgave van de gemeente Renkum

Vormgeving
Team Financiën

Druk
Huisdrukkerij gemeente Renkum

Oplage
60 exemplaren

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Deel I Jaarverslag	13
Programmaverantwoording.....	15
Programma 01 Werk & inkomen.....	16
Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie.....	25
Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen.....	39
Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid.....	45
Programma 05 Veiligheid.....	56
Programma 06 Verkeer.....	59
Programma 07 Sport, kunst & cultuur.....	64
Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme.....	69
Programma 09 Burger, bestuur & organisatie.....	75
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	79
Stelpost onvoorzien.....	79
Paragrafen.....	80
Paragraaf 1 Lokale heffingen.....	80
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	89
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	94
Paragraaf 4 Financiering.....	104
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering.....	106
Paragraaf 6 Verbonden partijen.....	115
Paragraaf 7 Grondbeleid.....	131
Paragraaf 8 Subsidies.....	136
Deel II Jaarrekening.....	143
Opzet van de jaarrekening.....	145
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting.....	147
Programma 01 Werk & inkomen.....	147
Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie.....	153
Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen.....	160
Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid.....	162
Programma 05 Veiligheid.....	166
Programma 06 Verkeer.....	167
Programma 07 Sport, kunst & cultuur.....	170
Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme.....	173
Programma 09 Burger, bestuur & organisatie.....	174
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	179
Resultaatbepaling.....	182
Inleiding.....	182
Gerealiseerd saldo van lasten en baten.....	182
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.....	182
Gerealiseerd resultaat.....	183
Analyse rekeningresultaat 2014.....	184
Resultaatbestemming- en besteding.....	185
Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien.....	187
Begrotingsrechtmatigheid.....	187
Incidentele baten en lasten.....	188
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).....	189
Balans per 31 december 2014.....	190
Waarderingsgrondslagen 2014.....	191
Toelichting op de balans.....	193
Immateriële vaste activa.....	193
Materiële vaste activa.....	193
Financiële vaste activa.....	198
Vorraden.....	199
Vorderingen.....	203
Liquide middelen.....	204
Overlopende vlottende activa.....	205

Eigen vermogen.....	205
Reserves.....	205
Voorzieningen.....	218
Langlopende schulden	223
Kortlopende schulden	223
Overlopende passiva	225
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	226
Schatkistbankieren.....	227
Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen	228
Deel III Bijlagen.....	231
Bijlage 1 Productenrekening	233
Bijlage 2 Weerstandscapaciteit en Risico's	235
Bijlage 3 Financiering.....	252
Bijlage 4 Kredieten	255
Bijlage 5 Welk beleid is voor handen?	261
Bijlage 6 Specifieke uitkeringen (SiSa)	267
Vaststelling Jaarstukken 2014.....	270

Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken 2014. Met deze stukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, legt het college verantwoording af over het in 2014 gerealiseerde beleid. Uw raad kan op grond van de jaarstukken beoordelen of het college in overeenstemming met de in de begroting gestelde kaders heeft geopereerd. Daarnaast dienen de jaarstukken ter beoordeling van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beheer en beleid. De jaarstukken vervullen dus een rol bij de verantwoording en controle.

De indeling van dit document is nagenoeg identiek (conform art. 4 BBV) aan de Begroting 2014. Aansluiting tussen begroting en jaarstukken is namelijk belangrijk voor het inzicht. Het jaarverslag in deze jaarstukken is de tegenhanger van de beleidsbegroting en de jaarrekening is dat van de financiële begroting uit de Begroting 2014.

Uitzondering hierop vormen de 'effectindicatoren'. Met effectindicatoren meten we of de doelstellingen zijn bereikt. Veel effectindicatoren uit de Begroting 2014 zijn geënt op het klantentevredenheidsonderzoek. Dit onderzoek is in 2013 voor het laatst uitgevoerd. De uitkomsten zijn meegenomen in de jaarstukken 2013. Voor 2014 is veelal geen recentere informatie beschikbaar dan die uit 2013. Daarnaast is in het Meerjarenbeleidsplan 2014-2018, en de uitwerking daarvan in de Begroting 2015, er voor gekozen geen effectindicatoren op te nemen. Om deze redenen hebben we besloten de voortgang betreffende de effectindicatoren niet op te nemen in deze Jaarstukken 2014.

Deel I Het jaarverslag

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit de volgende verplicht voorgeschreven onderdelen:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De huidige coalitie heeft haar Coalitieakkoord 'Veranderend Renkum' 2014-2018 nader uitgewerkt in het Meerjarenbeleidsplan 2014-2018 en vervolgens in de Begroting 2015. In 2015 vinden de voortgangsrapportages plaats op basis van het nieuwe coalitieakkoord.

Bij de beleidsmatige informatie die is opgenomen in deze onderdelen van de jaarstukken gaat het om een verantwoording van de beleidsvoornemens die waren opgenomen in de Begroting 2014. De visie, doelstellingen en activiteiten in het jaarverslag zijn afkomstig uit het voorgaande coalitieakkoord (2010-2014) en de uitwerking daarvan in het Meerjarenbeleidsplan 2010-2014. Het jaar 2014 is daarmee een 'overgangsjaar'. De genoemde visies en doelstellingen kunnen daardoor afwijken van de uitgangspunten van de huidige coalitie.

Deel II De jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2014. De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting.

Resultaat 2014

In de Najaarsnota 2014 is een voordelig resultaat van € 35.000 (incl. grondexploitatie) geprognosticeerd. Rekening houdend met nog aanwezige stelposten, verwachtten wij een voordelig resultaat van € 195.000. Dit bestond uit een nadeel van € 278.000 voor de gemeentelijke

exploitatie en een voordeel van € 473.000 binnen de grondexploitatie. De jaarrekening sluit nu met het volgende resultaat:

Resultaat per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting	Begroot na wijziging	Jaarstukken	Vershil
01 Werk & inkomen	-3.288	-3.858	-3.804	54
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	-8.533	-8.695	-8.547	149
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	-2.087	-1.586	-1.657	-71
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	-2.227	-2.069	-2.032	37
05 Veiligheid	-2.927	-2.882	-2.870	12
06 Verkeer	-3.845	-3.924	-4.088	-164
07 Sport, kunst & cultuur	-3.809	-3.958	-3.735	223
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	-344	-444	-446	-2
09 Burger, bestuur & organisatie	-3.893	-4.320	-4.834	-514
Totaal programma's	-30.953	-31.735	-32.013	-278
Algemene dekkingsmiddelen	31.004	31.770	32.180	410
Totaal resultaat	51	34	166	132

In deel II van deze jaarstukken zijn de afwijkingen ten opzichte van de Najaarsnota 2014 nader toegelicht. In het volgende overzicht is de samenstelling van het rekeningsaldo ten opzichte van de Begroting 2014 kort samengevat. Daarbij is aangegeven:

- welk programma en product het betreft;
- een korte omschrijving van de reden van het voordeel (+) of nadeel (-);
- of het een incidenteel of structureel resultaat betreft. Wanneer sprake is van een structureel resultaat in de jaarrekening, zal hier in de Voorjaarsnota 2015 op worden teruggekomen.

Alleen de grote afwijkingen (> € 25.000 per product) zijn vermeld. Verschuivingen van budgetten tussen producten of programma's zijn buiten beschouwing gelaten.

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
1. Werk en inkomen				
A. Arbeidsparticipatie	WSW: het voordeel op de Wsw is een bedrag van € 34.000, het autonome deel dat beschikbaar is voor het mogelijke exploitatietekort van Permar WS. Permar WS heeft de jaarrekening 2014 nog niet gepresenteerd, maar de laatste prognose is dat er een klein tekort zal zijn. Wij stellen u voor dit resultaat van € 34.000 ten gunste van het resultaat 2014 te brengen en een eventuele bijdrage in het tekort 2014 van de Permar te verwerken in de Voorjaarsnota 2015.	34	Inc.	JRK
A. Arbeidsparticipatie	Kinderopvang: naast de basisvoorziening kinderopvang die uitgevoerd wordt door de Belastingdienst, hebben gemeenten nog een klein budget beschikbaar voor een bijdrage in de kosten van kinderopvang. Hierbij worden de draagkrachtregels van de bijzondere bijstand gehanteerd. In 2014 hebben wij de vergoedingen die verband houden met arbeidsparticipatie	20	Inc.	JRK

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
	vanuit het Participatiebudget/ WWB-werkdeel vergoed.			
D. Inkomensvoorziening	In de begroting 2014 zijn wij er vanuit gegaan dat de uitgaven binnen de inkomensvoorziening de rijksbijdrage met € 70.000 zou overstijgen. In de voorjaarsnota is de verwachte gemeentelijke bijdrage met € 150.000 bijgesteld. In de najaarsnota is dit verhoogd met € 322.000 naar het maximale eigen risico van 7,5 % (€ 542.000). In de jaarstukken blijkt de rijksbijdrage uiteindelijk met € 805.000 te zijn overschreden. Hiervan betreft € 550.000 het eigen risico. Voor de overige € 305.000 wordt een beroep gedaan op de MAU (Meerjarige aanvullende uitkering vanuit het Rijk).	-480	Inc.	VJN/ NJN/ JRK
E. Minimabeleid	Schuldhelpverlening. Sinds 2014 voeren wij de schuldhelpverlening uit in eigen beheer, waarbij de feitelijke schuldregelingstrajecten zijn aanbesteed. Deze aanbesteding gaf een nadeel van € 50.000 in de voorjaarsnota. Bij de jaarrekening werd duidelijk dat extra inzet nodig was om bestaande dossiers te completeren. Dit resulteerde in een aanvullend nadeel van € 51.000.	-101	Inc.	NJN/ JRK
E. Minimabeleid	Bijzondere bijstand. De uitgaven zijn in 2014 verder gestegen, wat leidt tot een negatief resultaat van € 38.000. Het betreft met name kosten van inwoners voor wie inkomensbeheer is geïndiceerd. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor woninginrichting, woonkostentoeslag, eenmalig levensonderhoud en bijzondere bijstand voor jongeren onder de 21 jaar die in een instelling of inrichting verblijven.	-38	Inc.	JRK
E. Minimabeleid	Nieuw beleid minimabeleid. Van het Rijk zijn middelen ontvangen voor de intensivering van het minimabeleid. De overige middelen zijn ingezet voor de bestrijding van armoede middels de hiervoor genoemde uitgaven voor bijzondere bijstand en schuldhelpverlening.	90	Inc.	JRK
Totaal programma 1		-475		
2. Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
K. Lokaal educatieve agenda	Kosten voor de bibliotheek op school die eerder voor 50% geboekt waren op de LEA zijn op grond van verruimde regels inzake onderwijsachterstanden alsnog geboekt op dat budget. Datzelfde geldt voor de kosten die tijdelijk gemaakt moesten worden in het kader	71	Inc.	JRK

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
	van de aansturing van de LEA het laatste halfjaar van 2014. Daarnaast is er geen extra inzet geweest op de aansluiting passend onderwijs-jeugdhulp.			
L. Onderwijshuisvesting	Doordecentralisatie de Brouwerij: Op basis van een overeenkomst met de Brouwerij heeft zij recht op een vergoeding per leerling. Als gevolg van een toename van het leerlingenaantal stijgt deze vergoeding. Doordat gemeentebreed de groei van het aantal leerlingen lager ligt, wordt dit nadeel niet volledig gecompenseerd door een hogere algemene uitkering. Per saldo een nadeel van € 39.000.	-39	Str.	NJN
N. Leerlingenvervoer	In 2014 is het leerlingenvervoer aanbesteed. De begeleiding van deze aanbesteding kostte € 11.000. Daarnaast is extra energie gestoken in de begeleiding van de transitie van kinderen van het taxivervoer naar het openbaar vervoer (€ 17.000). Ondanks deze acties is het gebruik van taxivervoer en openbaar vervoer hoger dan was begroot (€ 30.000).	-58	Inc./ Str.	JRK
O. Peuterspeelzaalwerk	Een belangrijk deel van het peuterspeelzaalwerk over 2014 had betrekking op het onderwijsachterstandenbeleid en kon daarmee worden bekostigd uit rijksmiddelen. Hierdoor is een voordeel van € 79.000 gerealiseerd.	79	Inc./ Str.	JRK
Totaal programma 2		53		
3. Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen				
D. Grondexploitatie	Arnhems Buiten en Utrechtseweg 123: Voor beide projecten konden niet alle kosten worden verhaald op de initiatiefnemers. Dit leidde tot een nadeel van € 31.000 in de voorjaarsnota.	-31	Inc.	VNJ
D. Grondexploitatie	Bergerhof: Bij het project Bergerhof is de totale verkoopopbrengst van de 1 ^e en 2 ^e tranche in 2014 ingeboekt (€ 480.000).	480	Inc.	NJN
D. Grondexploitatie	De actualisatie van de projecten in de jaarrekening leidt tot een nadeel van € 47.000. Dit betreft met name projecten op basis van particuliere initiatiefnemers, waarbij de kosten hoger zijn dan de afgesproken vergoeding of waarbij kosten zijn gemaakt terwijl het project reeds was beëindigd.	-47	Inc.	JRK
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	Door toename van het regulier aantal aanvragen omgevingsvergunning (bouwen) en bouwprojecten is het verwachte legesbedrag in de najaarsnota met € 75.000 verhoogd.	75	Inc.	NJN

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	Als gevolg van een faillissement is in de jaarrekening een openstaande legesnota van €35.000 als oninbaar afgeboekt.	-35	Inc.	JRK
Totaal programma 3		442		
4. Milieu, natuur & duurzaamheid				
D. Riolering en water	In het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan) hebben we gerekend met 3% inflatiecorrectie over de stand van de reserve Rioolheffing. Het CBS-cijfer voor grond-, weg- en waterbouw is momenteel veel lager. Het verschil van €114.000 is vrijgevallen in de najaarsnota.	114	Str.	NJN
Totaal programma 4		138		
6. Verkeer				
A. Verkeersmaatregelen	Wegmarkering: In 2014 moest veel extra markering (ook uit oogpunt van verkeersveiligheid) worden opgefrist, waardoor het beschikbare budget niet toereikend bleek. Dit lijkt de afgelopen jaren structureel te zijn. Wij zullen daarom in 2015, op basis van de in maart uit te voeren inspectie, een plan van aanpak opstellen.	-35	Inc.	JRK
D. Wegen, straten en pleinen	Openbare verlichting: De grootste afwijkingen liggen bij het stroomverbruik en het onderhoud van de lichtmasten en armaturen. Op deze posten is al enkele jaren een hoger budget nodig dan beschikbaar. In 2015, met de nieuwe beleidsnota, willen wij dit inzichtelijk hebben o.a. door slimme meters aan te schaffen. Vanaf 2015 zal het stroomverbruik langzamerhand gaan dalen doordat steeds meer LED-verlichting wordt toegepast. Eind 2015, begin 2016 gaan wij het onderhoud van de maten en armaturen opnieuw aanbesteden, waarmee wij verwachten financieel voordeel te behalen.	-83	Inc.	JRK
Totaal programma 6		-118		
7. Sport, kunst & cultuur				
B. Openbaar bibliotheekwerk	De taakstelling op het bibliotheekwerk moet worden gehaald op huisvesting. Daartoe is de bibliotheekvoorziening in Doorwerth m.i.v. 2014 gesloten. De frictiekosten voor de eenmalige afkoop van het huurcontract voor Doorwerth bedragen € 40.000. Dit nadeel is verwerkt in de voorjaarsnota.	-40	Inc.	VJN
C. Monumenten	Vrijval reserve monumenten: Doel van deze reserve was het afdekken van risico's met betrekking tot monumenten. Dit doel kan ook bereikt worden binnen de weerstandsreserve.	94	Inc.	VJN

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
	Het in stand houden van een afzonderlijke reserve is daarmee overbodig. In de Jaarstukken 2013 is besloten de reserve monumenten vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve.			
E. Sportaccommodaties	Kunstgrasveld: In 2014 is door uw raad eenmalig een bedrag van ca. € 207.000 beschikbaar gesteld als bijdrage in de aanleg van een kunstgrasveld voor voetbal op sportpark de Bilderberg. Dit is verwerkt in de najaarsnota. Vanwege diverse belemmeringen in de realisatie is het niet mogelijk geweest in 2014 de aanleg te starten. De aanleg zal in 2015 plaatsvinden.	-207 207	Inc.	NJN/ JRK
Totaal programma 7		54		
9. Burger, bestuur & organisatie				
B. Dienstverlening	Leges GBA: De burger heeft bij steeds minder instellingen een uittreksel uit de Basisregistratie Personen nodig door regeldrukvermindering van instellingen of door het vervallen van de wettelijk plicht. Dit leidt tot € 16.000 lagere legesinkomsten.	-16	Str.	VJN
B. Dienstverlening	Rijbewijzen: In 2014 zijn er minder rijbewijzen afgegeven dan begroot.	-25	Inc.	JRK
C. Belastingen	Voorziening belastingdebiteuren: Als gevolg van de afwikkelingen van faillissementen van bedrijven zonder slotuitkering aan de gemeente en afronding van WSNP trajecten van particulieren, zijn in dienstjaar 2014 meer vorderingen afgeboekt. Dit leidde tot een nadeel van €15.000 in de najaarsnota. Na analyse van het totaal van het vorderingenbestand per 31-12-2014 blijkt een extra storting van € 75.000 noodzakelijk om de voorziening belastingdebiteuren voldoende op niveau te brengen.	-90	Inc.	NJN/ JRK
C. Belastingen	Administratiekosten: In het jaar 2014 is het bedrag dat de gemeente Renkum heeft betaald voor vergoeding van proceskosten in bezwaar- en beroepsprocedures meer dan verdubbeld ten opzichte van voorgaande jaren. Deze toename tot € 23.000 boven begroting is veroorzaakt door een toename van het aantal procedures waarbij particulieren zich laten bijstaan door "no cure no pay" WOZ-bureaus. Dit is een landelijk beeld.	-23	Inc.	JRK
D. Bestuur en organisatie	Wachtgeld en pensioenen oud wethouders: In verband met een nieuwe wachtgeldverplichting is €67.000 toegevoegd aan de voorziening.	-367	Inc.	NJN/ JRK

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
	De hoogte van de pensioenvoorziening wordt gebaseerd op de jaarlijkse berekeningen van een extern bureau. Eind 2014 is helaas gebleken dat door een systeemfout bij het bureau, de berekeningen voor de zittende wethouders over 2013 niet juist waren. De correctie van deze fout betekent dat een extra storting van € 250.000 noodzakelijk is. Daarnaast is gebleken dat de uitkering van de verzekering van een oud-wethouder lager is dan het pensioen. Hierdoor is een extra storting van € 50.000 noodzakelijk.			
D. Bestuur en organisatie	Formatie Sociale Zaken: Door een groot aantal beleidswijzigingen en een aanzienlijke toename van uitvoerende werkzaamheden door toename van het uitkeringenbestand is in de aansturing van medewerkers extra formatie nodig. Tijdelijk, voor de duur van twee jaar, is 0,89 extra formatie binnen het team Sociale Zaken voor de functie van senior beleidsmedewerker met coördinerende taken vrijgemaakt in de voorjaarsnota.	-62	Inc.	VJN
D. Bestuur en organisatie	ICT/ dienstverlening: Door aanschaf van extra software en een herkapitalisatie van de stichting GovUnited is het budget voor het programma Dienstverlening met € 40.000 verhoogd in de voorjaarsnota. Daarnaast zijn meerkosten gerapporteerd voor applicatiebeheer, technisch beheer en telefonie.	-70	Inc./ Str.	VJN
D. Bestuur en organisatie	DIV Pandenarchief: In de begroting 2014 is voor de digitalisering van het pandenarchief rekening gehouden met een bedrag van € 170.000. De kosten ad € 20.000 voor advisering over een vervangingstraject zijn komen te vervallen. Daarnaast zijn de kosten voor de digitalisering gedaald met zo'n € 30.000 waardoor de hele post kan worden verlaagd tot € 120.000. Bij de jaarrekening is geconstateerd dat uitvoering in 2015 zal plaatsvinden.	50	Inc.	NJN
D. Bestuur en organisatie	Taakstelling maatschappelijk vastgoed: De aanpak om deze taakstelling vorm te geven vraagt nog meer voorbereiding. Het gevolg is dat de geplande taakstelling voor 2014 nog niet kan worden gerealiseerd.	-150	Inc.	NJN
Totaal programma 9		-753		
Algemene dekkingsmiddelen & onvoorzien				
A. Algemene uitkering	De algemene uitkering is bijgesteld op basis van	315	Inc./ Str.	VJN/ NJN

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
	de decembercirculaire 2013 (€ -111.000), de meicirculaire 2014 (€ 230.000) en de septembercirculaire 2014 (€ 167.000). Daarnaast leidde een daling van de WOZ-waarden en nabetalings over oude jaren tot een stijging van de algemene uitkering (€ 29.000).			
B. Belastingen	In de najaarsnota zijn op basis van de op dat moment bekende gegevens de OZB opbrengsten met € 107.000 verlaagd. Bij het opmaken van de jaarrekening bleken de inkomsten over 2014 € 28.000 hoger te liggen. De inkomsten over oude jaren laten daarentegen een nadeel zien van € 80.000.	-159	Inc.	NJN/JRK
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	In de voorjaarsnota is de prognose van de financieringskosten geactualiseerd. Dit resulteerde in een voordeel van € 135.000. In de najaarsnota is dit bedrag verhoogd met € 38.000. In de jaarrekening resteerde aanvullend € 18.000, waarmee het totale voordeel uitkomt op € 191.000.	191	Inc.	VJN/NJN/JRK
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Rente weerstandsreserve: Bij de begroting wordt de weerstandsreserve niet meegenomen als financieringsmiddel. Omdat de weerstandsreserve in 2014 maar voor een klein deel is aangesproken, is in de najaarsnota een rentevoordeel van €98.000 ingeboekt.	98	Inc.	NJN
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Onvoorzien: In 2014 is slechts €5.000 van de post voor onvoorziene uitgaven ingezet. Het resterende deel (€ 160.000) valt vrij ten gunste van het rekeningresultaat.	160	Inc.	JRK
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bij de beoordeling van de balans in de jaarrekening is een verjaarde nog te betalen post uit 2008 vrijgevallen (€ 131.000). Daarnaast is de voorziening dubieuze debiteuren SoZa op basis van een actuele berekening verlaagd met € 40.000.	171	Inc.	JRK
C. Algemene dekkingsmiddelen	BTW: Bij de Belastingdienst is een navordering bij het BTW compensatiefonds ingediend van totaal € 72.000 voor aanpassing van het mengpercentage over 2011 t/m 2013. Deze bedragen zijn in 2014 ontvangen.	72	Inc.	JRK
Totaal algemene dekkingsmiddelen & onvoorzien		692		
Totaal mutaties t.o.v. begroting toegelicht		165		
Overige verschillen		-50		

Programma/ product	Omschrijving	Bedrag	Inc./ str.	Gemeld in*
Totaal		115		
Saldo begroot		51		
Totaal jaarrekeningresultaat		166		

* VJN = Voorjaarnota 2014, NJN = Najaarsnota 2014, JRK = Jaarstukken 2014

Deel I

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Inleiding

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De programmaverantwoording bestaat uit de verantwoording over de realisatie van de programma's. In de programmaverantwoording worden de drie vragen, gesteld in het programmaplan van de begroting, beantwoord maar dan op basis van de realisaties.

De programmaverantwoording biedt daardoor per programma inzicht in:

1. de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd (Wat hebben we bereikt?);
2. de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken (Wat hebben we daarvoor gedaan?);
3. de gerealiseerde baten en lasten (Wat heeft het gekost?). Dit komt per programma terug in de tabel bij punt 3 'Wat heeft het gekost?'. Wanneer in de kolom 'afwijking' een positief getal gemeld wordt, is sprake van een voordeel. Een negatief getal houdt een nadeel in.

Daarnaast wordt in de programmaverantwoording een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen verstrekt en wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien.

Opbouw programmaverantwoording

In de Begroting 2014 zijn per begrotingsproduct doelstellingen en effectindicatoren geformuleerd. In het jaarverslag informeren wij u over de voortgang van de doelstellingen. De voortgang op de effectindicatoren hebben we, zoals reeds in de inleiding verwoord, achterwege gelaten.

Bij elk programma wordt allereerst de visie van het programma aangegeven. Vervolgens informeren wij u waar mogelijk over de voortgang van de doelstellingen. Tevens wordt verantwoording gegeven over de in 2014 geplande activiteiten. Tenslotte wordt in het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten gegeven. Een toelichting op de afwijkingen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten is opgenomen in deel 2, de jaarrekening.

Programma 01 Werk & inkomen

Visie

Zo veel mogelijk inwoners van onze gemeente met een afstand tot de arbeidsmarkt aan (duurzame) betaalde arbeid te helpen. Hierdoor wordt voorkomen dat zij in een sociaal isolement terecht komen en blijft de verzorgingsstaat betaalbaar op een manier die maatschappelijk aanvaardbaar is.

Betaald werk is de beste vorm van sociale zekerheid. Werk is van groot belang voor zowel de individuele mensen als de samenleving als geheel. Het gaat daarbij niet alleen om het verwerven van een inkomen. Werk draagt ook bij aan eigenwaarde en sociale contacten en vermindert de afhankelijkheid. Werk houdt mensen betrokken bij de samenleving. Werk is een voorwaarde voor solidariteit en emancipatie. De ambitie is zoveel mogelijk inwoners van onze gemeente met een afstand tot de arbeidsmarkt aan (duurzame) betaalde arbeid te helpen.

We willen daarbij recht doen aan de positie en taak van de (verplichte) adviesorganen in het kader van de Wwb.

Regionale Sociale visie

Renkum heeft samen met elf andere gemeenten in de regio Arnhem een regionale sociale visie opgesteld. Centraal in deze visie staat de mens en de manier waarop hij of zij de sociale leefomgeving beleeft. Kernbegrippen daarbij zijn eigen kracht, buurtkracht, het dichterbij de burger organiseren van taken en de gemeente als regievoerder.

Afgelopen jaar zijn ingrijpende veranderingen in het sociaal domein voorbereid die vanaf 1 januari 2015 van kracht zijn gegaan. Door de invoering van de Jeugdwet, de Participatiewet, de veranderingen in de WMO en de maatregelen in het passend onderwijs (samen de vier decentralisaties genoemd), hebben de gemeenten een grotere verantwoordelijkheid gekregen terwijl de beschikbare middelen afnemen.

Voor de uitvoering van participatiewet heeft de gemeente Renkum gekozen zich aan te sluiten bij de arbeidsmarktregio FoodValley, dit mede omdat ons werkvoorzieningsschap Permar Ws ook betrokken is bij deze arbeidsmarktregio.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Arbeidsparticipatie
- B. Inburgering en integratie
- C. Volwassenen Educatie
- D. Inkomensvoorziening
- E. Minimabeleid

A. Arbeidsparticipatie

Doelstelling

Het realiseren van een mate van arbeidsparticipatie onder de Renkumse werkzoekende beroepsbevolking die minstens gelijk is aan het landelijk gemiddelde.

Voortgang

Het aantal niet-werkende werkzoekenden (nww uitgedrukt als percentage van de beroepsbevolking) over 2014 is opnieuw gestegen ten opzichte van 2013. Landelijk is het percentage van 9,7% eind 2013 gestegen naar 10,3% in november 2014. In de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland (regio Arnhem) ligt het percentage eind 2014 op 11,3%. In gemeente Renkum is het nww-percentage gestegen van 7,6% eind 2013 naar 8,2% in november 2014.

In de gemeenten aan onze westzijde, Wageningen, Ede en Barneveld zijn de werkloosheidscijfers lager met gemiddeld een nww-percentage van 7,9% (bron Basisset Regionale Arbeidsmarkt-informatie Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland en FoodValley, UWV november 2014).

Wij hebben onze uitstroombestemmingen WWB voor 2014 geformuleerd in het verbeterplan voor de aanvraag van de meerjarige aanvullende uitkering (MAU). De doelstellingen voor re-integratie waren:

- een uitstroom van tenminste 40 personen door inkomsten uit arbeid;
- een besparing van € 160.000 inkomensdeel op jaarbasis door parttime werk van uitkeringsgerechtigden;
- totaal van uitkeringsgerechtigden stijgen tenminste 110 treden op de participatieladder;
- een besparing van € 36.000 inkomensdeel vanwege project Tegenprestatie.

De overige doelstellingen van de MAU, waar re-integratie ook aan bijdraagt, vindt u bij de verantwoording van het inkomensdeel.

In 2014 zijn 72 uitkeringen beëindigd omdat mensen werk en daarmee inkomsten uit arbeid hebben gevonden. Dat zijn 29 uitkeringen meer dan in 2013. Er zijn op dit moment nog geen landelijke cijfers voor de vergelijking beschikbaar (januari 2015). De doelstelling om € 160.000 extra aan inkomsten uit parttime arbeid in mindering te brengen op de uitkering en daarmee te besparen ten opzichte van 2012, is ook ruimschoots behaald met een totale besparing van € 610.000 ten opzichte van € 353.000 in 2012. Circa 20% van de huishoudens met een bijstandsuitkering heeft een parttime inkomen uit arbeid. In 2014 is het totaal van uitkeringsgerechtigden 164 treden gestegen op de participatieladder. Het is wel goed om te realiseren dat de beweging op de participatieladder heel dynamisch geheel is van mensen die in- en uit de uitkering stromen en treden stijgen, maar ook dalen op de participatieladder.

De resultaten van het project Tegenprestatie kunnen wij nog niet in een besparingsbedrag uitdrukken. De tegenprestatie is sinds medio 2014 geleidelijk integraal opgenomen in werkprocessen en daarmee niet als afzonderlijk onderdeel te meten.

Activiteiten:

Kader Participatiewet

De kaders van de Participatiewet zijn opgenomen in de Kadernota Sociaal Domein die begin 2014 gereed was. De kaders zijn vertaald in een uitvoerings- en implementatieplan.

Invoeren Participatiewet

In Renkum zijn alle onderdelen van de invoering van de Participatiewet, die voor het begin van 2015 gereed moesten zijn, afgerond. De benodigde verordeningen zijn vastgesteld en de uitvoering kan de gewijzigde processen uitvoeren.

De re-integratieverordening moet voor 1 juli 2015 vastgesteld zijn en is daarom doorgeschoven naar 2015.

Regionale samenwerking re-integratie en arbeidsmarktbeleid

In september 2014 is besloten om aan te sluiten bij de arbeidsmarktregio FoodValley zodat de uitvoering van de Participatiewet geconcentreerd is op één regio. Renkum participeert in het regionaal werkbedrijf FoodValley dat inmiddels van start is en als onderdeel daarvan op uitvoerend niveau in het werkgeversservicepunt FoodValley. Er is een arbeidsmarktbeleidingsplan voor de regio dat nu verder vertaald wordt naar de uitvoering.

Lokaal arbeidsmarktbeleid en social return on investment

Renkum zet sinds eind 2014 extra in op het direct benaderen van werkgevers en informeert hen over de mogelijkheden voor het integreren van werkzoekenden.

Medio 2014 is Baanbrekend Gelderland van start gegaan, een samenwerking van gemeente Renkum, Rheden en uitzendorganisatie Randstad. De bundeling van kennis over de werkzoekenden in het uitkeringsbestand en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt moet tot extra werkgelegenheid leiden. Via Baanbrekend Gelderland benaderen wij werkgevers lokaal maar ook regionaal voor een personeelsvraagstuk.

Na een moeizame start blijven de uitstroomresultaten over 2014 fors achter op de streefgetallen. Het doel is om in één jaar, tot medio 2015, 76 uitkeringsgerechtigden te bemiddelen naar werk. Tot 1 januari 2015 heeft Baanbrekend Gelderland een duurzame baan opgeleverd voor 12 Renkumse werkzoekenden. Begin december heeft een analyse plaatsgevonden en wordt gezamenlijk gewerkt aan het verbeteren van het resultaat. U vindt de financiële gevolgen hiervan in de jaarrekening van dit product. De resultaten zullen de eerste helft van 2015 fors moeten verbeteren om de samenwerking te verlengen.

Het opnemen van social return on investment in het gemeentelijk inkoopbeleid heeft positieve resultaten opgeleverd bij projecten van het onderhoud van wegen, thuiszorg en in het leerlingenvervoer. Het heeft onder andere voor 11 uitkeringsgerechtigden (tijdelijk) werk opgeleverd.

Faciliteren werkzoekenden: werk@renkum

In 2014 hebben wij via de collectieve voorziening werk@renkum werkzoekende gefaciliteerd bij het vinden van werk. Het is een belangrijke schakel tussen werkzoekenden en werkgevers. In totaal hebben 91 werkzoekenden deelgenomen waarvan 15 mensen die geen WWB-uitkering hadden. Een extra resultaat van werk@renkum is dat werkzoekenden elkaar ontmoeten, netwerken en initiatieven starten om elkaar te ondersteunen bij het vinden van werk.

Naast werk@renkum hebben wij kortdurende projecten "aan de slag" uitgevoerd waarin wij uitkeringsgerechtigden 3 maanden intensief ondersteunden om treden te stijgen op de participatieladder, met als uiteindelijk doel betaald werk. Ook op basis van individuele trajecten wordt gewerkt aan verbetering van de arbeidsmarktkansen van uitkeringsgerechtigden.

Jongeren leren/werken

Dit project maakt onderdeel uit van het integraal jeugdbeleid (zie paragraaf over jeugdbeleid). Het participatiebudget draagt bij in de vorm van de financiering van 2 jongerencoaches van 2GetThere. Het doel van deze coaches is om Renkumse jongeren te ondersteunen terug naar school of richting werk. Het voorkomt dat jongeren gebruik moeten gaan maken van een bijstandsuitkering. Het project is in september 2013 van start gegaan. In het eerste jaar begeleidde 2GetThere 46 jongeren uit Renkum. Van de 34 afgesloten trajecten zijn 3 jongeren uitgestroomd naar werk, 7 jongeren volgen weer een opleiding, 4 jongeren krijgen de benodigde hulpverlening, 2 jongeren zijn verhuisd en met 8 jongeren is geen resultaat bereikt.

Tegenprestatie naar vermogen

Medio 2014 is de pilot Tegenprestatie van start gegaan. In overleg met diverse vrijwilligersorganisaties in onze gemeente hebben wij besloten om in te zetten om op een positieve en stimulerende wijze informatie te geven over de tegenprestatie. Wij hebben tegenprestatie geleidelijk integraal opgenomen in de werkprocessen.

Wsw-arbeidsplaatsen

In 2014 hebben wij de opgelegde taakstelling van het Rijk van het aantal Wsw-arbeidsplaatsen niet volledig meer gerealiseerd. Wij hebben daarom 1,5 arbeidsplek overgedragen aan GR-lid Barneveld die in 2014 een overschrijding heeft. De reden hiervan is dat het volledig invullen van de taakstelling tot een overschrijding van het beschikbare budget in 2015 leidt. Vanaf 2015 kunnen er geen nieuwe mensen meer instromen in de Wsw.

B. Inburgering en integratie

Doelstelling

- Voor vreemdelingen en asielgerechtigden is sprake van een humaan opvangbeleid.
- Mensen die hier mogen verblijven dienen snel in te burgeren om volwaardig te kunnen meedoen aan de Renkumse samenleving.
- In het integratiebeleid is aandacht voor ongelijke behandeling (discriminatiebeleid).

Voortgang

De doelstelling wordt behaald door in te zetten op onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Inburgering

Gemeente Renkum biedt geen inburgeringsprogramma's meer aan. Inburgeraars zijn zelf verantwoordelijk. Asielgerechtigden dienen inmiddels zelfstandig te voldoen aan hun inburgerplicht. Voor deze groep krijgen wij van het Rijk een bijdrage voor iedere statushouder asiel voor ondersteunende begeleiding bij de inburgering. Gaat het om gezinnen dan zetten we taalmaatjes in, via Vluchtelingenwerk, als ondersteuning van taalontwikkeling en opvoeding.

Van de 157 inburgeraars die sinds 2008 via de gemeente een scholingsaanbod kregen hebben 20 personen (nog) niet voldaan aan de verplichting. Een aantal van hen is niet in staat (onvoldoende leerbaar) om het examen te doen. Om te bepalen wat nog mogelijk is gaan we in voorjaar 2015 20 dossiers oppakken en her- beoordelen: het handhaven van de inburgerplicht, een ander aanbod doen of van de inburgerplicht ontheffing verlenen.

Huisvesting vergunninghouders asiel

De taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders asiel is in 2014 flink verhoogd (van 17 in 2013) naar 30 in 2014. In 2014 hebben wij 32 personen geplaatst in 16 huurwoningen van Vivare. Het laatste half jaar ging het voornamelijk om Syrische en Eritrese vluchtelingen.

Op grond van de landelijke toename van het aantal asielzoekers kunnen wij in 2015 een verdere verhoging naar 53 personen verwachten. Dit betekent voor de gemeente extra werk op de domeinen van wonen, inkomen, ondersteunende begeleiding, onderwijs en gezondheidszorg.

Met de korte asielprocedure hebben nieuwe vergunninghouders een relatief kort verblijf in een AZC. Een verblijfsduur van ca. 4 – 6 maanden en voor gezinsherenigers is het vaak maar enkele weken. Er is een grote druk op uitplaatsing naar de gemeenten. Dit betekent dat de asielzoekers weinig gelegenheid krijgen om kennis te nemen van de Nederlandse samenleving en de taal. Voor de vrijwilligers van Vluchtelingenwerk betekent dat extra aandacht bij de opvang en huisvesting van de vergunninghouders. Zij ondersteunen de nieuwkomers bij alle zaken rond het wonen, inkomen, zorg en onderwijs.

C. Volwassenen Educatie

Doelstelling
Wegwerken van taalachterstand bij volwassenen met een passend onderwijsaanbod in taal en rekenen en de daarbij benodigde digitale vaardigheden.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Voortgezet algemeen volwassenen onderwijs

Voortgezet algemeen volwassenen onderwijs (Vavo) moet leiden tot het behalen van diploma's en een hogere participatie en arbeidsdeelname van Renkumse inwoners. Met ingang van 2014 zijn de rijksmiddelen direct aan het ROC verleend en worden activiteiten en resultaten via de Gemeenschappelijke Regeling Onderwijszaken besproken. Het aantal leerlingen dat moeite heeft om regulier via het VO het diploma te halen blijft gelijk op 16 jongeren. School en RMC volgen de jongeren.

Integrale benadering algemene volwasseneneducatie

Algemene volwassenen educatie is bedoeld voor mensen met een laag opleidingsniveau en beperkte basisvaardigheden op het vlak van taal en rekenen en digitale vaardigheden. Dit onderwijs wordt gegeven op het ROC Rijn IJssel, locatie Groeneweg 14.

In september, tijdens de week van de alfabetisering, is een bijeenkomst georganiseerd om de samenwerking te versterken met maatschappelijke partners als het SW bedrijf, werkgevers, scholen, gezondheids- en welzijnsinstellingen om de problematiek van laaggeletterdheid breed onder de aandacht te brengen en de doelgroep beter te bereiken.

In 2014 hebben 17 leerlingen scholing gehad voor basisvaardigheden taal & rekenen.

Het bondgenootschap aanpak laaggeletterdheid regio Arnhem werd najaar 2013 opgericht en is in 2014 gegroeid van 17 naar 45 deelnemers. Zij organiseren activiteiten om de doelgroep te bereiken. Hiermee sluit het netwerk rond laaggeletterden en worden hun kansen op begeleiding (scholing) aanzienlijk toe. De landelijke stichting Lezen&schrijven faciliteert het bondgenootschap en de regionale coördinatie.

De integrale benadering van onderwijs en arbeidsmarkt is in de regio Arnhem goed ontwikkeld. Het scholingsaanbod zal met ingang van 2015 via de contactgemeente Arnhem worden gecoördineerd

in planning (regionaal educatie plan) en inkoop (als contactgemeente ontvangt Arnhem de rijksmiddelen) op basis van afspraken met regiogemeenten. Bestuurlijk en ambtelijk wordt uitvoering gegeven aan het beleid via de gemeenschappelijke regeling onderwijs regio Arnhem.

Algemene volwasseneducatie en nieuwe wet inburgering

Monitoren gevolgen zelfstandig inburgering (wet inburgering) voor integratie en volwasseneducatie.

Met de nieuwe wet inburgering zijn inburgeraars zelf verantwoordelijk voor hun scholing. Pas na behalen van het inburgeringsexamen kunnen zij voor verdere taalverbetering gebruik maken van volwasseneneducatie. Het niveau van het inburgeringsexamen is vaak niet voldoende voor toegang tot de arbeidsmarkt of beroepsonderwijs.

Bij Rijn IJssel locatie Renkum bereiden gemiddeld 10 'particuliere' inburgeraars zich voor op het inburgeringsexamen.

In 2014 hebben 13 ex-inburgeraars zich bij Rijn IJssel voorbereidt op het staatsexamen Nederlandse taal. Dit niveau is nodig om toegang te krijgen tot scholing op MBO-/HBO niveau.

Door met 'gemengde' groepen te werken is het scholingsaanbod van ROC Rijn IJssel geschikt voor meerdere doelgroepen en niveaus. Met nog geen 45 leerlingen (ieder volgt 2 tot 4 x les per week) lukt het om de kwaliteit van het onderwijs goed te houden en kan de locatie in Renkum open blijven.

D. Inkomensvoorziening

Doelstelling

Financiële voorziening voor mensen die (tijdelijk) zonder inkomen rechtmatig in Nederland verblijven, maar (nog) niet in de gelegenheid zijn zelfstandig in de kosten van levensonderhoud te voorzien.

Voortgang

Na jaren van teruglopende werkgelegenheid lijkt de economie in 2014 weer aan te trekken. Dit was aanleiding voor het rijk om het budget BUIG neerwaarts bij te stellen. Per saldo is het budget in 2014 met een bedrag van € 627.175 verlaagd t.o.v. het voorlopige budget.

Dit economisch herstel vertaalt zich landelijk en lokaal nog niet naar minder mensen in de bijstand. Sterker nog, volgens het CBS: *is het aantal banen van werknemers in vergelijking met een jaar eerder met 19 duizend banen gedaald. De werkloosheid is in december 2014 met 12 duizend toegenomen en kwam uit op 642 duizend personen. Dat is 8,1 procent van de beroepsbevolking.* Wij zien dit terug in een sterk stijgende instroom in de bijstand van inwoners die de maximale termijn van hun WW hebben doorlopen,

Het zijn vooral mensen jonger dan 45 jaar die korte tijd een WW-uitkering ontvangen die daarna weer een betaalde baan vinden. Het bijstandsbestand is in 2014 met 36 dossiers (6,7%) gegroeid van 545 naar 581. Dit ondanks het gegeven dat het aantal mensen dat uitstroomt naar werk in 2014 met 13% is gestegen t.o.v. 2013. De instroom van mensen uit de WW in de bijstand is dit jaar gestegen naar 87 mensen.

De conclusie over 2014 is dat de instroom in de bijstand onverminderd hoog is. En hoewel wij wederom betere resultaten boeken in de uitstroom naar werk (zie Werkdeel) blijkt dat niet voldoende om de toename van het aantal mensen in de bijstand te keren.

Het tekort op het BUIG budget bedraagt € 854.507, oftewel een tekort van 11,66%. Op basis van de MAU komt 7,5% van dit tekort (€ 549.722) voor rekening van de gemeente en wordt het meerdere (€ 304.785) via de MAU-uitkering vergoed. Dit onder voorbehoud van goedkeuring van ons voortgangsverslag door de minister van SZW.

Activiteiten:

Verstrekken inkomensvoorzieningen

Wij verstrekken inkomensvoorzieningen vanuit de Wet Werk en Bijstand (WWB), de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw) en Zelfstandigen (Ioaz) en het Bijstand Besluit Zelfstandigen (BBZ2004). De omvang van het uitkeringenbestand wordt in belangrijke mate bepaald door de arbeidsmarkt. Hoewel er sprake is van signalen dat de economie aantrekt, zien we dat nog niet terug in een daling van het aantal mensen in de bijstand. Landelijk zien we dat het aantal mensen in de bijstand in 2014 met gemiddeld 5,5% is toegenomen (Divosa benchmark Werk en Inkomen). Het aantal uitkeringsdossiers in onze gemeente is in de periode januari 2014 t/m december 2014 met 36 gestegen (ruim 6,5%). Ons bijstandsbestand bestond op 31 december 2014 uit 581 uitkeringsdossiers. Daarnaast verstrekken wij aan 108 personen een zak- en kleedgeldregeling. Als mensen een uitkering voor levensonderhoud ontvangen, controleren wij periodiek de rechtmatigheid van de uitkering en ondersteunen wij door middel van trajecten de terugkeer naar de arbeidsmarkt.

De aanleiding voor instroom in de bijstand is in bijna 40% van de gevallen de beëindiging van de WW-uitkering.

De activiteiten die wij ontplooiën om inwoners te ondersteunen bij het vinden van betaald werk worden beschreven bij het onderdeel Werk.

E. Minimabeleid

Doelstelling

Voeren van een sociaal rechtvaardig minimabeleid binnen de kaders van de wetgeving met als doelstelling verbetering van maatschappelijke participatie.

Voortgang

In december 2014 is er een nieuw minimabeleid vastgesteld, in lijn met de veranderingen binnen het sociaal domein door de decentralisaties. Maatschappelijke participatie voor en door iedereen is daarin een belangrijk doel. De nota integraal minimabeleid beoogt basisvoorwaarden te scheppen, waardoor deze maatschappelijke participatie ook voor inwoners met lage inkomens mogelijk blijft of wordt. Daarbij ligt een belangrijke nadruk op het ondersteunen van mogelijkheden voor kinderen, om te voorkomen dat zij al in hun jeugd op achterstand komen te staan qua ontwikkelmogelijkheden.

Chronisch zieke en gehandicapte inwoners hebben vaak, naast de door ziekte of handicap veroorzaakte praktische belemmeringen, extra kosten die het meedoen bemoeilijken.

Om de uitgangspositie voor maatschappelijke participatie van alle inwoners met een laag inkomen verder te verbeteren, is in 2014 de RenkumKaart ingezet, hebben wij de aanpak van schulden opgepakt en verstrekten wij bijzondere bijstand.

Activiteiten:

Schuldhelpverlening

Als gemeente vormen wij de poort naar schuldhelpverlening. Dit doen wij enerzijds door te investeren in preventie (Budgetkringen). Anderzijds door informatie en advies te verstrekken aan inwoners met schulden. Als dan blijkt dat schuldbemiddeling of schuldsanering al dan niet in combinatie met inkomensbeheer noodzakelijk is, dan hebben wij onvoldoende middelen (menschkracht, deskundigheid en bevoegdheden) om dit zelf uit te voeren. Deze werkzaamheden

zijn na aanbesteding met ingang van januari uitbesteed. Voor overdracht van de dossiers was het noodzakelijk dat deze werden gecompleteerd. Veel informatie vanuit de Stadsbank is verloren gegaan. Een inhaalslag was noodzakelijk om volledige en deugdelijke dossiers over te dragen aan de uitvoeringsorganisatie.

Armoedebeleid

In december 2014 is de integrale nota minimabeleid vastgesteld door uw raad. Praktische uitvoering vindt plaats per 2015.

RenkumKaart

In 2013 zijn wij gestart met de verstrekking van de RenkumKaart als instrument om mensen met een laag inkomen in staat te stellen om actief te participeren middels sport, cultuur en educatie. In 2014 is de doelgroep uitgebreid naar mensen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm en inwoners die zijn toegelaten tot een traject schuldhulpverlening via de gemeente of gebruik maken van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen. Daarnaast zijn er diverse activiteiten ondernomen om de RenkumKaart meer onder de aandacht te brengen en zodoende het bereik onder de doelgroep te vergroten. In 2014 hebben in totaal 608 gezinnen in Renkum gebruik gemaakt van de RenkumKaart. Het gaat daarbij om 713 volwassenen en 290 kinderen. Daarnaast hebben 46 mensen een tegemoetkoming in de kosten van het gebruik van de Regiotaxi ontvangen. Dit is een toename van afgerond 200 inwoners ten opzichte van 2013.

Categoriale bijzondere bijstand

Categoriale bijzondere bijstand is bijstand die aan individuen op basis van groepskenmerken mag worden verstrekt, zonder dat daar een diepgaand onderzoek naar de noodzaak van de kosten voor noodzakelijk is. Het gaat dan om de verstrekking van een forfaitair bedrag aan leden van deze groep. Deze categoriale regelingen zijn wettelijk beperkt tot de doelgroep inwoners met een inkomen tot maximaal 110% van de toepasselijke bijstandsnorm.

In Renkum kennen we drie soorten categoriale regelingen.

- De regeling schoolgaande kinderen
- De regeling chronisch zieken en gehandicapten
- De collectieve zorgverzekering voor de minima

Het jaar 2014 is het laatste jaar dat dergelijke categoriale regelingen mogen worden uitgevoerd, met uitzondering van de collectieve zorgverzekering voor minima. Deze loopt ook door in 2015. In totaal hebben 191 kinderen gebruik gemaakt van de regeling schoolgaande kinderen, 66 chronisch zieken een tegemoetkoming ontvangen en zijn ruim 400 mensen via de collectieve zorgverzekering voor minima verzekerd.

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is bedoeld voor inwoners die te maken krijgen met bijzondere kosten die zij, gelet op hun situatie, niet uit eigen middelen kunnen voldoen. In 2014 hebben intotaal 433 mensen een beroep gedaan op bijzondere bijstand.

Eenmalige koopkrachttegemoetkoming

Het Rijk heeft in 2014 een budget beschikbaar gesteld voor inwoners met een laag inkomen tot maximaal 110% van de toepasselijke bijstandsnorm als compensatie voor de achteruitgang in de koopkracht. Een compleet overzicht van de bestedingen en het bereik is pas na afronding van alle

aanvragen beschikbaar en zal in de verantwoording van de Voorjaarsnota 2015 worden opgenomen.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	12.889	16.291	15.928	363
Baten	9.432	12.069	11.886	-183
Saldo van baten en lasten	-3.456	-4.222	-4.042	180
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	169	364	238	-126
Gerealiseerde resultaat	-3.288	-3.858	-3.804	54

Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

Visie

Iedere inwoner van de gemeente Renkum moet een volwaardig burger kunnen zijn. De gemeentelijke overheid heeft hierin een belangrijke taak. Volwaardig burgerschap veronderstelt het waarmaken van de eigen verantwoordelijkheid en de zelfredzaamheid van iedere burger. Volwaardig burgerschap geldt voor iedereen. Niemand wordt buitengesloten en niemand moet zich buitengesloten voelen.

Het realiseren van kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar onderwijs voor iedereen. Iedereen, jong en oud, moet de kans krijgen om zijn/haar talenten te ontwikkelen en te benutten. Het beschikken over een startkwalificatie is nodig om kans te maken op duurzaam werk. Een leven lang leren.

We willen daarbij recht doen aan de positie en taak van de (verplichte) adviesorganen in het kader van de Wmo.

Regionale Sociale visie

Renkum heeft samen met elf andere gemeenten in de regio Arnhem een regionale sociale visie opgesteld. Centraal in deze visie staat de mens en de manier waarop hij of zij de sociale leefomgeving beleeft. Kernbegrippen daarbij zijn eigen kracht, buurtkracht, het dichterbij de burger organiseren van taken en de gemeente als regievoerder.

De komende jaren worden ingrijpende veranderingen in het sociaal domein doorgevoerd. Door de invoering van de Jeugdwet, de Participatiewet, de veranderingen in de WMO en de maatregelen in het passend onderwijs (samen de vier decentralisaties genoemd), krijgen de gemeenten een grotere verantwoordelijkheid terwijl de beschikbare middelen afnemen. Dit vraagt nieuw sociaal stelsel met ruimte voor verantwoordelijkheidsverschuiving en zelforganisatie. Rol van gemeentelijke regievoering is om dit nieuwe stelsel met een diversiteit aan partijen van bewoners, buurt, professionals en gemeente te initiëren, in praktijk te brengen en te borgen. Daarbij staat de eigen kracht van inwoners en hun eigen netwerk centraal. In plaats van het denken in beperkingen komt meer de nadruk te liggen op wat mensen nog wél kunnen. Dit vraagt om een generalistische benadering waarbij er niemand tevergeefs een vraag stelt en dat iedereen geholpen wordt om zijn weg te vinden naar de juiste plek.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Lokaal gezondheidsbeleid
- B. Maatschappelijk werk
- C. WMO beleid
- D. Sociale samenhang en leefbaarheid
- E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders
- F. Informatie, advies en voorlichting

- G. Mantelzorg & vrijwilligers
- H. Zelfredzaamheid en participatie
- I. Individuele voorzieningen
- J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg
- K. Lokale educatieve agenda
- L. Onderwijshuisvesting
- M. Leerplicht en RMC
- N. Leerlingenvervoer
- O. Peuterspeelzaalwerk
- P. Lokaal jongerenwerk

A. Lokaal gezondheidsbeleid

Doelstelling

De gemeente zet in op collectieve preventie van gezondheidsproblemen op basis van een drietal beleidslijnen:

- preventiebeleid
- gezondheidszorg/ zorgvoorzieningenbeleid: signaleren en voorkomen van gaten in de lokale zorgsituatie. Hierbij zal vooral worden gelet op bereikbaarheid, toegankelijkheid en spreiding van zorgvoorzieningen
- fysieke woon- en leefomgeving

Voortgang

De gemeente voert activiteiten uit in het kader van collectieve preventie. De activiteiten zijn hieronder beschreven.

Activiteiten:

Gezondheidscentrum Renkum

Het afgelopen jaar is intensief ingezet op het faciliteren van de verdergaande samenwerking en realisatie van een gezondheidscentrum in Renkum.

STMG

In het 3^e kwartaal van 2014 heeft de STMG besloten haar taken JGZ 0-4 (consultatiebureau) jaar af te stoten. Na haalbaarheidsonderzoek is besloten de taken over te brengen naar de VGGM. Daarmee is de uitvoering van deze wettelijke taken uit de Wpg met ingang van 01-01-2015 geborgd.

Gezondheidsnota

De regionale gezondheidsnota is met één jaar verlengd. In het 3e kwartaal van 2014 is een start gemaakt met een verkenning naar de mogelijkheid om één gezamenlijke visie publieke gezondheid van de hele Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te formuleren, dus naast regio Arnhem ook met regio West Veluwe Vallei.

Wonen en zorg

In 2014 is met inzet van provinciale middelen de pilot wonen vanuit burgerkracht uitgevoerd. Tevens is een onderzoek gestart naar de kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van de vraag naar wonen met zorg voor ouderen (intramuraal en verzorgd wonen). In het voorjaar van 2015 worden de uitkomsten voorgelegd aan de gemeenteraad.

B. Maatschappelijk werk

Doelstelling

Een laagdrempelige 1ste lijns voorziening voor individuele hulpvragers.

Voortgang

De gemeente voert activiteiten uit ten behoeve van maatschappelijk werk. Zie voor de beschrijving onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Solidez ontvangt jaarlijks subsidie voor de uitvoering van het maatschappelijk werk als een laagdrempelige voorziening voor de inwoners van de gemeente Renkum.

Het algemeen maatschappelijk werk heeft als doel zelfredzaamheid van burgers te bevorderen door hulp te bieden aan burgers die in een (psychosociale) achterstandspositie zijn geraakt of dreigen te geraken.

Met Solidez worden jaarlijks afspraken gemaakt over de inzet op dit terrein en de beoogde resultaten. Verantwoording wordt afgelegd door middel van voortgangsrapportages en jaarverslag.

C. WMO beleid

Doelstelling

Het vergroten van de zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie, eigen (financiële) verantwoordelijkheid en keuzevrijheid van de inwoners van de gemeente Renkum. Door in te zetten op de versterking van de eigen kracht van het individu binnen zijn/haar sociale netwerk en daar waar mogelijk gebruik te maken van netwerken van actief burgerschap (civil society) worden inwoners gestimuleerd zelf keuzes te maken.

Waar dit niet toereikend is wordt er gezocht naar maatwerkoplossingen.

Voortgang

De gemeente voert activiteiten uit ten behoeve van de versterking van de eigen kracht van de inwoners. Zie voor de beschrijving onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

WMO 2015

De nieuwe Wmo-verordening is in 2014 voorbereid en door de raad vastgesteld (en inwerking getreden met ingang van 1-1-2015).

In regionaal verband zijn contracten afgesloten met zorgaanbieders voor alle nieuwe taken die de gemeente per 1-1-2015 als gevolg van de decentralisaties heeft gekregen.

Adviesorganen

Taak en positie van de adviesraden is onderwerp van gesprek tussen de adviesraden en de gemeente. In 2014 is hiervoor tweemaal een bijeenkomst georganiseerd met de Wmo-, WWB en WSW-adviesraad waarin is verkend hoe de toekomstige structuur van de adviesraden er uit kan komen te zien. Voor het jaar 2015 is besloten de structuur van twee verschillende adviesraden in stand te laten. De WSW-adviesraad is, als gevolg van de nieuwe participatiewet, opgaan in de WWB-adviesraad. Deze raad heeft ook een nieuwe naam gekregen: adviesraad participatiewet.

Ook vanuit de nieuwe Jeugdwet ligt er een verplichting om inwoners die gebruik maken van jeugdhulp te betrekken bij en te raadplegen over het beleid.

Deze verplichting hebben wij op twee manieren vormgegeven:

- In de gemeente Renkum is een jongerenraad tot stand gekomen. Deze jongerenraad adviseert de gemeente over alles wat met jeugd te maken heeft, jeugdhulp is maar een van de onderwerpen. We hebben deze jongerenraad verzocht ook mee te denken over de taken die de gemeente met ingang van 1-1-2015 heeft op het gebied van jeugdzorg.
- Ten tweede hebben we het onderwerp advisering jeugd ook met de Wmo-adviesraad besproken. De Wmo-adviesraad heeft altijd al het standpunt gehuldigd dat men niet alleen over Wmo-beleid beleid in enge zin adviseert, maar breed: ook over andere beleidsonderwerpen van invloed kunnen zijn op of een verband hebben met het Wmo-beleid. De vraag of een beleidsvoorstel Wmo-proof is, kan bij bijna al het gemeentelijk beleid worden gesteld. De Wmo-adviesraad heeft zich dan ook bereid verklaard zich ook te willen buigen over beleidsvoorstellen die met de nieuwe jeugdzorgtaken van de gemeente te maken hebben, aangezien de onderwerpen Wmo en jeugd binnen het sociaal domein dicht bij elkaar in de buurt liggen.

In de loop van 2015 wordt bekeken of de verplichting tot cliëntparticipatie vanuit de Jeugdwet op deze manier goed is vormgegeven en kan worden voortgezet of anders moet worden ingericht.

D. Sociale samenhang en leefbaarheid

Doelstelling
Het verbeteren van de leefbaarheid en het bevorderen van de sociale aandacht voor en door mensen. Kwaliteit, betaalbaarheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van welzijnsactiviteiten staan daarbij voorop.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Sociale vangnetten

Ondersteuning wordt geboden aan kwetsbare burgers door het opzetten en onderhouden van sociale vangnetten als burgers zichzelf echt niet kunnen redden, ondanks de eigen inzet en sociale steun. Wij verwezenlijken sluitende vangnetten en sluitende ketens voor inwoners van 0-100+ jaar door middel van een goed actief en preventief beleid.

Doelen zijn:

- toename zelfredzaamheid en participatie;
- extra aandacht intergenerationele projecten;
- maatjesprojecten mantelzorg;
- voldoende aanbod respijtzorg.

Toegankelijkheid publieke ruimte

Op basis van de door ons vastgestelde criteria wordt bezien in welke volgorde van prioriteit de aanpassing van gebouwen van de gemeente moet plaatsvinden.

Op advies van de teams Samenleving en Vastgoed en facilitair is besloten om het budget voor 2014 in te zetten voor verbetering van de toegankelijkheid van het gemeentehuis. Het voorstel is uitgevoerd.

Ombuiging 4. Wijk activeren en inspanningen bundelen

Door kritisch te kijken naar de inzet van de beschikbare middelen voor dorpsplatforms en de waarderingssubsidies voor verenigingen is een structurele besparing gerealiseerd.

De status van de Dorpsplatforms als officieel adviesorgaan van de gemeente volgens artikel 84 van de Gemeentewet is met ingang van 2014 opgeheven. De Dorpsplatforms blijven een gesprekspartner van de gemeente, naast andere gesprekspartners, maar zijn onafhankelijk van de gemeente geworden.

Om zich voor te bereiden om deze nieuwe situatie is besloten dat voor een periode van drie jaar (2014, 2015, 2016) nog een klein budget vanuit de gemeente voor de Platforms beschikbaar blijft.

Ombuiging 5. Maatwerk leveren per dorp

Deze taakstelling is met ingang van 2014 structureel ingevuld. Houdt ook verband met bezuiniging op maatschappelijk vastgoed.

Gebiedsgericht werken

Begin 2014 is de kaderstellende nota decentralisaties in het sociaal domein "De kunst van samenleven in de gemeente Renkum" door uw raad vastgesteld. Het college heeft er voor gekozen om gebiedsgericht werken vanuit het sociaal loket van de gemeente te organiseren.

De medewerkers werken bij het behandelen van vragen van inwoners en in het organiseren van oplossingen samen met alle betrokken partijen in een bepaald gebied. Hierbij wordt uitgegaan van de vraag, daaromheen wordt het gebiedsgerichte netwerk georganiseerd dat nodig is om die vraag goed op te kunnen pakken.

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders

Doelstelling
Ondersteuning van ouders bij de opvoeding van hun kinderen (ouders blijven wel verantwoordelijk).

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Opvoedingsondersteuning

Bij opvoedingsondersteuning zijn wij voortgegaan met het stimuleren van de "eigen kracht", de eigen omgeving" en de positieve competenties van kinderen, jongeren en (hun) ouders. Het opvoedingsprogramma TripleP (Positief Pedagogisch Programma) is verder uitgerold over de partners in de kinderopvang, het peuterspeelzaalwerk, het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Daarnaast is een oudergroep van start gegaan waarvan de deelnemers inzake vraagstukken omtrent opvoeding elkaar opzoeken en met elkaar in gesprek gaan.

Transitie/transformatie jeugdzorg

De wet Jeugdzorg is met ingang van 1 januari 2015 vervangen door de Jeugdwet.

Begin 2014 heeft de gemeenteraad de kaders vastgesteld in de Kadernota Sociaal Domein. Op basis hiervan is het uitvoeringsplan 2014 vastgesteld. Het Sociaal Loket, dat de doorontwikkeling is van het zorgloket, het CJG en (deels)sociale zaken heeft vorm gekregen.

Met het onderwijs en de GGD zijn afspraken gemaakt in het kader van de aansluiting onderwijs-jeugdhulp. Hierin wordt uitgegaan van een vroeg signalering vanuit het onderwijs. De jeugdhulp

sluit aan op het zorgteam van het onderwijs. Ook met de kinderopvang en de peuterspeelzaal is contact over afstemming van signalering en de inzet van jeugdhulp.

In regionale samenwerking heeft de inkoop van jeugdzorg plaatsgevonden, naast de bovenregionale (7 Gelderse regio's) en landelijke inkoop (VNG). Daardoor is de continuïteit van zorg met ingang van januari 2015 geborgd. De monitoring van het gebruik van jeugdhulp wordt regionaal gevolgd, zodat controle op de inkoop afspraken kan plaatsvinden.

De stichting Huiselijk geweld en het algemeen meldpunt kindermishandeling zijn samen gegaan in één organisatie die (landelijk) 'Veilig Thuis' heet.

Met de Raad voor de Kinderbescherming is een samenwerkingsprotocol afgesloten, dat in het 3e kwartaal van 2015 wordt geëvalueerd. Het gespreksprotocol met de gecertificeerde instellingen is onder handen van de regionale werkgroep 'gedwongen kader'.

De overdracht van gegevens van jeugdigen is op gang gekomen. De PGB-houders zijn medio november overgedragen. De overdracht van cliënten van zorg in natura (ZIN) is eind 2014 gestart en zal eind februari 2015 klaar zijn. Omdat bij de start van de overdracht de gemeente nog geen wettelijk kader had voor de uitvoering van jeugdhulp, is de overdracht van gegevens minimaal geweest hetgeen tot veel onduidelijkheid heeft geleid.

Zowel regionaal als lokaal is met werkgroepen gewerkt naar het ontwikkelen en implementeren van processen en afspraken die nodig zijn voor de toeleiding naar jeugdhulp.

F. Informatie, advies en voorlichting

Doelstelling
Burgers dienen zich als vanzelfsprekend tot het Zorgloket te wenden met hun vragen over zorg of welzijn.

Voortgang
Zie onderstaande activiteit.

Activiteiten:

In het kader van de decentralisaties sociaal domein is een start gemaakt met de doorontwikkeling van het zorgloket, CJG en samenwerking met sociale zaken om één toegang voor vragen, informatie en ondersteuning voor onze inwoners te organiseren. Op 1 januari 2015 is het sociaal loket een feit. Voorts is een begin gemaakt met het vormgeven van de digitale omgeving inzake informatie en advies. Dit is een groeiproces dat voortgang vindt in 2015.

G. Mantelzorg & vrijwilligers

Mantelzorgbeleid

Doelstelling G1
Ondersteuning van mantelzorgers zodat zij ook zelf maatschappelijk kunnen participeren.

Voortgang
Zie onderstaande activiteit.

Ondersteuning mantelzorgers

Het huidige mantelzorgbeleid is beschreven in de uitvoeringsnotitie mantelzorgbeleid die begin 2013 is vastgesteld door het college. Conform de uitvoeringsnota zijn er voor 2014 afspraken gemaakt met onze partners, zoals Solidez.

Vrijwilligersbeleid

Doelstelling G2
Burgers mobiliseren om hun rol als vrijwilliger op te pakken, met als doel bevorderen van sociale cohesie en ondersteuning bieden aan zwakkere in de samenleving.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Vrijwilligerscentrale

De Vrijwilligerscentrale signaleert de volgende trends in 2014:

- een toename van hulpvragen; van formele naar het informele hulpaanbod
- meer vraag naar maatjes voor ouderen en mensen met beperking
- meer vragen uit buurt en wijk initiatieven
- gebruik van sociale media speelt een belangrijke rol

In 2014 is uitvoering gegeven aan het project "Omdenken", ter voorbereiding op veranderingen in het hulp-en zorgaanbod.

Het Steunpunt Vrijwillige Hulp heeft in 2014 meer dan 1200 keer hulp geboden (in 2013 was dat nog 650). De hulp wordt verleend door 60 vrijwilligers aan 350 inwoners.

De vacature bank is dit voorjaar vernieuwd, er is sprake van een toename van gebruikers.

Er staan 256 vacatures open waarvan er 64 nieuw bijkwamen. Het gaat om 103 organisaties die om vacature bemiddeling vragen. De helft van deze organisaties was nieuw in 2014.

Project maatschappelijke stage (MaS):

De gemeente ontvangt in 2015 geen rijksmiddelen meer en geeft geen vervolg aan dit project. In het schooljaar 2013-2014 zijn 307 stage-opdrachten uitgevoerd. Het Dorenweerd College is met ingang van het schooljaar 2014-2015 gestopt met de MaS.

Bemiddelingsvragen van scholieren uit Renkum die elders op een VO school zitten zijn nog wel voor het schooljaar 2014-2015 door de Vrijwilligerscentrale opgepakt.

H. Zelfredzaamheid en participatie

Doelstelling
Individuele burger waar nodig compenseren voor beperkingen in het volwaardig deelnemen aan de maatschappij.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Transitie AWBZ (begeleiding en persoonlijke verzorging)

De plannen van de gemeente voor de uitvoering van de nieuwe taken die de gemeente krijgt als gevolg van de decentralisatie AWBZ-begeleiding zijn beschreven in de kadernota sociaal domein, die door uw raad is vastgesteld in januari 2014. Dit vormde de basis voor de werkzaamheden van het Sociaal loket dat vanaf 2015 operationeel is.

Ombuiging 3. Bundelen inspanningen na overdracht taken AWBZ

Deze taakstelling is structureel gerealiseerd via onttrekking uit de pakketmaatregel AWBZ.

Sociale activering, BOS en sociaal raadslieden

Over de onderwerpen BOS en sociale activering worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt met Solidez.

- De Bezoek- en opvang service (BOS) biedt ondersteuning aan mantelzorgers door opvang in de thuissituatie met inzet van vrijwilligers.
- Sociale activering is gericht op inwoners die zich bevinden op het laagste niveau van de participatieladder: mensen die in een maatschappelijk en sociaal isolement zitten of dreigen terecht te komen. Zij worden begeleid en gestimuleerd om hun netwerk te vergroten, de eigen kracht te herontdekken, deel te gaan nemen aan activiteiten buitenshuis. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de professionele en informele netwerken in de buurt. Sociale activering is niet bedoeld om mensen richting de arbeidsmarkt te begeleiden, het is gericht op de groep die een zodanig grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft dat eerst moet worden gewerkt aan zelfredzaamheid.

In 2014 hebben twee budgetkringen gedraaid in de gemeente. Een budgetkring is een groep die regelmatig bijeenkomt onder leiding van een kringleider, een professioneel getrainde vrijwilliger.

De budgetkring is geschikt voor mensen die te maken hebben met problematiek op het gebied van armoede en schulden. Het programma is preventief bedoeld, gericht op het voorkomen van ernstige problemen en schuldhulpverlening. De deelnemers aan de budgetkringen hebben, onder leiding van de kringbegeleiders, in totaal 20 bijeenkomsten gehad. Dertien deelnemers hebben het hele traject van begin tot einde doorlopen. De drie kringbegeleiders hebben een certificaat ontvangen voor hun inzet als kringbegeleider.

Plan is om ook in 2015 weer een of meerdere budgetkringen op te starten.

De Rechtswinkel heeft een subsidie ontvangen om inwoners te ondersteunen met vragen op het sociaal-juridische vlak. Hieronder vallen verschillende soorten ondersteuning zoals hulp bij invullen van formulieren, het op orde krijgen van de thuisadministratie, voorkomen van schulden en juridisch advies.

I. Individuele voorzieningen

Doelstelling

De burger zo lang mogelijk zelfredzaam en maatschappelijk actief te laten blijven. Waar nodig wordt voorzien, met als uitgangspunt eigen (financiële) verantwoordelijkheid van burgers, in individuele hulp of zorg voor algemene voorzieningen. Het doel is de individuele burger te compenseren voor gebreken die hem beperken in het volwaardig deelnemen aan de maatschappij.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Hbh (Hulp bij Huishouden)

De contracten met zorgaanbieders, die op 31 december 2014 aflopen, zijn met een jaar verlengd tot 1 januari 2016 onder voorwaarde dat, daar waar mogelijk, verbinding kan worden gemaakt met de gedecentraliseerde taken vanuit de AWBZ: individuele begeleiding en persoonlijke verzorging. Voor het overige wordt 2015 gezien als een overgangsjaar waarin wij onderzoeken hoe wij HbH vanaf 2016 gaan vormgeven. In 2014 is in het kader van de nieuwe Wmo 2015 een nieuwe verordening en financieel besluit afgerond.

Rolstoelen

De overeenkomst met de leverancier voor levering van rolstoelen en hulpmiddelen is verlengd tot 1 september 2015.

Zorgtaxi

De overeenkomst met de leverancier loopt t/m 31 augustus 2014. Voor de periode tot 1 april 2015 wordt deze overeenkomst onder de thans geldende contractvoorwaarden voortgezet, gedurende het in 2014 ingezette aanbestedingsproces om deze aanbesteding voor zorgtaxi per 1 april 2015 afgerond te hebben.

J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg

Doelstelling
Het samenhangend oppakken van maatschappelijke opvang, Openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg. Binnen de WMO is hiervoor expliciet een rol weggelegd voor aangewezen centrumgemeenten. Voor Renkum is dat de gemeente Arnhem. Dat wat we lokaal niet kunnen regelen, geleiden we toe naar bovenlokale hulp, opvang en zorg.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Realiseren maatschappelijke opvang, OGGZ en ambulante verslavingszorg

Binnen dit product willen we de volgende activiteiten ontplooiën:

- komen tot een samenhangende aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling;
- invoeren (in regionaal verband) van het concept Maatschappelijk Steunsysteem (MSS), een gecoördineerd netwerk van personen, diensten en voorzieningen waarvan mensen met beperkingen en hun naasten zelf deel uitmaken en dat hen op vele manieren ondersteunt in participeren aan de samenleving. Het Regionaal Kompas (2008) is hiervoor uitgangspunt;
- preventieve inzet van het tijdelijk huisverbod;
- het opzetten van een lokaal zorgnetwerk 23 + ten behoeve van de signalering, preventie en nazorg dat aansluit bij het regionaal netwerk maatschappelijke opvang.
- preventie, signalering en nazorg zorgwekkende zorgmijders door:
 - aansluiting keten in de regio Arnhem;
 - project achterstandswijk;

- casemanagement bemoeizorg.

K. Lokale educatieve agenda

Doelstelling

Het stimuleren van kwalitatief goed onderwijs aanbod van 2 tot 23 jaar en aansluiting op het lokale jeugdbeleid en jeugdhulp.

Voortgang

Om invulling te geven aan de doelstelling is in samenspraak met het maatschappelijk veld ingezet op onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Lokaal onderwijsbeleid/ uitvoering LEA

In 2014 zijn diverse overleggen georganiseerd met als doel wederzijds informeren over voortgang implementatie passend onderwijs en transitie jeugdzorg. Daarnaast ook Themabijeenkomsten in het kader van de doorgaande leerlijn PO-VO. In het kader van Passend Onderwijs vallen de scholen voor PO en VO onder de regio Arnhem. Voor het PO is een subregio gevormd van alle Renkumse basisscholen. De subregio overlegt over onderlinge samenwerking in een stuurgroep. De gemeente is hierop aangesloten in het kader van de aansluiting op het sociaal loket.

Ombuiging 10. Integreeren van taalstimulering in psz, ko en po

Voor de voortgang van deze ombuiging verwijzen wij naar het onderdeel "voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen". Zie verder ook voorstel 19 en 20. Deze ombuiging draagt bij aan de bezuiniging op de bibliotheek.

L. Onderwijshuisvesting

Doelstelling

Gemeente Renkum biedt, conform de wettelijke verplichting, adequate onderwijshuisvesting en maakt hierbij gebruik van de inkomsten uit het gemeentefonds.

Voortgang

De plannen zijn verwoord in een Integraal Huisvestings Plan Onderwijs. In 2014 is ingezet op de onderstaande activiteiten

Activiteiten:

Scholen Oosterbeek

In 2014 is gestart met de realisatie van de nieuwbouw van De Vaart/ Vierbeek College aan de Utrechtseweg (Jan Pieter Heije terrein). De nieuwbouw wordt in 2015 afgerond.

Het schoolgebouw aan de Wijnand van Arnhemweg gaat na de nieuwbouw van de school aan de Utrechtseweg de bovenbouw van het voortgezet speciaal onderwijs huisvesten. Daarnaast wordt het schoolgebouw ook aangepast waardoor ruimte ontstaat voor het huisvesten van een deel van de leerlingen van De Marlijn. Bij de voorbereiding van het project is gebleken dat het beschikbaar gestelde krediet niet toereikend was en is een aanvullend verzoek gedaan door het schoolbestuur om krediet beschikbaar te stellen. Hierover wordt begin 2015 een besluit genomen.

Scholen Renkum/Heelsum

In 2014 is gestart met de planvoorbereiding en tot realisatie overgegaan van de ver-/ nieuwbouw van de Airborneschool. De oplevering staat gepland voor de zomer van 2015.

In 2014 is met de schoolbesturen PPO de Link en SKOVV verschillende malen gesproken over de nieuwbouw in het plangebied MFC 3b4. Bij de planuitwerking van MFC 3b4 is, onder voorbehoud van definitieve besluitvorming, rekening gehouden met nieuwbouw van de school ten westen van het MFC 3b4. In het vastgestelde structuurontwerp (inclusief vlekkenplan) is dit zo opgenomen. Het streven is om in 2015 een voorbereidingskrediet aan te vragen.

Onderzoek doordecentralisatie

In het coalitieakkoord is opgenomen dat in deze coalitieperiode wordt bekeken of naast het onderhoud ook de nieuwbouw en renovatie van scholen kan worden gedecentraliseerd aan onderwijsorganisaties. In 2014 is een start gemaakt met het onderzoek naar volledige doordecentralisatie. Met de schoolbesturen is het draagvlak hiervoor besproken. Verdere uitwerking van het onderzoek vindt in overleg met de schoolbesturen plaats in 2015.

M. Leerplicht en RMC

Doelstelling

Behalen van startkwalificatie bevorderen, voortijdig schoolverlaten voorkomen.

Voortgang

Door de koppeling met de IB-DUO- groep is het mogelijk om jongeren die met een opleiding stoppen snel in beeld te krijgen. Met een direct aansluitend vervolgtraject wordt voorkomen dat jongeren voortijdig schoolverlater worden.

De ingezette preventieve werkwijze en het intensiever bezoeken van de scholen is verder uitgebreid. Hierdoor is het aantal (zorg) meldingen in het afgelopen schooljaar gedaald, hebben jongeren eerder hulp gekregen en is de schoolcarrière met succes voortgezet. Ook kunnen we hierdoor jongeren nog beter volgen tot het behalen van een startkwalificatie.

In het afgelopen schooljaar zijn er ruim 100 duo en/of schoolmeldingen binnen gekomen bij leerling zaken over leerplichtige jongeren. Vaak ging het ongeoorloofd schoolverzuim, hierbij is met name gezond naar oplossingen via een preventieve werkwijze.

Ook hebben vaker te maken met jongeren die een verkeerde schoolkeuze hebben gemaakt en daardoor vastlopen in het onderwijs. Dit heeft ook vaak een relatie met problemen in de thuissituatie.

Daarnaast zijn er veel overbelaste jongeren die de schoolcarrière tijdelijk onderbreken en/of vervolgen met een andere opleiding in combinatie met werk.

De meeste jongeren hebben hun schoolcarrière voortgezet. Bij een klein aantal jongeren is gekozen voor een aangepast programma. Bij 3 jongeren was het niet mogelijk om tot een juiste oplossing te komen en is een proces verbaal uit zorg opgemaakt.

Ondanks alle inzet en afname van het totaal aantal meldingen zien we wel een toename onder jongeren met psychische en psychiatrische problematiek.

Vanuit de kwalificatieplicht zijn er nog 34 jongeren gemeld en hebben begeleiding gehad van de regionale kwalificatieconsulenten.

N. Leerlingenvervoer

Doelstelling

Het bereikbaar maken van onderwijsvoorzieningen voor leerlingen met een fysieke of mentale beperking.

Voortgang

Zie onderstaande activiteiten.

Leerlingenvervoer

Juli 2014 liepen de contracten voor het leerlingenvervoer bij 3 bedrijven af. In het voorjaar is een openbare aanbesteding uitgezet. De uitvraag was gebaseerd op de uitgangspunten die passen bij de ontwikkelingen in het sociaal domein:

- Ouders zijn primair verantwoordelijk voor opvoeding en schoolbezoek
- Zelfredzaamheid van het kind staat voorop (project OV coach en zelfstandig reizen)
- Kwaliteit, veiligheid en duurzaamheid van het vervoer
- Kostenreductie door gunstige combinaties (ook rekening houdend met nieuwe vervoersstromen)
- Social return/ werkgelegenheid

De opdracht werd gegund aan Noot personen vervoer in Ede voor de duur van 2 jaar voor 135 leerlingen. Bij het oude contract ging het om 165 scholieren die scholen voor speciaal onderwijs bezoeken.

De eerste ervaringen met het bedrijf zijn positief. De vervoersopdracht wordt goed uitgevoerd. Er komen weinig klachten. Het bedrijf gaat in het voorjaar 2015 een klanttevredenheidsonderzoek afnemen. Duurzaamheid wordt serieus aangepakt. Via de gemeente zijn inmiddels 3 werkzoekenden uitgestroomd naar een betaalde baan.

Projecten OV coach en Samen reizen met ..

Zowel het OVcoach-project als het 'Samen Reizen met ...'- project dragen bij aan het versterken van de eigen kracht van 30 jongeren.

O. Peuterspeelzaalwerk

Doelstelling

- Voor alle kinderen in de gemeente is passende opvang in de vorm van KDV en BSO.
- Er is een passend kwalitatief hoogstaand aanbod van peuterspeelzaalwerk.

Voortgang

De kwaliteitsregels (ministerie) van het PSZwerk zijn aangepast aan die van de Kinderopvang. Het financiële regime van het PSZwerk is nog niet ondergebracht bij het fiscale regime van de kinderdagopvang. Het is onduidelijk of dit zal gebeuren. Van het PSZwerk hebben gemiddeld 60 peuters gebruik gemaakt. Van het geharmoniseerde PSZ-werk (binnen de KDV) hebben 45 peuters gebruik gemaakt van peuterwerk waarvan gemiddeld 30 met een VVE-indicatie.

Activiteiten:

Activiteiten kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaal

Binnen dit product zijn de volgende activiteiten ontplooid:

- VVE-tafel (gericht op samenwerking en kennisoverdracht) heeft drie maal plaatsgevonden;
- verbetertraject m.b.t. kwaliteit van de kinderopvang en het PSZw verdieping op VVE heeft

plaatsgevonden;

- verbetertraject taaltoets voor leidsters is gestart en loopt door in 2015;
- kwaliteit opleidingsplan organisaties is specifiek tijdens de VVE bijeenkomsten besproken;
- er is een themabijeenkomst geweest op het gebied van ontwikkelen van ouderbetrokkenheid;
- in bijeenkomsten van het CJG is de samenwerking met de partners jeugdbeleid gestimuleerd (in de doorontwikkeling van het CJG in het kader van de transitie Jeugdhulp).

Ombuiging 9. Overdragen speciaal onderwijs ondersteunende activiteiten/ peuter-speelzaalwerk

In het huidige coalitieakkoord is afgesproken dat het PSZwerk, als belangrijke schakel in het preventieve jeugdveld, behouden blijft. Dit betekent dat de ombuiging zoals deze eerder is opgenomen is afgeboekt.

P. Lokaal jongerenwerk

Doelstelling

De jeugd maakt een groei door naar volwassenheid en doet volop mee aan de samenleving. Hierbij staan kernbegrippen als participatie, ontplooiing en zelfredzaamheid centraal. Deze begrippen hebben een preventieve uitwerking en verminderen de kans op uitval.

Voortgang

Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Beleidsparticipatie jongeren

- In november 2014 is besloten tot oprichting van een Jongerenraad in onze gemeente. De Jongerenraad adviseert met ingang van 1 januari 2015 het college en de gemeenteraad gevraagd en ongevraagd over allerlei onderwerpen die jongeren aangaan.
- Bij de totstandkoming van de nota over het minimabeleid zijn "pizzagesprekken" georganiseerd om zo de ervaring en mening van jongeren hierin mee te nemen.

Speelruimteplan

Aan de geformuleerde beleidsuitgangspunten van het speelruimteplan wordt in de reguliere werkzaamheden uitvoering gegeven. Dit gebeurt binnen de beschikbaar gestelde middelen zoals bijvoorbeeld bij de herinrichting van het Europaplein in Renkum. Initiatieven worden binnen de kaders van het speelruimteplan ondersteund zoals bij Tussen de Lanen in Doorwerth en de skatevoorziening in Oosterbeek.

Netwerkstructuur Zorg, Veiligheid en Leefbaarheid (onderdeel jeugd)

Gezamenlijk met de netwerkpartners is uitvoering gegeven aan de netwerkstructuur Zorg, Veiligheid & Leefbaarheid.

Binnen deze structuur waren onder andere de volgende overlegvormen actief:

1. Zorgnetwerk 12-23
2. Zorgnetwerk 23+
3. Netwerkoverleg Veiligheid & Leefbaarheid
4. Werkgroep aanpak jeugdgroepen

Nota integraal jeugd beleid gemeente Renkum

Er is uitvoering gegeven aan de geformuleerde speerpunten binnen de thema's educatie & talentontwikkeling, ontmoeten & meedoen, gezond leven, opvoeden & jeugdzorg van de vastgestelde nota. Er is ingezet op samenwerking met partners om jongeren zo zelfstandig mogelijk hun weg te laten vinden richting school en/of werk. Het gaat hier om jongeren die zonder opleiding en/of werk thuis zitten. Ook is de formule van 2GetThere uit Arnhem als pilot in onze gemeente geïntroduceerd. Het hoofddoel van 2GetThere is dat jongeren weer aangesloten raken op de arbeids- en/of scholingsmarkt (zie ook onderdeel arbeidsparticipatie).

Met JEKK Lindenhout, jongerenwerk Solidez en 2GetThere is ingezet op het ontwikkelen van een meer integrale aanpak rondom het optimaal aanspreken van de passies & talenten van jongeren, 'expliciet die waar zorgen over zijn'. De ontwikkeling van het project "Passies & Talenten" loopt nog in 2015 door. Voor wat betreft verminderen van schooluitval zie onderdeel "leerplicht en RMC".

In overleg met diverse partners zoals sportbuurtwerk Solidez is ingezet op een (vernieuwend) sportaanbod om de sportparticipatie van kinderen en jongeren te stimuleren. Hiervoor is het project Fun4Kidzz ontwikkeld waarvoor uiteindelijk een provinciaal subsidie werd toegekend. Zie ook onderdeel 'Sport Algemeen'.

Bij jongeren is ingezet op het terugdringen van het toenemende alcohol- en drugsgebruik. Zo zijn in samenwerking met 'Iriszorg inde buurt' voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd in de jongerencentra in Doorwerth en Renkum voor ouders en jongeren..

Met 12 gemeenten uit Nederland waren wij genomineerd voor de Jong Lokaal Bokaal van de Nationale Jeugd Raad (NJR) waarmee wij als gemeente kans maakte om "de beste gemeente op het gebied van positief jeugd beleid" in 2014 te worden. Helaas voor ons ging de bokaal naar de gemeente Zwolle. De nominatie mag en kan als een blijk van waardering voor ons jeugd beleid worden gezien.

Werkgroep aanpak jeugdgroepen

Aanpak overlast jeugdgroepen in de openbare ruimte op basis van de shortlist methodiek. In dit overleg, dat regelmatig bij elkaar komt, zijn vertegenwoordigd de politie, het Veiligheidshuis West Veluwe Vallei, het (ambulant) jongerenwerk Solidez, JEKK Lindenhout en de gemeente. De gemeente voert in deze aanpak de regie. Doel van het structureel overleg met de ketenpartners is het monitoren van de situatie in de openbare ruimte. Door vroegsignalering kan men gezamenlijk voorkomen dat er problematische jeugdgroepen ontstaan.

Inzet (ambulant) jongerenwerk

Het ambulante (vindplaatsgerichte) jongerenwerk vervult een preventieve en verwijzende rol en heeft een belangrijke rol in de aanpak van jongerenoverlast. De resultaten van de extra inzet in het kader van "voorkomen en tegengaan van polarisatie en radicalisering" in de periode 2011 t/m 2013 zijn positief geëvalueerd. Deze specifieke ambulante inzet is structureel ingezet met ingang van 2014.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	14.515	14.739	13.097	1.642
Baten	5.688	5.792	5.958	166
Saldo van baten en lasten	-8.827	-8.947	-7.139	1.808
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	294	252	-1.408	-1.660
Gerealiseerde resultaat	-8.533	-8.695	-8.547	149

Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

Visie

De gemeente Renkum wil een sterk onderscheidende gemeente zijn met aantrekkelijke leefbare dorpen voor haar (toekomstige) inwoners.

Bij alle (ruimtelijke) ontwikkelingen betrekken we (toekomstige) gebruikers van het gemeentelijk grondgebied.

Bouwplannen dienen te passen bij het karakter van het betreffende dorp. Het streven is erop gericht om niet hoger dan 3 bouwlagen te bouwen.

De gemeente heeft de ambitie om de kwaliteit van de leefomgeving in haar gemeente tenminste te behouden en waar mogelijk te verbeteren, waarbij zij een brede interpretatie van het begrip leefkwaliteit hanteert. Hierin is voor de gemeente het begrip duurzaamheid leidend.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Gebiedsvisies
- B. Volkshuisvesting
- C. Bestemmingsplannen
- D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten
- E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

A. Gebiedsvisies

Doelstelling A1
Een duurzame ruimtelijke inrichting van het grondgebied van de gemeente is toegesneden op de (toekomstige) behoeften van de gebruikers met betrekking tot de hoofdfuncties wonen, werken en verblijven.

Voortgang
De Ruimtelijke Visie geeft het beleid voor de ruimtelijke inrichting voor onze gemeente weer. Samen met de Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf die in 2015 aan u wordt voorgelegd, vormt dit de in de Wro verplichte Structuurvisie van de gemeente.

Activiteiten A1:

Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf (RUP)

Op dit moment werken wij aan het opstellen van een ruimtelijke uitvoeringsparagraaf voor de gehele gemeente, als

- uitwerking van de Ruimtelijke Visie;
- opmaat voor een verdere uitwerking naar concretere maatregelen, activiteiten, projecten e.d. met betrokkenheid van de bevolking.

De planning is dat het RUP in 2015 aan u wordt aangeboden.

Doelstelling A2

Gebiedsontwikkeling integraal en interactief ontwikkelen.

Voortgang

In 2014 zijn we verder gegaan met het ontwikkelen van een aantal centrumgebieden in onze gemeente, zie verder bij Activiteiten.

Activiteiten A2:

Gebiedsontwikkelingsplan Renkum

Het gebiedsontwikkelingsplan centrum Renkum is in november 2014 door u vastgesteld. De inrichtingsplannen voor de Dorpsstraat, Europalaan en het Europaplein worden nu gereed gemaakt voor de uitvoering. De planning is dat deze plannen uiterlijk eind april uitgevoerd zijn. Wij zoeken, met de werkgroep, naar aanvullend budget voor de overige maatregelen uit het gebiedsontwikkelingsplan. Een eerste aanvullend budget, voor de maatregelen aan de Europalaan is inmiddels gevonden door ISV-budget over te hevelen van Doorwerth naar Renkum, hierover heeft u een raadsbrief ontvangen.

Bij uw besluit in november is afgesproken dat u half jaarlijks geïnformeerd wordt over de stand van zaken.

Gebiedsontwikkelingsplan Doorwerth

Voor het centrumgebied van Doorwerth werken wij met de kerngroep Doorwerth aan een gebiedsontwikkelingsplan. De inventarisatiefase zal voorjaar 2015 afgerond worden en aan u ter vaststelling voorgelegd worden. Daarna kan het ontwerpproces van start gaan.

Dorpsplein Wolfheze

Nadat eind 2013 het dorpsplein feestelijk is geopend zijn in 2014 de financiën voor dit project afgerond. Alle door provincie en stadsregio toegezegde subsidies (samen € 215.000) zijn inmiddels ontvangen.

B. Volkshuisvesting

Doelstelling

Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardig, gevarieerd en levensloopgeschikte woningaanbod dat betaalbaar is voor alle categorieën bewoners met name starters, (jonge) gezinnen en senioren.

Voortgang

Deze doelstelling vormt de kern van de Nota Wonen, alle activiteiten die we voor dit onderwerp uitvoeren zijn gericht om bij te dragen aan deze doelstelling.

Ook in regionaal verband is dit belangrijk, zoals ook dit jaar ook blijkt uit de Regionale Woonagenda.

Activiteiten:

Bestuurlijke overeenkomst Stadsregio

In maart 2014 is de Regionale woonagenda 2013-2020 vastgesteld. Daarin zijn de afspraken betreffende het beleidsgebied Wonen uit de voorgaande bestuurlijke afspraken geactualiseerd en aangepast.

Met behulp van het stoplichtenmodel zijn op subregio-niveau de gemeentelijke

woningbouwprogramma's onderling en met de provincie afgestemd. Hierover hebben wij u geïnformeerd via een raadsbrief. De subregionale afspraken biedt de gemeente de ruimte om het programma, zoals dat is vastgelegd in de Nota Wonen 2014, te realiseren.

Uitvoeren Nota Wonen

In januari 2014 is de nieuwe Nota Wonen 2014 voor vijf jaar vastgesteld. De komende jaren worden de activiteiten, die aangegeven zijn op de routekaart, uit de Nota Wonen 2014, uitgevoerd. Dit zijn:

Leegstand

Eind 2014 heeft een business lab over de problematiek in Doorwerth plaatsgevonden. Hierbij hebben deskundigen van Companen en Platform31 met bewoners, pandeigenaren en de gemeente de situatie geanalyseerd. Hieruit bleek dat leegstand in de appartementen op zich niet heel groot is. Door het grote aantal te koop bordjes lijkt dit zo te zijn.

Verder adviseren zij om meer verbinding te leggen tussen de projecten die de laatste tijd hebben plaatsgevonden en nog plaats vinden in Doorwerth (Buurtkracht leefomgeving en Wonen, Proeftuin Doorwerth, Centrumplan Doorwerth). Dit hebben we inmiddels opgepakt.

Prestatieafspraken

Aan de hand van de nieuwe Nota Wonen 2014 worden nieuwe prestatieafspraken met wooncorporatie Vivare opgesteld. Hiermee is gestart in september 2014. Aan de hand van workshops willen wij samen met Vivare de afspraken opstellen. De planning is dat de prestatieafspraken eind tweede kwartaal 2015 operationeel zijn.

"Bewust Wonen"

Tijdens de (keukentafel)gesprekken met inwoners waar een zorgvraag speelt is ook aandacht gegeven aan Bewust Wonen. Onder andere wordt gelet op de veiligheid in en om het huis. Het foldermateriaal van Bewust Wonen wordt daarvoor ingezet.

Om het belang van het project Bewust Wonen ook anderszins onder de aandacht te houden wordt gewerkt aan een vervolgproject. De planning was om daarmee in het najaar 2014 te starten. Door o.a. capaciteitsgebrek is dat niet opgepakt in 2014, maar in 2015. Een deel van de ontvangen BWS-gelden wordt hiervoor ingezet.

SVn Startersleningen

In 2014 is de uitvoering van SVn startersleningen gecontinueerd. In 2014 zijn er 8 startersleningen verstrekt. Voor het verlenen van startersleningen is nog ruim voldoende budget beschikbaar. De komende jaren wordt nog uitvoering gegeven aan de startersleningen.

Realisatie woonservicegebieden

De opgave voor de woonservicegebieden is losgelaten.

ISV-programma

In 2014 is geen ISV budget ingezet. U hebt in september via een voorstel het nog niet geormerkte budget geormerkt. Het ISV budget moet uiterlijk in 2015 voor de projecten zijn ingezet met uitzondering van het project Dennenkamp. Daarvoor geldt dat het budget in 2016 moet zijn ingezet. In 2015 moet het ISV programma worden verantwoord aan uw raad.

CPO

Realiseren van project 't Haeghendal (3B4) wordt per deelgebied opgepakt. Het deelgebied midden zal (deels) door middel van Collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) worden ontwikkeld.

Beleidslijn Wonen-zorg

In 2014 werd duidelijk hoe de kabinetsplannen voor modernisering van de AWBZ zouden uitpakken voor verzorgingshuizen. Doordat het zorgkantoor de inkoop van verzorgingshuisplaatsen afbouwt, zoeken intramurale zorgaanbieders naar een nieuwe invulling van vastgoed dat als gevolg van de extramuralisering leeg komt te staan. Een deel kan mogelijk worden ingezet voor zwaardere zorgcliënten. Voor een ander deel moeten instellingen een andere invulling zoeken. Een van de mogelijkheden die zorginstellingen onderzoeken is het transformeren van intramurale zorgplaatsen naar zelfstandige woningen voor 'verzorgd wonen'. In veel gevallen is voor een dergelijke transformatie medewerking nodig van de gemeente.

Daarom zijn wij in 2014 gestart met een onderzoek naar de verwachte ontwikkeling van de vraag naar dergelijke woningen. Dit onderzoek is uitgevoerd door Companen; alle zorgpartijen voor de ouderenzorg binnen de gemeente zijn hierin betrokken.

Het doel is te komen tot een afwegingskader waarin wordt meegenomen:

- zorgen dat er voldoende woningen van voldoende kwaliteit zijn voor onze ouderen met een zorgvraag in onze gemeente
- voorkomen van leegstand in (zorg)vastgoed in de gemeente.
- voorkomen dat er een bovengemiddeld groot beroep wordt gedaan op het gemeentelijke Wmo-budget door bewoners die langer zelfstandig thuis wonen in een woning voor verzorgd wonen.

Deze beleidslijn wordt in de eerste helft van 2015 aan u voorgelegd.

C. Bestemmingsplannen

Doelstelling
Realiseren van actuele bestemmingsplannen binnen de kaders van de Wro en het Strategisch beleidskader.

Voortgang
Onze bestemmingsplannen zijn actueel, daarvoor zijn de genoemde activiteiten uitgevoerd.

Activiteiten:

Actualisering bestemmingsplannen

De actualisering van de bestemmingsplannen is voortgezet. De volgende bestemmingsplannen zijn in 2014 gestart of aan u ter vaststelling aangeboden:

- Oosterbeek-Noord 2014
- Veentjesbrug (voorbereidende werkzaamheden)
- Klingelbeekseweg (voorbereidende werkzaamheden)
- Kabeljauw 9 e.o., 2015 (voorbereidende werkzaamheden)

Overige bestemmingsplannen

Voor een flink aantal initiatieven zijn in 2014 bestemmingsplannen vastgesteld of voorbereid, dit zijn bijvoorbeeld:

- Tuin Lage Oorsprong 2013;
- Van Borsselenweg 4a, 2014;
- Ridder Robertlaan 15-17, 2014;
- Villa Laura 2014 (ter inzage gelegd);
- Middenlaan 52, 2014 (ter inzage gelegd);
- MFC 3b/4 2015 (voorbereidende werkzaamheden);
- Henriëtte Hoeve 2015 (voorbereidende werkzaamheden);

- Kuypersweg 16, 2015 (voorbereidende werkzaamheden);
- Europalaan 98, 2015 (voorbereidende werkzaamheden);
- Verzorgingshuis Het Beekdal (voorbereidende werkzaamheden);
- Stenenkruis (voorbereidende werkzaamheden).

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten

Doelstelling

Uitvoering geven aan projecten die passen binnen de Nota Wonen en de Strategische en Ruimtelijke Visie.

Voortgang

Naast de centrumprojecten in Renkum en Doorwerth werken we aan diverse ruimtelijke projecten die mede vormgeven aan de visies. Voor een overzicht verwijzen we u naar de paragraaf grondbeleid.

Activiteiten:

Projecten

De bouwprojecten worden uitgevoerd conform de planning in de projecten grondexploitatie. De Methodiek projectmanagement wordt hierbij toegepast. Elk half jaar wordt over de projecten gerapporteerd.

Om stilliggende bouwprojecten vlot te trekken zijn gesprekken gevoerd met initiatiefnemers. Daarnaast is het gelukt om voor in totaal 1,4 miljoen via het Impulsplan van de provincie subsidie aan te trekken.

Grondbeleid

Wij hadden aangegeven dat na vaststelling van het strategisch beleidskader te onderzoeken of dit aanleiding geeft om de nota Grondbeleid te herzien. Aangezien het RUP in 2015 aan u wordt aangeboden is deze activiteit in de planning van 2015 opgenomen.

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

Doelstelling

Het behoud van de ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente door middel van het reguleren van de activiteiten van burgers en bedrijven binnen het gemeentelijke grondgebied.

Voortgang

Het verlenen van omgevingsvergunningen (WABO).

Het uitvoeren van bouwinspecties.

Het handhaven op bouwwerken die niet voldoen aan geldende regels.

Activiteiten:

ODRA

We werken met de ODRA een plan uit hoe we de bouwtaken en het personeel kunnen onderbrengen bij de ODRA met als verwachte datum van 1 juni 2015.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	9.432	3.504	5.086	-1.582
Baten	7.232	1.677	1.870	193
Saldo van baten en lasten	-2.200	-1.828	-3.216	-1.389
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	114	242	1.559	1.317
Gerealiseerde resultaat	-2.087	-1.586	-1.657	-71

Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid

Visie

Het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving van de gemeente Renkum. Onder leefomgeving wordt in dit kader verstaan: landschap en groen, de woonomgeving en duurzaamheid en milieu.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Milieu en duurzaamheid
- B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming
- C. Plantsoenen en parken
- D. Riolering en water
- E. Afvalverwijdering en -verwerking
- F. Milieuhandhaving
- G. Natuur- en Milieueducatie

A. Milieu en duurzaamheid

Toelichting op systematiek jaarverslag inzake milieu en duurzaamheid:

Vanaf 2014 is het niet meer verplicht om nog een milieuprogramma op te stellen en wij hebben er dan ook voor gekozen om vanaf 2014 de uitvoering van deze activiteiten in de planning & controlcyclus te borgen.

Doelstelling A1

Beschermen van de kwaliteit van water, bodem en lucht binnen de gemeente Renkum.

Voortgang

De voortgang ten aanzien van de doelstelling is beschreven bij de onderstaande activiteiten.

Activiteiten doelstelling A1:

Uitvoering geven aan de milieunota

Er wordt gewerkt aan de actiepunten uit de milieunota. De milieunota heeft een looptijd tot en met 2016.

Doelstelling A2

Uitvoeren van wettelijke taken op het gebied van externe veiligheid.

Het zodanig beleggen van externe veiligheid in de organisatie dat externe veiligheidstaken voldoende worden geborgd.

Voortgang

De voortgang ten aanzien van de doelstelling is beschreven bij de onderstaande activiteiten.

Activiteiten doelstelling A2:

Externe veiligheid

Op dit moment wordt in regionaal verband gewerkt aan het actualiseren van de kwetsbare functies die vermeld worden op de risicokaart.

Verder heeft in september 2014 de bijeenkomst 'externe veiligheid regio Arnhem' plaatsgevonden. In dit overleg is de organisatie met betrekking tot externe veiligheid in de regio Arnhem in 2015 besproken. Daar bleek dat er ook voor de periode 2015-2018 nog subsidie kan worden aangevraagd. Deze subsidie moet worden aangevraagd door de omgevingsdienst en zal ook fors minder zijn dan de subsidie die eerder vanuit het Rijk is verkregen.

Doelstelling A3

Het behouden van een goede geluidskwaliteit in de leefomgeving en het benutten van kansen om deze kwaliteit te verbeteren.

Voortgang

De voortgang ten aanzien van de doelstelling is beschreven bij de onderstaande activiteiten.

Activiteiten doelstelling A3:

Geluidbeleidsplan

De noodzaak het geluidbeleidsplan te actualiseren wordt nog nader onderzocht.

Geluidklachten

De gemeente Renkum heeft de afhandeling van klachten op grond van de Wet milieubeheer overgedragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Ieder kwartaal heeft de gemeente een voortgangsgesprek met de ODRA over de voor Renkum uitgevoerde activiteiten. De jaarrapportage over 2014 bespreken we half februari. We hebben de rapportage op dit moment nog niet ontvangen. Vooruitlopend op deze rapportage kunnen we echter aangeven dat er dit jaar in het totaal 31 klachten zijn binnengekomen waarvan er 13 betrekking hebben op geluid.

Doelstelling A4

Uitvoeren van de wettelijke taken en het inrichten van een gronddepot voor grond uit eigen werken.

Voortgang

De voortgang ten aanzien van de doelstelling is beschreven bij de onderstaande activiteiten.

Activiteiten doelstelling A4:

Bodemkwaliteitskaart

De gemeente Renkum beschikt nu nog niet over een vastgestelde Bodemkwaliteitskaart. Dit leidt vaak tot hogere kosten voor die projecten waar met grond gewerkt wordt. In eerst instantie zou er vanuit de MRA een project voor het verbeteren/ vereenvoudigen van de toepasbaarheid van de Bodemkwaliteitskaart MRA worden uitgevoerd. Dit project heeft echter vertraging opgelopen en wordt waarschijnlijk pas in 2016 uitgevoerd. Omdat dit nog wel erg lang duurt zal in 2015 alsnog een nieuwe kaart ter vaststelling aan uw raad worden aangeboden.

Doelstelling A5

Behouden van de luchtkwaliteit binnen de gemeente en er op toezien dat de blootstelling aan zwaveldioxiden, stikstofoxiden en fijnstof voor de gevoelige functies tenminste gelijk blijft.

Voortgang

De voortgang ten aanzien van de doelstelling is beschreven bij de onderstaande activiteiten.

Activiteiten doelstelling A5:

Oplaadlocaties elektrische auto's

Voor half februari 2015 moet duidelijk zijn of we al dan niet deelnemen aan de in stadsregioverband verleende concessie. We hebben deze keuze zo lang uitgesteld omdat er tot op heden geen uitsluitsel was over het financieringsrisico van deelname aan deze concessie. Op dit moment wordt nog gewerkt/onderhandeld over een addendum bij de concessieovereenkomst. Afhankelijk van de uitkomst hiervan willen we deelnemen aan de concessie. Wat voor een soort beleid er opgesteld moet worden hangt af van het al dan niet deelnemen aan de concessie.

Geurklachten

De gemeente Renkum heeft de afhandeling van klachten op grond van de Wet milieubeheer overgedragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Ieder kwartaal heeft de gemeente een voortgangsgesprek met de ODRA over de voor Renkum uitgevoerde activiteiten. De jaarrapportage over 2014 bespreken we half februari. We hebben de rapportage op dit moment nog niet ontvangen. Vooruitlopend op deze rapportage kunnen we echter aangeven dat er dit jaar in het totaal 31 klachten zijn binnengekomen waarvan er 17 betrekking hebben op geur.

Doelstelling A6

Duurzaamheid is een leidend begrip voor het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan, alsmede voor inwoners bedrijven en instellingen.

Voortgang

De voortgang ten aanzien van de doelstelling is beschreven bij de onderstaande activiteiten.

Activiteiten doelstelling A6:

Kennis van duurzaamheid

In 2014 is in het kader van de rubriek 'Groen groener groenst' vijf keer een artikel gepubliceerd over een duurzaam bedrijf/ organisatie of persoon. Daarnaast heeft de gemeente inwoners/ organisaties gefaciliteerd bij de uitvoering van duurzame initiatieven, zoals bijvoorbeeld het project zon op huurwoningen.

Duurzaamheidsmaatregelen intern

In 2014 zijn duurzaamheidsambassadeurs aangesteld. Met deze ambassadeurs willen we bekijken of er mogelijkheden zijn om ons als gemeente te laten certificeren op trede 5 van de CO₂ prestatieladder.

Evenementen

Eind 2014 wordt onderzocht welke aspecten een rol spelen bij het CO₂ neutraal organiseren van evenementen. In 2015 zal vervolgens samen met de Fair Trade werkgroep worden besproken welke mogelijkheden er zijn voor het verduurzamen van evenementen.

Doelstelling A7

Het terugdringen van lichthinder en het energiegebruik van de openbare verlichting.

Voortgang

De voortgang ten aanzien van de doelstelling is beschreven bij de onderstaande activiteiten.

Activiteiten doelstelling A7:**Energy Service Company (ESCO)**

De gemeente heeft zich aangemeld als pilot voor het opzetten van een Energy Service Company (ESCO) voor het verduurzamen van een aantal gemeentelijke panden en openbare verlichting bij de provincie Gelderland. Uit het haalbaarheidsonderzoek, dat in het kader van de pilot is gehouden, is in 2013 gebleken dat het voor de gemeente niet aantrekkelijk is om door middel van een ESCo onze openbare verlichting en het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen, maar om verduurzaming mee te nemen in de reguliere onderhoudsplanning.

Klachten met betrekking tot lichthinder

De gemeente Renkum heeft de afhandeling van klachten op grond van de Wet milieubeheer overgedragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Ieder kwartaal heeft de gemeente een voortgangsgesprek met de ODRA over de voor Renkum uitgevoerde activiteiten. De jaarrapportage over 2014 bespreken we half februari. We hebben de rapportage op dit moment nog niet ontvangen. Vooruitlopend op deze rapportage kunnen we echter aangeven dat er dit jaar in het totaal 31 klachten zijn binnengekomen waarvan er één betrekking heeft op lichthinder.

Openbare verlichting

Voor de voortgang hieromtrent, zie programma 6 (Verkeer) onder D (Wegen, straten en pleinen).

Actualiseren bestemmingsplan Buitengebied

Onderzocht wordt of er mogelijkheden zijn om, indien gewenst, het duister en het donkere landschap door middel van bestemmingsplannen (en dan met name het bestemmingsplan Buitengebied) te beschermen. Met het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied wordt echter pas gestart eind 2015.

Doelstelling A8

Op termijn (in 2040) een klimaatneutrale gemeente worden.

Voortgang

Na het afronden van de CO₂ footprint is in 2014 gestart met het opstellen van een routekaart (stappenplan) om Renkum in 2040 een klimaatneutrale gemeente te laten zijn. Deze routekaart wordt in 2015 afgerond. De verdere voortgang met betrekking tot het op termijn een klimaatneutrale gemeente worden is beschreven bij de verschillende activiteiten behorende bij de doelstelling.

Activiteiten doelstelling A8:**CO₂ footprint**

In februari 2014 is de CO₂ footprint van de gemeente afgerond. Onderzocht wordt nu welke acties kunnen en zullen worden ondernomen om de CO₂ footprint te verkleinen. Speerpunten en acties gericht op de ambitie om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn worden opgenomen in de

Routekaart Renkum Klimaatneutraal 2040 die in 2015 zal worden vastgesteld. In ieder geval is in het najaar van 2014 een start gemaakt met een pilotwijk (in de context van het project Buurten over Energie) waarin wordt onderzocht hoe deze kan worden verduurzaamd en op deze wijze de CO₂ productie kan worden verminderd.

Warmte isolatie programma

In juli 2014 heeft Provinciale Staten besloten om meer geld beschikbaar te stellen voor de Bijdrageregeling klimaataanpak eigen woningen (zoals het isolatieprogramma feitelijk heet). In oktober 2014 is nieuw budget aangevraagd bij de Provincie voor het verstrekken van de isolatiesubsidies en 18 november 2014 heeft de provincie de gemeente een budget van € 124.500 toegekend, waarmee vanaf oktober 2014 tot en met 2015 ca. 249 woningen geïsoleerd kunnen worden. Per 1 december 2014 zijn ook de nieuwe beleidsregels voor de isolatiesubsidie vastgesteld, zodat vanaf dan ook woningen gebouwd vanaf 1980 in aanmerking komen voor een subsidie.

Zonnepanelen

De collectieve inkoopactie voor zonnepanelen is reeds in 2013 afgerond en heeft geresulteerd in 383 geïnstalleerde zonnepanelen in onze gemeente. Voor wat betreft het plaatsen van zonnepanelen op het gemeentelijk vastgoed wordt in het kader van de Routekaart Renkum Klimaatneutraal 2040 onderzocht wat de mogelijkheden zijn.

Duurzaamheidsleningen maatschappelijk vastgoed

In september 2014 is de verordening voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan maatschappelijke instellingen vastgesteld. Voor het verstrekken van leningen van maximaal € 75.000 aan maatschappelijke instellingen en scholen is een revolverend budget van € 550.000 ingesteld. De leningen hebben als doel om het voor maatschappelijke instellingen aantrekkelijker te maken om hun gebouwen te verduurzamen (door middel van energiebesparing en/of de productie van duurzaam opgewekte energie). De lening wordt vervolgens in 10 jaar terugbetaald uit de besparing op de energiekosten. Meerdere organisaties (met name scholen) hebben een aanvraag voor een duurzaamheidslening in voorbereiding en het Dorenweerd College heeft inmiddels een duurzaamheidslening van € 50.000 ontvangen.

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming

Doelstelling

Gemeente Renkum biedt de mogelijkheid in een natuurlijke omgeving te ontspannen en te verblijven. De aanwezige waarden van flora en fauna in de gemeente beschermen en waar nodig ontwikkelen.

Voortgang

Conform het Bosbeleidsplan is in 2014 uitvoering gegeven aan de doelstelling.

In 2014 is verder invulling gegeven aan het Renkums Beekdal.

In november is het bijenconvenant ondertekend met stichting Biotopverbetering en imkersvereniging De Korenbloem.

Met ingang van 2014 doet gemeente Renkum mee in een onderzoek over de bestrijding van de Japanse Duizendknoop.

Rondom de kruising van de A50 met het Heelsums Beekdal is beplanting verwijderd om de herkenbaarheid van het beekdal te vergroten en meer licht in de beek te krijgen.

Activiteiten:

Overdragen grootschaliger bos en landschap

In 2014 is onderzocht of het gemeentelijk bosbezit overgedragen kan worden aan (particuliere) terreinbeherende organisaties. Om de objectiviteit te waarborgen is dit onderzoek uitgevoerd door een externe partij. Wij hebben hierbij voorwaarden gesteld die moeten leiden tot invulling van de opgelegde taakstelling. Uit dit onderzoek is gebleken dat er geen gegadigden zijn die voldoen aan deze voorwaarden. Op basis hiervan wordt in 2015 een nieuw voorstel voorbereid.

Uitvoering landschapsonwikkelingsplan (LOP)

Aan het Landschapsonwikkelingsplan is verder uitvoering gegeven.

- Het project 'landschapsherstel Rosandepolder' (initiator: Geldersch Landschap en Kasteelen) is in voorbereiding. Uitvoering vindt naar verwachting plaats in 2015.
- Het project herstel 'Heelsums Beekdal' is fasegewijs opgestart met het zichtbaar maken van de beek door het verwijderen van bosjes. De uitvoering loopt door tot in 2015.
- Vanuit het project Renkums Beekdal - Beukenlaan voert gemeente Renkum een vijftal deelprojecten uit die gefinancierd worden vanuit het restbudget van het project 'Renkums Beekdal - Beukenlaan', (Rijksoverheid 80% en Provincie Gelderland 20%). Dit was begin 2014 nog niet voorzien. Drie deelprojecten zijn inmiddels afgerond te weten
 - Bestrijding Japanse Duizendknoop (in het voormalige projectgebied);
 - Asfaltering Beukenlaan;
 - Toegankelijkheid en Beleving.
 - Twee projecten hebben uitstel gekregen en lopen door in 2015. Het betreft de aanleg van een faunapassage en de aanleg van een sprengkop. Meer gedetailleerde informatie staat in de jaarlijkse voortgangsrapportage.
- Met de Stichting Biotoopverbetering Zuid-Veluwe en de Imkersvereniging 'De Korenbloem' Renkum/Oosterbeek e.o. is een bijenconvenant afgesloten. Met dit convenant werken we samen toe aan een verbetering van de bijenstand en een verbetering van de biodiversiteit.
- Het afgelopen jaar is voor het eerst deelgenomen aan het praktijkonderzoek ter bestrijding van de Japanse Duizendknoop. Het onderzoek duurt vier jaar; de voorlopige resultaten lijken positief.
- De eerste voorbereidingen voor de actualisatie van het LOP zijn getroffen. In combinatie met de actualisatie van de Watervisie en incorporatie van de thema's recreatie, toerisme, biodiversiteit en duurzaamheid, is een voorstel in de maak hoe hier in 2015 één handzaam plan van te maken.

Stimulering vrijwillig landschapsonderhoud

Steeds meer vrijwilligers(organisaties) zijn actief in het landschapsonderhoud, zowel structureel (wilgen knotten, akkerranden, onderhoud landgoederen) als incidenteel (natuurwerkdag). De in 2013 in gang gezette uitwerking van het Landschapsonwikkelingsplan is op dit onderdeel voortgezet. Een nieuw Klompenpad voor het Renkums Beekdal is in de maak waar, net als bij het Molenbeeksepad, vrijwilligers een belangrijke rol spelen.

C. Plantsoenen en parken

Doelstelling

Renkum is een mooie groene gemeente en wordt hierom alom geprezen. We zetten ons in voor het behoud van deze kwalitatief hoogwaardige woon- en werkomgeving o.a. door het goed onderhouden van de gemeentelijke parken en plantsoenen.

Voortgang

In het Groenbeleidsplan is vastgesteld dat Gemeente Renkum beeldkwaliteit "Accent" voert. Hierbij worden plantsoenen op niveau sober en zichtpunten, entrees, parken en begraafplaatsen op niveau plus onderhouden. Uit de groenevaluatie is gebleken dat beeldkwaliteit "Accent" niet wordt gehaald. Alleen de gemeentelijke begraafplaatsen scoren momenteel een plus. Parken en entrees blijven hierbij achter. Plantsoenen scoren op bepaalde handelingen te hoog bijvoorbeeld bij het maaien van gazons en het onderhoud van heesters, terwijl de plantsoenen die versleten zijn langzaam toenemen. Deze laatste categorie vraagt om renovatie.

Activiteiten:

Uitvoering Beleidsplan Groenbeheer

In 2014 bent u geïnformeerd over de onderhoudskwaliteit van de gemeentelijke groenvoorziening aan de hand van het vastgelegde onderhoudsniveau in het Groenbeheerplan zoals in 2012 vastgesteld. Omvorming van groen heeft in 2014 achtergelopen bij de gestelde doelen. Uitgangspunt was dat de gelden van het project "verkoop snippergroen" zouden worden ingezet voor de omvorming van groen maar de verkoop is achtergebleven bij de verwachting. In 2015 wordt, conform de Motie "verbeteren groenonderhoud" gekeken of en op welke wijze er een kentering in de huidige situatie teweeg kan worden gebracht.

In 2014 zijn gemeentebreed verschillende groenvakken gerenoveerd en zijn er circa 160 straat- en laanbomen aangeplant ter vervanging van gekapte bomen (opgelegde herplantplicht) en de vervanging van stormschade uit de afgelopen jaren.

Kappen en herplantplicht

In 2014 is een eerste aanzet gegeven om te komen tot een nieuwe Bomenverordening. In 2015 wordt u een voorstel aangeboden om de nieuwe Bomenverordening vast te stellen.

Groenstructuurplan

Het Groenstructuurplan 2004-2014 is verlopen. In 2014 zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een geactualiseerd Groenstructuurplan. Dit zal in 2015 ter goedkeuring aan u worden voorgelegd. Uitgangspunt van dit ambitiedocument is het fraaie groen in onze gemeente te behouden dan wel te versterken.

Kinderboerderij

In 2014 is overleg gestart om te onderzoeken of verzelfstandiging van de Kinderboerderij Heelsum een mogelijkheid is. Bij dit overleg zijn naast gemeente Renkum drie partijen betrokken namelijk Dierenambulance Zuidwest Veluwe, Dierenbescherming en de nieuw op te richten stichting Faunaopvang.

D. Riolering en water

Doelstelling

Voldoen aan de zorgplichten vanuit de Wet milieubeheer en de Waterwet:

- inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater;
- inzamelen van hemelwater en de verwerken van hemelwater op duurzame wijze;
- eventueel treffen van maatregelen zodat er geen structurele nadelige gevolgen optreden als gevolg van de grondwaterstand.

Het creëren van een duurzaam en veerkrachtig watersysteem met een daarop afgestemd water- en landgebruik tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten, door:

- een veilig en gezond (robuust) watersysteem;
- een schoon (en natuurlijk) watersysteem;
- samenwerking in het water;
- bewustwording van water.

Voortgang

Er is voldaan aan de zorgplichten vanuit de Wet milieubeheer en de Waterwet (eerste hoofdpunt met drie aandachtspunten).

Er is gewerkt aan de doelstellingen vanuit de Watervisie en de Milieunota (tweede hoofdpunt, uitgewerkt in de overige vier aandachtspunten)

Activiteiten:

Uitvoeren Gemeentelijk Rioleringsplan

De uitvoeringslijst voor 2014 is op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) gerealiseerd. Voor een beschrijving van een deel van de planning van het GRP verwijzen wij u naar bijlage 4: Investeringskredieten. Voor het overige is in de planning opgenomen:

- Opstellen van het 'verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan+ 2015-2019' (vGRP+). Het GRP 2010-2014 is met een jaar verlengd. Voorbereidingen voor het nieuwe vGRP+ zijn in 2014 opgestart, het nieuwe vGRP+ wordt in 2015 gemaakt en treedt vanaf 2016 in werking. In januari 2015 heeft u een voorstel behandeld om de ambities van het nieuwe vGRP+ te bepalen.
- Het vooruitschuiven van de onderbouwing 'heroverwegen aanpak groene bergingen Zandweg en Waterweg Renkum'. Deze wordt meegenomen in het nieuwe vGRP+.

Uitvoeren Programma Water

Het Programma Water is uitgevoerd en afgerond waarmee de streefdoelen zijn bereikt. De in het programma geformuleerde einddoelen zijn met de afronding een stap dichterbij gekomen. Eén van de maatregelen uit 2013 en eerder is de installatie van een grondwatermeetnet. Dit grondwatermeetnet is in 2014 gemonitord en onderhouden.

De planning van het Programma Water is afhankelijk van samenwerkingspartners, zoals Waterschap Vallei & Veluwe. Volgens planning bestonden de werkzaamheden uit:

- Evt. faciliteren van de eigenaar bij herbouwen van de Quadenoordmolen, waarbij het initiatief bij de eigenaar van de molen ligt. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de eigenaar investeringsmiddelen beschikbaar krijgt. Bovendien is een eventueel gerenoveerde molen vanwege herbestemmingsmogelijkheden moeilijk te exploiteren.
- Opstellen basiszuiveringsplan en opstellen visie afvalwaterketen. Deze twee visies worden in elkaar geschoven en zoveel mogelijk in de samenwerking R2W2 (Rhenen, Renkum, Wageningen en Waterschap) opgepakt. Doordat het concreet maken van

die samenwerking meer tijd heeft geveerd dan ingeschat, schuift het maken van een lokale visie op de afvalwaterketen door naar 2015. Er is in 2014 een start gemaakt met het maken van een visie op regionaal (waterschaps-)niveau.

- Het afronden van het opstellen van de eindrapportage van het Programma Water. Deze eindrapportage wordt gebruikt voor de evaluatie van het Programma Water zoals die wordt opgenomen in het nieuwe vGRP+.

Invulling doelstellingen Watervisie

In aanvulling op het Programma Water is inzet gepleegd om:

- Invulling te geven aan de ontwikkeling van Viaduct A50/Heelsums Beekdal/Utrechtseweg als 'gemeentepoort' (zie ook Ruimtelijke Visie);
- Het Waterschap te faciliteren om de monding van de Heelsumse Beek in de Jufferswaard opnieuw in te richten;
- Uitwerken hoe klimaatadaptatie (aanpassen aan klimaatverandering) vorm en inhoud kan krijgen voor Renkum, al dan niet in samenwerking met Platform Water Vallei & Eem;
- Organisatie en uitvoering van bewonersavonden over hevige regen en wateroverlast.

Afkoppelen regenwater

Om uitvoering te geven aan het amendement uit de begrotingsraad van 2013 (waarmee €30.000 beschikbaar is gesteld), heeft de campagne 'waterweken' plaatsgevonden van 15 oktober tot 30 november 2014. In deze campagne is in verschillende media aandacht besteed aan het omgaan met regenwater en meer specifiek het afkoppelen. Inwoners kunnen bij een aantal plaatselijke ondernemers met korting afkoppelmateriaal aanschaffen, opdat zij hun woning gemakkelijker (gedeeltelijk) kunnen afkoppelen. 33 Inwoners hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Op verzoek is in de campagneperiode aan 10 inwoners aan huis advies uitgebracht over het aanpakken van het afkoppelen. Deze inwoners zijn na dit advies ook daadwerkelijk overgegaan tot het afkoppelen. Er zijn 22 verzoeken tot informatie via de mail geweest en er zijn diverse vragen beantwoord via de servicebalie.

E. Afvalverwijdering en -verwerking

Doelstelling
Inhoud geven aan de zorgplicht van de gemeente, op grond van de Wet Milieubeheer, om huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen.

Voortgang
De gemeente voert activiteiten uit ten behoeve van de zorgplicht en voldoet hier ook aan. Hiervoor zijn onderstaande activiteiten uitgevoerd.

Activiteiten:

Afvalinzameling en -verwerking

Met betrekking tot de kunststofverpakkingen zijn onlangs ontvangen de "Uitvoeringsafspraken inzake op- en overslag, transport, sortering en vermarkten van verpakkingsmateriaal afkomstig van huishoudens". Deze afspraken worden ter ondertekening aan ons voorgelegd.

De afvoer van de GFT-fractie naar de nieuwe verwerker Attero te Wilp is geregeld.

Afvalscheiding

Het nascheiden van het grof afval is gecontinueerd. Het scheidingspercentage is iets hoger dan in 2013. Dit betekent dat er minder residu verbrand moet worden. In 2013 bestaat 64% van het grof restafval uit residu, in 2014 is dat 62%. Grof afval wordt vooraf beter gescheiden op het afvalbrengstation. Het aantal bezoeken aan het station, met een voertuig, is verder afgenomen tot 37.008 (2012: 65.612, 2013: 41.930). Er is meer gebruik gemaakt van de mogelijkheid om lopend een kleine hoeveelheid afval op het station te brengen. Hiervan vindt geen registratie plaats. In 2014 is het mogelijk gemaakt ook gips, tempex en matrassen in te leveren. Over afvalscheiding is actief gecommuniceerd met u en in de pers.

Ondergrondse restafvalcontainers / Vervanging duobak

Er is een voorstel in voorbereiding om te komen tot een scheidingspercentage van 75% in 2018, ofwel 100 kg restafval/inwoner/jaar. In dit voorstel wordt de vervanging/plaatsing van restafvalcontainer meegenomen. Om te komen tot het genoemde scheidingspercentage lijkt de duobak geen geëigend inzamelmiddel. Om u zo goed mogelijk te informeren en om te komen tot een goede besluitvorming is op 19 januari 2015 een informatiebijeenkomst georganiseerd.

Afvalkalender

Vanuit de inwoners is (nog) sterk de behoefte aan de papieren afvalkalender zoals deze in 2014 is verspreid. Daarom wordt deze ook in 2015 uitgebracht en huis aan huis bezorgd. De kalender is via de website te raadplegen maar er is ook een "app" beschikbaar die waarschuwt wanneer een bepaalde afvalstroom wordt ingezameld.

Gemeentewerf en afvalbrengstation

Er is onderzoek gepleegd naar de uitbreiding van het afvalbrengstation maar dit onderzoek is achterhaald. We onderzoeken nu de mogelijkheid tot verbeteren van de aanbiedingsmogelijkheden. Dit heeft o.a. te maken met de ontwikkelingen rondom het behalen van het scheidingspercentage.

F. Milieuhandhaving

Doelstelling
Doelmatige handhaving van de milieuregelgeving en het uitvoeren van wettelijke taken.

Voortgang
De afgelopen periode hebben wij in de samenwerking veelal gestuurd op kwantiteit. De sturing op kwaliteit is voor de nabije toekomst een aandachtspunt in de samenwerking.

Activiteiten:

Uitvoering milieucontroles door de ODRA

De ODRA (Omgevingsdienst Regio Arnhem) voert milieucontroles voor ons uit. De evaluatie van de partnerrapportage gemeente Renkum januari t/m december 2014 moet nog plaatsvinden.

Overgang ODRA

Onze gemeente overlegt op dit moment met de ODRA om de bouw (wabo) taken en personeel onder te brengen bij de ODRA. Het streven is om dit project op 1 juli 2015 af te ronden.

Klachten

Ieder kwartaal heeft de gemeente een voortgangsgesprek met de ODRA over de voor gemeente

Renkum uitgevoerde activiteiten. De eind februari ontvangen jaarrapportage over 2014 bespreken we half maart. Indien nodig komt tijdens dit gesprek ook de afstemming ten aanzien van de afhandeling van klachten aan de orde.

G. Natuur- en Milieueducatie

Doelstelling

Het vergroten van kennis en waardering voor natuur en milieu bij inwoners van de gemeente Renkum waarmee gewenst gedrag wordt gestimuleerd.

Voortgang

De stichting Renkums Beekdal heeft in 2014 een bijdrage geleverd aan het vergroten van kennis en waardering voor natuur en milieu bij inwoners. Dit heeft ze gedaan door het uitvoeren van diverse activiteiten op het gebied van natuur- en milieueducatie voor basisschoolleerlingen (en ouders) in de gemeente.

Aanpak realisatie informatiecentrum De Beken

Voor 2014 zijn afspraken gemaakt over het bereiken van beleidsdoelstellingen die voorheen door het MEC werden ingevuld, in ruil voor een subsidiebijdrage. Dit jaar heeft de Stichting Renkums Beekdal de natuur- en milieueducatie verzorgd voor het basisonderwijs. In 2015 gaan de gemeente en Stichting Renkums Beekdal prestatieafspraken opstellen voor het uitvoeren van natuur- en milieueducatie voor het basisonderwijs.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	9.191	9.069	9.269	-200
Baten	7.341	7.281	7.711	430
Saldo van baten en lasten	-1.850	-1.788	-1.558	230
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	-377	-281	-474	-193
Gerealiseerde resultaat	-2.227	-2.069	-2.032	37

Programma 05 Veiligheid

Visie

Renkum een veilige gemeente. Een gemeente met minder ongevallen, branden, diefstallen, vernielingen en vandalisme. Dat spreekt iedereen aan. Daarbij gaat het om veiligheid thuis, binnen het gezin maar natuurlijk ook om veiligheid in het openbaar gebied. Ook in de ruimten buitenshuis, die niet openbaar zijn, werk, school of sportveld.

Veiligheid is vooral een zaak van en voor de bewoners. Zij hebben onveilige situaties meteen in de gaten. Als het goed is, spreken ze elkaar aan. Lukt het ze niet om zelf voor meer veiligheid te zorgen, dan is er de gemeente die ingrijpt.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Toezicht en handhaving
- B. Brandveiligheid
- C. Rampenbestrijding
- D. Integraal veiligheidsbeleid

A. Toezicht en handhaving

Doelstelling
Naleving van regels door Renkumse burgers, te bereiken door toezicht en handhaving.

Voortgang
Toezicht en sanctionering vindt transparant plaats op activiteiten die betrekking hebben op de WABO, kinderopvang, openbare orde en veiligheid en de overige bijzondere regelgeving.

- Er wordt een gericht maatschappelijk netwerk opgebouwd met stakeholders, zoals belangenorganisaties, doelgroepen, burgerplatforms en bedrijven.
- Er is een gedegen regie over en samenwerking met de overige handhavingpartners VGGM (GGD en Brandweer) en ODRA, alsmede samenwerkingen met overige (bestuurs- en/of strafrechtelijke) organen. Er wordt gewerkt aan onderbrengen van bouwtaken bij ODRA (naast de daar al ondergebrachte milieutaken).
- Toezicht en sanctionering vindt transparant plaats op:
 - a. de activiteiten zoals benoemd in de Wabo (o.m. bouw- en sloopwerkzaamheden, brandveiligheid, milieu-inrichtingen, planologische gebruik in overeenstemming met het bestemmingsplan, monumenten, APV);
 - b. kinderopvang, zoals bedoeld in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (hierna: Wkkip, kinderopvang of Wet kinderopvang);
 - c. de openbare orde en (verkeers-)veiligheid, waaronder de APV, voor zover hier een gemeentelijke bevoegdheid aanwezig is;
 - d. de overige bijzondere regelgeving ten aanzien van de fysieke leefomgeving, zoals o.m. de Drank- en horecawet, Wegenwet en de Winkeltijdenwet.

B. Brandveiligheid

Doelstelling

Zorgdragen voor een adequaat niveau van brandveiligheid binnen de gemeente Renkum, wat inhoudt het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt.

Voortgang

Loopt.

Activiteiten:

Brandweezorg

Het binnen de wettelijke kaders leveren van brandweezorg. De brandweezorg omvat de volgende schakels van de veiligheidsketen:

- Pro actie en preventie
- Preparatie
- Repressie
- Nazorg.

Met ingang van 1 januari 2014 wordt de brandweezorg voor de gehele regio uitgevoerd door de VGGM. De doorontwikkeling van de repressieve organisatie wordt uitgerold. De gemeenteraden zijn hierover ingelicht. Hierin staat onder andere de toekomstvisie voor de aankomende 10 jaar beschreven.

C. Rampenbestrijding

Doelstelling

Het minimaliseren van de gevolgen van eventuele rampen en incidenten die betrekking hebben op burgers van de gemeente Renkum.

Voortgang

Vanuit de gemeente is deelgenomen aan piketregelingen in de regio. In 2014 zijn trainingen en oefeningen voor de organisatie gehouden. De ontwikkelingen in de regio hebben we op de voet gevolgd met name waar het gaat om de 70^e Airborne Herdenking.

Activiteiten:

Rampenbestrijding

De Regionale crisisorganisatie is ingericht en draait. Deze organisatie zorgt regionaal voor professionele en efficiënte inzet van mensen tijdens een ramp of crisis waarbij actief gestuurd wordt op de zelfredzaamheid van burgers. Elke gemeente draagt bij aan het bemensen van de functies binnen deze organisatie. Ook Renkum draagt hieraan bij door deelname van lokale functionarissen aan de regionale piketdiensten binnen de Oranje Kolom. Deze regionale aanpak heeft zijn nut bewezen in verschillende incidenten die regionaal hebben plaatsgevonden.

Lokaal zijn alle verschillende processen in het Crisisplan getraind met alle medewerkers die in deze processen een taak hebben.

Er is een onaangekondigde opkomstoefening geweest waarmee het systeem en de reactie is getoetst. Op lokaal niveau wordt sinds begin 2015 gewerkt met een lokale AOV piketdienst. Deze

lokale dienst fungeert als bevoegde schakel van het lokale naar het regionale proces en vice versa tijdens de warme fase.

D. Integraal veiligheidsbeleid

Doelstelling

Verbeteren lokale veiligheid, rekening houdend met zwakkeren in samenleving.

Voortgang

De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.

In 2014 is er verder ingezet op preventie op het gebied van brand bij ouderen. Daarnaast is de aanpak van hennepsteelt een speerpunt geworden, de gemeente heeft convenanten afgesloten en krijgt nu informatie over aangetroffen kwekerijen. De burgemeester kan bestuursdwang toepassen in deze. Fietsendiefstallen krijgen ook aandacht, er zijn lokfietsen voor politie aangeschaft. Het aantal woninginbraken is vergeleken met de rest van de regio opvallend laag. Daarnaast heeft de gemeente een voortrekkersrol genomen op het gebied van de aanpak van georganiseerde criminaliteit. We hebben hier kleinere en grotere successen geboekt.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.933	2.887	2.880	8
Baten	6	6	10	4
Saldo van baten en lasten	-2.927	-2.882	-2.870	12
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-2.927	-2.882	-2.870	12

Programma 06 Verkeer

Visie

Het verkeer- en vervoersbeleid van de gemeente Renkum is gericht op het waarborgen van een duurzame leefbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid in de regio, tussen de dorpen onderling en binnen de dorpen. Mogelijke vormen van verkeershinder worden in samenwerking met inwoners zoveel mogelijk beperkt.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Verkeersmaatregelen
- B. Parkeren
- C. Veerdiensten
- D. Wegen, straten en pleinen

A. Verkeersmaatregelen

Doelstelling A1
Verbeteren fietsvriendelijkheid en verkeersveiligheid.

Voortgang
Het Meerjarenuitvoeringsprogramma GVVP (MUP) is in 2013 geherprioriteerd voor 2013 en 2014. Gevolg is dat in 2013 en 2014 geen fietsmaatregelen meer zijn uitgevoerd. Wel is in 2013 een start gemaakt met de snelfietsroute Arnhem-Wageningen. In 2014 is dit project, in nauw overleg met de Stadsregio Arnhem Nijmegen opgestart en eind 2014 is bekend geworden dat de financiën ook rond zijn, doordat wij hiervoor aanvullende subsidies hebben aangevraagd. Dit houdt in dat wij in 2015 daadwerkelijk van start kunnen met uitvoering van de benodigde maatregelen. In het voorjaar van 2015 wordt een nieuw MUP aan u voorgelegd.

Activiteiten doelstelling A1:

Uitvoering MUP-maatregelen

In het MUP zijn, naast verkeerseducatie, schoolomgevingen, uniformering 30 km-entrees en monitoring, voor 2014 de volgende projecten opgenomen:

- Aanpak spoorwegovergang Wolfheze, waarvoor een deel vanuit de MUP-reserve wordt betaald; Door moeizame samenwerking met de betrokken partijen is nog niet duidelijk of dit project doorgaat.
- Verbetering Heelsumsepad tussen Wolfheze en Heelsum. Hiervoor was door provincie in principe subsidie toegezegd in 2014; echter de subsidie is uiteindelijk niet verkregen. Daardoor gaat dit project niet door.

Daarnaast is in 2014 aangesloten bij diverse onderhoudsprojecten (zoals rioolproject Dorpsstraat en Zuiderbeekweg). In 2015 staan aanpassingen gepland in het kader van de Herstructurering Bedrijventerreinen, zoals fietsstroken op de Energieweg.

In het voorjaar van 2015 wordt het MUP herzien.

Veiligheid doorgaande wegen

Op kruispunt N225-Wolfhezerweg is door de provincie een verkeersregelinstallatie aangebracht en tussen dit punt en Kievitsdel is aan de zuidzijde van de N225 een fietspad in twee richtingen gerealiseerd. Het fietspad aan de noordzijde is grotendeels verwijderd. De gemeente heeft meegedacht over deze maatregelen, mede omdat dit raakte aan de uitkomsten van de Taskforce Verkeer.

Inmiddels is de provincie ook met de voorbereiding van werkzaamheden aan de Wolfhezerweg (N783) bezig. Daarnaast is de provincie gestart met een pre-verkenning van de Bennekomseweg (N782). Hierbij worden de huidige verkeerskundige problemen en mogelijke oplossingen in beeld gebracht. Het kruispunt Utrechtseweg-Bennekomseweg zou, om deze veiliger te maken, kunnen worden vervangen door een rotonde.

Voor beide wegen zijn we met de provincie Gelderland in overleg over de noodzaak/ hoogte van een gemeentelijk bijdrage.

Doelstelling A2

Het in evenwicht brengen en houden van de verhouding verkeer en leefbaarheid.

Voortgang

Bij de prioritering van de MUP-projecten is rekening gehouden met het evenwicht tussen de drie eerder genoemde beleidsdoelen. In de geherprioriteerde MUP zijn deze beleidsdoelen de basis gebleven.

Activiteiten doelstelling A2:

Doorgaand verkeer

Wij geven uitvoering aan voorgestelde (en door uw raad in 2013 geaccordeerde) maatregelen van de Taskforce verkeer om de doorstroming te verbeteren en HOV (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) te realiseren tussen Arnhem en Wageningen. Door provincie Gelderland en de Stadsregio Arnhem Nijmegen wordt dit project voor 100% gesubsidieerd, een bijdrage vanuit de gemeente Renkum is daarom nihil qua kosten (alleen ambtelijke uren). In een regionaal projectteam en een regionale werkgroep is dit project voorbereid en op dit moment loopt de voorbereiding van de daadwerkelijke maatregelen. Die worden uitgevoerd tijdens de zomervakantie 2015, waarna de HOV lijn tussen Arnhem en Wageningen kan gaan rijden.

Doelstelling A3

Duurzame openbaar vervoer bereikbaarheid van alle kernen.

Voortgang

In 2014 zijn geen aanpassingen geweest in het openbaar vervoer in onze gemeente. De buurtbussen hebben het met een groei van 4% weer goed gedaan. We zijn in voorbereiding van de HOV-lijn Arnhem Wageningen. Deze moet in 2015 gaan rijden.

Activiteiten doelstelling A3:

Stations Oosterbeek en Wolfheze

In 2014 is overleg gevoerd met Prorail, provincie Gelderland en de Stadsregio met betrekking tot de financiering van de reconstructie en het onderhoud van de spoorwegovergang Wolfheze. Deze gesprekken zijn nog steeds gaande.

Voor Wolfheze is gekozen voor een verbetering van de parkeervoorziening aan de zuidzijde van het

spoor. Prorail en NS zijn in overleg over het grondeigendom.

Voor station Oosterbeek wilden wij de parkeervoorzieningen uitbreiden. Dit is echter financieel en ruimtelijk nog niet opgelost.

Eind 2015 is een nieuwe dienstregeling van start gegaan, waarbij de beide stations overdag 2 maal en 's avonds en in het weekend 1 maal per uur per richting worden aangedaan.

Openbaar vervoer

De laatste vier bushaltes van het project toegankelijkheid openbaar vervoer zouden in 2014 worden uitgevoerd maar dit is doorgeschoven naar begin 2015, omdat ze worden meegenomen in het rioolvervangingsproject Dorpsstraat e.o. Hierbij wordt de instap van halte/ trottoir in de bus verkleind.

Doelstelling A4

Verbeteren van verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers (scholieren, ouderen, gehandicapten).

Voortgang

In 2014 is nog steeds onzekerheid geweest over het al dan niet clusteren van scholen, waarbij ook onduidelijk was over welke scholen dit ging. Daardoor is hiervoor in 2014 geen maatregel uitgevoerd. Binnen de herprioritering van het MUP is een budget voor deze maatregelen overeind gebleven. In het nieuw vast te stellen MUP blijft dat het geval, waardoor de verkeerssituaties rond de laatste scholen in 2015 kunnen worden aangepakt.

Voor 2014 stonden geen specifieke activiteiten gepland voor dit onderdeel.

Doelstelling A5

In algemene zin een snelle en adequate afhandeling van klachten, wensen en vragen burgers.

Voortgang

In het algemeen wordt voldaan aan deze doelstelling. Vrijwel alle klachten, wensen en vragen over verkeerssituaties worden binnen 4-6 weken behandeld en beantwoord.

Voor 2014 stonden geen specifieke activiteiten gepland voor dit onderdeel.

B. Parkeren

Doelstelling

In de gemeente Renkum vindt elke weggebruiker binnen 150 meter van zijn woning/ bestemming een parkeerplaats. Betaald parkeren wordt niet overwogen.

Voortgang

In het Meerjarenuivoeringsprogramma GVVP zijn onderzoeken en projecten opgenomen om dit te bewerkstelligen. In het nieuw vast te stellen MUP in voorjaar 2015 worden ook weer parkeermaatregelen opgenomen. Daarnaast heeft u in februari 2014 de Parkeernota vastgesteld. Daarin zijn de benodigde parkeerprojecten opgenomen. Verder is hierin opgenomen dat betaald parkeren niet wordt ingevoerd.

Activiteiten:

Uitvoering MUP-parkeermaatregelen

De nieuwe Parkeernota is begin 2014 door u vastgesteld.

C. Veerdiensten

Doelstelling

Verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente vanuit de Betuwe voor woon - school, woon - werk en recreatief (fiets) verkeer.

Voortgang

Er wordt bij de Stadsregio continu aandacht gevraagd voor openbaar vervoer verbindingen, of dit nu een veer- of een bus/ treinverbinding is.

Activiteiten:

Drielse Veer

De gemeente Renkum heeft een (concept) afrekening van 2014 ontvangen. Hierin is opgenomen dat het structurele budget ook dit jaar licht is overschreden.

Veer Renkum

Gemeente Overbetuwe heeft subsidie aangevraagd bij de Stadsregio voor dit veer (en dit is toegekend) en de bestemmingsplanprocedure is afgerond. In totaal is € 250.000 beschikbaar voor realisatie van dit pontje, 50% van de provincie en beide gemeenten € 62.500. De gemeente Overbetuwe is nu trekker van het geheel. De planning is er op gericht dat het pontje juli 2015 in de vaart komt.

D. Wegen, straten en pleinen

Doelstelling

Uitvoering geven aan de wettelijke taak tot het in stand houden van bestaande openbare wegen.

Voortgang

In 2014 is onderhoud aan de wegen uitgevoerd conform het collegevoorstel Onderhoud wegen 2013 en 2014 en het daaraan toegevoegde onderhoudsprogramma. Tevens is voor 2014 uitvoering gegeven aan het collegevoorstel 'Herprioritering Van der Molenallee'. De projecten Nieuweweg en Hogenkampseweg worden in 2015 gerealiseerd.

Activiteiten:

Onderhoud wegen asfalt en elementen verhardingen/ uitvoeringsplannen wegbeheer

Jaarlijks wordt, op basis van de Beleidsnota Wegbeheer, onderhoud uitgevoerd aan wegen met asfalt en elementenverhardingen en alle wegen zijn conform gerealiseerd. Uitzonderingen zijn de projecten Weverstraat/ Toulon van der Koogweg Oosterbeek, Nieuweweg en Hogenkampseweg Renkum. Deze projecten zijn wel in voorbereiding genomen maar vergen meer tijd.

Actualisatienota Wegbeheer 2015 - 2017

In september 2014 heeft u de Actualisatienota Wegbeheer 2015-2017 vastgesteld.

Reconstructies

Gestart is met de realisatie rioolvervanging waarmee ook een reconstructie van de wegverharding plaatsvindt zoals Dorpsstraat e.o. Renkum en Zuiderbeekweg e.o. Oosterbeek Deze projecten komen naar voren naar aanleiding van de wegen- en rioolinspecties. Hierbij is gekeken naar andere beleidsterreinen, zodat "werk met werk" wordt gemaakt.

Openbare verlichting

Eind 2013 heeft u budget beschikbaar gesteld om in vier jaar tijd 800 lichtpunten te vervangen. In 2014 zijn binnen de rioolprojecten Zuiderbeekweg Oosterbeek en Dorpsstraat Renkum in totaal 88 lichtpunten vervangen. Daarnaast is in 2014 opdracht verstrekt voor een vervangingsbestek, waarbij 178 lichtpunten worden vervangen. Doordat de levertijd van de armaturen ernstig uitliep is vertraging ontstaan. Uitvoering vindt in januari 2015 plaats. In voorafgaande jaren is er onduidelijkheid geweest over de elektriciteitskosten en het verbruik van de lichtpunten. In 2015 worden zogenaamde slimme meters geplaatst, waardoor de elektriciteitskosten en het verbruik beter inzichtelijk worden gemaakt.

Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)

Conform de Wet Basisregistratie Grootschalige Topografie zijn gemeenten verplicht de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) op te bouwen. De BGT regelt de eenduidige vastlegging van topografische gegevens zoals de ligging van wegen, water, spoorlijnen, gebouwen en terreinen. Fase 1 moet op 1 januari 2016 zijn afgerond. De pilot met de opbouw van een gebied in Wolfheze van GBKN (grootschalige basiskaart van Nederland) naar de BGT is afgerond. Hieruit is duidelijk geworden dat de opbouw van de BGT intern wordt uitgevoerd met eventuele inhuur om fase 1 op tijd afgerond te krijgen. Als software voor de opbouw is gekozen voor DgDialog BGT van de Grontmij. In 2015 wordt bekeken welke applicatie gebruikt gaat worden voor de beheerfase. De eerste helft van 2015 zal voornamelijk worden gebruikt voor het opbouwen van een BGT bestand en het aansluiten van de BAG en BOR. In de tweede helft van 2015 zal de aansluiting met de landelijke voorziening worden gerealiseerd.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.101	4.662	4.016	646
Baten	68	68	166	98
Saldo van baten en lasten	-4.033	-4.594	-3.850	744
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	188	670	-239	-908
Gerealiseerde resultaat	-3.845	-3.924	-4.088	-164

Programma 07 Sport, kunst & cultuur

Visie

De sport in de gemeente Renkum in ruime zin moet voor iedere inwoner toegankelijk zijn. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.

Een gevarieerd kunst- en cultuuraanbod waar iedere inwoner, ongeacht leeftijd en beperking, aan kan deelnemen moet in stand worden gehouden.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Kunst, cultuur en cultuureducatie
- B. Openbaar bibliotheekwerk
- C. Monumenten
- D. Sport algemeen
- E. Sportaccommodaties

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie

Doelstelling
Kunst en cultuur dragen bij aan de participatie en emancipatie van burgers en moet voor alle inwoners toegankelijk zijn, ook de jeugd moet zich op dit gebied kunnen ontplooiën. De gemeentelijke kernkwaliteiten Airborne geschiedenis en de kunstenaarskolonie hebben een nationale en deels internationale uitstraling en dragen bij aan het imago van de gemeente en aan de lokale identiteit met positieve effecten voor toerisme en recreatie.

Voortgang
Om de doelstelling te bereiken zijn onderstaande activiteiten uitgevoerd.

Renovatie concertzaal

Fondswerving heeft niet geresulteerd in een bijdrage van derden aan het herstel van de Concertzaal in oude luister. Met het restant van de door de raad toegekende middelen (€ 402.000) als uitgangspunt is in 2014 een plan gemaakt voor functionele aanpassingen aan de Concertzaal.

Culturele activiteiten

In 2014 zijn activiteiten zoals de Kunstroute, het Poëziefestival, Scarabee en Museum Veluwezoom ondersteund.

Airborne-activiteiten

In de structuurvisie is vastgelegd dat de Airborne-geschiedenis behoort tot de gemeentelijke kernkwaliteiten. In 2014 is de 70e Slag om Arnhem herdacht. De gemeente heeft in samenwerking met de stichting Airborne Herdenkingen een muzikaal theaterspektakel georganiseerd. Het optreden is verzorgd door ingehuurde professionals samen met inwoners van de gemeente Renkum. Daarnaast zijn het Airbornemuseum, ArtBorne, de Taptoe en Renkum Airborne ondersteund.

Ontwikkeling Centrum Landschap, Kunst en Cultuur Renkum

Stichting Veluwezoom 2.0 heeft in 2014 de haalbaarheid van een Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur op de Westerbouwing onderzocht. Daarbij is gekeken of in samenhang met de huidige recreatieve en toeristische activiteiten een complementaire invulling van de Westerbouwing haalbaar is ten behoeve van kunst en cultuur. Een presentatie hiervan volgt in het voorjaar van 2015.

Schoolgebonden cultuureducatie

Met het nieuwe schooljaar 2014-2015 is gewerkt aan een andere opzet voor binnenschoolse Cultuureducatie. Hierin is de deelname aan de rijksregelingen Combinatiefunctionaris Cultuureducatie primair Onderwijs en Cultuur met Kwaliteit meegenomen. Deze ontwikkeling heeft echter voor de uitvoerende organisatie 't Venster verstrekkende gevolgen t.a.v. personeel en huisvesting in de gemeente Renkum.

B. Openbaar bibliotheekwerk

Doelstelling
De bibliotheek levert afzonderlijk of met maatschappelijke partners een bijdrage aan de leesbevordering en taalstimulering en participatie van de Renkumse inwoners.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Pilot Taal- en leesvaardigheid op school

In 2014 is een vervolg gegeven aan de uitrol van de "Bibliotheek op school". Voor de Dorendal en de Wegwijzer in Doorwerth is de collectie gehuisvest in de Poort van Doorwerth. Met het project worden leerlingen gestimuleerd te lezen. Ook worden leerkrachten door specialisten van de bibliotheek opgeleid en begeleid om kinderen aan het lezen te krijgen en te houden. De scholen beschikken door het project over een actueel en divers boekenaanbod, dicht bij kind en leerkracht. Voor het leesgedrag van de leerlingen hanteren de leerkrachten een monitor.

Volwaardige bibliotheek in Renkum en Oosterbeek

Om te voldoen aan de Wet stelsel Bibliotheekvoorziening (WsoB) moet de bibliotheek functies invullen. Hoe die functies worden ingevuld is aan de gemeente. Naast de invulling om te komen tot een volwaardige bibliotheek speelde in 2014 ook een locatiediscussie. U heeft in december 2014 ingestemd met het behoud van een volwaardige bibliotheek in de dorpskern van Renkum. Huisvesting van de bibliotheek in het MFC3B4 is hiermee komen te vervallen.

Regionale samenwerking

Begin 2012 hebben de gemeenteraden van Rheden, Rozendaal en Renkum ingestemd met het Bibliotheekbeleidskader 2012-2015. Aansluitend hierop hebben de gemeenten als opdrachtgever geformuleerd welke bijdrage zij zien van de bibliotheek bij uitvoering van het gemeentelijk beleid. Ook is het gesprek gestart om meer efficiëntie en effectiviteit in het regionale bibliotheekwerk Rond Arnhem. De Bibliotheek in Arnhem heeft aangegeven geen verdere ontwikkeling te zien in een regionale samenwerking.

C. Monumenten

Doelstelling

Bewaken van het behoud van beschermde gemeentelijke monumenten.

Voortgang

De activiteiten dragen bij aan de instandhouding van de beschermde gemeentelijke monumenten.

Activiteiten:

Monumenten

De lijst van beschermde gemeentelijke monumenten omvat 150 'nummers'. Voor een groot deel betreft het woonhuizen, zoals een complex van (onder één nummer vallend) twintig voormalige arbeiderswoningen in Heveadorp. Verder zijn twee landgoederen aangewezen als gemeentelijk beschermd landgoedmonument. De beschrijving van ieder monument is van waarde bij de beoordeling van een wijzigingsplan; dit vormt het wezenlijke nut van de monumentenlijst in de praktijk. Er zijn in 2014 geen objecten aan de lijst toegevoegd en evenmin zijn er objecten afgevoerd.

Op basis van een raadsnotie is ter instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten en kunstwerken een budget vrijgemaakt waarmee subsidieverzoeken kunnen worden gehonoreerd.

Archeologie

In 2014 bleef de gemeente onder het afgesproken aantal van 80 uur dienstverlening en advisering door de Regio-archeoloog. Deze speelt ook vrijwel altijd een rol bij projecten waarin niet gesprongen munitie moet worden geruimd, zoals dat frequent voorkomt bij zeer uiteenlopende projecten in het buitengebied. En bijvoorbeeld ook bij het rioolvervangingsproject in Renkum.

D. Sport algemeen

Doelstelling

Rekening houdend met de positieve maatschappelijke waarde van sport, mogelijkheden scheppen voor en stimuleren van (blijvende) deelname aan sport door een zo groot mogelijk deel van de Renkumse bevolking.

De gemeente wil bevorderen van gezondheid, participatie en sociale samenhang door te investeren in sport.

Voortgang

In 2014 is aan deze doelstelling een bijdrage geleverd door in te zetten op de onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Implementatie Kadernota sport en uitvoeringsprogramma

In 2014 is verder uitwerking gegeven aan de vastgestelde ambities uit de kadernota en uitvoeringsprogramma 'Sportief Verbinden'.

Brede impuls combinatiefuncties

Wij nemen met 6,0 fte deel aan de Brede impuls combinatiefuncties van het ministerie van VWS waarvan 4,9 fte is gerealiseerd. Hierbij neemt het rijk 40% financiering voor haar rekening Op

basis van (prestatie) afspraken met externe partijen is invulling gegeven aan het realiseren van de verschillende ambities uit de kadernota "Sportief Verbinden" waarvoor combinatiefunctionarissen zijn ingezet.

Sportstimuleringsactiviteiten

Sport en bewegen wordt ingezet als middel om te komen tot een gezonde en vitale bevolking. Ambities en doelen hiervoor zijn opgenomen in de kadernota Sociaal Domein "de kunst van samen leven in de gemeente Renkum" en in de kadernota "sportief verbinden", Ook in 2014 is ingezet op een vraaggericht sport- en beweegaanbod waarbij combinatiefunctionarissen: onder andere ondersteuning hebben geboden bij:

- Volwassenen en ouderen: de GALM ronde, een laagdrempelige methode om 50-plussers aan het sporten en bewegen te krijgen, fitheidtest met 84 deelnemers. Aan het "50+ zomerbeweegprogramma" van de buurtsportcoach binnen de pilot 'Wijk en Sport in Renkum/Heesum' namen 85 deelnemers deel;
- Jeugd- en jongeren 4 tot en met 23 jaar: het sportstimuleringsaanbod is voortgezet zoals de school- en sportactiviteiten, Sport Extra 4 t/m 12 jaar, trajectbegeleiding naar sportverenigingen, wijk sportinstuiven en oudejaarszaalvoetbaltoernooi. De activiteiten lopen structureel door binnen het daarvoor opgestelde jaarprogramma;
- Mensen met een beperking: hiervoor zijn wij aangesloten bij "Uniek Sporten" in de regio Arnhem. In samenwerking met sportorganisaties is uitvoering gegeven aan diverse activiteiten op het gebied van aangepast sporten zoals bijvoorbeeld lokaal plusvoetbal bij OVC. Specifiek aandacht besteed aan het ontwikkelen van sport- en beweegactiviteiten binnen het project "Vanuit Autisme bekeken";
- Mensen met overgewicht: in overleg met verschillende partners zijn bestaande programma's voortgezet zoals "beweegkuur" Renkum/ Heesum met de buurtsportcoach.

Bij de provincie zijn vier subsidieaanvragen ingediend:

- "Sportieve bewegingsruimte" voor het sportpark Hartenstein in Oosterbeek
- St. Loopland Gelderland in samenwerking met de gemeenten Arnhem, Rheden en Lingewaard
- Leefstijlcoach senioren in samenwerking met de gemeenten Arnhem, Rheden en Lingewaard.

Deze aanvragen zijn in 2014 gehonoreerd.

- verder is, in samenwerking met sportbuurtwerk Solidez, een subsidieaanvraag ingediend voor het project "Fun4Kidzz" dat zich richt op kinderen met (dreigend) overgewicht. In 2015 is ook deze aanvraag gehonoreerd.

E. Sportaccommodaties

Doelstelling

Burgers en verenigingen faciliteren bij het uitvoeren van sporten waarbij wij zorgen voor een goede aansluiting tussen de vraag en het aanbod van sportvoorzieningen.

Voortgang

Aan deze doelstelling is een bijdrage geleverd zoals aangegeven bij de activiteiten.

Activiteiten:

MFC 3b4

In 2014 is aan deze doelstelling een bijdrage geleverd door het definitieve besluit dat MFC 3b4 kan worden gerealiseerd.

Sportparken

Eén van de hoofdpijlers uit de kadernota die moet bijdragen aan de invulling van de taakstelling is de heroriëntatie op de kwaliteit en kwantiteit van sportaccommodaties. Over sportpark Duitse Kamp zijn met voetbalvereniging Wodanseck afspraken gemaakt over het in eigen beheer exploiteren van het sportpark. Hierbij wordt ook de tennisvereniging De Slenk betrokken.

De gemeente heeft de gebruikers, en eventuele toekomstige gebruikers, van sportpark Hartenstein gefaciliteerd in het visietraject om te komen tot verzelfstandiging en optimalisatie van het sportpark.

Voor sportpark De Bilderberg is in 2014 een subsidie van € 206.910 beschikbaar gesteld als bijdrage voor de realisatie van een kunstgrasveld voor voetbal. Vanwege diverse belemmeringen in de realisatie is het niet mogelijk geweest in 2014 de aanleg te starten. De aanleg zal nu begin 2015 plaatsvinden.

Met de gebruikers van sportpark De Bilderberg en Wilhelmina zijn in 2014 oriënterende gesprekken gevoerd naar aanleiding van het vastgestelde coalitieakkoord waarin staat opgenomen dat sportaccommodaties waar mogelijk worden overgedragen aan sportverenigingen. Op sportpark De Bilderberg heeft de prioriteit echter gelegen bij de realisatie van het kunstgras. Op sportpark Wilhelmina is een werkgroep accommodaties samengesteld die een aantal toekomstscenario's uitwerkt voor het sportpark. De gezamenlijke verenigingen zijn gestart met het opstellen van een masterplan dat zij in de loop van 2015 willen presenteren. Tevens hebben de verenigingen de voorbereidingen getroffen om een gezamenlijke stichting op te richten.

Zwembad Oosterbeek

Voor 2014 is aan zwembad Oosterbeek een subsidie verstrekt.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.170	4.519	3.737	782
Baten	311	401	284	-116
Saldo van baten en lasten	-3.859	-4.118	-3.453	666
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	49	161	-282	-443
Gerealiseerde resultaat	-3.809	-3.958	-3.735	223

Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

Visie

Gemeente Renkum is een aantrekkelijke locatie als woongebied, maar ook als vestigingsplaats voor ondernemers of voor toeristen en recreanten. Deze economische potentie wil Renkum 'uitbuiten' binnen het groene profiel, dat Renkum zo uniek maakt. De ambitie is dan ook een robuuste/toekomstbestendige economische ontwikkeling in samenspraak met het externe veld, rekening houdend met de ruimtelijke kwaliteiten en de strategische ligging van de gemeente.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Bedrijfsruimte
- B. Zorgeconomie
- C. Recreatie & toerisme
- D. Detailhandel
- E. Telecommunicatie

A. Bedrijfsruimte

Doelstelling
Stimuleren en faciliteren van ondernemers.

Voortgang
Met de versterking (en verbreding) van de functie 'bedrijvencontactfunctionaris' zijn wij bezig. Hiervoor is 0,8 fte geraamd; die moet gevonden worden binnen de bestaande formatie.

Activiteiten:

Hes-West

Oktober 2014 is het Powerlab op het bedrijventerrein De Hes-west (onderdeel van het Energy Business Park Arnhem, op Renkums grondgebied) geopend. De visie van het Powerlab is om een platform te zijn waar onderwijs en bedrijfsleven structureel samenwerken op het gebied van duurzame energievoorzieningen. Concreet moet het Powerlab: (a) scholieren en studenten interesseren voor een carrière en opleiding op het gebied van duurzame energietechniek; (b) scholieren, studenten en werknemers die met bij- of omscholing bezig zijn een indruk geven van de energiewereld en hun rol daarbinnen, en (c) een werkplek, testruimte en ontmoetingsplaats worden voor ondernemers en bedrijven actief op het gebied van de energietechniek.

De gemeente heeft bijgedragen aan de opening van het Powerlab door een eenmalige subsidie van € 15.000 te verstrekken. Ondertussen heeft een aantal kleine bedrijven en startups zich gevestigd in het Powerlab.

Triple Helix

In 2014 is besloten de economie in de regio Arnhem-Nijmegen te versterken door het instellen van een regionale Triple Helix-samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheden. Onze

gemeente steunt deze ontwikkeling, maar voorkomen moet worden dat de overheden vooral hun eigen opvattingen over de economische speerpunten in de regio gaan uitdragen.

Kwaliteit en bereikbaarheid bedrijventerreinen

In het kader van het Project herstructurering bedrijventerreinen:

Schaapsdrift

Eind november 2014 is een bijeenkomst georganiseerd voor de bedrijven op de Schaapsdrift. Hier zijn plannen/ voornemens met de ondernemers doorgenomen en is hen gevraagd daarop te reageren. Wij zijn van plan om de openbare verlichting te verbeteren (verduurzamen), de verwijzingen op het bedrijventerrein te verbeteren, het wegdek te vervangen, betere mogelijkheden voor fietsers te creëren, het bedrijventerrein een vriendelijker aanzien te geven door de beplanting aan te passen en door een glasvezelnetwerk aan te leggen. Dit laatste is ook een voorwaarde voor cameratoezicht.

Klingelbeekseweg

In 2014 is gewerkt aan het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan en bijbehorende beeldkwaliteitsplan voor het bedrijventerrein Klingelbeekseweg. Nu is het wachten op een akkoord van alle grondeigenaren onderling over een gezamenlijke exploitatieopzet voor de beoogde herstructurering, voordat het bestemmingsplan als ontwerp ter inzage wordt gelegd (dit betreft een particulier initiatief). In 2014 zijn er namens de gemeente ook gesprekken gevoerd met twee bedrijven die moeten worden uitgeplaatst. Na verwerving worden deze locaties bij de exploitatie betrokken. Het particulier initiatief wordt ondersteund door een sterke marktpartij als procesbegeleider.

Veentjesbrug

De ontwikkelingen op de Veentjesbrug zijn vooral afhankelijk van hetgeen op de Klingelbeekseweg gaat gebeuren. De Veentjesbrug is in beeld als opvang voor bedrijven die elders weg moeten en die qua profiel (afval en grondstoffen gerelateerd) op de Veentjesbrug passen. In 2014 is gewerkt aan het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het bedrijventerrein, dat in 2015 ter inzage zal worden gelegd en aan u ter vaststelling wordt voorgelegd.

Cardanuslaan

Wat betreft de Cardanuslaan is er nog geen voortgang in de deelprojecten, hier zal in 2015 mee worden aangevangen.

B. Zorg economie

Doelstelling
Versterken van de lokale economie via een impuls in de zorgsector.

Voortgang
In paragraaf 3B Volkshuisvesting is aangegeven dat wij in 2014 in afstemming met de zorgsector (verzorgingshuizen) een beleidslijn ontwikkelen voor Wonen-zorg.

Activiteiten:

Huisvesting zorgondernemers

Door de ontwikkeling scheiden wonen en zorg wijzigt de financiering van het zorgvastgoed. Om antwoord te kunnen geven aan vragen van zorgondernemers over aanpassingen in de functie van hun vastgoed en ver(nieuw)bouwplannen werken wij aan een beleidslijn hierover. Deze wordt begin 2015 aan u voorgelegd.

C. Recreatie & toerisme

Doelstelling
Bevorderen van de groei binnen de sector Toerisme & Recreatie.

Voortgang
In 2014 heeft als pilot, een fiets-pendelboot gevaren tussen Wageningen-Renkum-Arnhem.

Activiteiten:

Ombuiging 21. Promoten huidige toeristische activiteiten

Met betrekking tot het beleidsveld recreatie en toerisme willen wij ons vooral richten op de promotie van de huidige kwaliteiten binnen onze gemeente. Wij wonen in een aantrekkelijke gemeente die de toerist heel wat te bieden heeft. Deze kwaliteiten kunnen wij beter communiceren waardoor wij de toestroom van gasten kunnen verbeteren. Deze verbeterslag is te maken door extra in te zetten op een nauwere samenwerking met de sector en het RBT-KAN. De ontwikkeling van nieuwe activiteiten laten wij over aan de sector. Wanneer er rendabele voorstellen vanuit de sector komen, zullen wij deze vanzelfsprekend stimuleren, maar niet langer financieren.

Het onderdeel 'Ontwikkelen toeristisch product Landgoederen & buitenplaatsen' komt aan bod na het opstellen van de Visie Nieuw Gelders Arcadië in de eerste helft van 2015.

In het kader van 70 jaar Airborne hebben wij meebetaald aan een geheel vernieuwde Airbornekaart voor het grondgebied van Renkum en de Airbornegemeenten Arnhem, Ede en Overbetuwe. Deze gratis kaart is ruim verspreid en heeft in belangrijke mate bijgedragen de vele inkomende toeristen in onze gemeente te verwijzen naar de bezienswaardigheden en gedenktekens.

Visie Toerisme en Recreatie

Met RBT KAN is een nieuw contract afgesloten voor de toeristische marketing en promotie van Renkum. Een grotere inbreng van het toeristische bedrijfsleven is daarin een belangrijk onderdeel. Om die reden heeft RBT KAN ook steeds een prominente rol in het mede-organiseren van thematische bijeenkomsten voor de toeristische sector. Die had in het vroege voorjaar plaats met als thema 'arrangementsvorming 70 jaar Airborne'. Het doel hiervan was ondernemers tot samenwerking te stimuleren rondom de 70^e herdenking van Airborne/ Slag om Arnhem.

De bezoekerscijfers van het Airbornemuseum - 115.000 - en die van de VVV-Oosterbeek van 2.600 markeren een succesvolle invulling van dit 70^e jubileumjaar.

RBT KAN heeft op verzoek van Camping Lindenhof een zogeheten VVV-I punt ingericht in het ontvangstgebouw van de camping. De gemeente heeft daar financieel aan bijgedragen. Deze nieuwe informatievoorziening bestaat uit een folderpresentatie van het lokale toeristische bedrijfsleven en een digitale informatiezuil waarin zowel campinggasten als toeristische bezoekers aan Wolfheze zelfstandig hun weg kunnen vinden. Met aangepaste bebording wordt toeristen gewezen op deze nieuwe informatiepost.

Initiatieven in het Renkums Beekdal

De toeristische aantrekkelijkheid van het Renkums Beekdal is verbeterd door het realiseren van twee informatiepanelen. Eén is gewijd aan de geschiedenis van kasteel Grunsfoort en staat nabij het Kortenburg/ Beukenlaan. De andere is geplaatst bij het zogeheten Papiermakersmonument aan de Hartenseweg en behandelt de papiernijverheid en vroege papierindustrie in Renkum.

Vanaf twee plekken in het Renkums Beekdal is voor de zomer een verbindingroute uitgezet naar het centrum van Renkum. Dit is het uitvloeisel van een wedstrijd die eind 2013 door de gemeente werd uitgeschreven. Een groot en aantrekkelijk vormgegeven informatiepaneel moet de bezoekers aan het beekdal verleiden tot een aansluitend bezoek aan het centrum van Renkum. Kleurrijk uitgevoerde vlinders aan lantarenpalen wijzen fietsers daartoe de weg.

Een expositie met papierkunst, onderdeel van de winnende formule van bovengenoemde prijsvraag, vond plaats vanaf eind juni in het tijdelijke onderkomen van Renkum Leeft aan de oostelijke Dorpsstraat te Renkum. Daar was ook een tijdelijke VVV ingericht.

Stimuleren toeristische trekpleisters

In de maanden juli en augustus verzorgde bij wijze van pilot, een (fiets)pendelboot op twee dagen in de week regelmatige vaartochten over de Neder-Rijn van Arnhem naar Wageningen en vice versa. Opstappunten in de gemeente waren te vinden bij het Drielse Veer, de stuw Driel, kasteel Doorwerth en de Renkumse veerstoep. Dit alles was afgestemd op de pendelboten die op Rijn, IJssel en Waal hebben gevaren. Het RBT-KAN heeft de publiciteit verzorgd. Wij hebben de praktische zaken geregeld. Met diverse recreatieondernemers hebben we gesproken hoe de bezoekers van de pendelboot te verleiden hun locatie te bezoeken (zoals bv. de Westerbouwing en kasteel Doorwerth). De ANWB heeft een evaluatie uitgevoerd. Op de twaalf vaardagen (6 weken 2x/week) is op het traject Arnhem-Wageningen een gemiddelde bezetting gemeten van zestig passagiers. Daarbij kwam ook aan het licht dat ca. 50% van de passagiers op dit traject niet aan wal gaat en dus geen Renkumse toeristische trekpleisters of horeca bezoekt. De Stichting Renkum Leeft heeft op ons verzoek gedurende de dienstregeling van de boot een tijdelijke VVV-post ingericht in een leegstaand winkelpand aan de Oostzijde van de Renkumse Dorpsstraat. Een klompenpad door het Renkums Beekdal is in voorbereiding.

Ombuiging 22. Airborne wandeltocht overlaten aan de sector

De Airborne wandeltocht bewijst dat de sector in staat is goede initiatieven te realiseren. Een financiële bijdrage van de gemeente is hiervoor geen noodzakelijke voorwaarde. Dit betekent dat wij een besparing konden realiseren door de subsidie aan de Airbornewandeltocht stop te zetten.

D. Detailhandel

Doelstelling
Behoud en ontwikkeling van een aantrekkelijk winkelaanbod en weekmarkten voor de inwoners van de gemeente Renkum.

Voortgang
Dit jaar zijn we vooral bezig geweest met de plannen voor Renkum en Doorwerth-Centrum, zie 3A.

Activiteiten:

Centrumontwikkeling

Op dit moment werken wij met twee werkgroepen van bewoners en/ of ondernemers aan de ontwikkeling van het centrum in Renkum en Doorwerth. Allereerst worden met deze lokale werkgroepen gebiedsvisies ontwikkeld. Inmiddels worden plannen voor de dorpscentra ontvouwd. Zie bij 3A Gebiedsvisies voor het gebiedsontwikkelingsplan Renkum- en Doorwerth-centrum.

Op verzoek van de werkgroep Centrummanagement is getracht in Renkum reclamebelasting in te voeren. Dit is gestrand doordat te weinig winkeliers in het centrum hiermee wilden instemmen.

Voor het Europaplein en de Dorpsstraat in Renkum zijn met de werkgroep Renkum Centrum concrete uitvoeringsplannen ontwikkeld. Om het Europaplein levendig maken/houden hebben wij met zorgpartijen gesprekken gevoerd om hen te stimuleren zich hier te vestigen. Om die zelfde reden heeft u besloten De Bieb in het centrum te handhaven.

Wolfheze heeft met het nieuwe dorpsplein een centraal punt gekregen. De markt is naar dit plein verplaatst en dorpsactiviteiten vinden sinds de opening eind 2013 plaats op dit plein.

E. Telecommunicatie

Doelstelling

De gemeente heeft een wettelijke gedoogplicht voor telecommunicatiekabels in de openbare gronden en is er op gericht om de belangen van gemeenten als beheerder van de openbare gronden en de telecombedrijven in evenwicht te brengen en te houden.

Voortgang

Voor de formele afhandeling van verzoeken/meldingen die te maken hebben met werkzaamheden aan de (ondergrondse) infrastructuur hanteren wij de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI). Die biedt het kader voor de afwikkeling van instemmingsbesluiten. De AVOI gaat verder dan de (model) verordening kabels en leidingen van de VNG, die in Renkum om die reden niet volledig is overgenomen.

Activiteiten:

Glasvezelkabel netwerk

Het aanleggen van een glasvezelnetwerk op bedrijventerrein Schaapsdrift maakt onderdeel uit van de voorstellen die in het kader van de herstructurering van dit terrein zijn ingebracht. De verwachting is dat de uitvoering van de werkzaamheden in het tweede kwartaal (2015) ter hand wordt genomen.

Over het aanleggen van een glasvezelnet ten behoeve van de inwoners is, in overeenstemming met derden, de intentie uitgesproken om Oosterbeek te voorzien van een dergelijk netwerk. De investering voor huishoudens komt volledig voor rekening van het bedrijfsleven/ investeerders. Medio 2015 is meer bekend over de aanleg van 'particulier' glasvezel.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	922	522	561	-39
Baten	78	78	104	26
Saldo van baten en lasten	-844	-444	-456	-13
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	500	0	11	11
Gerealiseerde resultaat	-344	-444	-446	-2

Programma 09 Burger, bestuur & organisatie

Visie

Belanghebbenden en betrokken inwoners moeten een volwaardige rol hebben bij de totstandkoming van beleid. Daarom willen we de inwoners actiever betrekken bij de voorbereiding van de besluitvorming en/ of de inwoners de gelegenheid geven hun reacties te geven op voorgenomen beleid. We zullen verantwoorden wat wij met de reacties van burgers hebben gedaan en hoe dit is verwerkt in het beleid.

Het college zal als eenheid naar buiten treden die in de eerste plaats het belang van de gemeente Renkum voor ogen heeft en zal hierbij waar mogelijk optrekken met de gehele raad.

De organisatie is dienstbaar aan haar klanten: de inwoners, de bedrijven in de gemeente, het bestuur en de eigen medewerkers. We werken daarbij resultaatgericht, ontwikkelingsgericht, communicatie en klantgericht (ROCK).

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2014.

Producten

- A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid
- B. Dienstverlening
- C. Belastingen
- D. Bestuur en organisatie

A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid

Doelstelling
Vitale, leefbare dorpen met bewoners die betrokken zijn bij wat er in hun leefomgeving speelt.

Voortgang
Zie onderstaande activiteit.

Activiteiten:

Dorpsplatforms

Met de dorpsplatforms is in 2013 een proces gestart om op eigen benen te staan. Met de Platforms zijn afspraken gemaakt waardoor zij los komen te staan van de gemeente. De officiële status van de Dorpsplatforms als adviesorgaan artikel 84 gemeentewet is met ingang van 2014 opgeheven. In 2015 is er voor de Dorpsplatforms nog een bedrag van € 10.000 beschikbaar en in 2016 € 5.000 om bovenstaande proces te faciliteren. Vanaf 2017 zijn de Platforms volledig onafhankelijk van de gemeente. Zij blijven wel een gesprekspartner voor de gemeente.

Stimuleren bewonersparticipatie

Wij stimuleren bewonersparticipatie, we maken gebruik van aanwezige kennis en kunde in wijk en buurt.

Centrum Doorwerth

Een werkgroep van het dorpsplatform Doorwerth heeft op zich genomen om een plan voor het centrum van het dorp te ontwikkelen. Dit met ambtelijk advies en ondersteuning. Op 30 januari 2014 heeft het dorpsplatform daartoe een samenwerkingsverklaring ondertekend samen met de verantwoordelijke wethouder. In dit jaar heeft de kerngroep hard gewerkt om alle wensen en ideeën vanuit bewoners en belanghebbenden boven tafel te krijgen. Eind 2014 was die inventarisatie in concept afgerond.

Centrum, Renkum

Een werkgroep bestaande uit bewoners heeft in dit jaar hard gewerkt om een gebiedsontwikkelingsplan voor centrum Renkum op te stellen. Zij heeft voor draagvlak gezorgd via het houden van een drietal algemene bewonersavonden. Daar zijn ook de herinrichtingsplannen voor Dorpsstraat en Europaplein gepresenteerd. Deze plannen zijn tot stand gekomen door de participatie van een begeleidingsgroep van actieve bewoners. In november heeft de raad de plannen van de werk- en begeleidingsgroep vastgesteld. In 2015 zal tot uitvoering overgegaan worden. Een tuingroep gaat het toekomstig beheer van de borders van het Europaplein op zich nemen.

Besturingsfilosofie

De besturingsfilosofie "Loslaten in verbondenheid" is in 2014 vastgesteld. Voor de raad en het college betekent dit dat het uitgangspunt is dat zij veel meer de rol van regisseur (regierol) willen aannemen. Bij de totstandkoming en uitvoering van beleid is door de raad uitgesproken dat dit het vertrekpunt is van zijn kader stellende en controlerende rol. Dat houdt in dat, nog meer dan voorheen, samenwerking gezocht wordt met inwoners, instellingen en organisaties. Om dit beleid en het leerproces hierbij te faciliteren is in voorbereiding een budget vrij te maken ter ondersteuning van burgerinitiatieven.

B. Dienstverlening

Doelstelling
In 2015 vormt onze gemeente de ingang voor alle burgers, bedrijven en instellingen voor alle overheidsvragen.

Voortgang
Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Programma Dienstverlening

Vanuit het programma zijn in 2014 meerdere projecten gestart, zoals: uniformering van bezoeken en openingstijden, werken op afspraak en realiseren van een afhaalbalie voor burgerzakenproducten, verkenning digitaal zaakgericht werken, implementatie toptaken website, ontwikkeling servicepunt.

Servicepunt

De afhandeling van klantcontacten via ons Servicepunt hebben we verbeterd. Receptie en telefonie zijn gescheiden. We maken steeds meer gebruik van ons interne digitale kennissysteem. Zo breiden we de dienstverlening van het Servicepunt steeds verder uit.

Website

Veel gebruikers van een website willen zo snel mogelijk doen waarvoor ze naar de website komen. Zo snel mogelijk een taak afronden, een nieuw paspoort aanvragen, een parkeervergunning of controleren wanneer de klike aan de straat mag. Daarom richten we de website in volgens het toptaken-principe: niet zoveel mogelijk informatie geven, maar de gebruiker zo goed mogelijk helpen een taak snel af te ronden. De nieuwe toptaken website is vanaf 2 september 2014 in de lucht en wordt blijvend aan de actuele vraag aangepast.

Zaakgericht werken

Gebruik van het digitale zaaksysteem is in 2014 voor de afhandeling van omgevingsvergunningen verder uitgebreid door inkomende post en de bijbehorende processen te digitaliseren. We werken nu nog beperkt met ons digitale zaaksysteem. In 2014 hebben we een verkenning uitgevoerd die inzicht geeft in de uit te voeren stappen om onze analoge poststroom volledig te digitaliseren en via het zaaksysteem af te handelen. Dit hebben we verwerkt in een projectplan voor implementatie in 2015.

C. Belastingen

Doelstelling

Op een evenwichtige wijze opleggen en innen van de lokale belastingen.

Voortgang

Uw raad heeft op 17 december 2014 de tarieven voor de gemeentelijke heffingen voor belastingjaar 2015 vastgesteld.

Herwaardering van de onroerende zaken naar waardepeildatum 1 januari 2014 is uitgevoerd. De Waarderingskamer heeft medio december 2014 goedkeuring gegeven voor het verzenden van de waardebeschikkingen Wet Woz met dagtekening 31 januari 2015.

D. Bestuur en organisatie

Doelstelling

Een optimale interactie tussen raad, college en organisatie, gericht op een zo efficiënt en effectief mogelijk samenwerking.

Voortgang

Zie onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Notitie (intergemeentelijke) samenwerking

In september 2014 heeft u ingestemd met de 'Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking georganiseerd'. Deze notitie is in het verlengde van de besturingsfilosofie opgesteld. Hierin stelt de gemeente dat zij juist met andere gemeenten moet samenwerken als zij een onafhankelijke gemeente wil blijven. Samenwerking tussen gemeenten zal vooral op het gebied van bedrijfsvoering plaatsvinden. Door samenwerking kunnen gemeenten hun krachten bundelen. Door krachtenbundeling zijn samenwerkende gemeenten meer in staat om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.

Belangrijkste doel van de samenwerking is het vergroten van de kwaliteit van de dienstverlening naar onze inwoners door:

- het verminderen van kwetsbaarheid (door het bieden van continuïteit);
- het leveren van (minimaal gelijke) kwaliteit tegen (op termijn) lagere kosten;
- het vergroten van de mobiliteit van de medewerkers (in de vijf gemeenten).

G3-samenwerking

Inmiddels (begin 2015) heeft gemeente Overbetuwe het besluit genomen om uit de intergemeentelijk samenwerkingsproces te stappen. De gemeenten Rheden, Renkum en Arnhem (G3) zien kansen om versneld te komen tot een intensieve samenwerking op bedrijfsvoeringsgebied, inclusief een bijpassende bedrijfsvoeringsorganisatie.

Door het afhaken van inmiddels twee gemeenten verliest de intergemeentelijke samenwerking in principe potentiële 'massa', echter daar staat tegenover dat Arnhem, Renkum en Rheden meer gezamenlijk uit te voeren werkzaamheden zien dan eerder met vijf gemeenten het geval was. Doelen zijn: minder kwetsbaarheid (meer continuïteit), meer kwaliteit (of minder kosten) en een grote aantrekkelijkheid op de arbeidsmarkt. Kortom, een situatie die meerwaarde oplevert voor de drie gemeenten én de klant.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	5.109	5.510	6.093	-583
Baten	556	669	1.170	501
Saldo van baten en lasten	-4.553	-4.841	-4.923	-82
Werkelijke toevoeging en onttrekkingen aan reserves	660	521	89	-432
Gerealiseerde resultaat	-3.893	-4.320	-4.834	-514

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2014 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben we een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorziene uitgaven. In de volgende tabel is een en ander samengevat.

Resultaat per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Jaarstukken
01 Werk & inkomen	-3.804
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	-8.547
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	-1.657
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	-2.032
05 Veiligheid	-2.870
06 Verkeer	-4.088
07 Sport, kunst & cultuur	-3.735
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	-446
09 Burger, bestuur & organisatie	-4.834
Totaal programma's	-32.013
Algemene dekkingsmiddelen	32.180
Totaal resultaat	166

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal en/of saldo.

In deel II (de jaarrekening) wordt een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen. Hier vindt u tevens een nadere uitwerking met betrekking tot de algemene uitkering, de OZB en overige belastingen en overige algemene dekkingsmiddelen.

Stelpost onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de volgende tabel is een overzicht te vinden van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien in 2014.

Verloop onvoorzien 2014 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken t/m voorjaarsnota	0
Aanspraken najaarsnota	5
Restant	160

Planschade

Er is een verzoek tot planschadevergoeding ex. artikel 6.1 Wro ingediend. Het verzoek is door een extern bureau beoordeeld. Deze advieskosten, de rente over de planschadevergoeding en de terugbetaling van de leges bedragen ca. € 5.000 en komen ten laste van de stelpost onvoorzien.

Paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen van belang voor het inzicht in de financiële positie behandeld. De paragrafen in de begroting bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten. In het jaarverslag bevatten de paragrafen vervolgens de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

Op grond van de artikelen 9 en 24 van het BBV moeten de jaarstukken ten minste de volgende paragrafen bevatten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- treasury
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Naast deze verplichte paragrafen hebben we een paragraaf subsidies opgenomen.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn inkomsten voor de gemeente, betaald door de burgers. Het zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges, die de overheid heft op grond van wettelijke bepaling van haar inwoners en gasten.

Deze heffingen kunnen worden onderscheiden in:

1. Belastingen: uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening (algemeen belang), maar ook publiek-individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting (voornamelijk OZB).
2. Retributies: uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening: burger moet ook betalen als hij de dienst niet wenst (afvalstoffenheffing en rioolrecht).
3. Leges: individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard (paspoorten, vergunningen enz.). Betaling vindt alleen plaats bij afname van de producten.

Opbrengsten 2014

In deze paragraaf zullen wij ingaan op het gemeentelijk beleid voor de bepaling van de tarieven en realisatie van de inkomsten voor belastingen, retributies en leges.

In een gecombineerde aanslag worden de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting aan de belastingplichtige in rekening gebracht. Over 2014 zijn de aanslagen per 31 januari opgelegd. Daarnaast zijn de nog op te leggen belastingen over 2012 en 2013 in 2014 in rekening gebracht.

In het vervolg wordt aangegeven wat de opbrengsten zijn over belastingjaar 2014 en de effecten van de aanslagen over oudere jaren.

OZB

Tarieven OZB

In de begroting 2014 zijn de uitgangspunten weergegeven voor de bepaling van de OZB inkomsten in 2014. Bij de behandeling van de begroting 2014 is besloten om de tarieven OZB 2014 met 1,62% te laten stijgen met betrekking tot de inflatie.

Op basis van deze gegevens zijn de tarieven voor 2014 als volgt vastgesteld:

<i>Tarief in % van de waarde onroerend goed</i>	2014	2013
Woning		
Eigenaar	0,1149	0,1131
Niet-woning		
Eigenaar	0,2255	0,2219
Gebruiker	0,1830	0,1801
Totaal	0,4085	0,4020

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2014 is € 6.118.000. De opbrengst OZB die hierdoor behaald moet worden heeft betrekking op het huidige areaal.

Opbrengsten OZB/RZB

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2014 wordt de OZB in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. De vermindering en ontheffingen hebben onder andere te maken met afhandeling van bezwaar- en beroepschriften.

De kwijtscheldingen zijn bij de OZB opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het minimale gebied opgenomen als een last. De bruto opbrengst van de OZB 2014 is als volgt:

OZB/RZB <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
Woning			
Eigenaar	4.183	20	4.163
Niet-woning			
Eigenaar	1.208	37	1.171
Gebruiker	828	65	763
Totaal			6.097

In het jaar 2014 zijn er aanslagen over oude jaren in rekening gebracht en hebben over oude jaren verminderingen plaatsgevonden. Per saldo levert dit nog een nadeel op van € 78.000.

Totale OZB in 2014	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2014	6.097
Nog op te leggen over 2014	49
Totaal belastingjaar 2014	6.146
Effect van oude belastingjaren	-78
Totale opbrengst	6.068
Begroot	6.118
Resultaat	-50

Het totale nadeel van OZB ten opzichte van de begroting bedraagt € 50.000. Dit nadeel bestaat uit een structureel voordeel van € 28.000 over 2014 (OZB/RZB woningen eigenaren € 24.000 voordeel; OZB niet-woning eigenaar € 31.000 voordeel en OZB niet-woningen gebruiker € 27.000 nadeel) en incidenteel nadeel van € 78.000 (OZB/RZB woningen eigenaren €3.000 voordeel; OZB niet-woningen eigenaren € 16.000 nadeel en OZB niet-woningen gebruikers € 65.000 nadeel). Zie voor nadere toelichting de verklaring bij de algemene dekkingsmiddelen in deel II jaarrekening 2014.

Afvalstoffenheffing

Tarieven afvalstoffenheffing

Bij de berekening van de tarieven gingen wij uit van 4.509 eenpersoons, 5.072 tweepersoons en 4.113 huishoudens van drie of meer personen. De tarieven zijn in onderstaande tabel weergegeven.

	2014	2013
<i>Bedragen in euro's</i>		
Tarieven		
1-persoon	220,20	218,50
2-persoons	250,70	248,70
3-persoons of meer	281,60	279,40
Stijging/ daling t.o.v. vorig jaar	0,8%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2014 was € 3.422.000.

Opbrengsten afvalstoffenheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2014 wordt de afvalstoffenheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Dit heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de afvalstoffenheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De opbrengst afvalstoffenheffing voor 2014 bedraagt:

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
1-persoon	1.029	32	997
2-persoons	1.333	14	1.319
3-persoons of meer	1.139	12	1.127
Totaal	3.501	58	3.443

Over oude jaren zijn aanslagen opgelegd en verminderingen/ ontheffingen toegepast van € 2.000. Dit levert een resultaat op dat ten gunste komt van het boekjaar 2014.

Totale afvalstoffenheffing in 2014 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2014	3.443
Nog op te leggen over 2014	0
Totaal belastingjaar 2014	3.443
Effect van oude belastingjaren	2
Totale opbrengst	3.445
Begroot	3.422
Resultaat	23

Het resultaat op de inkomsten afvalstoffenheffing is meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Tarieven rioolrecht

Bij de bepaling van een kostendekkend rioolrecht gelden voor de kostprijsbepaling de volgende uitgangspunten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product "Riolering en Water";
- 100% van de kwijtscheldingen over de rioolheffing;
- 50% van de lasten van de straatreiniging;
- 100% van de perceptiekosten belastingen.

De tarieven zijn in de volgende tabel weergegeven.

Tarieven	2014	2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Eigenaren		
Woning per aansluiting	86,21	86,58
Niet-woning per aansluiting	353,38	353,38
Gebruiker		
Woningen:		
1-persoonshuishoudens	53,91	54,15
2-persoonshuishoudens	107,83	108,30
Vanaf 3-persoonshuishoudens	161,74	162,44
Niet woningen:		
Tot en met 250 m ³	192,70	192,70
Stijging/daling t.o.v. vorig jaar	(alleen woningen) 0,38%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2014 was € 3.179.000.

Opbrengsten rioolheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2014 wordt de rioolheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Een vermindering heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de rioolheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De opbrengst rioolheffing voor 2014 bedraagt:

Rioolheffing	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Woningen:			
vast bedrag (eigenaars)	1.240	2	1.238
Gebruikers:			
1-persoon	242	7	235
2-persoons	560	6	554
3-persoons of meer	632	6	626
Niet woningen:			
Vast bedrag (eigenaars)	265	8	257
Waterverbruik (gebruikers)	231	14	217
Totaal			3.127

Over oude jaren zijn aanslagen opgelegd en verminderingen/ontheffingen toegepast van -/€ 14.000. Bij de jaarrekening 2013 was er geen rekening mee gehouden dat over oude jaren nog verrekeningen zouden plaatsvinden. Dit levert een resultaat op dat ten laste komt van het boekjaar 2014.

Totaal rioolheffing in 2014	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2014	3.127
Nog op te leggen over 2014	0
Totaal belastingjaar 2014	3.127
Effect van oude belastingjaren	-14
Totale opbrengst	3.113
Begroot	3.179
Resultaat	-66

Het nadeel dat hier ontstaat zal worden meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de reserve rioolheffing.

Hondenbelasting

Tarieven hondenbelasting

Op basis van de algemene uitgangspunten voor de bepaling van de jaarlijkse tariefstelling zijn de tarieven (afgerond) hondenbelasting in de volgende tabel weergegeven.

<i>Bedragen in euro's</i>	2014	2013
Eerste hond	62,70	61,70
Tweede hond	104,60	102,90
Derde en volgende hond	146,50	144,10
Stijging t.o.v. vorig jaar	1,6%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 209.000. Deze begroting is in de voorjaarsnota 2014 naar beneden bijgesteld naar € 189.000.

Opbrengsten hondenbelasting

De opbrengst van de hondenbelasting in 2014 is als volgt:

Hondenbelasting	Aantal	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Eerste hond		161	7	154
Tweede hond		36	4	32
Derde en volgende hond		7	1	6
Totaal			12	192

Totaal hondenbelasting in 2014	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2014	192
Nog op te leggen over 2014	0
Totaal belastingjaar 2014	192
Effect van oude belastingjaren	-1
Totale opbrengst	191
Begroot	189
Resultaat	2

Toeristenbelasting

Tarieven toeristenbelasting

Met ingang van 2007 worden twee tarieven gehanteerd, namelijk één voor campings en andere eenvoudige verblijfsaccommodaties en één voor hotels. De tarieven voor 2014 zijn weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 5 cent).

Toeristenbelasting	2014	2013
<i>Bedragen in euro's</i>		
Tarief per overnachting voor:		
Hotels	1,75	1,65
Campings	0,95	0,90
Stijging t.o.v. vorig jaar		
- Hotels	6,1%	
- Campings	5,6%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 311.000. In de najaarsnota is de opbrengst met € 9.500 verlaagd op basis van lagere opbrengsten over 2013.

Opbrengsten toeristenbelasting

Bij bepaling van de opbrengsten over belastingjaar 2014 wordt uitgegaan van het aantal overnachtingen 2013 van 201.918 (143.536 hotels en 58.382 campings) tegen de tarieven van 2014 Dit betekent dat er een opbrengst over 2014 van € 307.000 wordt verwacht.

Totaal toeristenbelasting in 2014	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Nog op te leggen over 2014	307
Effect van oude belastingjaren	-10
Totale opbrengst	297
Begroot na wijziging	301
Resultaat	-4

Kwijtscheldingen

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Kwijtscheldingen per belasting/ retributie	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Rioolheffing	58
Afvalstoffenheffing	160
Hondenbelasting	11
Overig	2
Totaal	231

Samenvattend waren de totale kwijtscheldingen over 2014 als volgt:

Totaal kwijtschelding in 2014	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Kwijtschelding 2014	226
Kwijtscheldingen oude jaren	5
Totaal kwijtscheldingen in 2014	231
Begroot na wijziging	237
Resultaat	6

Leges

Hieronder vallen de leges voor:

- de producten van team burgerzaken (w.o. paspoorten, rijbewijzen);
- vergunningen (waaronder bouwvergunningen, gebruikersvergunningen, kapvergunningen);
- lijkbezorgingrechten;
- marktgelden;
- overig.

Hieronder zullen per categorie de opbrengsten over 2014 en 2013 worden weergegeven. Dit betreffen alleen de opbrengsten voor de gemeente. Rijksleges zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Indien bekend zijn over 2014 de aantallen genoemd.

Leges Burgerzaken	2014	2013
	<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>Bedragen x € 1.000</i>
Paspoorten	115	119
Nat. identiteitskaarten	54	50
Rijbewijzen incl. bromfietsen	68	77
GBA producten	29	28
Naturalisatie	3	4
Leges huwelijken	66	66
Eigenverklaringen CBR	12	16
Totaal	347	360

Leges Vergunningen	2014	2013
	<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>Bedragen x € 1.000</i>
Bouwvergunningen	321	261
Parkeren	13	15
Kapvergunningen/-meldingen	6	3
APV vergunningen	1	2
Diversen	3	5
Totaal	344	286

Lijkbezorgingsrechten	2014	2013
	<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>Bedragen x € 1.000</i>
Lijkbezorging	311	298
Totaal	311	298

Marktgeden	2014	2013
	<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>Bedragen x € 1.000</i>
Weekmarkten	24	30
Totaal	24	30

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de gemeente in de begroting en de jaarstukken moet aangeven:

- welke risico's er spelen;
- welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is bij tegenvallers;
- wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op ons weerstandsvermogen in 2014. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het beleid van onze gemeente. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de risico's waarvan sprake is binnen onze gemeente. Tot slot worden conclusies getrokken over het weerstandsvermogen.

Beleid

De hoofdlijnen van ons beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicomanagement is vastgelegd in de financiële verordening gemeente Renkum, die op 29 oktober 2014 door uw Raad wordt behandeld. De verder uitwerking vindt jaarlijks plaats in de begroting.

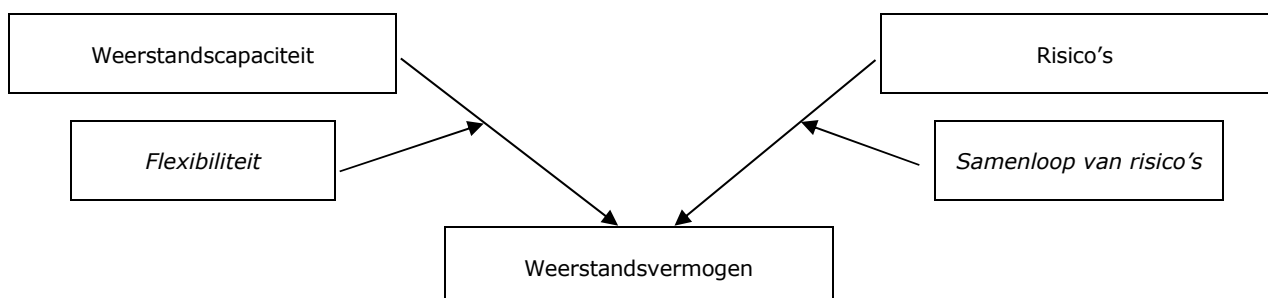
Risicomanagement is als een continu proces vormgegeven binnen de organisatie. Daarvoor is het risicomanagement ingebed binnen het beleidsvormingsproces en de planning & controlcyclus. Het proces van risicomanagement omvat drie stappen: inventariseren, analyseren en beheersen. In hoofdlijnen zijn er vier mogelijkheden om risico's te beheersen, namelijk: elimineren, reduceren, overdragen of accepteren. Als een risico niet kan worden geëlimineerd, gereduceerd of overgedragen, dan wordt het risico geaccepteerd en zal de eventuele (financiële) schade middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Dit betekent overigens niet per definitie dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt.

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Van belang is daarbij om vast te stellen in hoeverre tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit consequenties heeft voor het voorgenomen beleid in de (meerjaren)begroting.

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn twee factoren van belang, namelijk:

- de weerstandscapaciteit en
- de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Het kan noodzakelijk zijn om de weerstandscapaciteit aan te vullen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe risico's zijn ontdekt. Het tempo waarin dit gebeurt is afhankelijk van de flexibiliteit van de (financiële) organisatie. Bepaalde kostenposten kunnen sneller worden omgebogen dan andere.

De samenloop van risico's heeft een dubbele inhoud. Enerzijds kan de samenloop van risico's ertoe leiden dat de weerstandscapaciteit 'op' raakt. Anderzijds kunnen kleine risico's, risico's die individueel niet van belang zijn, indien ze gelijktijdig of kort na elkaar zich voordoen, toch een risico voor de weerstandscapaciteit gaan vormen.

In het vervolg van deze paragraaf zal worden ingegaan op onze weerstandscapaciteit. Vervolgens komen de risico's aan de orde. Tot slot zullen conclusies worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente. In deze paragraaf worden alleen de uitkomsten op hoofdlijnen aangegeven. Meer gedetailleerde informatie in terug te vinden in bijlage 2.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Daarbij worden incidentele en structurele weerstandscapaciteit onderscheiden.

Met het eerste wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau dat de gemeente haar burgers willen aanbieden.

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het bestaande beleid.

In bijlage 2 vindt u de inventarisatie van de weerstandscapaciteit voor de jaren 2015 tot en met 2019. Op grond daarvan concluderen we het volgende over de huidige weerstandscapaciteit:

Weerstandscapaciteit <i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit	0	1.700	0	0	0
Begrotingsruimte	0	0	0	0	0
Kostenreductie	0	0	0	0	0
Totaal structureel	0	1.700	0	0	0
Incidentele capaciteit					
Post onvoorzien	165	165	165	165	165
Weerstandsreserve	2.840	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0
Stille reserves	0	0	0	0	0
Begrotingsruimte	37	77	508	66	0
Kostenreductie	0	0	0	0	0
Totaal incidenteel	3.042	242	673	231	165
Totaal weerstandscapaciteit	3.042	1.942	673	231	165

Risico's

Bij de inventarisatie van risico's worden de risico's ingedeeld naar de paragrafen in de begroting. Dit betekent dat we risico's onderscheiden op het gebied van lokale heffingen, kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en subsidies.

In het kader van het weerstandsvermogen moet overigens worden bedacht dat niet alle risico's daadwerkelijk risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente zijn. Risico's waarvoor reeds een voorziening, verzekering of bestemmingsreserve is gevormd, worden uiteraard niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor risico's waarvoor reeds in de projectbegroting c.q. de kostenrekening een post onvoorzien is opgenomen.

In bijlage 2 zijn de risico's in beeld gebracht die op dit moment bekend zijn. Van de risico's is aangegeven wat de kans is dat het risico zich voordoet en wat het financiële gevolg van het risico is. De totale risico-omvang is bepaald door de kans te vermenigvuldigen met het financiële gevolg. Voor de beoordeling van de kans gebruiken we de volgende 5 klassen:

Klasse	Kans (waarschijnlijkheid)	Procentueel
1	Zeër klein	1-20 %
2	Klein	21-40 %
3	Gemiddeld	41-60 %
4	Groot	61-80 %
5	Zeër groot	81-100 %

Voor de beoordeling van het financiële gevolg hanteren we de volgende klassenindeling:

Klasse	Bandbreedte financieel gevolg in euro's
1	0-25.000
2	25.001-50.000
3	50.001-100.000
4	100.001-250.000
5	Meer dan 250.001

Hieruit volgen de volgende risicobedragen per paragraaf.

Omvang risico's Bedragen x € 1.000	2015 Inc	2015 Str	2016 Inc	2016 Str	2017 Inc	2017 Str	2018 Inc	2018 Str	2019 Inc	2019 Str
Lokale inkomsten	375	140	571	432	516	432	280	432	225	432
Onderhoud kapitaalgoederen	363	0	88	0	88	0	88	0	88	0
Financiering	83	0	69	0	59	0	50	0	42	0
Bedrijfsvoering	570	0	279	0	330	0	335	0	186	0
Verbonden partijen	70	0	154	0	216	0	223	0	271	0
Grondbeleid	2.222	0	227	0	0	0	0	0	0	0
Subsidies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.684	140	1.388	432	1.207	432	975	432	811	432

Weerstandsvermogen

In de voorgaande hoofdstukken zijn we ingegaan op de weerstandscapaciteit en de risico's. Zoals eerder gezegd, bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen kan in twee soorten worden verdeeld, te weten:

Statisch weerstandsvermogen

Met het statisch weerstandsvermogen (ook wel het éénjarige weerstandsvermogen genoemd) wordt bedoeld de mate waarin tegenvallers opgevangen kunnen worden zonder dat dit tot beleidswijzigingen in het begrotingsjaar zelf leidt. Het gaat er om of de gemeente voldoende middelen heeft om een risico in het lopende jaar op te vangen. Het voordoen van het risico mag er niet toe leiden dat de gemeente haar beleid moet aanpassen.

Dynamisch weerstandsvermogen

Het is ook mogelijk dat een risico gevolgen heeft voor meerdere jaren. Het dynamisch weerstandsvermogen (ook wel het meerjarige weerstandsvermogen genoemd) is de mate waarin de gemeente tegenvallers kan opvangen zonder dat dit consequenties heeft voor meerdere begrotingsjaren.

Het in kaart brengen van het statisch en dynamisch weerstandsvermogen geeft de gemeente inzicht in hoeverre ze in staat is om risico's op te vangen in het huidige jaar en komende jaren. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig maatregelen treffen om problemen te voorkomen.

Het weerstandsvermogen is niet uit te drukken in een bedrag. Het betreft een kwantificering van de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Wij berekenen het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen als volgt:

Statisch weerstandsvermogen =

$$\frac{\text{Incidentele weerstandscapaciteit jaar } t \text{ t/m } t+4}{((\text{Inc. risico's jaar } t \text{ t/m } t+4) + (\text{str. risico's jaar } t))} \times 100 \%$$

Dynamisch weerstandsvermogen =

$$\frac{\text{Structurele weerstandscapaciteit jaar } t+1 \text{ t/m } t+4}{(\text{Structurele risico's jaar } t+1 \text{ t/m } t+4)} \times 100 \%$$

Aan het weerstandsvermogen geven we de volgende kwalificaties:

Weerstandsvermogen	Beoordeling
> 100 %	Uitstekend
80 % - 100 %	Ruim voldoende
60 % - 80 %	Voldoende
40 % - 60 %	Matig
< 40 %	Slecht

We streven naar een statisch en dynamisch weerstandsvermogen van minimaal 80 en maximaal 100%.

Het statisch en dynamisch weerstandsvermogen van onze gemeente kan op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten als volgt worden vastgesteld.

Statisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van incidentele weerstandscapaciteit	
Incidentele risico's 2015 t/m 2019	8.065
Structurele risico's 2015	140
Totaal	8.205
Aanwezige incidentele weerstandscapaciteit 2015 t/m 2019	
Percentage	53 %

Dynamisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van structurele weerstandscapaciteit	
Structurele risico's 2015 t/m 2019	1.436
Totaal	1.436
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit 2015 t/m 2019	
Percentage	118 %

De conclusie op basis van het voorgaande luidt dat het statisch weerstandsvermogen matig is en het dynamisch weerstandsvermogen uitstekend.

Met ingang van 2016 worden een aantal ingrijpende wijzigingen doorgevoerd binnen de algemene uitkering. Met name het objectieve verdeelmodel voor de jeugd leidt op basis van de huidige berekening tot een aanzienlijke daling van de beschikbare middelen. Dit is meegenomen onder de structurele risico's.

In de begroting 2014 is besloten de "overcapaciteit" op het dynamisch weerstandsvermogen mee te nemen bij de bepaling van het statisch weerstandsvermogen. Door bovengenoemd risico is deze overcapaciteit echter grotendeels verdampt. Dit betekent dat maatregelen getroffen moeten worden om de incidentele weerstandscapaciteit op peil te brengen. In de aanloop naar de begroting 2016 zullen wij onderzoeken welke mogelijkheden wij daartoe hebben.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn investeringen waarvan het nut zich over een reeks van jaren uitstrekt. In de Begroting 2014 is in deze paragraaf het beleidskader omtrent het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen gegeven. Verder is inzicht gegeven in het niveau van de voorzieningen en de beschikbare middelen.

Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen op diverse beleidsvelden voor. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatielasten gemoeid. Een goed overzicht is daarom van belang voor uw raad voor een goed inzicht in de financiële positie. In het jaarverslag wordt aangegeven wat in het verslagjaar is gerealiseerd, de financiële consequenties hiervan en welke ontwikkelingen er zijn geweest.

Het beleid van de gemeente Renkum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in de volgende plannen:

- Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012-2016 (vastgesteld raad d.d. 21-12-2011); Actualisatienota Wegbeheer 2015-2017 (2014). In 2016 wordt een nieuwe Beleidsnota aan u voorgelegd.
- Gemeentelijk- Riolerings-Plan 2010-2014 (GRP), in septemberraad 2014 verlengd met één jaar. (GRP; vastgesteld raad d.d. 16-12-2009)
- Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA; onderhoudsplanning t/m 2017) (ter kennisname commissie bedrijvigheid d.d. 14-11-2007)
- Groenstructuurplan (2003) (raadsbesluit 31-3-2004, looptijd 10 jaar). Herziening in 2015, planning is dat deze in het 4^e kwartaal 2015 aan u wordt aangeboden.
- Bosbeleidsplan (2003) (raadsbesluit 25-6-2003, looptijd 10 jaar). Herziening is in voorbereiding en wordt opgenomen eind 2015, uitvoering 2016.
- Bomenverordening gemeente Renkum 2009 (herziening is in voorbereiding)
- Groenbeheerplan 2012 – 2016 (inwerkingtreding januari 2012)
- Beleidsnota openbare verlichting 2006-2015. In 2015 wordt een nieuwe beleidsnota ter vaststelling aangeboden.
- Watervisie "Renkum werkt aan water"

Voor de eerste drie plannen gaat het om groot onderhoud wat loopt via een onderhoudsvoorziening/ reserve. Voor de realisatie van de overige genoemde plannen zijn jaarlijks middelen opgenomen binnen de begroting.

Onderhoud wegen

- De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting haar wegen verantwoord te beheren en te onderhouden. De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de verharding.
- De totale oppervlakte van verhardingen in het beheer van de gemeente bedraagt circa 1.523.000 vierkante meter. Circa 83% hiervan bevindt zich binnen de bebouwde kom, 17% ligt daarbuiten.

Beleidsnota Wegbeheer Renkum

De beleidsnota BWR 2012-2016 is in 2011 door u vastgesteld. In 2013 is een Actualisatienota opgesteld en in 2014 is de Actualisatienota 2015-2017 door u vastgesteld. In 2016 wordt een nieuwe Beleidsnota aan u voorgelegd.

Onderhoudsniveau

De laatste jaren (tot en met 2014) is onderhoud gepleegd op kwaliteitsniveau C, conform de CROW (landelijk erkent instituut voor normen en richtlijnen). In de actualisatienota 2015-2017 is vastgelegd dat de komende jaren onderhoud wordt gepleegd op een gecombineerd kwaliteitsniveau B/C, waarbij de belangrijkste ontsluitingswegen en fietspaden op niveau B en de overige op niveau C worden onderhouden.

Wat hebben we in 2014 gedaan?

In het kader van het onderhoud aan de verhardingen binnen onze gemeente zijn in 2014 verschillende locaties onder handen genomen. Bij de uitvoering van werkzaamheden is de nadruk gelegd op het onderhouden van (asfalt)rijbanen. Het uitvoeringsprogramma is afgestemd op de vastgestelde beleidsperiode van de Actualisatienota Wegenbeleid 2013-2014 en het jaarlijks exploitatiebudget van € 864.500 (bestemmingsreserve groot onderhoud wegen, raadsbesluit d.d. 30 januari 2013). Uitgangspunt is het uitvoeren van wegenonderhoud op "Beeldkwaliteit C" conform CROW kwaliteitscatalogus.

Onderstaande straten zijn in 2014 uitgevoerd

Asfalt

Wildlaan
Schaapsdrift
Van Spaenweg
Evert van Wilpweg
Marienbergweg
Van Lennepweg
Bredelaan
Kerkweg
Broekhorst
Borgerweg
Jagerslaan
IJsvogellaan
Oude Oosterb.weg
Beukenlaan

Elementen

Fietspad Hartenseweg
Van der Molenallee
Ommerhoflaan
Julianalaan

Projecten

In 2014 zijn geen reconstructieprojecten uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud

Bij onderhoud op niveau C bleek de laatste jaren het aandeel achterstallig onderhoud, conform het CROW, toe te nemen. Door onderhoud te plegen op combinatieniveau B/C wordt verwacht dat dit aandeel achterstallig onderhoud niet toeneemt, maar stabiel blijft of zelfs iets afneemt.

Reserve onderhoud wegen

De stand van de reserve onderhoud wegen laat in 2014 het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2013	629	629
Dotatie 2014	0	249
Onttrekking 2014	-389	0
Stand 31-12-2014	240	878

De toevoeging bestaat uit (bedragen x € 1.000):

Exploitatiebudget	202
Inflatie	47
Totaal	249

Openbare verlichting

- De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de openbare verlichting. Deze aansprakelijkheid heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheid en laat de sociale veiligheid buiten beschouwing.
- Lichtmasten circa 6.400 stuks (waarvan circa 2.000 stuks ouder dan 40 jaar)
- Armaturen circa 6.800 stuks (waarvan circa 2.700 stuks ouder dan 20 jaar)
- LED armaturen 422 stuks
- Gemiddeld energieverbruik 1.558.000 kWh

Boekwaarde

Binnen de exploitatie is er jaarlijks budget voor o.a. stroomverbruik en onderhoud. De vervanging van openbare verlichting wordt geactiveerd; de activa wordt op de balans geplaatst en er wordt over afgeschreven, over de boekwaarde per 1 januari wordt rente toegerekend. De rente en afschrijving vormen de kapitaallasten. Deze kapitaallasten zijn onderdeel van de jaarlijkse exploitatielasten.

In de volgende tabel is de boekwaarde per 31 december 2014 weergegeven:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	per 31-12-2014
Openbare verlichting	795

Onderhoudsniveau

Sober. Inmiddels is een groot percentage lichtmasten en armaturen volledig afgeschreven. Conform het beleid wordt een deel vervangen in de periode 2006 tot en met 2015. Oude armaturen worden vervangen door nieuwe energiezuinige armaturen en uitgevoerd met een dimregime om zo nog meer energie te besparen. De ontwikkeling van LED wordt op de voet gevolgd. In 2015 wordt een meerjarenprioriteringsplan opgesteld. Daar blijkt uit, op basis van leeftijd, kwaliteitsniveau en duurzaamheid, welke masten en armaturen als eerste moeten worden vervangen voor een zo groot mogelijke veiligheid en besparing.

Wat hebben we in 2014 gedaan?

In 2014 zijn in totaal 88 masten en armaturen vervangen binnen de rioolprojecten Zuiderbeekweg Oosterbeek en Dorpsstraat e.o. Renkum. Daarnaast is opdracht verstrekt aan Ziut voor een bestek

waarin 178 masten en armaturen worden vervangen. Door vertraging in de levertijd van de armaturen wordt dit werk in januari 2015 uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud

Op dit moment zijn ca. 2.300 lichtmasten ouder dan 40 jaar en ca. 2.700 armaturen ouder dan 20 jaar. In het op te stellen meerjarenprioriteringsplan is niet de leeftijd bepalend voor de prioritering maar de veiligheid. Voor het overige komen wij in de nieuwe nota met nadere voorstellen.

Reserve

Omwille van de veiligheid, en tevens in het kader van duurzaamheid, is in de Begroting 2014 besloten circa 800 in zeer slechte staat zijnde lichtmasten de komende 4 jaren te vervangen. De kosten bedragen circa € 1.400 per lichtpunt (mast+armatuur). Er is eenmalig € 1.120.000 vanuit de Algemene reserve aan de nieuw ingestelde 'reserve openbare verlichting' gedoteerd. Aan deze reserve zal de komende vier jaar jaarlijks gemiddeld € 280.000 worden onttrokken.

De stand van de reserve vervanging openbare verlichting laat in 2014 het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2013	0	0
Dotatie 2014	1.120	1.120
Onttrekking 2014	-280	-24
Stand 31-12-2014	840	1.096

Riolering

- De gemeente is wettelijk verplicht een GRP op te stellen. In het GRP is weergegeven hoe de gemeente haar rioleringstaak vorm wil geven. In het GRP worden de doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden betreffende het rioleringsstelsel beschreven en een langjarige financiële doorkijk gegeven, zodat jaarlijks een verordening rioolheffing kan worden vastgesteld.
- De riolering binnen de gemeente Renkum bestaat uit circa 203 km vrijvervalriolering en circa 25 km druk- en persleidingen, 77 pompunits voor drukriolering en 10 rioolgemalen.
- Onderhoudsniveau: duurzaam

Boekwaarde

Binnen de exploitatie is er jaarlijks budget voor o.a. stroomverbruik, onderhoud, schoonmaakkosten etc. Vervangingen worden geactiveerd; de activa wordt op de balans geplaatst en er wordt over afgeschreven, over de boekwaarde per 1 januari wordt rente toegerekend. De rente en afschrijving vormen de kapitaallasten. Deze kapitaallasten zijn onderdeel van de jaarlijkse exploitatielasten. In de volgende tabel is de boekwaarde per 31 december 2014 weergegeven:

<i>Bedragen in €</i>	per 31-12-2014
Riolering algemeen (voorgaande GRP's)	1.863.053
Afkoppelen hemelwater	4.256.840
Riolering	2.181.190
Riolen en gemalen: onderzoekskosten	193.671
Pompen, gemalen, bassins, buffer	493.481
Zorgplicht afvalwater	1.189.985
Totaal	10.178.220

Wat hebben we in 2014 gedaan?

Gedurende een aantal jaren is 25 km/jaar van het totale riolering areaal geïnspecteerd en beoordeeld op classificatie. In 2014 is de 100% bereikt.

Een overzicht van benodigde rioolvervangings op basis van technische staat, levensduurafschrijving en daaraan gekoppelde wegenonderhoud is geïnventariseerd.

Verwezen wordt verder naar het onderdeel Jaarverslag (product 4.D.Riolering en water).

Wat hebben we in de periode 2010-2014 gedaan?

In de volgende tabel is te zien welke (vervangings-)investeringen in de GRP periode 2010-2014 begroot zijn en wat in werkelijkheid is geïnvesteerd.

Periode 2010-2014 <i>Bedragen in €</i>	Investering cf GRP	Investering werkelijk
A. Vrijvervalriolering	2.585.968	2.726.267
Riolering Benedendorpseweg		
Relinen Parallelweg		
Riolering project C. Schadeweg		
Riolering project Jan van Riebeeckweg		
Riolering project Dorpsstraat e.o.		
Vervanging .riolering Zuiderbeek-Ploegseweg-Fangmanweg		
Vervanging riolering/ afkoppelen kolken Hackettweg		
B. Gemalen E/M	254.750	584.983
Vervanging gemengde/ vuilwaterriolering		
Rioolgemalen vervangen (elec./15jr)		
C. Gemalen bouwkundig	0	0
Rioolgemalen vervanging (persleid./45jr)		
E. Persleidingen	169.123	Zie B
F. Drukriolering E/M	130.580	3.342
Renovatie mini pompgemalen		
L.1 Meetnet + telemetrieplan+ kleppen	475.000	136.827
Aanschaf/-leg meetnet afvalwaterketen		
L.2 Afvoeren afkoppelend opp. particulieren	2.500.000	0*)
L.3 Saneren vuilwaterlozingen groene bergingen	2.000.000	1.079.506
Groene bergingen Bram Streeflandweg		
L.4 Terugslagkleppen overstorten Nederrijn	100.000	0
L.5 Aanvullende maatregelen hemelwateroverlast	242.800	35.783
Maatregelen voorkoming potentiële wateroverlast		
Bram Streeflandweg; hemelwaterleiding		
Wateroverlast Weverstraat		
Maatregelen wateroverlast		
L.6 Overigen	75.000	0
Totaal	8.533.221	4.566.707

*) Middels een raadsbrief bent u in 2013 op de hoogte gesteld van het niet starten van een project "afkoppelen particulieren" tijdens het lopende GRP 2010-2014'.

Een verdere toelichting op de werkelijke investeringen in de GRP periode 2010-2014 komt in het vGRP+ 2016-2020 aan de orde.

Achterstallig onderhoud

N.v.t.

Egalisatiereserve rioolheffing

Om schommelingen in de rioolheffing te voorkomen werken we, evenals bij de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing, met een bestemmingsreserve 'egalisatiereserve Rioolheffing'. Aan deze reserve worden eventuele exploitatieresultaten, de egalisatiebijdragen voor het toekomstig groot onderhoud en de spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen gedoteerd/ onttrokken.

De stand van de egalisatiereserve Rioolheffing laat het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2012	6.113	6.113
Dotatie 2014 (saldo)	694	627
Onttrekking 2014 (saldo)	0	0
Stand 31-12-2014	6.807	6.740

De toevoeging van € 627.000 is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Exploitatie product Riolerings en water	1.115
Minus: 50% straatreiniging	-351
Minus: BTW en kwijtscheldingen	-180
Plus: inflatie (0,7% over de stand van de reserve per 1-1)	43
Totaal	627

Conform het GRP 2010-2014 zou de stand van de reserve per 31-12-2013 ca. € 7.000.000.000 bedragen. Het huidige saldo wijkt gering af. Het budget is benodigd voor de grootschalige vervangingen welke de komende jaren op de planning staan.

Groen

- Het niveau van onderhoud in de woonwijken is 'Sober'. Dit is een standaard beschrijving (landelijk) conform de RAW systematiek, waarin wordt beschreven hoeveel onkruid er mag staan in een plantsoen of wat de lengte van het gras mag zijn. Op de gemeentelijke begraafplaatsen is een zgn. "plus niveau" van toepassing. Hier worden andere handelingen voorgeschreven dan in de wijken.
- Het dagelijks beheer wordt nu uitgevoerd volgens één RAW-bestek, in combinatie met een samenwerkingsverband met Permar. In de bestekken staan de gewenste beelden, bijvoorbeeld ten aanzien van de hoeveelheid onkruid op verhardingen, met het bij behorende areaal vermeld.
- Er is achterstallig onderhoud in de vorm van 'versleten' plantsoen. Jaarlijks wordt een aantal plantvakken gerenoveerd.
- Binnen de meerjaren(exploitatie)begroting is budget beschikbaar voor 'bos- en landschapsbescherming' en 'plantsoenen en parken'.

Boekwaarde

Binnen de exploitatie is er jaarlijks budget voor o.a. stroomverbruik, onderhoud, schoonmaakkosten etc. Vervangingen worden geactiveerd; de activa wordt op de balans geplaatst en er wordt over afgeschreven, over de boekwaarde per 1 januari wordt rente toegerekend. De rente en afschrijving vormen de kapitaallasten. Deze kapitaallasten zijn onderdeel van de jaarlijkse exploitatielasten. In de volgende tabel is de boekwaarde per 31 december 2014 weergegeven:

<i>Bedrag x € 1.000</i>	per 31-12-2014
Begraafplaatsen (Plantsoenen en parken)	647

Beleidsnota/ beheernota

Het Beleidsplan Groenbeheer is in 2012 vastgesteld voor een periode van vijf jaar.

Vanaf 2012 moet het niveau, conform uw besluit, minimaal op sober komen te liggen met accenten (extra onderhoud) op zichtlocaties, bijvoorbeeld de parken (onderhoudsniveau Accent). Voor 2014 is ernaar gestreefd het gewenste niveau te behalen door o.a. zelfwerkzaamheid van burgers (op accentlocaties) en verbetering eigen organisatie (een deel van het onderhoud zelf uitvoeren) en verkoop van snippergroen (geld vrijmaken voor extra onderhoud accentlocaties).

In 2014 is een evaluatierapport aan u aangeboden in de vorm van een raadsbrief.

Wat hebben we in 2014 gedaan?

De onderdelen (beheergroepen) die in 2014 zijn uitgevoerd, zijn voor een deel door Permar uitgevoerd dan wel door Permar aanbesteed. Dit laatste betreft het machinewerk (bijvoorbeeld onkruidbeheersing op de verhardingen). Het overige deel is door eigen dienst uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud

De versleten en om te vormen groenvakken zijn in beeld gebracht. Uitgangspunt was dat de benodigde financiële middelen voor de renovatie van deze groenvakken, zouden worden gedekt uit de verkoop van snippergroen, conform het besluit van de raad. Ondanks het feit dat de verkoop van snippergroen (nog) niet het verwachte resultaat heeft opgeleverd is er in 2014 toch een start gemaakt met de renovatie van de meest slechte groenvakken. Hiervoor is gebruik gemaakt van bestaand budget.

Water

- Onderhoudsniveau: niet van toepassing.
- Het beheer van de waterlopen zoals de beken en sprengen is in handen van Waterschap Vallei & Eem. In overleg met de gemeente is een beheer- en onderhoudsplan opgesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de duikers in en bruggen over deze waterlopen.
- Achterstallig onderhoud is niet van toepassing.
- Financiële middelen: ten aanzien van water wordt in overleg met de waterpartners overleg gepleegd. Hierbij worden de Europese kaderrichtlijn water besproken en eventuele maatregelen uitgewerkt. Te nemen maatregelen zijn in zoverre voor gemeente Renkum van toepassing meegenomen in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 en worden meegenomen in een actualisatie.

Wat hebben we in 2014 gedaan?

In 2013 is het meetnet grondwater aangelegd en 2014 is het eerste volledige meetjaar waarin het systeem is onderhouden en de gegevens van het systeem uitgelezen en verwerkt.

Achterstallig onderhoud

N.v.t.

Gemeentelijke gebouwen (excl. schoolgebouwen)

Bij het onderhoud van gemeentelijke gebouwen wordt onderscheid gemaakt tussen onderhoud aan algemene gebouwen en aan schoolgebouwen. In deze paragraaf gaat het om het onderhoud van de algemene gebouwen.

- Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA) (meerjarenonderhoudsplan (MOP 2008-2017)
- Onderhoudsniveau: sober en doelmatig (gemiddeld "redelijk" conditieniveau)
- Voorziening groot onderhoud gebouwen.

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen vindt plaats op basis van de Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA). Onderdeel van deze beleidsnota is het meerjarenonderhoudsplan (MOP) waarin de planning van de onderhoudswerkzaamheden voor een periode van tien jaar is opgenomen. Jaarlijks wordt deze bijgesteld naar aanleiding van het schouwen van panden en het verschuiven van de tijdsbalk. Door het toevoegen van nieuwe jaarlagen en daarmee samenhangende werkzaamheden wordt de onderhoudsvoorziening jaarlijks geactualiseerd.

Onderhoud in 2014

De gebouwen in het kernareaal, waarbij volgens de MOP onderhoud nodig was, zijn geschouwd. Na deze schouw is per gebouw een uitvoeringsplan opgesteld met daarin de uit te voeren werkzaamheden. Op basis van dit uitvoeringsplan zijn offertes opgevraagd, is opdracht verstrekt en zijn de werkzaamheden uitgevoerd. De gebouwelementen die in 2014 voor vervanging gepland stonden, maar waar tijdens de schouw bleek dat deze nog niet aan vervanging toe waren, zijn in de MOP verplaatst naar een later planjaar.

Achterstallig onderhoud/ risico's /maatregelen

Met uitzondering van de concertzaal is geen achterstallig onderhoud bij de gebouwen in het kernareaal. In dit geval is het planmatig onderhoud bewust uitgesteld. Het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in combinatie met de renovatiewerkzaamheden die voor 2015 gepland staan. Dit uitgesteld onderhoud heeft geen consequenties voor het gebruik van dit gebouw.

De gebouwen in het niet-kernareaal bevatten wel achterstallig onderhoud. Deze gebouwen worden door de gemeente van de hand gedaan.

Renovaties

Een aantal gebouwen uit het kernareaal zijn de komende jaren toe aan renovatie. Een functionele keuze over de toekomst van deze gebouwen alsmede de renovatieplannen worden nog uitgewerkt.

Legionella

Als gebouweigenaar zijn wij wettelijk verplicht om legionella te voorkomen en te bestrijden in het leidingwatersysteem. Het leidingwatersysteem van de vastgoedobjecten voldoet aan de gestelde eisen. Twee maal per jaar worden monsters genomen om te controleren of het leidingwater voldoet aan de wettelijke eisen. Het structureel spoelen van het leidingwatersysteem (het beheren) moet nog verder worden uitgewerkt.

De stand van de reserve groot onderhoud gebouwen laat voor 2014 het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2012	1.350	1.350
Dotatie 2013	0	0
Onttrekking 2013	143	0
Stand 31-12-2013	1.207	1.350

Sportaccommodaties

(sporthallen, sportparken en gymzalen)

De sporthallen en gymzalen zijn onderdeel van het kernareaal. Het groot onderhoud is daarom onderdeel van het meerjarenonderhoudsplan (MOP) gemeentelijke accommodaties. Ook het groot onderhoud van de op de sportparken aanwezige gemeentelijke eigendommen (kleedgebouw, tribune, berging e.d.) is in het MOP meegenomen. Al het planmatige onderhoud dat na het schouwen van de gebouwen nodig was, is uitgevoerd in 2014.

Uitzondering hierop is de Rijnkom. Uit strategische overwegingen wordt het onderhoudsniveau op de ontwikkelingen van het project MFC 3B4 afgestemd.

Onderhoud in 2014/ achterstallig onderhoud

Voor sportaccommodaties binnen het kernareaal geldt hetzelfde als bij de overige gemeentelijke gebouwen: het MOP is op orde en de voorziening is toereikend waardoor geen achterstallig onderhoud ontstaat.

De gebouwen in het niet kernareaal bevatten wel achterstallig onderhoud. Deze gebouwen worden echter door de gemeente van de hand gedaan.

Overig

Gedenktekens, beelden, hekwerken, afscheidingen en grenspalen, zijn geen onderdeel van het kernareaal. In de voorziening gemeentelijke gebouwen is hier dan ook geen rekening mee gehouden. Deze objecten zijn grotendeels geïnventariseerd, maar de verschillende vormen van regulier onderhoud zijn nog niet inzichtelijk.

Onderhoud in 2014/ achterstallig onderhoud

Gedenktekens, beelden, hekwerken, afscheidingen en grenspalen, worden op dit moment meegenomen in het dagelijks onderhoud. Op het moment dat de vormen van regulier onderhoud volledig inzichtelijk zijn, wordt nader bekeken hoe hier structureel mee om te gaan. Op dit moment behoeft het onderhoud geen extra aandacht.

Schoolgebouwen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Tot 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de nieuwbouw en de uitbreiding van schoolgebouwen in het primair onderwijs en voor het buitenonderhoud en de aanpassing ervan. Op 1 januari 2015 wordt de wet gewijzigd waarmee de verantwoordelijkheid en het budget voor buitenonderhoud en aanpassing worden overgeheveld van de gemeenten naar de schoolbesturen.

De status van de voorziening G-onderhoud in deze jaarrekening is als volgt:

stand 1-1-2014 (jaarrekening 2013)	88
dotatie 2014	69
uitname voor declaraties uit vastgestelde huisvestingsprogramma's	-20
Vrijval voorziening	-120
stand 31-12-2014	17
en 1 jaar prognose:	
stand 1-1-2015 (jaarrekening 2014)	17
uitname voor herstel constructiefouten	-14
Afwikkeling declaraties 2014	-3
stand 31-12-2015	0

Reserve onderwijshuisvesting

stand 1-1-2014 (jaarrekening 2013)	2.487
Storting in kalenderjaar 2014	161
Uitnames in kalenderjaar 2014	-111
Saldo onderwijshuisvesting 2014	-17
stand 31-12-2013	2.520

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de financierings- of treasuryfunctie van decentrale overheden. De treasuryfunctie wordt hierbij gedefinieerd als:

"het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's"

De gemeente Renkum hanteert twee instrumenten op het gebied van financiering. De kaders voor het financieringsbeleid zijn tot en met 2014 vastgelegd in het Treasurystatuut gemeente Renkum. In de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening komen de specifieke voornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van financiering aan de orde.

In de financieringsparagraaf in deze jaarrekening leggen we verantwoording af over het gevoerde treasurybeleid in dat jaar. Daarbij informeren wij u over de activiteiten op het gebied van treasury gedurende het afgelopen jaar. Uitgangspunt is daarbij de financieringsparagraaf in de Begroting 2014. In dit hoofdstuk behandelen we alleen de hoofdlijnen. Gedetailleerde gegevens vindt u in bijlage 2.

Ontwikkelingen

Een van de belangrijkste externe ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden binnen het treasurybeleid is de renteontwikkeling. Wij maken daarbij onderscheid tussen de korte rente (looptijd < 1 jaar) en de lange rente (looptijd > 1 jaar).

De 3-maandsrente bedroeg eind 2013 0,28 %. In 2014 is dit percentage gedaald naar 0,06 % aan het einde van het jaar. De 10-jaarsrente noteerde eind 2013 2,20 %. Eind 2014 bedraagt dit tarief 0,7 %.

De verwachting van de grote banken is dat de kortetermijnrente het komende jaar stabiel zal blijven. Ten aanzien van de 10-jaarsrente verwachten zij een stijging tot circa 1,2 %.

In de begroting 2014 was rekening gehouden met een rentepercentage van 1 % voor korte en 3 % voor lange termijn financiering. In de meerjarenbegroting 2015-2018 rekenen wij voor kort geld met een rentepercentage van 1 % voor 2015, 2 % voor 2016 en 3 % vanaf 2017. Voor de in 2015 aan te trekken langlopende lening is gerekend met een rentepercentage van 2 %. Voor het overige is een rekenrente gehanteerd van 4 %. De verwachting is dat wij in 2015 de rentekosten kunnen opvangen binnen de begroting.

Voor wat betreft de ontvangsten kunnen wij wederom melden dat wij van de ACV-groep over 2013 een extra dividenduitkering hebben ontvangen. Naast het reguliere dividend van € 51.210 betrof dit een extra uitkering van € 36.500. Deze extra baten zijn via het product afvalverwerking en -verwijdering ten gunste van de reserve afvalstoffenheffing gebracht.

Treasurybeheer

Treasurybeleid gemeente Renkum

De doelstelling van ons treasurybeleid is op hoofdlijnen het blijvend toegang houden tot financiële markten tegen acceptabele condities, zonder ongewenste risico's en tegen minimale kosten.

Daarnaast willen we renteresultaten optimaliseren, een goede financiële infrastructuur opzetten en onderhouden en adequate informatiestromen realiseren.

Het realiseren van deze doelstellingen heeft continu de aandacht. Hiervoor is het nodig maatregelen te treffen op het gebied van risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer.

Renterisiconorm en kasgeldlimiet

Als maatstaf voor een goed treasurybeleid geldt het renterisico over lang en kort vreemd vermogen. Als richtlijn voor het lang vreemd vermogen geldt de renterisiconorm. Deze norm houdt in dat wij maximaal over 20% van ons begrotingstotaal per 1 januari (met een minimum van € 2.500.000) renterisico mogen lopen. In 2014 hebben wij ruim kunnen voldoen aan deze limiet.

In de begroting gingen wij er vanuit dat het in 2014 noodzakelijk zou zijn langlopende leningen aan te trekken. Dit betrof enerzijds leningen in het kader van de normale bedrijfsvoering en anderzijds leningen op basis van het raadsvoorstel Mfc3B4. De leningen in het kader van het project Mfc3B4 zijn ook daadwerkelijk aangetrokken. Gezien onze liquiditeitspositie zijn de leningen in het kader van de bedrijfsvoering vooralsnog uitgesteld tot 2015.

Het renterisico over de vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal per 1 januari. In 2014 hebben wij voldaan aan de kasgeldlimiet.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In de Begroting 2014 zijn in de paragraaf bedrijfsvoering het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering beschreven. Om de doelstellingen die we hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

In de Begroting 2014 zijn we ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen binnen onze gemeente die te maken hebben met de verbetering van de dagelijkse uitvoering van de bedrijfsvoeringsprocessen. In dit jaarverslag geven we verantwoording over deze in de Begroting 2014 opgenomen ontwikkelingen.

Financiële en controle verordeningen

In het kader van de Gemeentewet is het verplicht dat alle gemeenten beschikken over een drietal verordeningen genoemd naar de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet, te weten:

- art. 212: de financiële verordening (vigerend 1-1-2006; in de raadsvergadering van 29 oktober 2014 is de herziene verordening vastgesteld, inwerkingtreding is 1-1-2015);
- art. 213: de controleverordening (inwerkingtreding 1-1-2006);
- art. 213a: de verordening betreffende doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (vastgesteld op 18-12-2013).

Met deze verordeningen formuleert uw raad belangrijke kaders om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het geformuleerde beleid te waarborgen.

Audits:

Onderzoeksplan interne audits 2015 inclusief overige auditwerkzaamheden

Audit	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
Lijncontrole/terugblik-onderzoek	Fraudebestendigheid	De lijncontrole heeft betrekking op de processen uit de voorgaande audit. Het doel hiervan is om cyclisch te beoordelen of er aanleiding is de desbetreffende processen opnieuw onder de loep te nemen.	De lijncontrole was oorspronkelijk eind 2014 gepland. In verband met de afronding van andere auditactiviteiten schuift de uitvoering door naar maart 2015.

Audit	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
Audit beleids-en uitvoeringscyclus	Gemeentelijk beleid wordt gemaakt in stappen: de gemeentelijke beleidscyclus. Via deze audit wordt inzicht verschaft in hoe het proces van beleidsontwikkeling en -uitvoering in de gemeente Renkum verloopt.	Onderzoek naar de doelmatigheid van het proces van beleidsontwikkeling, uitvoering, monitoring en bijstelling.	De voorbereiding zal eind april 2015 starten; het onderzoek wordt in het najaar afgerond.
Lijncontrole	Onderhoud wegen	De lijncontrole heeft betrekking op de processen uit de voorgaande audit. Het doel hiervan is om cyclisch te beoordelen of er aanleiding is de desbetreffende processen opnieuw onder de loep te nemen.	De lijncontrole zal in het laatste kwartaal van 2015 plaatsvinden.
Monitoring verbeterplannen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verbeterplan mandaatregling 2. verbeterplan inkoop 3. verbeterplan archiefbeheer 4. verbeterplan burgerzaken 5. verbeterplan WMO 	De monitoring van de verbeterplannen heeft betrekking op alle verbeterplannen die nog niet afgesloten zijn en geldt als sturingsinstrument voor het MT.	Twee keer per jaar uitgevoerd, bij begroting en jaarrekening. Jaarlijks wordt een rapportage ter informatie aan uw raad aangeboden.
Coördinatie nieuwe verbeterplannen	<ol style="list-style-type: none"> 1. verbeterplan rioleringsbeheer 2. verbeterplan beleids- en uitvoeringscyclus 	De auditor bewaakt de eenheid en consistentie van de verbeterplannen, die door de proceseigenaren zijn opgesteld.	Na accordering van het auditrapport door het MT hebben producteigenaren 8 weken de tijd om een verbeterplan op te stellen.

Overzicht uitgevoerde audits t/m ultimo 2014

Audit	Status desbetreffende verbeterplan december 2014: afgesloten
Bestemmingsplannen	lijncontrole uitgevoerd in 2012
Vastgoedbeheer	lijncontrole is gepland in 2016
Debiteuren welzijn	
Juridische kwaliteitszorg	lijncontrole omgevingsvergunning uitgevoerd in 2013
Onderhoud wegen	lijncontrole is gepland eind 2015
Flexibilisering secretariaten	
Renkum Europaproof	
Subsidieverstrekking	lijncontrole is vervallen i.v.m. onderzoek rekenkamer
Communicatie	
Fraudebestendigheid	lijncontrole wordt uitgevoerd eerste kwartaal 2015
Effectiviteit re-integratie	

Audit	Status desbetreffende verbeterplan december 2014: in uitvoering
Mandaatregeling	Verbeterplan vastgesteld door college; een verbetermaatregel in uitvoering, zes geïmplementeerd
Inkopen en aanbestedingen	Verbeterplan vastgesteld door college; drie verbetermaatregelen in uitvoering, vijf geïmplementeerd
Archief- en Dossiervorming	Verbeterplan vastgesteld door college; vier verbetermaatregelen in uitvoering, vijf geïmplementeerd
Dienstverlening Burgerzaken	Verbeterplan vastgesteld door college; vijf verbetermaatregelen in uitvoering, twee geïmplementeerd
Waarderend onderzoek Wmo	Verbeterplan vastgesteld door college; twee verbetermaatregelen in uitvoering, zes geïmplementeerd

Afgesloten verbeterplannen

In de verbeterplannen geven de proceseigenaren aan welke concrete acties worden ondernomen om de aanbevelingen n.a.v. de uitgevoerde audit op te volgen. Een aantal verbeterplannen heeft het predicaat "afgesloten" gekregen. Dat betekent dat aanbevelingen uit de audit zijn opgevolgd of dat er zodanige gewijzigde omstandigheden zijn binnen het team/ het product/het proces, dat aanbevelingen niet langer relevant zijn.

Na het afsluiten van de verbeterplannen door het MT, worden de processen uit de afgesloten verbeterplannen via een lijncontrole gevolgd. Dat wil zeggen, de processen worden door de auditor doorlopen om te beoordelen of er aanleiding is het desbetreffende proces opnieuw onder de loep te nemen. De lijncontroles vormen een blijvend onderdeel van de auditcyclus. De auditcyclus van de gemeente Renkum is ingericht op basis van de kwaliteitscirkel van Deming (Plan-Do-Check-Act).

Verbeterplannen in uitvoering

Eind 2014 zijn vijf verbeterplannen in uitvoering. Deze verbeterplannen worden twee keer per jaar gemonitord door het MT.

Van de verbeterplannen staan hieronder vermeld:

- de strekking van de verbetermaatregelen die nog niet (volledig) zijn geïmplementeerd;
- de stand van zaken ultimo 2014.

Verbeterplan n.a.v. de audit "Mandaatregeling"

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

- De bekendheid van bestuurders en medewerkers met de mandaatregeling en de desbetreffende instructies wordt vergroot via voorlichting.

Stand van zaken ultimo 2014

- De mandaatregeling is in mei 2014 aangepast n.a.v. de implementatie van HR21 in de organisatie. Dit was voornamelijk een technische wijziging (bijv. vervanging van het begrip 'teamleider' door 'hoofd'). Een inhoudelijke wijziging van de mandaatregeling staat gepland voor uiterlijk mei 2015. Dit samen met de aanpassing van het Organisatiebesluit. De gewijzigde mandaten zullen dan, waar nodig, intern worden toegelicht. Daarnaast is het gewenst het college te attenderen op de omvang van de mandaten. Hier wordt ook een planning voor gemaakt.

Verbeterplan n.a.v. de audit "Inkoop en aanbesteding"

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

- Procesgang en beheersmaatregelen: een digitale checklist wordt ontwikkeld door middel van een pilot bij ICT i.s.m. financiën. Hierin wordt de procesgang opgenomen, met aandacht voor functiescheiding en 4-ogenprincipe.
- Intergemeentelijke samenwerking: in G5 verband wordt ook gewerkt aan verbetering van inkoop en aanbesteding. Samen met de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Rheden en Renkum wordt een "kenniscentrum" opgezet op het gebied van inkopen en aanbesteden.
- Beheersinstrumenten: een aantal beheersinstrumenten wordt ingevoerd (denk aan de aangepaste checklists IC inkopen en aanbestedingen, het advies van de inkoopcoördinator, het inkoopjaarplan, de jaarlijkse uitgavenanalyse, het contractenregister en de verplichtingenadministratie).

Stand van zaken ultimo 2014

- Procesgang: de digitalisering van documenten en werkprocessen wordt opgepakt in het kader van het project Zaakgericht Werken (ZGW). Tot die tijd worden de, in februari 2014, aangepaste checklists inkoop gebruikt.
- Beheersmaatregelen: op het terrein van opdrachtverstrekking en factuurafhandeling worden zowel functiescheiding en 4-ogen-principe al toegepast. Met betrekking tot offerteaanvraag en selectie leveranciers dienen deze principes nog ingebed te worden.
- Intergemeentelijke samenwerking: in juli 2014 is voor de G5 gemeenten (nu G3) een web-portal geïntroduceerd. Deze is voor de medewerkers te bereiken via het Intranet. Onder "praktisch" is een button "inkoop" geplaatst met de volgende ingrediënten:
 - Checklists
 - Uitleg levering / dienst / werken;
 - Gids proportionaliteit
 - Aanbestedingswet
 - Inkoopvoorwaarden
 - Relevante links
- Beheersinstrumenten: het beheersinstrumentarium is aanwezig. Het inkoopjaarplan is ingevoerd, evenals het contractenregister en de verplichtingenadministratie. De spendanalyse is gemaakt en uitgezet. Waar nodig worden verdere verbeteringen doorgevoerd naar aanleiding van ervaringen bij het gebruik.

Verbeterplan n.a.v. de audit "Archief- en dossiervorming"

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

- Visie digitale archivering, beleidsregels en documentenprotocol: het op te stellen beleidsplan Informatiebeheer zal op hoofdlijnen de nieuwe ontwikkelingen voor de korte en middellange termijn schetsen (1 tot 3 jaar). Hierin wordt de visie op het terrein van digitale archivering opgenomen. Daarnaast zal een interne werkgroep zich richten op een voorstel tot wijziging van het Documentenprotocol.
- Bekendheid medewerkers met de archiefregels: na vaststelling worden de bovengenoemde regels breed gecommuniceerd (Leidinggevenden Overleg en Intranet. De leidinggevenden geven nadere instructie aan hun medewerkers). Daarnaast krijgen nieuwe medewerkers (inclusief stagiaires en anderen die op en in onze systemen gaan werken) op de eerste werkdag een informatiepakket uitgereikt met de geldende beleidsregels. Tevens krijgen deze nieuwe medewerkers een mondelinge toelichting van een medewerker Informatiebeheer.

- Inventarisatie applicaties op het terrein van archivering: een gemeente brede inventarisatie wordt gedaan van welke archiefbescheiden (zowel analoge als digitale) door wie worden beheerd en van alle applicaties die in gebruik zijn op het terrein van archivering.
- Procesbeschrijvingen en dossiervorming: de teamleiders zijn verantwoordelijk voor de actuele beschrijving van hun werkprocessen. De medewerker Informatiebeheer zal in overleg met de teams documentenlijsten opstellen waarin is aangegeven welke documenten in een dossier thuishoren.
- Toezicht op naleving: in de beleidsregels zal ook het toezicht worden vastgesteld.

Stand van zaken ultimo 2014

- Visie digitale archivering, beleidsregels en protocollen: Zaakgericht Werken (ZGW) is de belangrijkste uitdaging op het gebied van Informatiebeheer. In 2014 zijn kaders opgesteld om ZGW te standaardiseren en uniformeren. Deze kaders zijn in gezamenlijkheid ontwikkeld (Team Vergunning Toezicht & Handhaving/Team ICT & Informatiebeheer/Dienstverlening). In de 2^e helft van 2014 zijn deze kaders vastgelegd in een notitie (met kenmerk 131152). Deze kaders zijn in februari 2015 vastgesteld door het MT. Om zaakgericht werken in goede banen te leiden, zijn in de loop van 2014 handleidingen, richtlijnen en procedures voor verschillende gebruikers van het zaakstelsel opgesteld. Deze worden in 2015 (her)gebruikt om ZGW organisatie breed in te voeren en (interne) opleidingen te verzorgen. Door bovengenoemde ontwikkelingen is onvoldoende tijd beschikbaar geweest om een beleidsplan Informatiebeheer op te stellen. Zo'n plan wordt in 2015 opgesteld op basis van de visie en kaders die zijn vastgesteld voor ZGW.. De snelle ontwikkelingen over zaakgericht werken en de voorrang die hier door het MT aan wordt verleend, maken een aanpassing van het Documentenprotocol overbodig. Analoge en fysieke archief- en dossiervorming wordt vervangen door digitale archief- en dossiervorming. De bovengenoemde kaders, richtlijnen en procedures m.b.t. ZGW nemen de rol van het Documentenprotocol in 2015 over.
- Bekendheid medewerkers met de archiefregels: in het 3^e kwartaal 2014 is een presentatie gegeven aan MT en hoofden over de nog geldende registratiecriteria uit het Documentenprotocol. Deze criteria worden vervangen door de nieuwe richtlijnen en procedures m.b.t. ZGW. Het nieuwe zaakgericht werken wordt vergezeld van een uitgebreid trainingsprogramma voor alle medewerkers waarbij de nieuwe richtlijnen en procedures uitgereikt zijn en beschikbaar worden op Intranet.
- Inventarisatie applicaties op het terrein van archivering: in het 4^e kwartaal van 2014 is geïnventariseerd welke software de gemeente Renkum gebruikt. Daarnaast hebben wij ons aangesloten bij de softwarecatalogus van GEMMA/KING/VNG. Op de betreffende site is een overzicht beschikbaar van de software die door Renkum wordt gebruikt.
- Procesbeschrijvingen en dossiervorming: in het kader van ZGW zullen beschrijvingen van alle gemeentelijke werkprocessen op hoofdlijnen beschikbaar zijn uiterlijk op 7 juli 2015. Voor de werkprocessen van Team Vergunning Toezicht en Handhaving zijn afspraken over dossiervorming in 2014 gemaakt. Bij de brede uitrol van ZGW wordt hier voor de andere werkprocessen uitvoering aan gegeven.
- Toezicht op naleving: naast het externe toezicht door de inspecteur van het Gelderse archief moet interne toezicht op de naleving van de interne regels verder vormgegeven. Door de brede uitrol van ZGW wordt een nieuwe DIV-rol extra belangrijk. Binnen ICT & Informatiebeheer moet toedeling van nieuwe taken (de ambassadeurstaak) in het kader van zaakgericht werken aansluiten bij de competenties van de medewerkers.

Verbeterplan n.a.v. de audit "Dienstverlening Burgerzaken"

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

- Werkprocessen: bestaande procedures en procesbeschrijvingen (nog) meer onder de aandacht brengen van de medewerkers d.m.v. teamoverleg, individueel overleg en interne instructie.
- Archiveren: interne richtlijnen worden opgesteld.
- Kasbeheer: verwachting is dat het nieuwe kassasysteem na testfase eind april in productie is en dat kasverschillen niet meer voorkomen.
- Inzicht in de kosten: de financiële administratie (inclusief het tijdschrijven) worden ingericht op productniveau. De inzet van het personeel wordt afgestemd op de producten/processen.
- Klantbegeleidingssysteem: het systeem wordt zo ingericht dat de servicenormen gemonitord kunnen worden.

Stand van zaken ultimo 2014

- Werkprocessen: in de ontwikkeling van de basis van het Servicepunt besteden we veel aandacht aan het werken vanuit processen en instructies met als doel eenduidigheid in klantcontact. Bijvoorbeeld het werken met belscripts, maar ook in procedures bij Burgerzaken zoals adresonderzoek. Levend houden in de organisatie is een breed ontwikkelingspunt binnen Servicepunt. De werkprocessen en procedures zullen voor 2015 gefiatteerd worden door het college. In het kader van Zaakgericht Werken (ZGW) worden de komende maanden 5 werkprocessen volledig gedigitaliseerd.
- Archiveren: binnen het programma Zaakgericht Werken (ZGW) worden uitgangspunten vastgesteld naar een brede eenduidige werkwijze van het begin naar het einde van werkprocessen. Een uitgangspunt zal zijn dat we werken met standaard bevestigingen voor het in behandeling nemen van een zaak. Het archiveren van documenten zal waar mogelijk digitaal gebeuren.
- Kasbeheer: de implementatie van het geautomatiseerde gesloten kassasysteem hebben we uitgesteld. De werking van het betaalsysteem (Key2betalen van Centric) was onvoldoende op orde door technische problemen. De correcties zijn handmatig opgelost volgens eerdere werkinstructies. De aanwijsbare kasverschillen hebben we weten te verklaren en zijn teruggebracht tot een aanvaardbaar percentage.
- Inzicht in de kosten: het koppelen van de financiële administratie op productniveau met BigBen (de applicatie voor tijdschrijven) willen we in 2015 realiseren.
- Klantbegeleidingssysteem: binnen het nieuwe systeem zullen management-rapportages worden gebruikt om de inzet van personeel zo efficiënt mogelijk in te zetten met als doelstellingen kwaliteit en efficiency en zoveel mogelijk werken vanuit één portaal voor de burger.

Verbeterplan n.a.v. het waarderende onderzoek "de Kanteling in de WMO"

Strekking van de openstaande verbetermaatregelen

- Aanmeldingen/ aanvragen: afhankelijk van hoeveelheid vragen en aanmeldingen van burgers, is extra ondersteuning van consultants noodzakelijk om de burgers binnen gewenste en wettelijke tijd te kunnen helpen. De benodigde financiering voor ondersteuning wordt meegenomen in het budget van programma 1.
- Bekendheid van andere teams met de gekantelde werkwijze: in het ontwikkelingsproces van het Sociaaloket wordt aandacht gegeven aan presentaties/ overleg met interne teams (denk aan Sociale Zaken, Welzijn en ROM) over de gekantelde werkwijze.

Stand van zaken ultimo 2014

- Aanmeldingen/aanvragen: het product begeleiding en jeugdzorg is vanuit de AWBZ overgekomen naar de gemeente. Om dit proces te implementeren kost extra tijd om helderheid te verkrijgen. Dit proces vraagt op dit moment extra inzet van consultants.
- Bekendheid van andere teams met de gekantelde werkwijze: door het borgen van de transitie van de nieuwe doelgroepen hebben overlegsituaties plaatsgevonden op casuïstiek niveau. Presentaties geven wordt opgenomen in het opleidingsplan voor de consultants binnen het Sociale Domein.

Organisatie en formatie

Formatieontwikkeling

De formatieontwikkeling van 1-1-2014 naar 1-1-2015 is weergegeven in de volgende tabel:

Formatie in fte en bedragen	Fte's	Toelichting	Formatiebudget
Formatie per 31.12.13	214,45		12.425.187
Taakstellingen			
Niet invullen vacature ICT	-0,30	Senior medewerker FD	-17.000
Niet invullen vacature ICT	-0,60	Assistent FD	-25.149
Niet invullen vacature ICT	-0,30	Medewerker bedrijfsvoering	-17.250
Niet invullen vacature vastgoed	-0,25	vakman/ voorman	-11.225
Niet invullen vacature BOA	-0,25	Medewerker bedrijfsvoering	-15.572
Niet invullen vacature BOA	-0,40	Taakstelling diverse functies	-20.351
Niet invullen vacature BOA	-1,50	Dorpsmanager	-118.052
Niet invullen vacature ROM	-0,70	Diverse functies	-44.850
Niet invullen vacature BZ	-1,00	Medewerker Spec. Vergunningen	-49.320
	-5,30		-318.769
Overige mutaties			
Stafbureau		Doorbelasting uren medewerker	30.000
Senior beleidsmedewerker SOZA	1,00	Voorjaarsnota 2014 aangevraagd	62.000
Overige aanpassingen		Toelage medewerkers	10.000
Overige aanpassingen	0,18	Diverse mutaties	9.612
Overige aanpassingen	0,00	Wettelijke loonstijging betaald uit stelpost	271.552
	1,18		383.164
Formatie per 31.12.14	210,33	Subtelling in euro's	12.489.582
Mutaties per 01.01.2015			
Gedeeltelijk niet invullen functies	-10,92	Taakstelling nog in te vullen	-648.220
	-10,92		-648.220
Totaal formatie per 01.01.2015	199,41		11.841.362

Gedeeltelijk niet invullen functies: betreft niet invullen van functies om de taakstelling op p-budget te kunnen realiseren.

Programma dienstverlening

In navolging van de eerste stappen die in 2011 volgens het landelijk concept Antwoord zijn gezet, hebben wij in 2012 een programma dienstverlening opgezet om de diverse projecten rondom dienstverlening te bundelen. Zo is er in 2013 een nieuwe website gelanceerd en ook voor intranet is er een versie geïmplementeerd die meer recht doet aan de ontwikkelingen van deze tijd. In 2014 hebben we de website vernieuwd volgens het toptaken principe.

Voor de verschillende teams met een loketfunctie willen wij de receptiefunctie, telefonie en de eerstelijns vragen gezamenlijk afhandelen. Inmiddels is de receptiefunctie losgekoppeld van de telefonie. Zowel receptie- als telefoniekanaal worden verder uitgebouwd om steeds meer vragen direct te kunnen beantwoorden. Hiervoor gebruiken we een intern digitaal kennissysteem. Gaandeweg nemen we de fysieke loketten in deze ontwikkeling mee op weg naar een volwaardig Klant Contact Centrum. Hierbij is gekozen voor de naam: Servicepunt.

Het zaakgericht werken en de digitalisering van documenten is voor een gedeelte van de organisatie geïmplementeerd. In 2015 wordt de gehele organisatie hierop aangesloten waardoor een effectievere informatieverstrekking tussen backoffice, frontoffice en naar de burgers en bedrijven mogelijk wordt. Hiervoor gebruiken we software van Green Valley/GovUnited.

Voor het landelijk 14+ nummer hebben we een technische aansluiting gerealiseerd voor zowel 14 0317 als 14 026.

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Kernbegrippen als basisinfrastructuur, E-overheid in relatie tot de bedrijfsvoering van de gemeente vraagt om veranderingen. Gedurende 2014 is zeer nauwe samenwerking gezocht met andere gemeenten. Een haalbaarheidsonderzoek is gestart waarbij begrippen als robuust, flexibel, kosten en kwaliteit leidend zijn. Het gaat dan vooral om de hardware en alle daaraan gerelateerde componenten inclusief personeel. Het doel is nog steeds om per 1 januari 2016 ICT samen te voegen met gemeenten.

Het stelsel van basisregistraties is gedurende 2014 verder ingevuld. Er is een begin gemaakt met de BGT(Basis administratie grootschalige topografie). Onderzoek voor aanschaf van nieuwe apparatuur en software is uitgevoerd en reeds geïmplementeerd. Nu is het zaak ervoor te zorgen dat de informatie voor het nieuwe stelsel voldoet aan de gestelde eisen. De verwachting is dat medio september 2016 dit is afgerond zodat de aansluiting met de landelijke voorziening kan worden ingeregeld. Onderzoek vindt tevens plaats voor de BRK(Basisadministratie Kadaster) en NHR (Nieuw HandelsRegister). Implementatie/ aansluiting zal in 2016 plaatsvinden zodat we voldoen aan gestelde termijnen van de overheid.

Vanuit de bedrijfsvoering wordt continue gereageerd op de vraag vanuit de organisatie. Systemen worden uitgebreid, nieuwe systemen worden aangeschaft om de bedrijfsvoering te verbeteren en daarmee direct ook de kwaliteit. In 2014 is hard gewerkt aan de implementatie van decentralisaties. Nieuwe systemen zijn aangekocht, vele nieuwe leveranciers en contracten zijn afgesloten, nieuwe koppelingen zijn aangebracht voor de informatiestromen. Ook is in 2014 het servicepunt ingericht om de burger beter te gaan bedienen. Vanuit Dienstverlening wordt gewerkt met de stip aan de horizon om onze burgers digitaal afspraken te laten maken of E-diensten

kunnen aanvragen. Hiervoor worden flinke stappen gezet, in fases, om de dienstverlening naar een platform te stuwen. Einde 2014 is ook het sociaal loket ingericht.

Informatiebeheer

Gedurende 2014 is hard gewerkt om de WABO volledig digitaal te laten plaatsvinden. Oplossingen zijn gezocht die als basis kunnen dienen om verdere digitalisering binnen onze organisatie vorm te kunnen geven. Verankering van processen en borging hiervan is in samenwerking met de archief inspecteur tot stand gekomen. Op deze wijze is tevens een kwaliteitsslag gemaakt. Het systeem van Green Valley (Triple-c) ondersteunt het zaakgericht werken en wordt door het team van vergunningen breed ingezet. Deze leiden ertoe gedurende 2015 verdere digitalisering vorm te geven. Het inzichtelijk maken van relevante processen ter verbetering van de kwaliteit en transparantie t.b.v. audit door de overheid zoals de DigiD-audit, Bag(Basis administratie adressen en gebouwen) noodzaken ons om dit applicaties onder te brengen en te borgen. De keuze is gevallen op het DSP(Document Structuur Plan) I-navigator.

Wijkgericht werken

Voor de voortgang omtrent wijkgericht werken verwijzen we u naar het jaarverslag, programma 2, product D. Sociale samenhang en leefbaarheid.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

De gemeente heeft een groot aantal publieke taken die verschillend van aard en omvang zijn. Voor een optimale uitvoering worden sommige van deze taken gemeenschappelijk met andere (regio) partijen uitgevoerd. Dit is vaak efficiënter, effectiever, er is meer expertise en een grotere bestuurlijke kracht. Met deze partijen treft onze gemeente gemeenschappelijke regelingen of neemt deel in naamloze of besloten vennootschappen. Dit zijn de verbonden partijen.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft -toegespitst op de gemeente- als definitie: "een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft". Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Als een van deze belangen ontbreekt, dan kan nog steeds worden gesproken van een relatie met zo'n partij, maar die is dan niet als verbonden partij te beschouwen.

Op grond van het BBV rust op het college de verplichting in het kader van de begrotingscyclus in te gaan op de verbonden partijen. Dit vloeit logischerwijs voort uit de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen met de risico's van dien.

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten staat in artikel 15 welke informatie de paragraaf verbonden partijen in elk geval moet bevatten. Daarnaast zijn in artikel 21 van de Financiële verordening aanvullende wensen voor de informatie in deze paragraaf opgenomen: beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie binnen de verbonden partij; financiële ontwikkelingen en financiële ombuigingen binnen de verbonden partij; toelichting op de financiële positie voor de komende vier jaar binnen de verbonden partij, zijnde gemeenschappelijke regelingen; toelichting op de bij de verbonden partij gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen van de gemeente en het door de gemeente door te voeren en doorgevoerde risicobeperkende maatregelen.

In het vervolg van deze paragraaf gaan wij eerst in op onze visie en werkwijze ten aanzien van verbonden partijen. Vervolgens zullen wij per verbonden partij nadere informatie verstrekken op basis van het BBV en de financiële verordening. De onder "Bijdrage aan programma(s)" genoemde programma's, betreffen de programma's in de indeling die met ingang van de Begroting 2015 wordt gehanteerd.

Visie en werkwijze

In september 2014 heeft u de Notitie (intergemeentelijke) samenwerking georganiseerd vastgesteld als onderdeel van de besturingsfilosofie. In deze notitie is het volgende basisbeginsel voor samenwerking geformuleerd:

"Door krachten te bundelen met andere partijen kan Renkum duurzaam zelfstandig blijven en voldoende bestuurskracht genereren voor de toekomstige bestuurlijke uitdagingen. Deze krachtenbundeling kan plaatsvinden in diverse vormen van samenwerking met als streven een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving vanuit ieders eigen kracht."

Daarbij is vastgesteld dat wij vijf fasen doorlopen bij het aangaan van een samenwerkingsorganisatie. Per fase is aangeduid hoe de rolverdeling tussen raad en college ligt.

Informatie per verbonden partij

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	
Doel	Behartiging van de belangen op het gebied van hulpverlening bij ongevallen en rampen, openbare veiligheid en volksgezondheid
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Opgericht	3 maart 2011 (gewijzigd bij raadsbesluit nr. 9)
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	16 gemeenten in het gebied Midden Gelderland incl. regio West-Vallei
Belang gemeente	Renkum heeft in het AB één stem, net als de andere deelnemers. Besluiten betreffende de begrotingen en de jaarrekeningen worden genomen op basis van gewogen stemrecht.
Vertegenwoordiging	Burgemeester en wethouder mw. H.J. van den Berg hebben zitting in Algemeen bestuur (= regionaal college hulpverlening). De bestuurscommissie veiligheid en gezondheid kent grotendeels dezelfde samenstelling als het AB. De burgemeester en de portefeuillehouder zijn in hun kwaliteit van leden van het algemeen bestuur ook lid van deze bestuurscommissie
Missie en visie	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zet op efficiënte wijze haar middelen in voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, in casu de veiligheid en de gezondheid, van de inwoners van het verzorgingsgebied. De dienst is dé wettelijk aangewezen hulpverleningsorganisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid en rampen
Bijdrage aan programma(s)	Programma 1 - maatschappelijke participatie, inkomen & zorg Programma 4 – veiligheid
Beleidsinformatie	
VGGM zorgt voor de gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden wat betreft het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen, het organiseren en coördineren van ambulance-hulpverlening, het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen, het bevorderen van de totstandkoming van collectieve preventie (volksgezondheid) en de continuïteit daarvan, de afstemming tussen preventieve en curatieve gezondheidszorg, de uitvoering van collectieve preventie betreffende infectieziekten en ter zake van de gezondheidsrisico's voor jeugdigen.	
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie	
<u>Wet Veiligheidsregio's</u> Met de komst van de Wet Veiligheidsregio's wordt het gemeentelijk rampenplan vervangen door een regionaal crisisplan. Hierin wordt in samenhang de regionale crisisorganisatie beschreven. In 2013 is het regionale crisisplan ingevoerd. De regionale crisisorganisatie is ingericht en actief.	
<u>Wet Publieke Gezondheid (WPG)</u> De gemeente blijft verantwoordelijk voor de bestrijding van infectieziekten. De bestrijding van epidemieën uit de A-groep valt onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Veiligheidsregio. De preventiecyclus wordt verankerd in de wet. Dit betekent dat gemeenten in hun lokale volksgezondheidsnota's concrete doelstellingen en implementatieplannen op moeten nemen, met evidencebased interventies. Ook zijn de gemeentelijke taken uitgebreid met preventieve ouderengezondheidszorg, psycho-sociale hulpverlening bij ongevallen en rampen en	

prenatale voorlichting.

Tijdelijke wet ambulanceZorg

Op dit moment is de Wet van 26 april 2012, houdende tijdelijke bepalingen over de ambulancezorg (Tijdelijke wet ambulancezorg) van kracht. De wet vervalt op 1 januari 2018.

Voor VGGM zijn in 2015 de navolgende zaken van belang:

- naleven van een meerjarenbegroting waarin een gestage krimp van het budget moet worden verwerkt;
- voldoen aan de prestatienorm m.b.t. responsetijd en aanrijdtijd.

Wet op de Jeugdzorg

Op 1 januari 2015 wordt de Jeugdwet van kracht. Deze wet vervangt de Wet Jeugdzorg en regelt dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor een groot deel van de jeugdzorg. Een klein deel is ondergebracht bij de Wet Langdurige zorg en bij de Zorgverzekeringswet. De gemeente heeft een zorgplicht t.o.v. jeugdigen en hun ouders, het recht op zorg is vervallen.

De gemeente koopt de zorg in bij aanbieders en instellingen en levert de zorg in natura of via een PGB. Om uitvoering te geven aan onze nieuwe taken worden het zorgloket en het CJG vanuit de samenhang tussen jeugdhulp, wmo en participatie doorontwikkeld.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Met ingang van 1 januari 2015 treedt de nieuwe Wmo in werking. In de Wmo2015 wordt afstand gedaan van de zogenaamde prestatievelden en krijgt de gemeente een bredere samenhangende opdracht om de inwoners te ondersteunen. Deze bredere opdracht, inclusief de nieuwe taken die voorheen onder de AWBZ vielen, worden naar de gemeente overgeheveld met forse kortingen. Om deze taken te kunnen uitvoeren binnen de daartoe gestelde kaders vindt een doorontwikkeling plaats van het zorgloket en het CJG in samenhang met de taken die naar ons toe komen vanuit de Jeugdwet en Participatiewetgeving.

Wet Kinderopvang

De Wet Kinderopvang is in 2010 gewijzigd in de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. In deze wet is het kwaliteitskader voor de kinderopvang en peuterspeelzalen verder uitgewerkt evenals het toezicht van de gemeente daarop met de bijbehorende handhavingsmogelijkheden. De GGD (van VGGM) is de wettelijk verplichte toezichthouder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)

De brandweer (VGGM) adviseert ons bij omgevingsvergunningen bouwen, (tijdelijke) omgevingsvergunningen brandveilig gebruik en gebruiksmeldingen maar ook (brandveiligheid) bij evenementen. De brandweer controleert jaarlijks alle bedrijven met een omgevingsvergunning brandveilig gebruik of gebruiksmelding. Wij zijn verantwoordelijk voor de administratieve en juridische verwerking van de adviezen.

De rollen en verantwoordelijkheden zijn per taakonderdeel uitgewerkt in gezamenlijk vastgestelde protocollen. Via periodiek werkoverleg wordt gestuurd op kwantiteit en kwaliteit (verbetering) op openbare orde zaken te vergroten.

Financiële gegevens

Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

De omvang van de brede doeluitkering voor rampenbestrijding en crisisbeheersing (BDUR) neemt vanaf 2012 jaarlijks met 1,5% af, oplopend tot structureel 6 % vanaf 2015. Dit is een bedrag van € 74.806 in 2012 oplopend naar € 300.000 structureel.

Financiële bijdrage	2014	2015
Brandweer	€ 1.612.200	€ 1.656.383

Volksgezondheid (per inwoner)	€ 11,64 (incl. €0,40 digitaal dossier)		€ 12,36			
JGZ (per inwoner)	€ 0,06 p.i.		€ 0,06 p.i			
Kinderopvang	€62.420		€ 60.000			
Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)						
<i>Bedrag in €</i>	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen	3.371.426	Later in 2015	n.v.t.*	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	48.711.979	Later in 2015	n.v.t.*	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Totaal						
Exploitatieresultaat	211.546	Later in 2015	0	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
<p>*in de ontwerpbegroting is alleen de geconsolideerde begroting van de exploitatie opgenomen; geen balans. 2014: de jaarrekening VGGM over kalenderjaar 2014 wordt verwacht na het samenstellen van deze jaarrekening 2014. De VGGM heeft in haar ontwerpbegroting 2015 (bladzijde 22) het volgende aangegeven "het maken van een meerjarenraming heeft voor Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland niet zo veel toegevoegde waarde. Dat komt omdat het budgettair kader in de verschillende financieringsstromen op jaarbasis wordt vastgesteld. Het verloop van de kosten in de verschillende domeinen wordt vervolgens op het budgettair kader afgestemd." Er zijn dus geen gegevens beschikbaar na 2015.</p>						
Beleidsmatige en financiële risico's						
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen						
<p>Een groot deel van de bijdrage aan VGGM wordt bepaald door de inwonersbijdrage. Afgesproken is dat de VGGM de inwonersbijdrage incidenteel mag verhogen als het weerstandsvermogen van de VGGM onvoldoende hoog is. Het beleid binnen de VGGM is dat alle brandweerposten functioneel gelijkwaardig aan elkaar dienen te zijn. Voor de brandweerposten Oosterbeek en Wolfheze wordt op dit moment een renovatieplan uitgewerkt om aan deze beleidsdoelstelling invulling te geven.</p>						
Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)						
<p>De opsomming van beleidsmatige ontwikkelingen is onderverdeeld in twee onderdelen, te weten: wettelijke ontwikkelingen en branche ontwikkelingen. VGGM wil de verschillende kansen en risico's voor gemeenten in beeld brengen om hen zo in staat te stellen hun verantwoordelijkheden te kunnen nemen. De beleidsmedewerkers van de Veluwe gemeenten trekken in adviserende zin gezamenlijk op. De burgemeester, de beleidsadviseur veiligheid en de directeur brandweer van de VGGM voeren periodiek overleg.</p>						
Ontwerp-begroting						
<p>De raad wordt in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze te geven (d.t.v. raadscommissie), maar vanwege korte aanlevertijd van stukken lukt dat vaak niet. Advies wordt voorbereid door zgn 'kopgroep', de financiële experts van de grote gemeenten. Renkum neemt de adviezen van deze kopgroep over.</p>						
Begroting						
Wordt door het AB vastgesteld						
Jaarstukken						
gaan naar GS; geen rol voor de gemeenteraad						
Financiële commissie adviseert aan AB						
De burgemeester zit in deze commissie. Hij wordt geadviseerd door de 'kopgroep'						

De bestuurscommissie veiligheid en gezondheid adviseert aan het AB. De gemeentelijke vertegenwoordigers krijgen advies van hun beleidsmedewerkers.
Beoordeling en advies over samenwerking
De samenwerking in de veiligheidsregio is bij wet opgelegd (derhalve is uittreden geen overweging). De beleidsdoelen moeten op efficiënte (kosteneffectieve) wijze worden gehaald. De ambtelijke advisering is daarop ingesteld.
Advies: samenwerking continueren

Permar		
Doel	Gemeenschappelijke uitvoering van taken als opgenomen in de Wet sociale werkvoorziening (WSV)	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling met een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam: Permar WS	
Opgericht	Collegebesluit (tot wijziging) 12 oktober 2010	
Vestigingsplaats	Ede	
Partijen	Gemeente Scherpenzeel, Barneveld, Ede, Wageningen en Renkum	
Belang gemeente	Elke deelnemer heeft in DB en AB één stem	
Vertegenwoordiging	Mw. A.D. Ruwhof, portefeuillehouder, vertegenwoordigt Renkum in het DB en het AB.	
Missie en visie	De naam Permar omvat de missie: <u>Personen marketing</u> . Permar vindt het belangrijk dat medewerkers hun talenten optimaal inzetten en zo mogelijk verder ontwikkelen. Permar kijkt niet naar beperkingen, maar naar mogelijkheden.	
Bijdrage aan programma:	Programma 1 – maatschappelijke participatie, inkomen & zorg Programma 5 – openbare ruimte	
Beleidsinformatie		
De Permar is belast met de uitvoering van de Wsw voor vijf gemeenten en biedt als zodanig werkgelegenheid. Met de start van de Participatiewet op 1 januari 2015 kunnen er geen nieuwe werknemers meer in de Wsw stromen. De bedrijfsvoering staat onder druk als gevolg van de verlaging van de Rijkssubsidie. Dit betekent dat de Permar haar inkomsten steeds meer 'uit de markt' moet halen en dus ook steeds vaker marktconform moet werken. Dit gebeurt onder andere door de medewerkers in een zo regulier mogelijke werkomgeving te laten werken (de beweging van 'binnen naar buiten').		
Verder heeft u ons verzocht om met de deelnemende gemeenten tot afspraken te komen om de gemeentelijke omzet bij Permar te verhogen naar tenminste 35% per rato van het aantal Wsw-werknemers per gemeente. Renkum voldoet ruimschoots aan deze opgave door met name de uitbesteding van groenonderhoud.		
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie		
Met de komst van de Participatiewet sluit de instroom in de Wsw. Het is nog onduidelijk welke rol Permar van de deelnemende gemeenten krijgt bij de uitvoering van de Participatiewet. Ook hierbij is het doel om de loonwaarde van mensen zo goed mogelijk te ontwikkelen zodat zij zo zelfstandig en regulier mogelijk kunnen werken.		
Financiële gegevens		
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen		
Zie hierboven.		
Financiële bijdrage		
	2014	2015
Rijksbijdrage; onderdeel integratie-uitkering sociaal domein.	€ 3.249.230	€ 3.106.000 (voorlopig)

Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)						
		Cijfers op basis van begroting Permar				
Bedrag in €	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen	0	-11.000	0	Nb	Nb	Nb
Vreemd vermogen	8.323.000	5.299.000	3.965.000	Nb	Nb	Nb
Totaal	8.323.000	5.288.000	3.965.000			
Exploitatieresultaat	104.000	-61.000	0	-326.000	-700.000	-1.037.000
Beleidsmatige en financiële risico's						
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen						
Exploitatietekorten blijven een punt van zorg. De re-organisatie van Permar is in 2014 afgerond.						
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)						
<u>ontwerp-begroting</u>						
Het DB ontvangt ambtelijk advies, op basis waarvan de ontwerp-begroting wordt opgesteld. Als de ontwerp-begroting is afgerond en het DB acht het gewenst voor verzending eerst nog met de adviesgroep te overleggen, dan wordt dit overleg georganiseerd. Toezending aan gemeenteraad voor 1 mei (jaar T). Het AB stelt jaarlijks een vier-jaren meerjarenbeleidsplan op. Hierin wordt ook het financiële beleid belicht.						
<u>begroting</u>						
de raden van de deelnemende gemeenten kunnen voor 1 juli een "zienswijze" geven, voordat de begroting door het AB wordt vastgesteld.						
<u>jaarstukken</u>						
Permar legt jaarlijks verantwoording af in de vorm van managementrapportages.						
Buiten begroting, jaarstukken etc. om informeert het DB van de Permar de gemeenteraad eens per twee maanden door middel van een informatiebulletin.						
Als de omstandigheden dat vragen informeert/consulteert de portefeuillehouder tussentijds de raadscommissie (actieve informatieplicht). Overigens verplicht ook de GR daartoe (art. 13) te krijgen.						

Stadsregio Arnhem Nijmegen	
Doel	De deelnemende gemeentebesturen voerden tot 1 januari 2015 bij wijze van verlengd lokaal bestuur in gezamenlijkheid een aantal taken uit op de beleidsvelden ruimtelijke ontwikkeling, milieu, volkshuisvesting, economische ontwikkeling en verkeer & vervoer.
Rechtsvorm	Vorm: Wet gemeenschappelijke regelingen
Opgericht	2006 (als opvolger van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Openbaar Lichaam Arnhem Nijmegen van 1995). Met ingang van 1 januari 2015 is de Plus status vervallen.
Vestigingsplaats	Nijmegen
Partijen	(20) Gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen, alsmede Druten als geassocieerd deelnemer (geen stemrecht)
Belang gemeente	Renkum heeft in de stadsregioraad 2 stemmen
Vertegenwoordiging	De wethouders Heinrich en Verstand vertegenwoordigen Renkum in het Algemeen Bestuur.
Missie en Visie	De Stadsregio Arnhem Nijmegen werkt namens en voor de regiogemeenten aan een aantrekkelijke, goed bereikbare en internationaal concurrerende regio. Een regio die aantrekkelijk is voor inwoners en waar bedrijven en instellingen willen investeren
Bijdrage aan programma(s)	Programma 2 - ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit Programma 3 - milieu, klimaat & duurzaamheid

	Programma 5 – openbare ruimte Programma 6 – economie en cultuur					
Beleidsinformatie						
<p>Het wetsvoorstel tot wijziging van de Wgr is door de Eerste Kamer goedgekeurd, wat betekent dat de 'Plus' aan de Wgr ingaande 2015 is ontvallen.</p> <p>Op dit moment tekent zich af dat regionale samenwerking op de beleidsterreinen wonen, mobiliteit en economie gewenst blijft.</p>						
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie						
<p>De deelnemende gemeenten in de Stadsregio beraden zich over de wijze waarop de samenwerking wordt voortgezet (regionaal/subregionaal), nadat de wetswijziging haar beslag heeft gekregen. Als speerpunten worden genoemd: versterken van het beeld van een regio, die één economisch geheel vormt en het versterken van de concurrentiepositie van de regio. Ook de bereikbaarheid is belangrijk.</p>						
Financiële gegevens						
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen						
Afhankelijk van besluitvorming over continuering samenwerking						
Financiële bijdrage						
	2014		2015			
Bijdrage per inwoner	€ 3,15		€ 3,15 (voorlopig)			
Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)						
<i>Bedrag in €</i>	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen				Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen				Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Totaal						
Exploitatieresultaat				Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Beleidsmatige en financiële risico's						
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen						
<p>Ook zonder Wgr-Plus zullen de huidige Stadsregiogemeenten naar samenwerking blijven zoeken. De vraag is op welke beleidsterreinen en op welke schaal (bijv. subregionaal) zij dit willen doen. De besluitvorming daarover wordt medio dit jaar afgerond.</p> <p>De financiële gevolgen van de 'ontplussing' zijn nu niet te becijferen. Een verlaging van de bijdrage waartoe aanvankelijk werd besloten is in november in Stadsregioverband teruggedraaid.</p> <p>Als er in Stadsregio-verband minder taken gemeenschappelijk worden uitgevoerd en er om die reden ook minder formatie wordt ingezet zal dat effect hebben op de bijdragen van de gemeente. Over de aanpassing van de bijdrage is op dit moment verder niets bekend. Een aanpassing zal via een begrotingswijziging van de Stadsregio haar beslag krijgen.</p>						
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)						
<u>ontwerp begroting</u>						
<p>Het CvB stelt de ontwerp-begroting op. Toezending naar gemeenteraad uiterlijk acht weken voor datum vaststelling begroting. College geeft via de raadcommissie bedrijvigheid advies aan gemeenteraad. Dezelfde werkwijze wordt gevolgd bij tussentijdse begrotingswijzigingen. Stadsregiovertegenwoordigers brengen advies uit in de Stadsregioraad.</p>						
<u>begroting</u>						
Stadsregioraad stelt voor 1 juli begroting vast.						
<u>Jaarstukken</u>						
CvB stelt jaarstukken vast en leggen die GS ter goedkeuring voor.						
Over begrotingen, begrotingswijzigingen etc. wordt intern geadviseerd.						
Beoordeling en advies over samenwerking						
Op een uitzondering na maken alle Gelderse gemeenten onderdeel uit van een regio. Het is dus mogelijk						

"regioloos" te zijn maar dat kan wel leiden tot negatieve consequenties wat betreft het verkrijgen van subsidies. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan het Regiocontract.

ACV		
Doel	Het inzamelen en transporteren van huishoudelijke afvalstoffen en het exploiteren van een afvalaanbiedstation	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap met werkmaatschappijen in de vorm van besloten vennootschappen (holdingstructuur)	
Opgericht	Raadsbesluit toetreding: 31 januari 2001	
Vestigingsplaats	Ede	
Partijen	Gemeente Wageningen, Renkum, Ede en Veenendaal	
Belang gemeente	Renkum heeft net als de andere aandeelhouders één stem in de AvA.	
Vertegenwoordiging	Wethouder Heinrich vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Missie en visie	Opdrachtgevende gemeenten, bedrijven en particulieren ontzorgen op het gebied van afval en reinigen en te opereren als de logische, regionale samenwerkingspartner	
Bijdrage aan programma	Programma 3, milieu, klimaat & duurzaamheid	
Beleidsinformatie		
De ACV houdt zich met uitvoeringszaken bezig. Afstemming tussen afvalbeleid en –uitvoering is geborgd in het periodieke overleg tussen ACV en gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk.		
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie		
<p>Het afvalscheidingspercentage moet op grond van het raadsbesluit van 26 september 2012 omhoog naar 65 procent. Inmiddels wordt door de landelijke overheid ingezet op een afvalscheidingspercentage van 75% en een maximum van 100 kg ongescheiden restafval per persoon per jaar. In 2015 zullen hiertoe voorstellen aan de raad worden gedaan. Deze doelstelling past in wat wordt genoemd de 'circulaire economie', die erop is gericht zoveel mogelijk 'afvalstoffen' als grondstof weer in te zetten.</p> <p>Landelijk is besloten dat op termijn het statiegeld kan verdwijnen. De verwachting is dat de Tweede Kamer medio 2015 aanvullende prestatie-eisen zal stellen aan de producenten, alvorens tot eventuele afschaffing over te gaan.</p> <p>De gemeenten worden per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het inzamelen en sorteren van de afvalstroom kunststofverpakkingen.</p> <p>Per 1 januari 2015 wordt een belasting voor het verbranden van restafval in Nederland van kracht. Renkums restafval wordt verwerkt in Duitsland en derhalve behoeft de gemeente Renkum deze nieuwe belasting vooralsnog niet te betalen.</p>		
Financiële gegevens		
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen		
Financiële bijdrage		
	2013	2014
Uitgekeerd dividend	€ 87.744	€ 125.227
Kosten afvalinzameling ca.		€ 3.058.000 (voorlopige jaarrekening 2012)

Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)						
Beleidsmatige en financiële risico's						
Bedrag in €	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal						
Exploitatieresultaat		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen						
<p>De oude zgn. 'prioriteits aandelen', waarvan Renkum, Wageningen en Ede er aanvankelijk één hadden en waaraan het stemrecht in de AVA was gekoppeld zijn als uitvloeisel van de toetreding van Veenendaal vervallen. Met de toetreding van Veenendaal zijn de aandelen gesplitst (nominaal € 1,-), en tevens zijn de prioriteits aandelen omgezet in gewone aandelen. Vervolgens is in artikel 32 van de Statuten bepaald dat alle cruciale besluiten in de AVA slechts genomen kunnen worden met algemene stemmen (unanimiteit). Elke gemeente/ aandeelhouder heeft dus één stem.</p> <p>Afhankelijk van het bedrijfsresultaat en de bestemming die aan de winst wordt gegeven, ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. De solvabiliteit voldoet aan het gestelde criterium (30 procent), reden waarom in 2010 en 2011 (zelfs extra) dividend kon worden uitgekeerd .</p>						
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)						
<p>De aandeelhoudende gemeenten hebben periodiek overleg met de controller van de ACV. In dit overleg worden de begrotingen, jaarstukken etc. besproken. De portefeuillehouder wordt met de adviezen van de financiële consulenten/ controllers gevoed.</p> <p>Daarnaast is er twee keer per jaar overleg met de commissaris (door Renkum en Wageningen gekozen).</p>						
Beoordeling en advies over samenwerking						
<p>De ACV is een goed functionerend en renderend bedrijf, getuige de jaarlijks uitkering van een behoorlijk dividend. Deze uitkering staat echter onder druk door een mogelijke invoering van Vennootschapsbelasting voor uitvoerders van overheidstaken.</p> <p>Advies: aandeelhouderschap continueren</p>						

Gelders Archief	
Doel	Het beheren van (oude) archiefbescheiden en collecties
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling (Regeling Regionaal Historisch Centrum "Gelders Archief")
Opgericht	Raadsbesluit toetreding: 5 maart 2002
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland.
Belang gemeente	Renkum heeft één stem in het AB
Vertegenwoordiging	Burgemeester J.P. Gebben vertegenwoordigt behalve Renkum ook Rheden en Rozendaal in het algemeen en het dagelijks bestuur, dat om redenen van vermindering van bestuurlijke last uit dezelfde personen bestaat.
Missie en visie	Het Gelders Archief is een betrouwbare partner voor het beheren van de collecties (zowel fysiek als digitaal) van en voor zijn publieke en particuliere relaties. Door optimalisering van de toegankelijkheid van de collectie, draagt het bij aan een transparante overheid en aan kennisverspreiding over het verleden van Gelderland.
Bijdrage aan programma:	Programma 7 – Inwoner, bestuur en organisatie
Beleidsinformatie	
GA beheert archiefbescheiden ouder dan twintig jaar. GA fungeert als inspecteur van onze archieven en controleert of wij op de juiste wijze met documenten (digitaal en fysiek) omgaan en of de	

bewaaromstandigheden (fysiek kelder en digitaal met software) goed zijn.					
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie					
Het GA heeft te maken met een verregaande digitalisering. Voor het optimaal kunnen bedienen van de klanten zijn extra investeringen noodzakelijk. Daarnaast wordt door het GA deelgenomen aan de landelijke ontwikkelingen voor de inrichting van een E-depot. Deze ontwikkeling is onvermijdbaar. Aanvullende financiering daarvoor is nodig.					
Financiële gegevens					
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen					
Door de economische situatie is het mogelijk dat bezuinigingen vanuit de rijksoverheid of deelnemende gemeenten van invloed zijn op de financiële situatie.					
Financiële bijdrage					
	2014		2015		
Bijdrage	€ 156.171		€ 159.300		
Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)					
	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen	600	600	600	600	600
Vreemd vermogen	21.000	20.500	20.000	19.500	19.000
Totaal	21.600	21.100	20.600	20.100	19.600
Exploitatieresultaat	100	0	0	0	0
Beleidsmatige en financiële risico's					
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen					
Vanaf de oprichting had het GA jaarlijks een structureel tekort. Sinds 2013 boekt GA een positief bedrijfsresultaat op basis van de structurele lumpsum en inkomsten.					
Vanaf 2013 wordt er – gelet op dit positieve resultaat- gewerkt aan de opbouw van het weerstandsvermogen.					
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)					
<u>ontwerp-begroting</u>					
Het DB stelt voor 1 mei (jaar T) de ontwerp begroting vast.					
<u>Begroting</u>					
het AB stelt voor 1 juli (jaar T) de begroting vast					
<u>jaarstukken</u>					
AB stuurt gemeenteraad voor 1 juli (jaar T+1) financieel verslag toe, incl. verklaring accountant; college neemt bijdrage op in eigen ontwerp- begroting.					
Het DB brengt jaarlijks voor 1 april een financieel verslag uit (inclusief accountantsverklaring als bedoeld in art. 393 van Boek 2 van het BW). De gemeenteraad heeft het college gemachtigd namens hem te reageren op de ontwerp-begroting (vanwege de beperkte reactietijd).					
Beoordeling en advies over samenwerking					
Het Gelders Archief (GA) is belast met een deel van de beheerstaken. Eén van de belangrijkste taken is het behouden van de blijvend te bewaren archiefbescheiden in de door het GA aangewezen archiefbewaarpplaats(en). Daarnaast heeft het GA een toezichhoudende en adviserende rol ten aanzien van de overige (vernietigbare) archiefbescheiden. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de archivaris (de directeur van het GA). De archivaris houdt als het ware toezicht op het dagelijks (archief)beheer door de teamleiders en het Team ICT & Informatiebeheer. De archivaris voert daartoe jaarlijks controles uit op belangrijke archiefonderdelen en rapporteert hierover aan het college.					
Advies: samenwerking continueren					

Euregio Rijn Waal		
Doel	Op basis van grensoverschrijdende samenwerking streven naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de Euregio Rijn-Waal. Daarbij richt de Euregio zich op de volgende werkvelden: <ul style="list-style-type: none"> - Grensoverschrijdende ruimtelijke ordening en verbetering van de grensoverschrijdende infrastructuur. - Grensoverschrijdend toerisme en samenwerking binnen het MKB en technologieoverdracht. - Landbouw, plattelandsontwikkeling, milieubescherming. - Kwalificering en arbeidsmarkt. Ontwikkeling van een geïntegreerde arbeidsmarkt, samenwerking op het gebied van beroepsopleiding. - Communicatie tussen burgers en overheid, samenwerking tussen sociale- en medische zorginstellingen. De regeling is een instrument om door middel van overleg en samenwerking 	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling op basis van een internationale overeenkomst met een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam: Euregio Rijn Waal	
Opgericht	Renkum is toegetreden bij raadsbesluit van 27 januari 2010	
Vestigingsplaats	Kleve	
Partijen	Deelnemers zijn Nederlandse en Duitse gemeenten, Kamer van Koophandel Centraal Gelderland, regionale overheden en overige publiekrechtelijke lichamen in het grensgebied rondom de Rijn, de Waal en de Maas	
Belang gemeente	Renkum heeft 3 stemmen in de Eurregioraad	
Vertegenwoordiging	Wethouder Heinrich en twee raadsleden vertegenwoordigen Renkum in het algemeen bestuur van de Euregio, de Eurregioraad	
Missie en visie		
Bijdrage aan programma	Divers	
Beleidsinformatie		
De structuurfondsen vormen een van de hoofdpunten van de Europese begroting. Voor de periode 2014-2020 is doelstelling 2 de "bevordering van de regionale ontwikkeling ter bevordering van de concurrentiekracht" en doelstelling 3 "de Europese territoriale samenwerking" voor Renkum van belang. Uit een door de EU-commissie gemaakte analyse van de EU- begroting blijkt dat de doelstelling van Europese samenwerking overeind blijft , maar ook dat de projecten meer resultaatgericht moeten zijn. De Euregio volgt deze ontwikkelingen op de voet.		
Eind 2014 wordt het Duits – Nederlands project "Kliker" afgerond. In dit project nemen zes Nederlandse en vijf Duitse gemeenten deel. Renkum doet mee aan projecten waarbij het zelf een rechtstreeks belang heeft. Zo wordt op dit moment samengewerkt met de Duitse partners op het gebied van duurzaamheid. Ook wordt aandacht besteed aan de grensoverschrijdende rampenbestrijding (het in kaart brengen van grensoverschrijdende risico's).		
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie		
n.v.t.		
Financiële gegevens		
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen		
n.v.t.		
Financiële bijdrage		
	2014	2015
Bijdrage	€ 8.100	€ 8.100

Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)					
	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen					
Vreemd vermogen					
Totaal					
Exploitatieresultaat					
Beleidsmatige en financiële risico's					
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen					
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)					
Stukken in het kader van de begrotingscyclus worden de gemeenten toegestuurd. De Euregio-raad neemt daarover besluiten. De gemeente ontvangt de jaarverslagen van de Euregio					
Beoordeling en advies over samenwerking					
De samenwerking in Euregio-verband komt steeds beter uit de verf. Dat vertaalt zich nog niet in klinkklare munt, maar over de grenzen heen kijken en participeren in grensoverschrijdende projecten is ook een vorm van verrijking. Renkum gaat daarvan direct of indirect profijt trekken.					

GR Onderwijszaken	
Doel	Het voldoen aan gemeentelijke doelstellingen op het terrein van de volwasseneneducatie. schooluitval
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Opgericht	Raadsbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling: 27 juni 2012
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal, Duiven, Westervoort, Zevenaar, Rijnwaarden, Lingewaard, Overbetuwe
Belang gemeente	In dit overleg wordt niet primair besloten, maar vooral onderling afgestemd.
Vertegenwoordiging	De portefeuillehouder onderwijs van Rheden vertegenwoordigt ook Renkum en Rozendaal in het dagelijks bestuur (benoeming door het GRO, op voordracht van deelnemende gemeenten).
Missie en visie	
Bijdrage aan programma	Programma 1, maatschappelijke participatie, inkomen & zorg
Beleidsinformatie	
De GRO stelt de hoofdlijnen van het beleid voor volwasseneneducatie vast en doet dit door een raamovereenkomst inkoop participatiewet voor te bereiden. Hierbinnen vallen ook de afspraken over de inzet en middelen voor het VAVO. De middelen gaan rechtstreeks naar het voortgezet onderwijs. Met de vaststelling van de nieuwe GRO is ook de RMC-functie binnen de regeling gekomen. De RMC-functie wordt uitgevoerd door de contactgemeente Arnhem. Gemeente Renkum neemt niet deel aan de leerplichtfunctie.	
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie	
Als gevolg van bezuinigingen is het macrobudget voor volwasseneneducatie afgelopen jaren sterk afgenomen. Met ingang van 1 januari 2015 wordt het budget voor educatie aan de contactgemeente verleend. De contactgemeente zorgt dat er een regionaal educatie programma komt met de mogelijkheid om formele educatie (diploma gericht) en informele educatie (niet diploma gericht) daarin op te nemen. De verplichting om bij ROC's in te kopen komt geleidelijk te vervallen. Contactgemeente zorgt dat educatie middelen behouden blijven voor lezen en schrijven voor volwassenen.	

Financiële gegevens		
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen		
Financiële bijdrage		
	2014	2015
Bijdrage	€ 2097	€ 2167 (±)
Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)		
De bijdrage is op jaarbasis beperkt tot circa € 2.000 per jaar. De gemeente participeert in dit overlegplatform voor gemeenten en stelt hiervoor een bedrag beschikbaar. Zie hieronder hoe dit jaarlijkse bedrag tot stand komt.		
Beleidsmatige en financiële risico's		
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen		
Voor het overlegorgaan zelf zijn er geen financiële risico's. Het betreft hier alleen een overlegplatform voor gemeenten. De GRO wordt ondersteund door twee medewerkers in dienst van de gemeente Arnhem. Zij worden bekostigd door alle deelnemende gemeenten (op basis van het inwonersaantal). Bij opheffen van de GR leidt dit tot een beperkt risico dat gedragen wordt door alle deelnemende gemeenten.		
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)		
Het GRO stuurt jaarlijks de ontwerpbegroting voor 15 april naar de deelnemende gemeenten toe. Zij kunnen het GRO "van hun gevoelens doen blijken", waarna het GRO -rekening houdend met de ingebrachte reacties voor 1 juli daaropvolgend tot vaststelling overgaat. Over elk dienstjaar wordt rekening en verantwoording afgelegd: de voorlopige rekening wordt voor 1 juli vastgesteld en GS ter goedkeuring aangeboden.		
Beoordeling en advies over samenwerking		
Er is geen reden beëindiging van de samenwerking te overwegen. Advies: samenwerking continueren		

BNG Bank	
Doel	De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is de 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.
Rechtsvorm	naamloze vennootschap
Opgericht	1914
Vestigingsplaats	Den Haag
Partijen	Gemeenten, provincies, Staat der Nederlanden, waterschappen en andere openbare lichamen
Belang gemeente	0,16 % (89.739 van totaal 55.690.720 aandelen)
Vertegenwoordiging	Wethouder Heinrich vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Missie en visie	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Beleidsinformatie	
BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. <i>Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte</i>	

werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).

BNG zet in op behoud van zijn excellente kredietwaardigheid. In 2013 heeft Standard & Poor's de rating van de Nederlandse staat verlaagd met één trede tot de één na hoogste lange termijn credit rating, AA+ met een stabiele verwachting. Als direct gevolg hiervan is ook de rating van BNG Bank door Standard & Poor's op dezelfde wijze bijgesteld. De hoogst mogelijke ratings van Moody's en Fitch zijn behouden gebleven. BNG Bank wordt door beleggers nog altijd als een van de veiligste banken ter wereld beschouwd.

Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

BNG Bank volgt de ontwikkeling van nieuwe wet- en regelgeving nauwlettend. Hoe begrijpelijk deze mogelijk ook is, leiden nagenoeg alle voorstellen direct of indirect tot lastenverzwaringen. Uiteindelijk heeft dit ook implicaties voor de klanten van banken. De kredietverlening wordt duurder en de beschikbaarheid komt onder druk. De meeste implicaties voor BNG Bank komen voort uit de uitbreiding en aanpassing van IFRS-regelgeving, de nieuwe Basel-regelgeving en de gevolgen van het besluit van de Europese Commissie om het Europese banktoezicht te beleggen bij de ECB, de eerste stap richting de Europese bankenunie. Daarnaast heeft het kabinetsbesluit om decentrale overheden vanaf eind 2013 tot schatkistbankieren te verplichten op termijn gevolgen voor BNG Vermogensbeheer.

Financiële gegevens

Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Het renteresultaat over 2014 zal door de aanhoudend lage lange rentetarieven naar verwachting licht lager uitkomen dan over 2013. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor de mate van economisch herstel binnen de eurozone. Op dit moment zijn cijfers over 2014 nog niet bekend.

Financiële bijdrage

	2014	2015
Uitgekeerd dividend	€ 1,27 per aandeel (dividend over 2013)	€ 1,49 per aandeel (raming)

Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen	3.430.000.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	127.753.000.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	131.183.000.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Exploitatieresultaat	283.000.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Beleidsmatige en financiële risico's

Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen

De gemeente heeft 89.739 aandelen, destijds aangekocht voor (omgerekend) € 2,50. BNG keert jaarlijks dividend uit. De nettowinst van BNG Bank over 2013 bedraagt EUR 283 miljoen (2012: EUR 332 miljoen). Over 2013 wordt een dividend uitgekeerd van EUR 71 miljoen, een pay-out van 25 procent. Het dividend bedraagt EUR 1,27 per aandeel van EUR 2,50 (2012: EUR 1,49 per aandeel). Deze lagere dividenduitkering levert een nadeel op van € 20.000 ten opzichte van de begroting.

Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)

Jaarlijks ontvangt de gemeente de jaarrekening, het jaarverslag en eventueel andere ter zake zijnde voorstellen van de BNG ter vaststelling in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Toezicht en beoordeling
BNG keert jaarlijks een behoorlijk dividend uit. Er is geen reden de aandelen te verkopen. Advies: aandeelhouderschap continueren

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)					
Doel	De VNG is een vereniging die de belangen behartigt van de gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij Rijk en provincies. Daarnaast heeft de VNG een adviesfunctie voor haar leden.				
Rechtsvorm	Vereniging				
Opgericht					
Vestigingsplaats	Den Haag				
Partijen	Gemeenten in Nederland (op vrijwillige basis)				
Belang gemeente	Één stem in de ledenvergadering				
Vertegenwoordiging	De gemeente oefent invloed uit via de ledenvergadering resp. ledenraadplegingen (stemrecht)				
Missie en visie	voor en door alle gemeenten				
Beleidsinformatie					
n.v.t.					
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie					
n.v.t.					
Financiële gegevens					
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen					
n.v.t.					
Financiële bijdrage					
	2014		2015		
Bijdrage	€ 1,10 per inwoner		€ 1,10 per inwoner (excl. Inflatiecorrectie)		
Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)					
	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen					
Vreemd vermogen					
Totaal					
Exploitatieresultaat					
Beleidsmatige en financiële risico's					
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen					
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)					
De VNG informeert haar leden en hun bestuurders/ medewerkers via het VNG-Magazine. Daarnaast heeft de VNG een website. Jaarlijks wordt het VNG-congres gehouden. D.m.v. ledenraadplegingen worden de gemeenten over bepaalde vraagstukken gepolst					
Beoordeling en advies over samenwerking					
Er is geen reden het lidmaatschap te beëindigen. Advies: lid blijven					

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)					
Doel	Het verbeteren van de kwaliteit van de vergunningverlening, toezicht en handhaving tegen lagere kosten (dan verhoudingsgewijs de huidige)				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Opgericht	Raadsbesluit tot toetreding 26 september 2012				
Vestigingsplaats	Arnhem				
Partijen	11 gemeenten rondom Arnhem (incl. Arnhem) en de provincie Gelderland.				
Belang gemeente	ODRA is een platvorm van bestuurlijke afstemming				
Vertegenwoordiging	Wethouder mw. A.D. Ruwhof maakt deel uit van het Algemeen Bestuur en zit mede namens Doesburg, Rheden en Rozendaal in het in het Dagelijks Bestuur.				
Missie en visie					
Bijdrage aan programma	Programma 2, ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit				
Beleidsinformatie					
De ODRA voert voor de gemeente Renkum taken op het gebied van de Wet milieubeheer uit.					
Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie					
De gemeente wil vanaf juli 2015 ook bouw (Wabo-) taken door de ODRA laten uitvoeren.					
Financiële gegevens					
Financiële ontwikkelingen en ombuigingen					
Financiële bijdrage (taken milieubeheer, WABO taken nog niet bekend)					
	2014	2015			
Exploitatiekosten	€ 208.000	€ 201.840			
Financiële positie komende 4 jaar (alleen i.g.v. gemeenschappelijke regelingen)					
	2014	2015	2016	2017	2018
Eigen vermogen					
Vreemd vermogen					
Totaal					
Exploitatieresultaat					
Beleidsmatige en financiële risico's					
Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen/ risicobeperkende maatregelen					
De partijen zijn gezamenlijk eigenaar en opdrachtgever.					
Risico-beheersing (toezicht, advisering en invloed)					
De gemeenteraad kan ten aanzien van de ontwerpbegroting van de ODRA een zienswijze naar voren brengen bij het Dagelijks Bestuur van de ODRA. Deze zienswijze wordt, voorzien van een reactie, samen met de begroting aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de ODRA. De wethouder van Renkum is lid van zowel het AB als het DB.					
Beoordeling en advies over samenwerking					
Nog niet van toepassing					

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inhoud grondbeleid

Op 27 juni 2007 heeft de raad de nota Grondbeleid vastgesteld. Met de nota Grondbeleid wordt beoogd een kader te bieden waarbinnen politiek-bestuurlijke besluiten genomen kunnen worden. Besluiten die staan in het teken van het toekennen van functies (bestemmingen) aan grond. Grondbeleid is dus een instrument om het gewenste ruimtelijk beleid te bevorderen en te realiseren.

Grondbeleid is een instrument dat naast andere kan worden ingezet om bepaalde bestemmingen te realiseren. Het blijft niet beperkt tot het via het bestemmingsplan mogelijk maken van bepaalde functies. Het kan ook leiden tot het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen, het verwerven van gronden en het uitgeven van kavels voor o.a. woningbouw. In de ruimtelijke ordening gaat het erom te komen tot een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de beschikbare ruimte over degenen die ruimte vragen ("claims" van bewoners, winkels, sociaal-culturele ruimten, bedrijven, openbaar groen etc.). Grond is schaars, dus in het toekennen van claims worden na afweging van belangen keuzes gemaakt. Het resultaat van die afweging wordt vastgelegd in het bestemmingsplan.

Voor de (her)ontwikkeling van bouwlocaties worden kosten gemaakt. Het gaat o.a. om kosten voor de verwerving van de grond - als de gemeente aankoopt - en het beheren en het uitgeven van gronden alsmede kosten voor de aanleg van wegen & pleinen, riolering, verlichting en openbaar groen en speelruimte. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de opbrengsten die normaal gesproken uit bouwprojecten voortvloeien. Indien de gemeente het eigendom van de grond heeft, is dat mogelijk via de opbrengsten bij de gronduitgifte. Indien andere partijen echter het eigendom in handen hebben, moet de gemeente zoeken naar andere manieren om haar kosten op de zakelijk belanghebbenden bij het bouwproject te verhalen.

Grondbeleid is er mede op gericht de verdeling van de kosten en baten bij de ontwikkeling van bouwlocaties tussen de betrokken partijen te regelen. Daarover moeten tussen partijen duidelijke afspraken worden gemaakt. De Grondexploitatiewet biedt hiervoor een kader.

In het kader van de begrotingscyclus legt het college jaarlijks verantwoording af over de projecten. In deze paragraaf Grondbeleid gaan we op hoofdlijnen in op de resultaten met betrekking tot de grondexploitatie in 2014.

In 2014 zijn de volgende complexen in exploitatie:

Renkum

- 110a 3B4 bouwgrondexploitatie (Noord, Midden, Zuid en 3B)
- 840 Bergerhof

Wolfheze

- 720 Wolfsheide
- 735 Willemsen Naaldhout

Doorwerth

- 775 Winkelcentrum de Weerd/Mozartlaan

Oosterbeek

- 780 Dennenkamp (NVC en Munninghofflaan)
- 745 Veritasweg
- 130a Talsmalaan

- 700 Oosterbeek Hoog
- 715 Oosterbeek Centrum (Dalzone)

Daarnaast lopen diverse andere projecten op gemeentelijke grond zoals bijvoorbeeld de centrumplannen voor Renkum en Doorwerth. De woningbouwprojecten van en op grond van particuliere initiatiefnemers vallen niet onder de grondexploitatieprojecten. Met de partijen worden overeenkomsten gesloten waarin de te maken gemeentelijk kosten ten behoeve van het desbetreffende project ten laste komen van de initiatiefnemer.

Resultaat 2014

Op basis van de recente inzichten bij het opstellen van de Jaarstukken 2014 is een aantal verschillen ten opzichte van het Najaarsnota 2014 geconstateerd. Beleidslijn is dat voor projecten met een verliesgevende exploitatieberekening het verwachte verlies voorzien moet worden. Op basis van de uitkomsten van de Najaarsnota 2014 is vastgesteld dat in 2014 voor een totaal bedrag van € 134.000 aan voorzieningen moet worden getroffen. Volgens de Jaarrekening 2014 moet een voorziening van € 1.492.000 worden getroffen voor de hogere verliezen. De te treffen voorziening wordt voor een deel, namelijk € 1.443.000, gedekt uit de weerstandsreserve. Dit betreft dekking voor lagere opbrengsten en hogere financieringskosten door vertraging van de opbrengsten.

Daarnaast wordt van een aantal projecten op basis van particuliere initiatiefnemer verliezen ingeboekt van € 32.000 omdat de kosten voor deze projecten hoger zijn dan de afgesproken vergoeding of omdat het project is gestopt.

In het volgende overzicht wordt per project het resultaat weergegeven:

Verliesgevende projecten 2013	Najaarsnota	Jaarrekening	Verschil
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Voorzieningen:			
3b4 woningbouw	1.534	1.844	-310
Oosterbeek hoog	3.137	4.155	-1.018
Oosterbeek centrum (Dalzone)	56	60	-4
Doorwerth centrum/Mozartlaan	896	896	0
Dennenkamp	0	20	-20
Wolfsheide	63	69	-6
Willemsen Naaldhout	34	34	0
Totaal verliesgevende projecten	5.720	7.078	-1.358
Reeds getroffen voorzieningen	5.586	5.586	0
Te treffen voorzieningen 2014	134	1.492	-1.358
Dekking uit weerstandsreserve	127	1.443	1.316
Resultaat na onttrekking reserve	7	49	42

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

3b4 woningbouw

In 2014 is een extra voorziening getroffen van € 336.000 als gevolg van een hoger verlies. Bij de Najaarsnota 2014 was al rekening gehouden met een verlies van € 26.000. Het hoger verlies wordt voornamelijk veroorzaakt door de lagere verwachte opbrengst voor het deelgebied 3b4 zuid van € 279.000. Daarnaast zijn de financieringslasten en planbegeleidingskosten hoger. De voorziening wordt gedekt uit de reserve weerstandsvermogen voor een bedrag van € 326.000.

Binnen dit project zijn nog een aantal deelprojecten niet in ontwikkeling. In totaal staat een opbrengst van € 2,0 miljoen in de boeken. De ontwikkeling op de woningmarkt maakt de ontwikkeling van deze projecten, en daarmee de verkoop van bouw kavels, echter onzeker. Deze onzekerheid leidt tot hogere financieringslasten als de verkoop van de bouw kavels vertraging ondervindt.

Oosterbeek hoog

In 2014 is een extra voorziening getroffen van € 1.047.000 als gevolg van een hoger verlies. De verwachte opbrengst is met € 1.014.000 naar beneden bijgesteld. Daarnaast was bij de Najaarsnota 2014 al rekening gehouden met een verlies van € 29.000. De kosten voor dit project zijn hoger uitgevallen in verband met hogere planbegeleidingskosten en financieringslasten van € 33.000 dan bij de najaarsnota was verwacht. De raad heeft hierover op 29 april 2015 een besluit genomen. De voorziening wordt gedekt uit de reserve weerstandsvermogen voor een bedrag van € 29.000.

De laatste twee gebouwen in de vrije sector van de fase 3 laten op zich wachten in verband met de financiële crisis. Hiervoor staat na bovengenoemde verlaging een opbrengst van € 0,8 miljoen in de boeken.

Oosterbeek centrum (Dalzone)

Als gevolg van hogere planbegeleidingskosten en opgelegde OZB over oude jaren van panden in het plangebied wordt in 2014 een extra voorziening getroffen van € 10.000. Bij de najaarsnota 2014 was al rekening gehouden met een verlies van € 6.000.

Per 31 december 2014 wordt nog een opbrengst verwacht van € 2,0 miljoen exclusief bijdrage in de financiering.

Mozartlaan

In 2014 is een extra voorziening getroffen van € 10.000 als gevolg van een hoger verlies. Bij de Najaarsnota 2014 was al rekening gehouden met een verlies van € 10.000. De voorziening wordt gedekt uit de reserve weerstandsvermogen voor een bedrag van € 10.000.

De ruimtelijke procedures voor dit project zijn afgerond. De crisis in de woningmarkt maakt de verkoop van de nieuw te bouwen woningen onzeker. Voor dit project wordt een opbrengst van € 225.000 verwacht.

Wolfsheide

In 2014 is een extra voorziening getroffen van € 69.000 als gevolg van een hoger verlies. Bij de Voor- en Najaarsnota 2014 was al rekening gehouden met een verlies van € 63.500. De kosten voor dit project zijn hoger uitgevallen in verband met hogere planbegeleidingskosten van € 5.500. De voorziening wordt gedekt uit de reserve weerstandsvermogen voor een bedrag van € 63.500.

Woningbouw Dennenkamp

In 2014 is een extra voorziening getroffen van € 20.000 als gevolg van een hoger verlies. De kosten voor dit project zijn hoger uitgevallen in verband met hogere planbegeleidingskosten.

In maart 2013 heeft u het bestemmingsplan Munninghofflaan vastgesteld. Met Vivare is een contract gesloten voor de bouw van 14 appartementen. De hierin opgenomen grondopbrengst bedraagt € 350.000.

Eind 2014 is het projectplan en aanbestedingsprogramma NVC Dennenkamp vastgesteld door het college.

Voor beide woningbouwprojecten samen is een opbrengst geraamd van € 1,4 miljoen.

Resultaat grondexploitatie	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Totaal te treffen voorziening	-134	1.492	-1.358
Ottrekking uit weerstandsreserve	127	1.443	1.316
Resultaat na ottrekking reserve	-7	-49	-42
Genomen winst	480	479	-1
Af te boeken projecten			
Dennenkamp park	0	-2	-2
Resultaat afgeboekte projecten	0	-2	-2
Af te sluiten projecten			
Arnhems buiten	-15	-17	-2
Utrechtseweg 123	-15	-15	0
Resultaat afgesloten projecten	-30	-32	-2
Totaal resultaat grondexploitatie	443	396	-47

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

Zoals uit het bovengenoemd overzicht blijkt levert een aantal kleine projecten kosten op voor de gemeente. Per saldo is het nadeel € 4.000 ten opzichte van de Najaarsnota 2014.

Resultaat na 2014

Verwacht resultaat	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Winstgevende projecten:			
Bergerhof	537	543	6
Totaal winstgevende projecten	537	543	6
Reeds genomen winst	480	479	1
Totaal nog te verwachte winst	57	64	7

Bergerhof

De grondexploitatiebijdrage van € 479.000 komt vrij na levering van de gronden (in twee tranches). Beide tranches zijn ontvangen. Deze opbrengst wordt als resultaat ingeboekt. In juli 2008 zijn de reeds gemaakte ambtelijke kosten alsmede de helft van de nog te maken ambtelijke kosten betaald (€ 240.000). Aan het einde van het project wordt het restant aan daadwerkelijk bestede ambtelijke kosten bij Vivare in rekening gebracht (maximaal € 145.000). Eind 2014 was in totaal € 289.000 aan ambtelijke kosten gemaakt. De te verwachte nog te realiseren winst betreft het financieringsvoordeel binnen dit project.

Financiële positie

In de in maart 2009 vastgestelde Nota reserves en voorzieningen is besloten om de algemene reserve grondexploitatie op te nemen in de vrije algemene reserve. Om de resultaten binnen de grondexploitatie inzichtelijk te houden wordt hier de reserve grondexploitatie weergegeven als deze wel was aangehouden.

Analyse grondexploitatie

De fictieve stand van de reserve per 1 januari 2014 bedroeg € 5.255.000 negatief. In 2014 zijn de mutaties van het verlies van alle verliesgevende projecten meegenomen in het resultaat van de jaarrekening. Hiervoor worden voorzieningen getroffen.

Door de winstgevende projecten zal de negatieve reserve geleidelijk minder negatief worden. De projecten zonder exploitatieberekening hebben nog geen invloed op de hoogte van de reserve.

In onderstaande tabel wordt het verwachte verloop van de fictieve reserve weergegeven.

Verloop fictieve reserve grondexploitatie	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Stand per 1 januari 2014	-5.255
Te vormen voorzieningen in 2014	-1.492
Stand voor resultaatbestemming 2014	-6.747
Onttrekkingen weerstandsvermogen	1.443
Resultaat Bergerhof	479
Resultaat afgeboekte projecten	-2
Resultaat afgesloten projecten	-32
Stand na resultaatbestemming (01-01-2015)	-4.859
Verwacht verloop fictief reserve na 01-01-2015:	
Stand per 1 januari 2016	
Bergerhof	64
Stand per 1 januari 2017	-4.795
Stand per 1 januari 2018	-4.795
Stand per 1 januari 2019	-4.795

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

Paragraaf 8 Subsidies

In de Begroting 2014 is een subsidieparagraaf opgenomen Deze paragraaf is een is een financiële terugblik op die in de Begroting 2014 genoemde posten, aangepast met door de raad/college goedgekeurde mutaties op de budgetcyclus 2014. Het gaat hier dus om een vergelijking tussen Begroting 2014 en Jaarstukken 2014. Dat impliceert dan ook dat hier bijvoorbeeld geen rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld afwikkeling van subsidies over kalenderjaar 2013 (in kalenderjaar 2014). In de begroting 2014 zijn alleen de totalen per programma weergegeven, in de onderstaande tabel treft u de bedragen aan die daar de grondslag voor vormden en de verantwoording daarvan:

<i>Bedragen x € 1.000</i> <i>(af rondingsverschillen mogelijk)</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
P1 Werk en inkomen				
Ov. lasten of baten Wet inburgering	36	36	45	-9
Totaal P1 Werk en inkomen	36	36	45	-9
P2 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
Bijdrage schoolbegeleidingsdienst	2	0	0	0
Lokale educatieve agenda	86	86	14	72
Peuterspeelzalen Algemeen	125	137	61	76
Implementatie methodiek Triple P	40	40	0	40
Frontoffice CJG	40	40	0	40
Back office CJG	36	36	37	-1
Verwijsindex multisignaal	5	0	0	0
Jongin	5	5	5	0
Opvoedenin	5	5	5	0
Praktische gezinsondersteuning	68	68	63	5
Projectkosten CJG	1	5	95	-90
Gedecentr.BDU uniform gedeelte	355	355	355	0
Electrisch Kind Dossier	35	35	22	13
Doorstart	25	0	0	0
Samen starten	10	5	2	3
Homestart	21	0	0	0
Lokaal maatwerk gezondheidsbeleid	20	20	4	16
Autonoom maatwerkdeel JGZ	24	24	23	1
Minimabeleid Stichting leergeld	10	10	10	0
Minimabeleid educat. tijdschriften	5	5	2	3
Trajectbegeleiding sport	3	3	3	0
Minimabeleid jeugdsportfonds	13	13	0	13
Minimabeleid kindervakantieweek	4	4	4	0
Minimabeleid VVE Beleid	5	5	5	0
Minimabeleid cultuur toeleiding	10	10	10	0
Minimabeleid soc.jur.dienstverlening	10	10	10	0
Jeugd en Jongerenwerk Bries	308	322	322	0

<i>Bedragen x € 1.000 (af rondingsverschillen mogelijk)</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Bureau Halt	7	9	8	1
Jeugdhulpverlening JEKK	48	48	50	-2
Welzijnssubsidies Jeugd	17	15	3	12
Maatsch.werk: Vilente	364	371	371	0
Opvang Zorgwekkende Zorgmijders	36	35	35	0
Zorgvernieuwingsprojecten GGZ	23	23	22	1
Collectieve preventie GGZ	18	18	20	-2
Vrijwilligerscentrale	72	79	79	0
Combifuncties irt MaS	15	16	16	0
Vrijwilligersbeleid	0	0	1	-1
Wmo: mantelzorgondersteuning	75	82	68	14
Buurtbemiddeling	5	8	8	0
Bewonersparticipatie	-6	0	0	0
Dorpshuizen/buurtopbouw Solidez	384	377	377	0
Welzijnssubsidies zorg	-61	19	8	11
Invoering AWBZ begeleiding	67	0	0	0
Sociale activering	31	31	31	0
Bezoek en oppasservice	23	23	23	0
Nog te all.Maalt.serv.& v& advies	1	0	0	0
Pakketmaatr.AWBZ/psycho sociaal	181	238	205	33
Wmo: sociale raadlieden	20	0	0	0
Totaal 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	2.591	2.635	2.377	258
P7 Sport, kunst & cultuur				
Schoolzwemmen	57	57	44	13
Sport: Reddingsbrigades	24	24	22	2
Sport: subsidies verenigingen	26	26	5	21
Sport: Zwemverenigingen	75	72	75	-3
Sportbuurtwerk	171	183	183	0
Zwembaden: Zwem instructiebad O'beek	43	43	45	-2
Openbaar bibliotheekwerk	653	708	708	0
Airborne herdenking	20	20	-18	38
Centrum kunst en culturele vorming	181	186	186	0
Kunst/cult.: subsidies verenigingen	40	40	23	17
Kunst.Vorm: Culturele activiteiten	0	0	28	-28
Musea, verzamelingen, exp. ruimten	58	58	40	18
Totaal P7 Sport, kunst & cultuur	1.348	1.417	1.341	76
P8 Bedrijvigheid, recreatie en toerisme				
Openluchtrecre.: Subsidie VVV	53	53	53	0
Totaal P8 Bedrijvigheid, recreatie en toerisme	53	53	53	0
Totaal subsidies	4.028	4.141	3.816	325

Net als in de Jaarrekening 2013 willen wij in deze jaarrekening inzicht te geven in diverse subsidies. Wij stellen voor om de bovengenoemde bedragen op programmaniveau nader te specificeren. De opstelling is als volgt:

Geboekt op	Eventuele naam	Bedrag	Omschrijving
Ov.Lst /Btn Wet Inbu	Vluchtelingenwerk	-7.000	Verwachte Lagere Vaststelling Over 2014
Ov.Lst /Btn Wet Inbu	Vluchtelingenwerk	51.707	Budgetsubsidie 2014
Totaal pr.1		44.707	
Bureau Halt	Halt Gelderland	8.106	Verlening Subsidie Per Jaar 2014
Lokale Educatieve Ag	Dorenweerd College	1.821	Subs.2014 Theatervoorstell.
Lokale Educatieve Ag	St.Bib.Veluwezooom	12.530	Subs. 2014, Bibl.Op School
Stichting Leergeld	Stichting Leergeld	5.000	Aangevraagd, in behandeling over 2014
Trajectbegeleiding	Solidez	3.186	Subs.Jongerenwerk 2014
Kindervakantieweek	Solidez	4.249	Subs.Jongerenwerk 2014
Stichting Leergeld		5.000	Bijdrage Renkumkaart Via Verstrekking
Educat.Tijdschriften		2.000	Bijdrage Renkumkaart Via Verstrekking
Vve Beleid		5.000	Bijdrage Renkumkaart Via Verstrekking
Cultuur Toeleiding		10.000	Bijdrage Renkumkaart Via Verstrekking
Dienstverlening		10.000	Bijdrage Renkumkaart Via Verstrekking
Maatschappelijk Werk	Solidez	370.950	Subs.Maatschap.Werk 2014
Overigen zorg	G. Welink	125	Subs.Sociale Samenhang 2E Tranche 20
Overigen zorg	Slachtofferhulp Ned.	6.671	Activiteitsubsidie Slachtofferhulp
Overigen zorg	Zonnebloem	500	Eenmalige Subsidie 2014
Overigen zorg	Zonnebloem D.H.W.	350	Eenmalige Subsidie 2014
Pakketmaatregel Awbz	Het Schild	3.856	Eenmalige Subsidie 2014 Gespreksgroe
Pakketmaatregel Awbz	Het Schild	10.920	Eenmalige Subsidie 2014 Wmo-Ontmoeti
Pakketmaatregel Awbz	Lindhout Arnhem	43.570	Eenmalige Subsidie Wig 2014
Pakketmaatregel Awbz	Solidez	490	Bezoek En Opvang.Vptz 2014
Pakketmaatregel Awbz	Solidez	4.950	Subs.Bezoek En Opvanserv.2014
Pakketmaatregel Awbz	Solidez	110.200	Wmo Ontmoetingspunten 2014
Pakketmaatregel Awbz	Solidez	6.875	Eenmalige Subsidie 2014 Kw.Maker Obk
Pakketmaatregel Awbz	Solidez	12.000	Subs.2014 Voortz.Urenuitbreiding Bos
Pakketmaatregel Awbz	Vier Het Leven	750	Verlening En Vaststelling Eenmalige
Pakketmaatregel Awbz	Zorgcentr. Felixoord	10.920	Eenmalige Subsidie 2014 Wmo-Ontmoeti
Sociale Activering	Solidez	31.100	Subsidie 2014 Sociale Activering
Opvang Zorgw. Zorgm.	Solidez	34.650	Subs.Zorgwekkende Zorgmijders 2014
Bewonersparticipatie	Jubal	60	Subs.Samenhang 2e Tranche

Geboekt op	Eventuele naam	Bedrag	Omschrijving
Bewonersparticipatie	Sternfeld-Kitsz	60	Subs Sociale Samenhang 2e Tranche
Collectieve Prev.Ggz	Stichting Indigo	19.688	Act.Subs. Coll.Preventie Ggz 2014
Zorgvernieuw.Prj.Ggz	Alzheimer Veluwe	1.500	Subsidie Per Jaar 2014 Alzheimercafé
Zorgvernieuw.Prj.Ggz	Humanitas Distr.Oost	5.415	Subsidie Per Jaar 2014 Humanitas Tan
Zorgvernieuw.Prj.Ggz	Mee Gelderse Poort	6.192	Activiteitensubs.Netwerkd.2014
Zorgvernieuw.Prj.Ggz	Pro Persona Ggz	3.000	Openluchttheater De Klaproos
Zorgvernieuw.Prj.Ggz	St. Welzijn Ouderen	6.300	Eenmalige Subsidie 2014 Buddyzorg
Wmo:			
Mantelz.Onderst	Solidez	67.900	Subs.Steunpunt Mantelzorg 2014
Oppasservice	Solidez	23.460	Bezoek En Opvang.Vptz 2014
Vrijwilligersbeleid	Vrijw.Hulpd.V.Elkaar	500	Waarderingsubsidie 2014
Vrijwilligerscentr.	Solidez	78.832	Subs.Vrijwilligerscentrale 2014
Combifuncties Mas	Solidez	15.618	Subsidie 2014 Vrijwilligerscentrale
Buurtbemiddeling	Solidez	8.200	Subs.Buurtbemiddeling 2014
J&J Werk Bries	Solidez	321.991	Subs.Jongerenwerk 2014
Dorpshuiz/Buurtopbou	Solidez	377.439	Subs.Buurtopbouwen Dorpshuizen 2014
Jeugdhulpverl. Jekk	Lindhout Arnhem	49.720	Budgetsubsidie Jekk 2014
Overigen Jeugd	Scouting Emmagroep	1.500	Activiteitensubsidie 2014
Overigen Jeugd	Talud, St.Speeltuin	1.600	Herziening Verlening En Vaststelling
Peuterspeelzalen Alg	Skar, Kinderopvang	13.422	Budgetsubsidie Psz Regulier 2014
Peuterspeelzalen Alg	St. Dol-Fijn	47.500	Subsidie Peuterspeelzaalwerk 2014
Lokaal Maatwerk Gez.	Renkum Hart Veilig	4.225	Activiteitensubsidie 2014 Aed'S
Gedecentr.Bdu Unifor	Thuiszorg M-Gelderl	354.508	Budgetsubsidie Jgz 2014
Gedecentr.Bdu Unifor	Thuiszorg M-Gelderl.	324	Subsidie Jgz En Cjg 2013
Pract.Gez.Ondersteun	Lindhout Arnhem	43.000	Eenmalige Subsidie Wig 2014
Pract.Gez.Ondersteun	Solidez	14.700	Subsidie Pgo Ontregelde Gezinnen 201
Pract.Gez.Ondersteun	Solidez	5.390	Eenmalige Subsidie 2014 Pgo Netwerko
Maatwerk Jgz	Thuiszorg M-Gelderl.	21.140	Correctie Kostensoort
Maatwerk Jgz	VGGM	1.245	Pilot jgz 2014
Maatwerk Jgz	VGGM	274	Activiteitensubs Pubercursus 2014
Back Office Cjg	VGGM	18.294	Backoffice Cjg Vschoot 1e Halfjr 2014
Back Office Cjg	VGGM	18.294	Backoffice Cjg, 2e Halfjaar 2014
Jongin	Solidez	5.392	Subs.Jongerenwerk 2014
Opvoedenin	Solidez	5.392	Subs.Jongerenwerk 2014
Samen Starten	Solidez	2.025	Subsidie Inbedden Proeft. O'Beek Wes
Ekd	Thuiszorg M-Gelderl	22.259	Subsidie 2014
Projectkosten Cjg	Humanitas Distr.Oost	8.715	Verlening Eenmalige Subsidie Bor 201
Projectkosten Cjg	Humanitas Distr.Oost	1.441	105820-104133/Subs.2012 Bor
Projectkosten Cjg	Solidez	62.600	Subs. 2014 Cjg Renkum
Projectkosten Cjg	Thuiszorg M-Gelderl.	13.618	Subsidie Per Jaar 2014 - Cjg- Activi
Projectkosten Cjg	Veiligheids- En	8.918	Subsidie Per Jaar 2014 -Inzet Cjg
Totaal pr. 2		2.377.419	
Airborne Herdenking	Renkum Leeft	3.000	131123/Subs.Airborne Activiteit 2014
Airborne Herdenking	Stichting Bernulphus	650	Orgelcocert Airborne Herdenking 2014
Airborne Herdenking	Arnhem1944Fellowsh	-2.090	1 Aluframe Tent 10X20Mtr. Incl.Vloer
Airborne Herdenking	Commonwealth Wgc	-690	Aluframe Tent Dd 20-9 T/M 21-9-14
Airborne Herdenking	Commonwealth Wgc	-500	Bewaking 20-9 T/M 21-9-2014

Geboekt op	Eventuele naam	Bedrag	Omschrijving
Airborne Herdenking	G.W. Dinklo	-75	Bijdrage Dinklo Obeek
Airborne Herdenking	St.Airb.Herdenkingen	-10.000	Bijdrage Airb-Herdenkingen
Airborne Herdenking	St.Airb.Herdenkingen	-25.000	Bijdrage Airb-Herdenkingen
Airborne Herdenking	St.Airb.Herdenkingen	-5.277	Bijdr St Airborne Herdenkingen
Airborne Herdenking	Solexclub Pegalex	350	Verlening En Vaststelling Subsidie P
Airborne Herdenking	St. Airborne	2.000	Verlening En Vaststelling Subsidie P
Airborne Herdenking	Airborne Herdenking	7.000	Subsidie 2014 Airborne Herdenkingen
Airborne Herdenking	Airborne Museum	7.000	Verl. Eenm.Subs.2014Ontw.Webs.
Airborne Herdenking	Renkum Leeft	3.000	Subsidie 2014 Airborne-Activiteit, R
Airborne Herdenking	Taptoe Oosterbeek	3.000	Subsidie Taptoe 2014
subtotaal pr. 7		-17.632	Negatief; ook bijdragen derden in saldo; Ook € buiten 'subsidierange' betaald.
Centr.Kunst En Cult.	Het Venster	186.473	Subs. Kunst- En Cultuureduc.2014
Kunst En Cult: Subs.	Jubal	2.200	Subs.Samenhang 2E Tranche
Kunst En Cult: Subs.	Kleine Komedie	500	Subs.Sociale Samenhang 2014
Kunst En Cult: Subs.	Oranjedag Heelsum	500	Subs.Sociale Samenhang 2014
Kunst En Cult: Subs.	St Doorwerth Beleeft	1.000	Subs.2E Tranche Kerstmusical 2014
Kunst En Cult: Subs.	Oranje & Evenementen	1.000	Organisatie Koningsdag 2014
Kunst En Cult: Subs.	Diverse Debiteuren	-633	Kunst En Cultuur Gelderland
Kunst En Cult: Subs.	Acc. Ver. Oosterbeek	500	Subs.Sociale Samenhang 1e Tranche 20
Kunst En Cult: Subs.	Eendracht, Muziekver	2.000	Activiteitensubsidie
Kunst En Cult: Subs.	Hah@	1.195	Subs. Soc. Samenhang. 2e Tranche
Kunst En Cult: Subs.	P. Van De Weerd	355	Subsidie Sociale Samenhang 2e Tranche
Kunst En Cult: Subs.	Spiritual Singers	1.200	Subsidie Jubileumconcert 2014
Kunst En Cult: Subs.	Vrienden Poezie Geld	2.500	Verlening Subsidie Per Jaar 2014 Poë
Kunst En Cult: Subs.	O'Beeks Kamerkoor	500	Activiteitensubsidie Concerten Dec 2
Kunst En Cult: Subs.	Excelsior Korps	3.000	Subs.2E Tr. Taptoe 2014
Kunst En Cult: Subs.	Holocaust Namenm NI	500	Bijdr. Holocaust Namenmonument NI
Kunst En Cult: Subs.	Kon.Harmonie O'Beek	750	Verl. Subs Soc. Samenhang. 1E Tr. 2014
Kunst En Cult: Subs.	M.C. De Groot-Koutst	150	Subs. Soc. Samenhang. 2E Tranche 2014 V
Kunst En Cult: Subs.	Oranje & Evenementen	1.000	Subs Sociale Samenhang Le Tranche201
Kunst En Cult: Subs.	Papiermuseum	998	Incidentele Subsidie 2013
Kunst En Cult: Subs.	St.Raadzaalconcerten	1.500	Activiteitensubsidie Raadzaalconcert
Kunst En Cult: Subs.	Stuurgr Musical Ruth	1.000	Subsidie Sociale Samenhang.2E Tranche 2
Kunst En Cult: Subs.	Taptoe Oosterbeek	1.500	Verlening En Vaststelling Eenmalige
Kunsts.Vorm.:Cult.	Everwijnsgoed	5.500	Subsidie 2014 Kunst En Muziek Op Zon
Kunsts.Vorm.:Cult.	Scarabee	7.000	Activiteitensubsidie 2014 Scarabee
Kunsts.Vorm.:Cult.	Veluwezoom , Museum	13.000	Activiteitensubsidie 2014
Kunsts.Vorm.:Cult.	St.Kunst Id 6 Dr	2.500	Subsidie 2014 Kunstroute Gem Renkum
Musea, Verzamelingen	Airborne Museum	40.000	Subsidie Per Jaar 2014 Museale Activ
Openbaar Bibliotheek	St.Bib.Veluwezoom	707.644	Subs.Bibliotheek 1E Bet.2014
Reddingsbrigades	Reddingsbrigade	21.963	Activiteitensubsidie 2014

Geboekt op	Eventuele naam	Bedrag	Omschrijving
Schoolzwemmen	Sportfondsenbad Renk	13.341	Schoolzwemmen 2013-2014
Schoolzwemmen	Sportfondsenbad Renk	6.837	Verg.Schoolzwemmen 2014-2015
Schoolzwemmen	Zwembad Oosterbeek	15.565	Schoolzwemmen 2013-2014
Schoolzwemmen	Zwembad Oosterbeek	7.977	Verg.Schoolzwemmen 2014
Sportbuurtwerk	Solidez	183.350	Subs.Sportbuurtwek 2014
Subsidies Verenig.	C.V.V. Redichem	665	Subsidie Pupillenzaalvoetbaltoernooi
Subsidies Verenig.	M. Kassenberg	150	Sociale Samenhang 2E Tranche 2014, B
Subsidies Verenig.	MHCO	210	Eenmalige Subsidie 2014
Subsidies Verenig.	Nuovo Volleybalver.	1.500	Verlening Subsidie Sociale Samenhang
Subsidies Verenig.	Sportver. Waag	1.940	Verlening Subsidie 2014
Subsidies Verenig.	Zwem Poloclub Rzc	850	Eenmalige Subsidie 2014
Zwem/Instr.Bad O'Beek	Zwembad Oosterbeek	45.130	Subsidie Zwembad Oosterbeek
Zwemverenigingen	Zwem Poloclub Rzc	75.438	Budgetsubsidie 2014
Totaal pr. 7		1.342.616	
Toerisme	Bur. Voor Toerisme	53.482	Samenwerking &Subsidieverlening 2014
Totaal pr. 8		53.482	
Totaal programma's		3.818.223	

Deel II

Jaarrekening

Opzet van de jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2014. Bij het opstellen van een jaarrekening moeten we voldoen aan de wettelijke regels die daarvoor gelden. Deze regels zijn vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting
- de balans en de toelichting

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat:

- a. de gerealiseerde baten en lasten per programma;
- b. het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen;
- c. het gerealiseerde resultaat voor bestemming, volgend uit de onderdelen a en b;
- d. de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- e. het gerealiseerde resultaat na bestemming, volgend uit de onderdelen c en d.

Daarnaast bevat het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van de bovenstaande onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat ten minste:

- a. voor de bovenstaande onderdelen a t/m e een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening;
- b. een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- c. een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Opbouw

In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting wordt per programma allereerst weergegeven wat de gerealiseerde baten en lasten van het betreffende programma zijn ('Wat heeft het gekost?'). Vervolgens wordt een totaaloverzicht van de afwijkingen per product gegeven. De vermelde afwijkingen betreffen het verschil tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Tenslotte worden alle afwijkingen groter dan € 25.000 toegelicht.

Vervolgens wordt in het daaropvolgende onderdeel een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen. In het onderdeel resultaatbepaling worden het gerealiseerde resultaat voor bestemming, de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het gerealiseerde resultaat na bestemming weergegeven. In de daarop volgende hoofdstukken wordt een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien gegeven, wordt ingegaan op de begrotingsrechtmatigheid en de incidentele baten en lasten.

De jaarrekening wordt afgesloten met de balans, de waarderingsgrondslagen van deze balans en de toelichting op de balans.

Lasten per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2013	Begroot 2014	Begroot na wijz.2014	Rekening 2014
01 Werk & inkomen	15.482	12.889	16.291	15.928
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	12.983	14.515	14.739	13.097
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	3.828	9.432	3.504	5.086
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	9.187	9.191	9.069	9.269
05 Veiligheid	4.370	2.933	2.887	2.880
06 Verkeer	3.458	4.101	4.662	4.016
07 Sport, kunst & cultuur	4.306	4.170	4.519	3.737
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	542	922	522	561
09 Burger, bestuur & organisatie	5.636	5.109	5.510	6.093
Totaal programma's	59.793	63.262	61.704	60.666
Algemene dekkingsmiddelen	922	1.134	687	328
Totaal lasten	60.715	64.396	62.390	60.994

Baten per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2013	Begroot 2014	Begroot na wijz.2014	Rekening 2014
01 Werk & inkomen	11.775	9.432	12.069	11.886
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	5.582	5.688	5.792	5.958
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	1.310	7.232	1.677	1.870
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	7.520	7.341	7.281	7.711
05 Veiligheid	1.521	6	6	10
06 Verkeer	286	68	68	166
07 Sport, kunst & cultuur	391	311	401	284
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	136	78	78	104
09 Burger, bestuur & organisatie	1.184	556	669	1.170
Subtotaal baten	29.704	30.713	28.041	29.160
Algemene dekkingsmiddelen	32.754	32.138	32.603	32.655
Totaal baten	62.458	62.851	60.644	61.815
Saldo van lasten en baten	1.744	-1.545	-1.746	820
Mutaties reserves	-1.865	1.596	1.780	-654
Resultaat	-122	51	34	166

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting

Programma 01 Werk & inkomen

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Arbeidsparticipatie				
Lasten	4.558	4.730	4.422	308
Baten	3.761	3.973	3.797	-176
Saldo van baten en lasten	-797	-757	-624	133
Mutatie reserves	169	169	100	-69
Gerealiseerde resultaat	-628	-588	-525	64
B. Inburgering en integratie				
Lasten	171	209	184	25
Baten	0	33	23	-10
Saldo van baten en lasten	-171	-176	-161	15
Mutatie reserves	0	21	0	-21
Gerealiseerde resultaat	-171	-155	-161	-6
C. Volwassenen Educatie				
Lasten	104	97	97	1
Baten	72	66	66	0
Saldo van baten en lasten	-31	-31	-31	1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-31	-31	-31	1
D. Inkomensvoorziening				
Lasten	7.051	9.950	9.913	36
Baten	5.599	7.997	7.950	-47
Saldo van baten en lasten	-1.452	-1.953	-1.963	-11
Mutatie reserves	0	25	25	0
Gerealiseerde resultaat	-1.452	-1.928	-1.938	-11
E. Minimabeleid				
Lasten	1.005	1.305	1.312	-7
Baten	0	0	49	49
Saldo van baten en lasten	-1.005	-1.305	-1.263	42
Mutatie reserves	0	150	113	-36
Gerealiseerde resultaat	-1.005	-1.156	-1.150	6
Saldo van baten en lasten	-3.456	-4.222	-4.042	180
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	169	364	238	-126
Gerealiseerde resultaat	-3.288	-3.858	-3.804	54

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Arbeidsparticipatie	Bedrag
Kinderopvang	20
Project veelplegers	7
WSW	34
Uitvoering re-integratie in eigen beheer	38
Participatieactiviteiten	196
Vooruit ontvangen middelen/specifiek uitkering Participatiebudget	-165
Diversen	3
Subtotaal	133
Mutatie reserve	-69
Totaal na mutatie reserve	64

Kinderopvang

Naast de basisvoorziening kinderopvang die uitgevoerd wordt door de Belastingdienst, hebben gemeenten nog een klein budget beschikbaar voor een bijdrage in de kosten van kinderopvang. Hierbij worden de draagkrachtregels van de bijzondere bijstand gehanteerd. In 2014 hebben wij de vergoedingen die verband houden met arbeidsparticipatie vanuit het Participatiebudget/WWB-werkdeel vergoed.

Project veelplegers

Wij betalen een bijdrage aan het regionale Project Veelplegers afhankelijk van het aantal trajecten voor Renkumse inwoners. In 2014 zijn er geen trajecten voor Renkumse inwoners ingezet. Het aantal trajecten is ieder jaar heel verschillend en is vooraf niet in te schatten.

WSW

Het voordeel op de Wsw is een bedrag van € 34.000, het autonome deel dat beschikbaar is voor het mogelijke exploitatietekort van Permar WS. Permar WS heeft de jaarrekening 2014 nog niet gepresenteerd, maar de laatste prognose is dat er een klein tekort zal zijn. Wij stellen u voor dit resultaat van € 34.000 ten gunste van het resultaat 2014 te brengen en een eventuele bijdrage in het tekort 2014 van de Permar te verwerken in de Voorjaarsnota 2015

Uitvoering Re-integratie in eigen beheer

In 2014 zijn door het team Sociale Zaken ongeveer 6.600 uren direct ingezet t.b.v. uitvoering van de Re-integratie. Deze uren kunnen ten laste van de rijksbijdrage gebracht worden. Per saldo kon voor € 308.000 aan uren doorbelast worden terwijl in de begroting rekening gehouden was met een budget van € 270.000, zodat op deze activiteit een voordeel van € 38.000 gehaald is. Dit voordeel is meegenomen in de afrekening van de specifieke uitkering Participatiebudget (zie hierna bij reserve Participatie).

Participatieactiviteiten

In onderstaande tabel treft u de verantwoording van de participatieactiviteiten aan welke gedekt kunnen worden door de specifieke uitkering Participatiebudget aan.

Participatie (€ x 1.000)	Begroot	Werkelijk	resultaat
Scholing en activering	769	597	172
Gesubsidieerde arbeid	100	76	24
Totaal	869	673	196

De resultaten kunnen als volgt verklaard worden.

Scholing en activering

De totale uitgaven zijn ruimschoots lager dan de begroting. De belangrijkste oorzaken zijn de tegenvallende resultaten van Baanbrekend Gelderland (zie verder toelichting bij jaarverslag) en een beperktere inzet van individuele instrumenten en ondersteuning.

Gesubsidieerde arbeid

Bij het opmaken van de Begroting 2014 in 2013 zijn wij bij de berekening van het budget uitgegaan van de toen lopende trajecten. Medio 2013 en 2014 is de uitstroom bij de gesubsidieerde arbeid hoger geweest dan ingeschat. Abusievelijk hebben wij dit niet bij de najaarsnota gemeld zodat deze onderbesteding nu in de jaarrekening verantwoord wordt.

Vooruit ontvangen middelen specifieke uitkering Participatiebudget

Renkum heeft in 2014 een rijksbudget van € 703.000 van het rijk ontvangen. Dit is € 3.000 meer dan begrote bedrag van € 700.000. De extra bijdrage houdt verband met een aanpassing voor loon- en prijsbijstelling. Omdat in voorgaande jaren meer kosten gemaakt zijn dan er rijksbijdragen ontvangen zijn, was het saldo ultimo 2013 € 168.000 negatief. Dit negatief saldo is in verband met de eindafrekening van de specifieke uitkering Participatiebudget ten laste van de exploitatie gebracht. Per saldo kan het nadeel dus als volgt verklaard worden:

(€ x 1.000)	Begroot	Werkelijk	resultaat
Rijksbijdrage 2014	-700	-703	3
Afrekening vooruit ontvangen middelen	0	168	-168
Totaal	-700	-535	-165

Uiteindelijk heeft de exploitatie in 2014 geleid tot een overschot van de rijksbijdrage van € 30.000, omdat de werkelijke uitgaven maar € 673.000 bedroegen. Conform de verrekensystematiek van de specifieke uitkering kan tot een verschil van 25% van de rijksbijdrage middelen gereserveerd blijven en in een ander boekjaar, in dit kader voorgaande boekjaren, ingezet worden. Met het overschot van € 30.000 uit 2014 resteert uiteindelijk binnen deze regeling een negatief saldo van € 138.000 op de afrekening vooruit ontvangen middelen. Dit nadeel kan opgevangen worden door een onttrekking uit de reserve Participatie.

Reserve Participatie

In de Begroting 2014 was rekening gehouden met de inzet van een bedrag van € 169.000 uit de reserve Arbeidsparticipatie. Gelet op het resultaat binnen het product A. Arbeidsparticipatie behoeft de begrote onttrekking niet plaats te vinden.

In de Voorjaarsnota 2013 hebben wij u een meerjarenprognose gegeven van de inzet van de beschikbare rijksbijdrage en reserve Participatie t.b.v. de uitvoering van de taken rond participatie (zie pagina 9/10 VJN 2013). Daarbij hebben wij u aangegeven dat voor de mogelijke afrekening van de financieringsmethode van het rijk (meeneemregeling) een budget gereserveerd zou worden om deze afrekening mogelijk te maken. Met ingang van 2015 stopt de specifieke uitkering Participatiebudget en worden middelen vanaf 2015 verstrekt binnen de integratie-uitkering Sociaal domein. Het uiteindelijk nadeel van € 138.000 wordt opgevangen door een onttrekking uit de reserve Participatie.

De uitvoering re-integratie in eigen beheer heeft een voordeel behaald van € 38.000. Conform afspraak wordt dit voordeel toegevoegd aan de reserve Arbeidsparticipatie.

In onderstaande tabel is de uiteindelijke mutatie van de reserve Arbeidsparticipatie cijfermatig weergegevens

Reserve Arbeidsparticipatie (€ x 1.000)	Begroot	Werkelijk	Resultaat
Onttrekking begroot	169	0	-169
Resultaat vooruit ontvangen middelen	0	138	138
Resultaat re-integratie in eigen beheer	0	-38	-38
Totaal	169	100	-69

D. Inkomensvoorziening	Bedrag
Eigen risico Inkomensvoorziening	-8
Bbz 2004	4
Uitvoeringskosten invoering Participatiewet	-7
Totaal	-11

Eigen risico Inkomensvoorziening en aanvraag MAU 2014

In 2014 hebben wij een nadelig saldo van € 628.000. Dit komt voor een groot deel door, zoals in de raadsbrief van november is gemeld, een behoorlijke bijstelling van het rijksbudget BUIG. Bij een nadelig saldo bij het verstrekken van uitkeringen is de gemeente voor 7,5% van de hoogte van de rijksbijdrage risicodragend. Ten gevolge van de verhoging van de rijksbijdrage in het laatste kwartaal 2014, stijgt eveneens het risico dat voor de gemeente blijft met € 8.000 ten opzichte van de najaarsnota. In onderstaande tabel hebben wij de prognose en de realisatie van de inkomensvoorziening cijfermatig weergegeven.

Overzicht inkomensdeel (x € 1.000)	Prognose VJN 2014	Prognose NJN 2014	Jaarrekening 2014	Afwijking t.o.v. NJN 2014
Netto lasten	8.177	8.317	8.184	133
Specifieke uitkering	-7.957	-7.237	-7.329	92
Eigen risico	-220	-542	-550	8
Meerjarige aanvullende uitkering	0	538	305	233

De gestegen rijksbijdrage leidt tot een hoger eigen risico (€ 550.000) . De positieve resultaten in het laatste kwartaal 2014 leiden tot een lager tekort en daarmee tot een lager bedrag voor de aanvraag van de MAU over 2014 (€ 305.000).

Bbz 2004

Binnen deze regeling is een financieel voordeel van € 4.000 behaald door hogere debiteurenontvangsten Bbz dan het door het Rijk geprognosticeerd. Dit voordeel valt ten gunste van de gemeente.

Uitvoeringskosten

Het nadeel is ontstaan doordat de kosten voor inhuur van extra menskracht t.b.v. transitie van het sociaal domein € 7.000 hoger zijn uitgevallen dan begroot.

E. Minimabeleid	Bedrag
Bijzondere bijstand	-38
Schuldhulpverlening	-51
RenkumKaart en Regeling Schoolgaande kinderen	16
Koopkrachttegemoetkoming	20
Nieuw beleid minimabeleid	90
Hulpfonds	5
Subtotaal	42
Mutatie algemene reserve	-16
Mutatie reserve algemene uitkering	-20
Totaal na mutatie reserves	6

Bijzondere bijstand

De uitgaven voor bijzondere bijstand zijn in 2014 verder gestegen, wat leidt tot een negatief resultaat van € 38.000. Deze stijging is in belangrijke mate een gevolg van de stijgende aantallen inwoners voor wie inkomensbeheer (op last van de Rechtbank) is geïndiceerd. Deze post maakt 45% uit van het gehele budget voor bijzondere bijstand. Daarnaast zien we dat de belangrijkste kostenposten bestaan uit kosten voor woninginrichting, woonkostentoeslag, eenmalig levensonderhoud en bijzondere bijstand voor jongeren onder de 21 jaar die in een instelling of inrichting verblijven.

Schuldhelpverlening

De overschrijding van het budget voor schuldhelpverlening met een bedrag van € 51.000 is een na-ijleffect van het in eigen beheer overnemen van de schuldhelpverlening van de Stadsbank. Na aanbesteding van de feitelijke uitvoering van de schuldhelpregelingstrajecten bleek het noodzakelijk om een fors deel van de bestaande dossiers te completeren, voordat deze konden worden overgedragen. Incidenteel is daarvoor extra menskracht ingehuurd.

RenkumKaart en Regeling schoolgaande kinderen

Het totale budget t.b.v. de RenkumKaart en de Regeling schoolgaande kinderen bedroeg € 189.000. De uiteindelijke kosten waren € 173.000. Resteert een voordeel van € 16.000. Omdat een gedeelte van het budget gedekt werd met een onttrekking van € 50.000 uit de algemene reserve is uiteindelijk een dekking van € 34.000 onttrokken aan de algemene reserve.

Koopkrachttegemeetkoming

De totale kosten van de uitvoering van de eenmalige koopkrachttegemeetkoming bedragen ongeveer € 80.000. In deze jaarrekening zijn de kosten over 2014 verantwoord. De niet ingezette middelen in 2014 blijven beschikbaar in 2015 om de nog lopende aanvragen voor deze tegemoetkoming te kunnen financieren. Dit betekent dat van de geplande onttrekking van € 100.000 uit de reserve algemene uitkering op dit moment maar € 80.000 onttrokken wordt. In 2015 zal bij de voorjaarsnota een eindafrekening van deze regeling aangeboden worden. De resterende middelen worden toegevoegd aan het resultaat van de voorjaarsnota.

Nieuw beleid minimabeleid

In 2014 is ingezet op intensivering van het minimabeleid. Van het Rijk ontvingen wij daarvoor in 2014 een bedrag van € 100.000. Een bedrag van € 10.000 is ingezet ten behoeve van de RenkumKaart. Door een toenemende vraag naar bijzondere bijstand en de aanbesteding en intensivering van de schuldhelpverlening is het resterende bedrag vrijwel volledig besteed aan het doel waarvoor dit door het Rijk is verstrekt: het bestrijden van armoede onder de minima.

Hulpfonds

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan het Hulpfonds is dit jaar niet ingezet vanwege te hoge financiële reserves bij het Hulpfonds. Afgesproken was dat het Hulpfonds weer een beroep kan doen op de gemeente als deze reserves tot een afgesproken maximum zijn teruggebracht. In 2014 bleken de eigen reserves toereikend om de vragen voor financiële ondersteuning uit te voldoen. Dit leidt tot een voordeel van € 5.000.

Mutatie reserves

Door de raad is incidenteel voor 2014 een additioneel budget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor het minimabeleid. Uiteindelijk resteert hieruit een positief saldo van € 16.000 dat weer terug valt aan de algemene reserve.

Ten behoeve van de eenmalige koopkrachttegemoetkoming is uit de algemene middelen een bedrag van € 100.000 onttrokken. Eind 2014 is € 80.000 besteed. Vanwege doorloop van afhandeling van aanvragen in 2015 wordt het definitieve resultaat in de Voorjaarsnota meegenomen.

Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Lokaal gezondheidsbeleid				
Lasten	981	1.240	1.147	94
Baten	637	744	728	-16
Saldo van baten en lasten	-343	-496	-418	78
Mutatie reserves	0	40	-3	-43
Gerealiseerde resultaat	-343	-456	-421	35
B. Maatschappelijk werk				
Lasten	374	381	381	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-374	-381	-381	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-374	-381	-381	0
C. WMO beleid				
Lasten	61	61	57	4
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-61	-61	-57	4
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-61	-61	-57	4
D. Sociale samenhang en leefbaarheid				
Lasten	551	640	620	20
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-551	-640	-620	20
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-551	-640	-620	20
E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders				
Lasten	348	351	389	-38
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-348	-351	-389	-38
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-348	-351	-389	-38
F. Informatie, advies en voorlichting				
Lasten	63	63	48	15
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-63	-63	-48	15
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-63	-63	-48	15
G. Mantelzorg & vrijwilligers				
Lasten	238	253	238	15
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-238	-253	-238	15
Mutatie reserves	0	0	-14	-14
Gerealiseerde resultaat	-238	-253	-252	1
H. Zelfredzaamheid en participatie				
Lasten	453	423	419	4
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-453	-423	-419	4
Mutatie reserves	0	101	101	0
Gerealiseerde resultaat	-453	-322	-318	4
I. Individuele voorzieningen				
Lasten	6.635	6.719	5.224	1.495
Baten	4.858	4.945	4.909	-35
Saldo van baten en lasten	-1.777	-1.774	-314	1.460
Mutatie reserves	0	0	-1.460	-1.460
Gerealiseerde resultaat	-1.777	-1.774	-1.774	0
J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg				
Lasten	84	83	84	-2
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-84	-83	-84	-2

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-84	-83	-84	-2
K. Lokale educatieve agenda				
Lasten	339	274	285	-11
Baten	105	40	122	82
Saldo van baten en lasten	-234	-234	-163	71
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-234	-234	-163	71
L. Onderwijshuisvesting				
Lasten	3.003	2.834	2.821	13
Baten	24	0	130	130
Saldo van baten en lasten	-2.979	-2.834	-2.691	143
Mutatie reserves	294	111	-32	-143
Gerealiseerde resultaat	-2.685	-2.723	-2.723	0
M. Leerplicht en RMC				
Lasten	90	90	83	7
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-90	-90	-83	7
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-90	-90	-83	7
N. Leerlingenvervoer				
Lasten	574	574	633	-59
Baten	3	3	4	1
Saldo van baten en lasten	-571	-571	-629	-58
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-571	-571	-629	-58
O. Peuterspeelzaalwerk				
Lasten	185	202	123	79
Baten	60	60	60	0
Saldo van baten en lasten	-125	-142	-63	79
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-125	-142	-63	79
P. Lokaal jongerenwerk				
Lasten	537	551	545	6
Baten	0	0	5	5
Saldo van baten en lasten	-537	-551	-540	11
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-537	-551	-540	11
Saldo van baten en lasten	-8.827	-8.947	-7.139	1.808
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	294	252	-1.408	-1.660
Gerealiseerde resultaat	-8.533	-8.695	-8.547	149

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Lokaal gezondheidsbeleid	Bedrag
Gezondheidszorg (taakvelden algemeen en beleid)	35
Implementatie sociaal domein	42
Subtotaal	78
Reserve algemene uitkering implementatie sociaal domein	-43
Totaal na mutatie reserve	35

Gezondheidszorg

De voormalige BDU CJG (brededoeluitkering Centrum Jeugd en Gezin) wordt verdeeld over de producten 2A (lokaal gezondheidsbeleid) en 2 E. Binnen product 2A is er een voordeel van € 35.000, binnen product 2 E een nadeel van € 38.000. Per saldo een klein nadeel van € 3.000.

In de Begroting 2015 zijn deze producten samengevoegd in product 1B gezondheid.

Implementatie sociaal domein

Op de implementatie van het sociaal domein resteert een bedrag van € 42.000. Dat betekent dat er ook geen begrote dekking van € 40.000 uit de reserve nodig is, want die is dan beschikbaar in 2015 voor verdere implementatie. Het verschil van € 2.000 is aan de reserve algemene uitkering onderdeel implementatie Sociaal Domein toegevoegd.

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	Bedrag
Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	-38
Totaal	-38

Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders

De voormalige BDU CJG (brededoeluitkering Centrum Jeugd en Gezin) wordt verdeeld over de producten 2A (lokaal gezondheidsbeleid) en 2 E. Binnen product 2A is er een voordeel van € 35.000, binnen product 2 E een nadeel van € 38.000. Per saldo een klein nadeel van € 3.000.

I. Individuele voorzieningen	Bedrag
Huishoudelijke verzorging	166
Voorziening gehandicapten	132
Diversen	9
Stelpost Wmo	1.153
Subtotaal	1.460
Storting reserve	-1.460
Totaal na mutatie reserve	0

Huishoudelijke verzorging

In onderstaande tabel treft u een specificatie aan van het resultaat op de huishoudelijke verzorging.

Resumé (bedragen x € 1.000)	Prognose njn 2014	Jaarrekening 2014	Resultaat 2014
HHV natura	2.570	2.450	120
HHV PGB	330	244	86
HHV eigen bijdrage	-927	-888	-39
HHV onderzoekskosten	10	11	-1
Totalen	1.983	1.817	166

HHV natura

Bij de najaarsnota zijn de kosten voor huishoudelijke verzorging bijgesteld naar een budget van € 2.570.000. De uiteindelijke lasten bedragen € 2.450.000. In onderstaande tabel treft u een verantwoording aan in uren volgens de begroting (stand Najaarsnota2014) en uiteindelijke jaarrekening.

Resumé (in uren)	Prognose njn 2014	Jaarrekening 2014	Resultaat 2014
HHV 1	67.000	66.200	800
HHV 2	35.000	33.400	1.600
HHV PGB seb	23.000	20.000	3.000
Totalen	125.000	119.600	5.400

In 2014 is de kanteling verder doorontwikkeld. Dit betekent dat het bespreken van de mogelijkheden van het netwerk van cliënten en ook de inzet van andere algemene voorzieningen en/of andere oplossingen, in een afname van het aantal uren HHV heeft geresulteerd.

Het voordeel van 5.400 uren ten opzichte van de raming vertaald zich in een voordeel van € 110.000. De overige € 10.000 voordeel heeft betrekking op de afrekening van de kosten van het boekjaar 2013.

HHV PGB

Voor het verstrekken van een PGB huishoudelijke verzorging was een budget van € 305.000 geraamd. Dit budget is in 2015 volledig toegekend aan cliënten. Bij de beoordeling van de inzet van de verstrekte PGB's door het zorgkantoor is uiteindelijk € 31.000 terugontvangen van cliënten. Daarnaast heeft de gemeente in verband met ten onrechte verstrekte PGB door het zorgkantoor een schadevergoeding van hun ontvangen van € 17.000. Bij de jaarrekening 2013 zijn abusievelijk niet alle gegevens van de verantwoording van het zorgkantoor juist geïnterpreteerd. Hierdoor is het rekening courantsaldo ultimo 2013 niet in de cijfers van de jaarrekening 2013 opgenomen, en zijn de lasten in dat jaar hierdoor te hoog geraamd. Dit saldo is in 2014 ingezet t.b.v. de verstrekking van PGB's zodat dit voor de gemeente in 2014 tot een voordeel leidt van € 35.000. De uitvoeringskosten PGB laten een klein nadeel zien van € 3.000. Ten slotte verwachten wij bij de uiteindelijke afrekening van de uitvoering van de PGB door het zorgkantoor nog een bedrag van € 6.000 te ontvangen.

HHV eigen bijdrage

Door de verminderde afname van huishoudelijke verzorging daalt automatisch de ontvangsten van eigen bijdragen voor deze vertrekkingen. Binnen de huishoudelijke verzorging leidt dit tot een nadeel van € 39.000. Globaal kan gesteld worden dat nog steeds ongeveer 30% van de gemaakte kosten aan eigen bijdragen geïnd kan worden.

Voorziening gehandicapten

In onderstaande tabel treft u een specificatie aan van het resultaat op de voorziening gehandicapten.

Resumé (bedragen x € 1.000)	Prognose njn 2014	Jaarrekening 2014	Resultaat 2014
Woonvoorzieningen	340	323	17
Woonvoorziening stelpost	100	0	100
Vervoersvoorzieningen	582	565	17
Rolstoelen	315	331	-16
WVR eigen bijdragen	-60	-65	5
WVR onderzoekskosten	20	11	9
Totalen	1.297	1.165	132

Het voordeel binnen de voorziening gehandicapten wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet hoeven inzetten van de stelpost t.b.v. grote woonaanpassingen. In de najaarsnota hebben wij u geïnformeerd dat deze post mogelijk niet ingezet hoeft te worden. Het voordeel op vervoersvoorzieningen wordt voor € 20.000 gerealiseerd door een verminderd gebruik van collectief vervoer. Net als bij de afname van uren HHV, is ook hier sprake van een resultaat van de doorontwikkeling van de kanteling. Waarbij eigen mogelijkheden en mogelijkheden van het netwerk en voorliggende voorzieningen goed met de cliënt besproken worden. Nu de Wmo-doelgroep als gevolg van de decentralisaties toeneemt, is het de verwachting dat de kosten van (collectief) vervoer in 2015 toe zullen nemen. De overige voor- en nadelen hebben vooral een

relatie met het niet volledig kunnen inschatten van de vraag naar voorzieningen, waaronder onderzoekskosten t.b.v. grote woningaanpassingen.

Stelpost/storting reserve

De integratie-uitkering Wmo is voor 2014 voorlopig vastgesteld op € 3.845.000 (stand septembercirculaire 2013). Omdat deze informatie bekend is geworden na het ambtelijk opmaken van Begroting 2014 is deze uitkering voor 2014 eind september 2013 slechts budgettair neutraal, en alleen voor 2014 in de begroting opgenomen. De stijging van de uitkering t.o.v. het geraamde bedrag bedroeg € 219.000 en is vooralsnog als een stelpost in de begroting opgenomen. Op basis van de diverse mutaties in de voorjaarsnota ontstond er voor 2014 een voordeel van € 490.000. Dit voordeel is toegevoegd aan de reeds aanwezige stelpost van € 219.000 zodat binnen het product Individuele voorzieningen voor 2014 bij de voorjaarsnota een stelpost resteerde van € 709.000.

Op basis van de diverse mutaties in deze najaarsnota ontstond er een voordeel van € 452.000. Dit voordeel blijft is ook toegevoegd aan de stelpost Wmo. Bij de septembercirculaire gemeentefonds werd het Wmo budget met € 150.000 neerwaarts bijgesteld. Ook dit nadeel is verwerkt in de stelpost Wmo. Stand najaarsnota bedroeg de stelpost Wmo € 1.153.000. In onderstaande tabel treft u het uiteindelijke saldo van de niet ingezette middelen aan.

Resumé (bedragen x € 1.000)	Verstrekingen
Stand primitieve begroting	219
Bijstelling voorjaarsnota	490
Verhoging Wmo budget 2014 meicirculaire	142
Bijstelling najaarsnota	452
Verlaging Wmo budget 2014 septembercirculaire	-150
Totalen	1.153

De uiteindelijk exploitatie van het product Individuele voorzieningen sluit met een voordeel van € 307.000. Samen met de niet ingezette middelen van de stelpost bedraagt het totale resultaat € 1.460.000. Dit voordeel van € 1.460.000 is conform uw eerder besluit toegevoegd aan de reserve.

K. Lokale educatieve agenda	Bedrag
Lokale educatieve agenda	71
Totaal	71

Kosten voor de bibliotheek op school die eerder voor 50% geboekt waren op de LEA zijn op grond van verruimde regels inzake onderwijsachterstanden alsnog geboekt op dat budget, datzelfde geldt voor de kosten die tijdelijk gemaakt moesten worden in het kader van de aansturing van de LEA het laatste halfjaar van 2014. Daarmee is een bedrag van € 17.000 gemoeid. Daarnaast is er nog geen extra inzet geweest op de aansluiting passend onderwijs- jeugdhulp. Het betreft een incidenteel voordeel, de gelden van dit structurele budget worden in de toekomst ingezet voor bibliotheek op school en ontwikkelingen op het terrein van onderwijs.

L. Onderwijshuisvesting	Bedrag
Stelpost IHP 2014	41
Vrijval voorziening buitenonderhoud schoolgebouwen	120
Gymnastiekonderwijs	-18
Subtotaal	143
Mutatie reserve onderwijshuisvesting	-143
Totaal na mutatie reserve	0

Stelpost IHP 2014

Er resteert een bedrag van € 41.000 in de stelpost IHP. Deze is in de reserve onderwijshuisvesting gestort gebaseerd op het dictum van de reserve om deze middelen beschikbaar te houden.

Vrijval voorziening buitenonderhoud schoolgebouwen

De wettelijke uitvoering van het buitenonderhoud is geen gemeentelijke taak meer vanaf 2015, waardoor de voorziening grotendeels kan vrijvallen.

Gymnastiekonderwijs

Er is op basis van werkelijke uren een aanvullend bedrag van € 18.000 nadeel ontstaan op gymnastiekonderwijs.

Mutatie reserve onderwijshuisvesting

De voorziening buitenonderhoud schoolgebouwen is mede opgebouwd uit het cluster (gelden uit algemene uitkering) onderwijshuisvesting. Het uitgangspunt is dat gelden uit de algemene uitkering beschikbaar blijven voor onderwijshuisvesting. Om deze reden is het vrijgevallen bedrag van de voorziening in de reserve onderwijshuisvesting gestort.

N. Leerlingenvervoer	Bedrag
Begeleiding aanbesteding leerlingenvervoer	-11
Begeleiding transitie taxivervoer naar openbaar vervoer	-17
Taxivervoer	-20
Openbaar vervoer	-10
Totaal	-58

Begeleiding aanbesteding leerlingenvervoer

In 2014 is er voor het leerlingenvervoer per taxi een aanbesteding gedaan voor dit type vervoer vanaf schooljaar 2014-2015 tot en met schooljaar 2015-2016.

Begeleiding transitie taxivervoer naar openbaar vervoer

De begeleiding van het proces om meer kinderen te vervoeren in het openbaar vervoer heeft nog begeleiding/ bijsturing nodig gehad.

Taxivervoer

Het betreft hier een open einde regeling, en is afhankelijk van het aantal kinderen en de locatie waar de kinderen onderwijs volgen. In 2014 is het budget voor dit type vervoer (net als in 2013) € 460.000.

In de Jaarrekening 2013 (bladzijde 139) is met redenen aangegeven waarom er (in 2013) een overschrijding is ontstaan. Dit is voornamelijk terug te voeren door het niet aanpassen van het budgettaire kader ondanks inflatie.

De verwachting was dat er (o.a. door de aanbesteding) niet meer geld in 2014 nodig was. De werkelijke kosten in 2014 zijn € 480.000 (€ 20.000 nadeel) en is voor een groot gedeelte te verklaren door niet doorgevoerde inflatie. Deze is gecumuleerd over 2013 en 2014 9,5%.

Het budgettaire kader zou dan neerkomen op € 503.000. Een plus van € 43.000 t.o.v. de bestaande begroting. Of dit bedrag in de voorjaarsnota structureel doorgevoerd moet worden is een vraagteken. Niet alleen de transitie om kinderen, waar mogelijk, van het taxivervoer naar het openbaar vervoer te begeleiden speelt een rol maar ook de onbekendheid met bestaande/toekomstige populatie kinderen en vervoer van hun woonadres naar schooladres vice versa blijkt pas op een laat moment in ieder kalenderjaar te berekenen.

Openbaar vervoer

De kosten voor kinderen die via het openbaar vervoer van en naar school gaan neemt toe. Dat geeft een nadeel van € 10.000 t.o.v. de begrote € 25.000. Feitelijk een succes van ingezet beleid.

O. Peuterspeelzaalwerk	Bedrag
Peuterspeelwerk	79
Totaal	79

Peuterspeelzaalwerk

In de controle op boekingen in 2014 bleek dat er abusievelijk een bedrag van onderwijsachterstandenbeleid groot € 44.000 op dit product is geboekt, want dit zijn VVE lasten. Daarnaast is o.b.v. verruimde regels de eerder op peuterspeelzaalwerk geboekte kosten van € 13.000 voor voorleesuren naar VVE overgeboekt.

Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Gebiedsvisies				
Lasten	376	491	429	62
Baten	0	75	0	-75
Saldo van baten en lasten	-376	-416	-429	-13
Mutatie reserves	0	40	48	8
Gerealiseerde resultaat	-376	-376	-381	-5
B. Volkshuisvesting				
Lasten	436	447	404	43
Baten	216	226	189	-38
Saldo van baten en lasten	-220	-220	-215	5
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-220	-220	-215	5
C. Bestemmingsplannen				
Lasten	524	494	507	-13
Baten	21	21	63	42
Saldo van baten en lasten	-503	-473	-444	29
Mutatie reserves	114	75	48	-27
Gerealiseerde resultaat	-390	-398	-396	2
D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten				
Lasten	6.849	818	2.444	-1.626
Baten	6.765	1.049	1.292	243
Saldo van baten en lasten	-84	231	-1.152	-1.383
Mutatie reserves	0	127	1.463	1.336
Gerealiseerde resultaat	-84	358	311	-47
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving				
Lasten	1.247	1.254	1.302	-48
Baten	230	305	327	21
Saldo van baten en lasten	-1.016	-949	-976	-27
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-1.016	-949	-976	-27
Saldo van baten en lasten	-2.200	-1.828	-3.216	-1.389
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	114	242	1.559	1.317
Gerealiseerde resultaat	-2.087	-1.586	-1.657	-71

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

C. Bestemmingsplannen	Bedrag
Actualisering bestemmingsplannen	27
Overigen	2
Subtotaal	29
Mutatie reserve bestemmingsplannen	-27
Totaal na mutatie reserve	2

Actualisering bestemmingsplannen

De actualisering van het bestemmingsplan voor het buitengebied is doorgeschoven vanwege de aanpassing van de planning. De actualisatie hiervan had geen haast, plan dient pas voor eind 2018 geactualiseerd te worden. Andere werkzaamheden, waaronder een flink aantal bestemmingsplannen voor particuliere initiatieven, hebben meer tijd gevraagd dan voorzien. Daarom zijn er ook meer inkomsten dan voorzien uit het begeleiden van particuliere bestemmingsplannen, hierboven aangeduid met 'overigen'.

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten	Bedrag
Grondexploitatieprojecten	-364
Overige projecten	-5
Saldo van baten en lasten	-369
Mutatie reserve	322
Totaal resultaat	-47

Voor een toelichting op bovenstaande mutaties wordt verwezen naar paragraaf 7 Grondbeleid en voor de risico's hieromtrent naar paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	Bedrag
Afboeking dubieuze debiteur	-35
Overigen	8
Totaal	-27

Afboeking dubieuze debiteur

Als gevolg van het faillissement van de projectontwikkelaar (Utrechtseweg 123) is € 35.000 definitief als oninbaar afgeboekt.

Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Milieu en duurzaamheid				
Lasten	554	504	336	168
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-554	-504	-336	168
Mutatie reserves	200	150	0	-150
Gerealiseerde resultaat	-354	-354	-336	18
B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming				
Lasten	324	324	777	-453
Baten	21	45	514	468
Saldo van baten en lasten	-303	-279	-263	16
Mutatie reserves	0	0	-14	-14
Gerealiseerde resultaat	-303	-279	-277	2
C. Plantsoenen en parken				
Lasten	2.792	2.816	2.907	-90
Baten	277	299	406	107
Saldo van baten en lasten	-2.515	-2.518	-2.501	17
Mutatie reserves	30	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-2.485	-2.518	-2.501	17
D. Riolering en water				
Lasten	2.067	2.013	2.046	-33
Baten	3.287	3.145	3.161	17
Saldo van baten en lasten	1.220	1.132	1.115	-17
Mutatie reserves	-907	-694	-627	67
Gerealiseerde resultaat	313	438	488	50
E. Afvalverwijdering en -verwerking				
Lasten	3.144	3.144	2.943	202
Baten	3.756	3.792	3.655	-137
Saldo van baten en lasten	611	648	712	65
Mutatie reserves	200	163	66	-97
Gerealiseerde resultaat	811	811	778	-32
F. Milieuhandhaving				
Lasten	195	252	245	7
Baten	0	0	-25	-25
Saldo van baten en lasten	-195	-252	-270	-18
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-195	-252	-270	-18
G. Natuur- en Milieueducatie				
Lasten	115	15	15	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-115	-15	-15	0
Mutatie reserves	100	100	100	0
Gerealiseerde resultaat	-15	85	85	0
Saldo van baten en lasten	-1.850	-1.788	-1.558	230
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-377	-281	-474	-193
Gerealiseerde resultaat	-2.227	-2.069	-2.032	37

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Milieu en duurzaamheid	Bedrag
Duurzaamheidslening maatschappelijke instellingen	150
Overigen	18
Subtotaal	168
Mutatie reserve duurzaamheidsleningen	-150
Totaal na mutatie reserve	18

Duurzaamheidslening maatschappelijk vastgoed

In 2014 heeft u ingestemd met het instellen van een reserve duurzaamheidslening voor maatschappelijke instellingen. Daarvoor is in 2014 € 150.000 gereserveerd. Er zijn dit jaar echter geen aanvragen voor deze duurzaamheidslening ingediend en zodoende zijn er ook geen leningen verstrekt. Daarom vervalt dit budget naar de reserve duurzaamheidsleningen.

Overigens is er in 2014 wel een duurzaamheidslening van €50.000 verstrekt aan het Dorenweerd college. Voor deze lening heeft u voorjaar 2014 een separaat budget beschikbaar gesteld. Daarom is dit niet in dit overzicht opgenomen.

D. Riolering en water	Bedrag
Afvalwater	-16
Grondwater	35
Hemelwater	34
Pompen, gemalen, bassins, buffer	49
Riolering	-79
Reservering kapitaallasten investeringen GRP	16
Rioolheffing	-66
Telemetrie	10
Subtotaal	-17
Mutatie reserve Rioolheffing i.v.m. saldo riolering en water	17
Mutatie reserve Rioolheffing i.v.m. straatreiniging en kwijscheldingen	32
Mutatie reserve Rioolheffing i.v.m. rente	18
Totaal na mutatie reserve	50

Kapitaallasten

Als gevolg van nog in voorbereiding zijnde vervangingen (zoals in het GRP 2010-2014 opgenomen) en nog openstaande restantkredieten, is een voordeel ontstaan m.b.t. kapitaallasten (totaal € 124.000). Deze kapitaallasten hebben betrekking op verschillende taakvelden. In de paragraaf Kapitaalgoederen, onderdeel riolering, wordt nader ingegaan op de investeringen. Ook in de bijlage in het onderdeel restantkredieten wordt hier nader op ingegaan.

Afvalwater

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door meer noodzakelijk onderhoud aan IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater).

Grondwater

Het voordeel heeft met name betrekking op de aanschaf van het grondwatermeetnet. De eindafrekening is in 2013 verwerkt, het restant was niet meer benodigd in 2014.

Hemelwater

In 2012 is een raamovereenkomst gesloten voor onderhoud afgekoppelde maatregelen 2013-2016. Jaarlijks wordt een deelopdracht uitgegeven ter grootte voor het gereserveerde bedrag, ad. € 50.000. Voor 2014 zijn de werkzaamheden wel afgerond, maar nog niet volledig afgerekend.

Pompen, gemalen, bassins, buffer

In 2013 zijn de 3 hoofdgemalen gerenoveerd en is het meerjarig onderhoud uitbesteed. Hierdoor zijn de jaarlijkse onderhoudskosten gedaald ten opzichte van 2012 en verder. Het voordeel op onderhoud is ca. € 13.000. De overige afwijking betreft kapitaallasten.

Riolering

Een afwijking ad € 17.000 is veroorzaakt door hogere voorschotten op de energiekosten. In dit bedrag is ook de naheffing op 2013 ad € 10.000 opgenomen. Binnen regulier onderhoud zijn in 2014 relatief grote onderhoudswerken gerealiseerd. Een overschrijding van € 62.000 is veroorzaakt door 2 rioolrenovaties naar aanleiding van rioolinspecties. Het betreft een rioolrenovatie op de Bennekomseweg Heelsum en wortelfrezen op de Utrechtseweg Doorwerth.

Reservering kapitaallasten investeringen GRP

Voor 2014 zijn kapitaallasten gereserveerd ten behoeve van de diverse (vervangings)investeringen welke in het GRP 2010-2014 opgenomen zijn. Een aantal (vervangings)investeringsprojecten is nog niet opgestart, waardoor een voordeel is ontstaan. Deze gelden blijven in de reserve rioolheffing beschikbaar, zodat uitvoering in een later stadium alsnog plaats kan vinden.

Rioolheffing

Voor een nadere toelichting op het nadeel van € 66.000 verwijzen wij u naar Paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Rioolheffing.

Telemetrie

In het GRP 2010-2014 is voor het beheer van het meetnet € 25.000 per jaar geraamd. De kosten zijn de afgelopen jaren steeds (veel) lager geweest. In eerste instantie omdat het meetnet niet af was. Nu in 2014 het meetnet wel af is blijkt dat de beheerskosten lager zijn dan verwacht. In het nieuwe vGRP+ wordt dit bijgesteld.

Mutatie reserve Rioolheffing

De rioolheffing is dekkend voor de kosten van riolering en water, straatreiniging (50%) en kwijtscheldingen. Het saldo (€ 86.000) wat in de jaarrekening ontstaat is toegevoegd aan de reserve Rioolheffing.

Het voordeel van € 50.000 wat resteert, heeft betrekking op straatreiniging (€ 19.000), kwijtscheldingen (€ 13.000) en inflatie (€ 18.000, verschil rekenrente 3% en werkelijke rente 0,7%).

E. Afvalverwijdering en -verwerking	Bedrag
Afval algemeen	77
Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	23
Oud papier	-52
Vuillophaal en -afvoer	-10
Vuilverwerking	26
Subtotaal	65
Mutatie reserve afvalstoffenheffing	-97
Totaal na mutatie reserve	-32

Afval algemeen

Het voordeel is opgebouwd uit:

- € 115.000 voor het nog niet vervangen van de duobakken. Dit in relatie tot de discussie over een hoger percentage te behalen afscheiding.
- € 27.000 voor de uitgestelde vervanging van de glasbakken. Uitvoering vindt in 2015 plaats.
- -/- € 25.000 door overschrijding van onderhoud en afschrijvingen ad € 11.000 en de meerkosten van de extra aanschaf van duobakken ad. € 14.000.

- -/- € 15.000 door verscherpt toezicht om te komen tot een betere afvalscheiding op het Afvalbrengrstation. Hierbij is ook de shovel in rekening gebracht die op het Afvalbrengrstation wordt gebruikt om het afval samen te persen. Deze was niet in de begroting opgenomen.
- -/- € 39.000 bestemd voor doorlopende aankoop van Oud Papier Containers en Groencontainers.
- € 15.000 minder uitgegeven op de inzameling van afval op het Afvalbrengrstation in afwachting van de nieuwe ontwikkelingen.
- € 28.000 minder kosten gemaakt aan schoonmaak van de inzamelmiddelen en uren voor bijplaatsing en uitzetten van containers.
- € 18.000 minder kosten gemaakt aan onderhoud machines en installaties.
- -/- € 47.000 overigen (bestaande uit meerdere 'kleinere' afwijkingen).

Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing

Het verschil is veroorzaakt door een geringe verschuiving in de samenstelling van huishoudens. Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Rioolheffing.

Oud papier

Door de recessie blijft de (wereld)marktprijs van het oud papier en karton (OPK) te laag om de inzamelkosten (transport en vergoeding verenigingen) te compenseren. De hoeveelheid ingezameld OPK blijft achter bij de prognose. Dit is een landelijke tendens. Uit steekproeven is gebleken dat er nog veel OPK bij het restafval zit dat kan worden gescheiden.

Vuillophaal en -afvoer

De geringe afwijking is veroorzaakt doordat het inzamelen van zakken kunststoffen meer inspanning cq tijd heeft gekost dan verwacht.

Vuilverwerking

De afwijking van de vuilverwerking is met name veroorzaakt door de lagere verwerkingskosten op het Afvalbrengrstation.

Mutatie reserve afvalstoffenheffing

Het voordelig resultaat op afvalverwijdering en – verwerking houdt in dat de in 2014 opgelegde Afvalstoffenheffing hoger was dan noodzakelijk.

Binnen het product Afvalverwijdering en – verwerking is, zoals verantwoord, een voordeel van € 65.000 ontstaan. Daarnaast is als gevolg van lagere kwijtscheldingen (€ 19.000) en lagere BTW (€ 13.000) ten opzichte van de begroting de storting in de reserve nog eens € 32.000 hoger. Totaal € 97.000.

Programma 05 Veiligheid

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Toezicht en handhaving				
Lasten	756	756	745	10
Baten	6	6	5	-1
Saldo van baten en lasten	-750	-750	-740	10
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-750	-750	-740	10
B. Brandveiligheid				
Lasten	1.834	1.788	1.790	-2
Baten	0	0	5	5
Saldo van baten en lasten	-1.834	-1.788	-1.785	2
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-1.834	-1.788	-1.785	2
C. Rampenbestrijding				
Lasten	112	112	112	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-112	-112	-112	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-112	-112	-112	0
D. Integraal veiligheidsbeleid				
Lasten	232	232	232	-1
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-232	-232	-232	-1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-232	-232	-232	-1
Saldo van baten en lasten	-2.927	-2.882	-2.870	12
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-2.927	-2.882	-2.870	12

2. Analyse afwijking

Binnen dit programma zijn er geen afwijkingen groter dan € 25.000, derhalve is geen toelichting benodigd.

Programma 06 Verkeer

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Verkeersmaatregelen				
Lasten	679	687	823	-135
Baten	0	0	115	115
Saldo van baten en lasten	-679	-687	-707	-20
Mutatie reserves	0	0	-13	-13
Gerealiseerde resultaat	-679	-687	-721	-33
B. Parkeren				
Lasten	60	60	61	0
Baten	1	1	3	1
Saldo van baten en lasten	-59	-59	-58	1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-59	-59	-58	1
C. Veerdiensten				
Lasten	145	92	96	-4
Baten	32	32	19	-13
Saldo van baten en lasten	-112	-59	-76	-17
Mutatie reserves	63	0	34	34
Gerealiseerde resultaat	-50	-59	-43	17
D. Wegen, straten en pleinen				
Lasten	3.218	3.823	3.037	786
Baten	35	35	29	-6
Saldo van baten en lasten	-3.183	-3.788	-3.008	780
Mutatie reserves	126	670	-259	-928
Gerealiseerde resultaat	-3.057	-3.119	-3.267	-148
Saldo van baten en lasten	-4.033	-4.594	-3.850	744
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	188	670	-239	-908
Gerealiseerde resultaat	-3.845	-3.924	-4.088	-164

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

Verkeersmaatregelen	Bedrag
Meerjarenuitvoeringsprogramma (MUP)	14
Wegmarkering	-35
Overig	1
Subtotaal	-20
Mutatie reserve MUP	-13
Totaal na mutatie reserve	-33

Meerjarenuitvoeringsprogramma (MUP)

In het MUP is, onder andere, opgenomen de aanleg van een nieuw fietspad onderlangs de N225, tussen Parenco en de Broekhorst. Dit project is opgenomen in de nieuwe Snelfietsroute Arnhem Wageningen. Daarvoor starten de werkzaamheden in 2015. Het betreffende nieuwe fietspad wordt door de provincie opgepakt, de gemeente Renkum draagt financieel bij.

Het restant budget is aan de reserve MUP toegevoegd.

Wegmarkering

In 2014 moest veel extra markering (ook uit oogpunt van verkeersveiligheid) worden opgefrist, waardoor het beschikbare budget niet toereikend bleek. Dit lijkt de afgelopen jaren structureel te

zijn. Wij zullen daarom in 2015, op basis van de in maart uit te voeren inspectie, een plan van aanpak opstellen.

D. Wegen, straten en pleinen	Bedrag
Openbare verlichting	-83
Vervanging openbare verlichting	256
Project BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)	34
Straatreiniging: veegvuil en -verwerking	-33
Groot onderhoud wegen	638
Transporten	-19
Overigen	-13
Subtotaal	780
Mutatie reserve vervanging openbare verlichting	-256
Mutatie reserve wegenonderhoud	-638
Mutatie reserve ICT (inz. project BGT)	-34
Totaal na mutatie reserves	-148

Openbare verlichting

De grootste afwijkingen liggen bij het stroomverbruik en het onderhoud van de lichtmasten en armaturen. Structureel is voor deze posten al enkele jaren een veel hoger budget nodig dan beschikbaar is. In 2015, met de nieuwe beleidsnota, willen wij dit inzichtelijk hebben o.a. door slimme meters aan te schaffen. Zie ook de uitleg in het jaarverslag, programma 6D Openbare Verlichting. Vanaf 2015 zal het stroomverbruik langzamerhand gaan dalen doordat steeds meer LED-verlichting wordt toegepast. Eind 2015, begin 2016 gaan wij het onderhoud van de maten en armaturen opnieuw aanbesteden, waarmee wij verwachten financieel voordeel te behalen.

Vervanging openbare verlichting

In 2014 is een bestek 'Vervanging lichtpunten' aanbesteed. Eind 2014 is de aannemer met de uitvoering gestart, die loopt door tot in 2015. De afrekening ervan vindt dus plaats in 2015. Het restant is in de reserve vervanging openbare verlichting gestort.

Project BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)

Conform de Wet Basisregistratie Grootchalige Topografie, zijn gemeenten verplicht de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) op te bouwen. De BGT regelt de eenduidige vastlegging van topografische gegevens zoals de ligging van wegen, water, spoorlijnen, gebouwen en terreinen. Tot 1 januari 2016 bouwen wij, als bronhouder voor ons gebied, de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) – fase één op. Vanaf 1 januari 2020 moet het volledig zijn. Met de implementatie wordt de Grootchalige basiskaart Nederland (GBKN) vervangen door de BGT.

De applicaties voor grijs en groen worden veel meer geïntegreerd in de BGT. Om deze reden is de vervanging van genoemde applicaties als één project opgepakt. Het totale project heeft echter enige vertraging opgelopen en zal in 2015 verder opgepakt worden. Aangezien het een ICT project betreft is het restant in de reserve ICT gestort.

Straatreiniging: veegvuil en -verwerking

Door de weersomstandigheden (veel regen, storm) is er uitspoeling en extra bladafval ontstaan. Hierdoor is er een hogere inzet nodig geweest voor het vegen en afvoeren van veegvuil

Groot onderhoud wegen

In het kader van de herprioritering Van der Molenallee Doorwerth zijn drie projecten opgenomen namelijk Weverstraat/Toulon van der Koogweg te Oosterbeek, Nieuweweg en Hogenkampseweg te Renkum. De voorbereiding van deze projecten is in 2014 opgestart, maar de uitvoering volgt in 2015. Deze afwijkingen omvatten een totaal bedrag van € 515.000.

€ 125.000 is budget dat door aanbestedingsvoordeel in de jaren 2013 en 2014 is behaald. Dit budget wordt in 2015 ingezet.

Het restant is in de reserve wegenonderhoud gestort.

Transporten

Door de renovatie van plantsoenen is er extra groenafval afgevoerd. Groenafval uit de openbare ruimte is afgevoerd naar Parenco. Hier waren lange wachttijden aan de poort veroorzaakt door het in- en uitwegen van de aangeboden vrachten. Beide factoren hebben geleid tot hogere transportkosten.

Programma 07 Sport, kunst & cultuur

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Kunst, cultuur en cultuureducatie				
Lasten	868	870	646	223
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-868	-870	-646	223
Mutatie reserves	228	228	0	-228
Gerealiseerde resultaat	-640	-642	-646	-5
B. Openbaar bibliotheekwerk				
Lasten	680	735	735	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-680	-735	-735	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-680	-735	-735	0
C. Monumenten				
Lasten	100	95	86	9
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-100	-95	-86	9
Mutatie reserves	-3	94	94	0
Gerealiseerde resultaat	-104	-1	8	9
D. Sport algemeen				
Lasten	1.692	1.798	1.442	356
Baten	253	342	217	-125
Saldo van baten en lasten	-1.439	-1.456	-1.224	231
Mutatie reserves	-176	-162	-376	-214
Gerealiseerde resultaat	-1.614	-1.617	-1.600	17
E. Sportaccommodaties				
Lasten	830	1.022	828	194
Baten	58	58	67	8
Saldo van baten en lasten	-771	-963	-761	202
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-771	-963	-761	202
Saldo van baten en lasten	-3.859	-4.118	-3.453	666
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	49	161	-282	-443
Gerealiseerde resultaat	-3.809	-3.958	-3.735	223

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie	Bedrag
Lasten Concertzaal	213
Overigen	10
Subtotaal	223
Mutatie reserve	-228
Totaal na mutatie reserve	-5

Concertzaal

De visie was om de 2^e fase Concertzaal in 2014 af te ronden, met daarin een doorbelasting van € 213.000 en een gelijk bedrag als dekking uit reserves. De kosten zijn niet in 2014 gemaakt, en daarom ook geen dekking uit de reserve in 2014 (waardoor deze beschikbaar blijft in kalenderjaar 2015).

D. Sport algemeen	Bedrag
1) Rijnkom	163
2) Voorbereiding MFC 3B4	28
3) Combinatiefuncties	23
Subsidies verenigingen	20
Overigen	-3
Subtotaal	231
Storting naar reserve Mfc 3B4 (1 en 2)	-191
Lagere uitname reserve algemene uitkering onderdeel combinatiefuncties (3)	-23
Totaal na mutatie reserves	17

Sportaccommodaties/storting reserve MFC 3B4

Op 25 september 2013 heeft uw raad een motie aangenomen om een voordeel op de begroting Rijnkom en/of de stelpost MFC 3B4 in de hiervoor bestemde reserve te storten. Dat voordeel is een bedrag van samen € 191.000. Het voordeel ontstaat door:

- het beperkt uitvoeren van het onderhoud aan de Rijnkom € 180.000 voordeel;
- het niet halen van de begrote inkomsten tennishal van € 31.000 (nadeel);
- een voordeel van € 28.000 op de stelpost voorbereiding MFC 3B4, aangezien de kosten na het raadsbesluit in januari op het investeringskrediet zijn geboekt. Dit met uitzondering van € 4.000 die verband houden met de kosten voorafgaand aan het raadsbesluit;
- overige € 14.000 voordeel.

Combinatiefuncties/reserve algemene uitkering

In 2014 zijn er bedragen begroot voor de uitvoering van de combinatiefuncties. Deze worden gedeeltelijk gedekt door een bedrag uit de reserve algemene uitkering te begroten. Op de combinatiefuncties resteert een bedrag van € 23.000 (zie 3). Dat bedrag halen we niet uit de reserve waardoor dit beschikbaar blijft voor kalenderjaar 2015 en/of later.

Subsidies verenigingen

In 2014 resteert er van het beschikbare budget voor subsidies verenigingen een bedrag van € 22.000. De reden hiervoor is dat er terughoudend is omgegaan met het honoreren van de aanvragen in relatie tot de ontwikkeling van beleidsregels voor bewonersparticipatie.

E. Sportaccommodaties	Bedrag
Kunstgrasveld	207
Oninbare vordering v.v. Ostrabeke	-10
Overigen	5
Totaal	202

Kunstgrasveld

In 2014 is door uw raad eenmalig een bedrag van ca. € 207.000 beschikbaar gesteld als bijdrage in de aanleg van een kunstgrasveld voor voetbal op sportpark de Bilderberg. Vanwege diverse belemmeringen in de realisatie is het niet mogelijk geweest in 2014 de aanleg te starten. De aanleg zal in 2015 plaatsvinden.

In de paragraaf resultaatbepaling wordt gezien of dit budget als 'overlooppost' opgenomen wordt. Voor het eventuele restant wordt een uitname uit de algemene reserve gedaan.

Oninbare vordering v.v. Ostrabeke

In 2013 is de gehele schuldpositie van v.v. Ostrabeke op € 10.000 na in de voorziening dubieuze debiteuren gestort. De reden om deze € 10.000 niet als oninbaar op te voeren was de verwachting dat dit bedrag gedurende 2014 uit de failliete boedel zou resteren voor de gemeente Renkum. Deze verwachting wordt waarschijnlijk niet gerealiseerd aangezien het gedurende 2014 niet is gelukt om de boedel van v.v. Ostrabeke te gelde te maken. Dit leidt in 2014 tot een nadeel van € 10.000 voor het restant van de vordering die nog niet in de voorziening is opgenomen.

Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Bedrijfsruimte				
Lasten	545	45	87	-41
Baten	0	0	31	31
Saldo van baten en lasten	-545	-45	-56	-11
Mutatie reserves	500	0	11	11
Gerealiseerde resultaat	-45	-45	-45	0
B. Zorgconomie				
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0
C. Recreatie & toerisme				
Lasten	234	334	335	-2
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-234	-334	-335	-1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-234	-334	-335	-1
D. Detailhandel				
Lasten	93	93	97	-4
Baten	58	58	43	-15
Saldo van baten en lasten	-35	-35	-54	-19
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-35	-35	-54	-19
E. Telecommunicatie				
Lasten	49	49	41	8
Baten	20	20	30	10
Saldo van baten en lasten	-29	-29	-11	18
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-29	-29	-11	18
Saldo van baten en lasten	-844	-444	-456	-13
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	500	0	11	11
Gerealiseerde resultaat	-344	-444	-446	-2

2. Analyse afwijking

Binnen dit programma zijn er geen afwijkingen groter dan € 25.000, derhalve is geen toelichting benodigd.

Programma 09 Burger, bestuur & organisatie

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid				
Lasten	277	216	206	10
Baten	9	9	0	-9
Saldo van baten en lasten	-268	-206	-206	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-268	-206	-206	0
B. Dienstverlening				
Lasten	1.192	1.192	1.320	-128
Baten	507	491	594	103
Saldo van baten en lasten	-685	-701	-726	-25
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-685	-701	-726	-25
C. Belastingen				
Lasten	622	637	713	-76
Baten	40	40	47	7
Saldo van baten en lasten	-582	-597	-667	-69
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	-582	-597	-667	-69
D. Bestuur en organisatie				
Lasten	3.018	3.465	3.854	-389
Baten	0	129	530	401
Saldo van baten en lasten	-3.018	-3.336	-3.324	12
Mutatie reserves	660	521	89	-432
Gerealiseerde resultaat	-2.358	-2.815	-3.235	-420
Saldo van baten en lasten	-4.553	-4.841	-4.923	-82
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	660	521	89	-432
Gerealiseerde resultaat	-3.893	-4.320	-4.834	-514

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

B. Dienstverlening	Bedrag
Rijbewijzen	-25
Totaal	-25

Rijbewijzen

In 2015 zijn er minder rijbewijzen afgegeven dan begroot (600).

C. Belastingen	Bedrag
Administratiekosten	-23
Voorziening belastingdebiteuren	-75
Overigen	29
Totaal	-69

Administratiekosten

In het jaar 2014 is het bedrag dat de gemeente Renkum heeft betaald voor vergoeding van proceskosten in bezwaar- en beroepsprocedures meer dan verdubbeld ten opzichte van voorgaande jaren. Deze toename tot € 23.000 boven begroting is veroorzaakt door een toename van het aantal procedures waarbij particulieren zich laten bijstaan door "no cure no pay" WOZ-

bureaus. Dit is een landelijk beeld. Wij onderzoeken of hiervoor een structurele verhoging van het budget noodzakelijk is.

Voorziening belastingdebiteuren

Als gevolg van de afwikkelingen van faillissementen van bedrijven zonder slotuitkering aan de gemeente en afronding van WSNP trajecten (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen) van particulieren, zijn in dienstjaar 2014 meer vorderingen afgeboekt. Na analyse van het totaal van het vorderingenbestand per 31-12-2014 blijkt een extra storting van € 75.000 noodzakelijk om de voorziening belastingdebiteuren voldoende op niveau te brengen. Wij onderzoeken of de storting in de voorziening verhoogd moet worden. Hierbij houden wij rekening met de positieve ontwikkeling van de economie.

Overigen

Het voordeel van € 29.000 is ontstaan door kleine voordelen op diverse posten. Er is een voordeel van € 7.000 op invorderingskosten. Er zijn meer aanmaningen verzonden om de belastingaanslagen in te vorderen. Een voordeel van € 7.000 op het budget voor kwijtscheldingen. Een voordeel van € 5.000 op het budget voor WOZ-taxaties. Het bedrag van de prijsindexatie (CPI) van de overeenkomst met gemeente Arnhem was lager dan verwacht. Een voordeel van € 9.000 op de inkoop van data bij Kamer van Koophandel en het Kadaster. Voor standaard informatieproducten krijgen de Kamer van Koophandel en het Kadaster inputfinanciering die bekostigd wordt vanuit het Gemeentefonds. Voor meer uitgebreide informatieproducten is nog wel een vergoeding verschuldigd. Een voordeel van € 2.000 op deurwaarderskosten die bij de gemeente in rekening gebracht worden door het externe belastingdeurwaardersbureau.

D. Bestuur en organisatie	Bedrag
Voorziening pensioenen (oud-) wethouders	-311
ICT	277
DIV	84
Communicatie	-24
P-budget	11
Besturingsfilosofie en ombuigingen	35
Overigen	-60
Subtotaal	12
Mutatie reserve ICT	-277
Mutatie reserve bezuiniging algemene uitkering (digitalisering pandenarchief)	-120
Mutatie reserve bezuiniging algemene uitkering (besturingsfilosofie en ombuigingen)	-35
Totaal na mutatie reserves	-420

Voorziening pensioenen (oud-) wethouders

De pensioenen voor wethouders waren tot 31-12-2011 verzekerd bij Zwitserleven. Het contract werd beëindigd omdat het product voor de APPA pensioenverzekering uit de portefeuille van de verzekeraar werd gehaald. De opgebouwde pensioenen worden na 31-12-2011 niet meer vergoed uit de verzekering, daar is een voorziening voor getroffen.

De hoogte van de voorziening wordt gebaseerd op de jaarlijkse berekeningen van een extern bureau dat is gespecialiseerd in APPA berekeningen. Eind 2014 is helaas gebleken dat door een systeemfout bij het bureau, de berekeningen voor de zittende wethouders over 2013 niet juist waren. De berekende reservewaarde bleek hierdoor te laag. Deze correctie van de pensioenvoorziening betekent dat een extra storting van € 249.382 noodzakelijk is. Dit bedrag komt ten laste van het jaarrekeningresultaat 2014.

Voor een oud-wethouder in het bijzonder is in 2014 gebleken dat de uitkering van de verzekering lager is dan het pensioen. De pensioenverzekering van deze wethouder is deels opgebouwd onder een andere pensioenverzekeraar, voordat overgegaan is naar Zwitserleven. Hierdoor was er geen exact inzicht in de totale pensioenopbouw. De uiteindelijke pensioenuitkering door de verzekeraars bedroeg ongeveer 83% van het pensioen. Wordt deze lijn doorgetrokken dan betekent dat de reservewaarde van het pensioen van de wethouder maar voor 83% wordt gedekt uit de verzekering. De overige 17% zal in de voorziening moeten worden gestort. Dit is een bedrag van € 49.578. Deze extra storting komt ten laste van het jaarrekeningresultaat 2014.

In de najaarsnota 2014 zijn de kosten voor de wachtgelduitkering van een oud-wethouder per abuis dubbel gerekend. Dit bedrag van € 14.000 is verrekend met een extra storting in de voorziening die noodzakelijk was op basis van actuele berekeningen van wachtgelden en pensioenen per 31-12-2014.

Besturingsfilosofie en ombuigingen

In de begroting is € 200.000 beschikbaar gesteld voor begeleiding/ totstandkoming besturingsfilosofie, verander- en ontwikkelingstraject (opleiding/ ontwikkeling), maatregelen ombuigingen op p-budget/efficiency (frictiekosten)/ invoeren digitale dienstverlening/ organisatieontwikkeling/ invoering programmamanagement (decentralisaties/ wijkgericht werken en dienstverlening).

Het budget voor ontwikkelingstrajecten ad. € 35.000 resteert en is aan de reserve bezuiniging algemene uitkering toegevoegd.

Informatie en Communicatie Technologie	Bedrag
Technisch beheer/Applicatiebeheer/ Telefonie	-8
Investeringsplan	49
Projecten	202
Functioneel beheer Arnhem	34
Subtotaal	277
Mutatie reserve ICT	-277
Totaal na mutatie reserve	0

Technisch beheer/Applicatiebeheer/ Telefonie

De lasten van de reguliere exploitatie van dit product laten een marginale overschrijding zien van € 8.000 op een budget van € 911.000.

Investeringsplan

Van het investeringsplan 2014 zijn, met uitzondering van 2 investeringen (kredietvolume € 40.000), alle investeringen in uitvoering genomen. Een gedeelte van deze investeringen zullen in 2015 afgerond worden. De kapitaallasten van de niet in uitvoering genomen en nog niet afgeronde investeringen, groot € 49.000, vallen hierdoor in 2014 vrij. Het voordeel zal toegevoegd worden aan de reserve ICT, zodat deze middelen beschikbaar blijven voor de uitvoering van het investeringsplan.

Projecten

De uitrol van Xential(sjablonen generator) heeft in 2014 plaatsgevonden. Hierbij hebben wij minder ondersteuning van de leverancier nodig gehad dan verwacht. Dit leidt tot een voordeel van € 10.000. De werkzaamheden voor de basisregistratie WOZ (die uitgevoerd worden door de gemeente Arnhem) hebben in 2014 vertraging opgelopen. Deze werkzaamheden zullen in 2015

voortgezet en afgerond worden. Het geraamde budget van € 172.000 behoefde in 2014 niet ingezet worden. Beide projecten zouden gedekt worden middels een onttrekking uit de reserve ICT. Het hier gepresenteerde voordeel van € 182.000 leidt tot een verminderde onttrekking uit de reserve.

In 2014 hebben er alleen voorbereidingen voor audits plaatsgevonden. De audits, Digid, IBD(Informatie Beveiligingsdienst), BAG(Basisadministratie Adressen en Gebouwen), BGT(Basisadministratie grootschalige topografie) zelf zullen in 2015 weer volgen. Hierdoor is een voordeel van € 15.000 ontstaan. Resteert een klein voordeel van € 4.000 bij de overige budgetten binnen dit taakveld.

Functioneel beheer Arnhem

Met ingang van 2013 worden de belastingtaken door de gemeente Arnhem verzorgd. Ten behoeve van het functioneel beheer van de belastingapplicatie ontvangt deze gemeente een vergoeding van gemeente Renkum. Omdat in 2013, in verband met de opstartfase, een gedeelte van de werkzaamheden nog verzorgd zijn door personeel van gemeente Renkum zijn in de afrekening van deze werkzaamheden voor medio 2014 niet alle kosten doorberekend aan gemeente Renkum. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 34.000.

Mutatie reserve ICT

In onderstaand overzicht treft u aan de begrote en de uiteindelijke werkelijke mutaties aan de reserve ICT aan. Voor de verantwoording hiervan verwijzen wij u naar eerder genoemde verantwoording. Het resultaat van de exploitatie is conform de doelstelling van de reserve ICT toegevoegd aan de reserve ICT.

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Resultaat
Investeringsplan	68	117	49
Project BAG	-172	0	172
Project BGT	-32	-31	1
Project Xential	-15	-5	10
Resultaat exploitatie	0	45	45
Totalen	-151	126	277

Documentaire Informatie Voorziening	Bedrag
Inhuur	-10
Pandenarchief	120
Gelders Archief	-23
Diversen	-3
Subtotaal	84
Mutatie reserve	-120
Totaal na mutatie reserve	-36

Inhuur

Door krapte op de arbeidsmarkt is het niet mogelijk personeel in te zetten met archief kennis van alle processen binnen de gemeente en begroting. Daardoor is het nodig hoger personeel aan te nemen waardoor de kosten voor inhuur hoger uitvallen dan voorzien.

Pandenarchief

Er is een bedrag beschikbaar van € 120.000 om het pandenarchief te digitaliseren en om een officiële overdracht aan het Gelders Archief te realiseren. Door de nieuwe ontwikkelingen rond het uitbesteden van alle Wabo-taken aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een nieuwe situatie ontstaan waardoor het digitaliseringsproces is vertraagd. In overleg met de ODRA wordt onderzocht hoe de werkprocessen worden vormgegeven en wat de mogelijkheden van de ondersteunende applicaties te bieden heeft. Het wel/niet digitaliseren heeft nog onvoldoende informatie opgeleverd op welke wijze de ODRA inzage wil krijgen in de (oude) fysieke dossiers. Daarnaast dienen deze middelen om het Pandenarchief op te schonen als voorbereiding op een officiële overdracht aan het Gelders Archief.

Gelders Archief

Gedurende de nieuwbouw van het Gelders Archief is in overleg met de belastingdienst rekening gehouden met een aftrekbare voorbelasting. In 2014 is deze voorbelasting definitief vastgesteld. Daardoor ontstaat er een correctie over de periode 2010 – 2012 van € 23.000. Opgemerkt dient te worden dat in de jaarrekening 2013, in verband met deze voorbelasting, een voordeel van € 19.000 ingeboekt is.

Mutatie reserve

De dekking van het project digitalisering pandenarchief is gevonden binnen het reserve Bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering. Het budget is in 2014 niet aangesproken. Om bovengenoemde acties (alsnog) uit te voeren, blijft het budget beschikbaar binnen genoemde reserve.

Communicatie	Bedrag
Periodieken en publicaties	-11
Overigen	-13
Totaal	-24

Periodieken en publicaties

Er is dit jaar meer dan gemiddeld ruimte benut in de Hoog en Laag voor het informeren van inwoners over gemeentelijk nieuws.

Overigen

Op overige posten is overschreden door extra kosten in verband met onder meer de 70ste Airborne herdenking en meer kosten voor evenementen dan gemiddeld. Deze overschrijding is incidenteel.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2014 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben we een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorziene uitgaven. In de volgende tabel is een en ander samengevat.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Algemene uitkering				
Lasten	1	0	0	0
Baten	23.715	24.111	24.140	29
Saldo van baten en lasten	23.714	24.111	24.140	29
Mutatie reserves	0	-100	-100	0
Gerealiseerde resultaat	23.714	24.012	24.040	29
B. Belastingen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	6.744	6.608	6.556	-52
Saldo van baten en lasten	6.744	6.608	6.556	-52
Mutatie reserves	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	6.744	6.608	6.556	-52
C. Overige algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	1.133	687	328	359
Baten	1.679	1.884	1.959	75
Saldo van baten en lasten	546	1.197	1.631	434
Mutatie reserves	0	-48	-48	0
Gerealiseerde resultaat	546	1.149	1.583	434
Saldo van baten en lasten	31.004	31.917	32.327	410
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	-147	-147	0
Gerealiseerde resultaat	31.004	31.770	32.180	410

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Algemene uitkering	Bedrag
WOZ-waarde 2014	-36
Oude jaren	71
Overigen	-6
Totaal	29

WOZ-waarde 2014

Als gevolg van een hogere WOZ-waarde van ongeveer € 30 miljoen van niet-woningen ten opzichte van de begroting neemt de algemene uitkering met € 36.000 af.

Oude jaren

In 2014 zijn nog bedragen ontvangen uit de algemene uitkering van € 36.000 als gevolg van aanpassing van aantallen en van € 35.000 door verhoging van de uitkeringsfactor met 2 punten.

B. Belastingen	Bedrag
Baten OZB eigenaren woningen	24
Baten OZB eigenaren niet-woningen	31
Baten OZB gebruikers niet-woningen	-27
Baten OZB/RZB eigenaren woningen, oude jaren	3
Baten OZB eigenaren niet-woningen, oude jaren	-16
Baten OZB gebruikers niet-woningen, oude jaren	-65
Totaal	-50

Baten OZB eigenaren woningen

Na afronding van alle taxaties van woningen in onze gemeente blijkt de totale WOZ-waarde in werkelijkheid ongeveer € 10 miljoen lager. Dit zou een lagere opbrengst van € 11.000 betekenen. Bij de begroting van de OZB wordt rekening gehouden met afrondingen op individueel aanslag niveau. Er was gerekend met € 41.000 voor afrondingen, in werkelijkheid bleek het effect voor het jaar 2014 ongeveer € 6.000 te zijn. Per saldo geeft dit een voordeel van € 24.000.

Baten OZB eigenaren niet-woningen

De totale WOZ-waarde van de niet-woningen is ongeveer € 33 miljoen hoger uitgevallen dan bij de begroting verwacht werd. Het totaal van de afrondingen op individueel aanslag niveau zijn echter hoger. Per saldo geeft dit een voordeel van € 31.000.

Baten OZB gebruikers niet-woningen

De belastbare WOZ-waarde voor niet-woningen is ongeveer € 29 miljoen hoger dan bij de begroting werd verwacht. Bij de raming van de opbrengst wordt rekening gehouden met afrondingen op individueel aanslag niveau en leegstand van niet-woningen. Het effect hiervan is groter van verwacht. Per saldo geeft dit een nadeel van € 27.000.

Baten OZB/RZB eigenaren woningen, oude jaren

Voor een aantal objecten moest nog een aanslag opgelegd worden over een voorgaand belastingjaar. Dit heeft een voordeel van € 3.000 opgeleverd.

Baten OZB eigenaren niet-woningen, oude jaren

Het totale nadeel van € 16.000 bestaat uit nadelen over de jaren 2011 tot en met 2013 die variëren tussen € 3.500 en € 7.500. De nadelen worden veroorzaakt door afrondingen op individueel aanslag niveau en de afwikkeling van oude dossiers.

Baten OZB gebruikers niet-woningen, oude jaren

Het totale nadeel van € 65.000 bestaat uit nadelige resultaten op voorgaande belastingjaren. Voor het jaar 2013 € 32.000, voor het jaar 2012 € 27.000 en 2011 € 6.000. Oorzaak van deze nadelen is leegstand van niet-woningen en de afwikkeling van oude dossiers.

C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bedrag
Onvoorzien	160
Rente	18
BTW	72
Correctie debiteuren Soza 2014	40
Explosievenonderzoek Oosterbeekse beken	131
Overig	13
Totaal	434

Onvoorzien

In 2014 is geen aanspraak gemaakt op de post onvoorzien voor een bedrag van € 160.000

Rente

Als gevolg van een voordelig rentepercentage is er een voordeel gerealiseerd van € 18.000

BTW

Bij de Belastingdienst is een navordering bij de BTW compensatiefonds ingediend van totaal € 72.000 voor aanpassing van het mengpercentage over 2011 t/m 2013. Deze bedragen zijn in 2014 ontvangen.

Correctie debiteuren Soza 2014

Van het product Inkomensvoorziening voor de jaarrekening dienen de voorzieningen debiteuren in overeenstemming gebracht te worden met de uitgangspunten van de balanswaardering van deze debiteurengroep. Het uiteindelijk resultaat bedraagt een voordeel van € 40.000. Conform bestendig beleid wordt dit resultaat ten gunste van de post overige baten en lasten gebracht.

Explosievenonderzoek Oosterbeekse beken

In 2008 is er van uitgegaan dat we een bijdrage voor het explosievenonderzoek, per abuis, twee maal ontvangen hadden. Om die reden was een bedrag gereserveerd ter eventuele terugbetaling. Na zes jaar is geen bedrag terug gevorderd en kan het gereserveerde bedrag vrijvallen.

Resultaatbepaling

Inleiding

In dit hoofdstuk zullen we ingaan op de bepaling van het resultaat over het jaar 2014. Allereerst gaan we in op het gerealiseerde resultaat voor bestemming. Vervolgens komen de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves aan bod en daarop volgend het gerealiseerde resultaat na bestemming. Daarna geven we u op hoofdlijnen inzicht in de mutaties die na het samenstellen van de Najaarsnota 2014 hebben plaatsgevonden en gaan we in op de resultaatbestemming- en besteding.

Gerealiseerd saldo van lasten en baten

Het gerealiseerd resultaat voor bestemming, onderverdeeld in de netto lasten en baten, is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014
Netto lasten	60.994
Netto baten	61.815
Saldo van lasten en baten	820

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Op grond van het BBV worden de mutaties in de reserves afzonderlijk gepresenteerd. Het betreft de volgende mutaties:

<i>Progr.</i>	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
1	Re-integratie	100
1	WWB	25
2	Reserve Brede Scholen	0
2	Sociaal Domein	-1.460
2	Reserve IHP	0
2	Reserve onderwijshuisvesting	-32
3	GAWAR terrein	0
3	Reserve bestemmingsplannen	48
3	Reserve meerjarige projecten	48
3	Reserve bedrijven terreinen	11
4	Egalisatievoorz. afvalstoffenheffing	66
4	LOP	-14
4	Egalisatiereserve rioolheffing	-627
4	Reserve duurzaamheid leningen	-500
6	reserve MUP	-13
6	Reserve wegenonderhoud	-248
6	Reserve vervangen openbare verlichting	-1.096
7	Monumenten	94
7	Airborne-activiteiten	0
7	Reserve bestemde resultaat	0

<i>Progr.</i>	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
7	Reserve cofinanciering	34
7	Reserve mfc 3b4	-391
8	Reserve herstelkosten sleuven lasgaten	0
9	Reserve ICT	-160
9	Reserve onderhoud gebouwen	0
alg. uitk	Reserve algemene uitkering	51
ov. alg. dekk.	Weerstandsreserve	555
ov. alg. dekk.	vrije algemene reserve	2.043
ov. alg. dekk.	Egalisatiereserve bezuiniging algemene uitkering	815
	Totaal mutaties reserves	-654

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal en/of saldo.

Voor nadere toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de toelichting op de balans.

Gerealiseerd resultaat

In de volgend tabel vindt u een overzicht van het resultaat na bestemming.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014
Netto lasten	60.994
Netto baten	61.815
Saldo van lasten en baten	820
Mutaties reserves:	
Mutaties algemene reserve	2.598
Mutaties bestemmingsreserve	-3.252
Totaal	-654
Totaal	166

Het rekening resultaat is als volgt te specificeren:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014
Resultaat gemeentebegroting	-229
Resultaat grondexploitatie	395
Totaal resultaat	166

Analyse rekeningresultaat 2014

In de volgende tabel vindt u een nadere specificatie van de totstandkoming van het rekeningssaldo over 2014. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de programma's.

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000 (- = nadeel)</i>	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
Programma 1			
A. Arbeidsparticipatie	588	525	64
D. Inkomensvoorziening	1.928	1.938	-11
Overigen	1.342	1.341	1
Subtotaal	3.858	3.804	54
Programma 2			
A. Lokaal gezondheidsbeleid	456	421	35
D. Sociale samenhang en leefbaarheid	640	620	20
E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	351	389	-38
K. Lokale educatieve agenda	234	163	71
N. Leerlingenvervoer	571	629	-58
O. Peuterspeelzaalwerk	142	63	79
Overigen	6.301	6.261	40
Subtotaal	8.695	8.547	149
Programma 3			
D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten	-358	-311	-47
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	949	976	-27
Overigen	994	992	2
Subtotaal	1.586	1.657	-71
Programma 4			
D. Riolering en water	-438	-488	50
E. Afvalverwijdering en -verwerking	-811	-778	-32
Overigen	3.317	3.299	19
Subtotaal	2.069	2.032	37
Programma 5			
Overigen	2.882	2.870	12
Subtotaal	2.882	2.870	12
Programma 6			
A. Verkeersmaatregelen	687	721	-33
D. Wegen, straten en pleinen	3.119	3.267	-148
Overigen	118	100	18
Subtotaal	3.924	4.088	-164

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000 (- = nadeel)</i>	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
Programma 7			
E. Sportaccommodaties	963	761	202
Overigen	2.995	2.974	21
Subtotaal	3.958	3.735	223
Programma 8			
Overigen	444	446	-2
Subtotaal	444	446	-2
Programma 9			
B. Dienstverlening	701	726	-25
C. Belastingen	597	667	-69
D. Bestuur en organisatie	2.815	3.235	-420
Overigen	206	206	0
Subtotaal	4.320	4.834	-514
Algemene dekkingsmiddelen			
A. Algemene uitkering	-24.012	-24.040	29
B. Belastingen	-6.608	-6.556	-52
C. Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.149	-1.583	434
Subtotaal	-31.770	-32.327	410
Totaal	-34	-166	200

Resultaatbestemming- en besteding

Inleiding

Het BBV gaat uit van een resultaat vóór en een resultaat ná bestemming. Het resultaat vóór bestemming geeft het saldo aan van de baten en lasten. Vervolgens wordt het resultaat bestemd in de zin van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Daarna volgt het resultaat ná bestemming.

Bij de resultaatbestemming wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbestemming in de zin van de reeds geplande mutaties in reserves en de "echte" resultaatbestemming die ter besluitvorming wordt voorgelegd. Dit laatste wordt het voorstel tot resultaatbesteding genoemd.

De Jaarstukken 2014 sluiten met een voorlopig voordelig saldo van € 166.000. Dit saldo bestaat uit een voordelig saldo van € 395.000 binnen de grondexploitatie en een nadeel van € 229.000 binnen de gemeentelijke exploitatie. In de jaarstukken vindt u een toelichting op het resultaat. Vaststelling van deze jaarstukken betekent dat de raad het college decharge verleent voor het in de jaarrekening verantwoorde financieel beheer.

Resumé

Op grond van het voorgaande, wordt het rekeningresultaat 2014 als volgt besteed:

Resultaatbestemming en –besteding jaarrekening	2014
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Saldo van lasten en baten	820
Mutaties reserves	-654
Storting in reserve	0
Resultaat na bestemming	166
Resultaatbesteding	
Overloopposten	-166
Resultaat na besteding	0

Overloopposten naar 2015

In haar vergadering van 30 april 2014 heeft ons college de voorgestelde overloopbudgetten goedgekeurd. Door vaststelling van de jaarrekening bekrachtigt uw raad de voorgestelde overloopbudgetten binnen de resultaatbestemming.

Het college heeft voor een totaal bedrag van € 166.000 (het positieve jaarrekeningresultaat) aan overloopbudgetten goedgekeurd. Dit betreft het volgende voorstel:

Kunstgrasveld

In 2014 is door uw raad eenmalig een bedrag van € 206.910 beschikbaar gesteld als bijdrage in de aanleg van een kunstgrasveld voor voetbal op sportpark de Bilderberg. Vanwege diverse belemmeringen in de realisatie is het niet mogelijk geweest in 2014 de aanleg te starten. De aanleg zal nu in kalenderjaar 2015 plaatsvinden.

Het overige ad. ca. € 41.000 (€ 207.000 minus € 166.000) komt, conform raadsbesluit m.b.t het kunstgrasveld, ten laste van de algemene reserve.

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de volgende tabel is een overzicht te vinden van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien in 2014. In deel I (het jaarverslag) is reeds een nadere uitwerking met betrekking tot de genoemde onttrekkingen gegeven.

Verloop onvoorzien 2014	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken najaarsnota	
Planschade	5
Restant	160

Het restant van de post onvoorzien van € 160.000 komt ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Planschade

Er is een verzoek tot planschadevergoeding ex. artikel 6.1 Wro ingediend. Het verzoek is door een extern bureau beoordeeld. Deze advieskosten, de rente over de planschadevergoeding en de terugbetaling van de leges bedragen ca. € 5.000 en komen ten laste van de stelpost onvoorzien.

Begrotingsrechtmatigheid

Met ingang van 2004 wordt de jaarrekening door de accountant ook beoordeeld op de financiële rechtmatigheid. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt aandacht besteed aan overschrijdingen van de begroting. De begroting 2014 is op programmaniveau door de raad vastgesteld, zodat voor budgetoverschrijdingen op programmaniveau goedkeuring moet worden gevraagd. Om te voldoen aan het begrotingsrechtmatigheidscriterium worden de volgende budgetoverschrijdingen van de lasten ten opzichte van de begroting gemeld.

Lasten	Begroot na	Rekening	Over-
<i>Bedragen x € 1.000</i>	wijz. 2014	<#D0>	schrijding
Programma			
01 Werk & inkomen	16.291	15.966	325
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	15.010	15.008	2
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	3.519	5.086	-1.567
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	9.874	9.909	-35
05 Veiligheid	2.887	2.880	8
06 Verkeer	4.662	4.312	350
07 Sport, kunst & cultuur	4.719	4.128	591
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	522	561	-39
09 Burger, bestuur & organisatie	5.581	6.256	-675

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

Binnen programma 3 zijn de lasten binnen het product 3.D Grondexploitatie/ ruimtelijke projecten overschreden (ca. € 612.000). Oorzaak ligt in diverse kleine projecten. Deze worden niet begroot. De kosten worden doorberekend aan de desbetreffende projectontwikkelaars. Per jaareinde worden zowel de kosten als de bijbehorende ontvangsten doorgeboekt naar de balans. Doordat het uitgaven betreft die gecompenseerd worden door direct daaraan gerelateerde inkomsten, betreft het rechtmatige uitgaven.

Programma 4 Milieu, natuur & duurzaamheid

Binnen programma 4 zijn de lasten binnen het product 4.B Bos-, landschaps- en natuurbescherming overschreden (ca. € 467.000). Dit heeft betrekking op het project Renkums Beekdal. Dit project is gefinancierd (subsidie) door de rijksoverheid en de provincie Gelderland. Verder zijn er binnen dit programma een aantal voordelen waarbij stortingen aan reserves heeft plaats gevonden.

Programma 8 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

Binnen programma 8 zijn de lasten binnen het product 8.A Bedrijfsruimte overschreden (ca. € 41.000). Voor dit project zijn de lasten voor het project Bedrijventerreinen voor € 31.000 subsidiabel in 2014, de overige € 10.000 niet.

Programma 9 Burger, bestuur en organisatie

Binnen programma 9 zijn de lasten binnen het product 9D. Bestuur en organisatie overschreden (ca. € 508.000). Door overdracht van het pensioen van ex-wethouders is er een voordeel van € 196.000. Het restant heeft betrekking op een extra benodigde storting in de voorziening Niet actief personeel en wethouder (zie toelichting onder product 9.D Jaarrekening).

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geven we in de jaarstukken inzicht in de incidentele baten en lasten. Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die zich maximaal drie jaar achtereenvolgens voordoen. In de onderstaande tabel is opgenomen welke baten en lasten in deze jaarrekening zijn opgenomen die aan dit criterium voldoen. We hebben ons daarbij uit praktische overwegingen beperkt tot baten en lasten van € 100.000 of meer. Voor de volledigheid merken we nog op dat in dit overzicht niet is meegenomen wanneer structurele budgetten incidenteel niet uitgegeven zijn.

Incidentele baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijz.	Progr. Rek.
Programma 1			
1D Eigen risico inkomensvoorziening	70	542	550
Programma 3			
Bergerhof	0	-480	-480
Programma 4			
4D Inflatiecorrectie	0	-114	-114
Programma 7			
7C Reserve monumenten	0	-94	-94
7E Kunstgrasveld	0	207	0
Programma 9			
9D Voorziening wethouders	0	0	300
Algemene dekkingsmiddelen			
Onvoorziene uitgaven	165	160	0
Vrijval rente weerstandsreserve	0	-98	-98
Explosieven Oosterbeekse beken	0	0	-131
Totaal incidentele baten en lasten	235	123	67-
Waarvan baten	0	-786	-917
Waarvan lasten	235	909	850

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Conform artikel 4.1 van de WNT dienen onderstaande gegevens openbaar gemaakt te worden in de jaarstukken (betreffende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen):

<i>Bedragen in €</i>	Dhr. J. Steverink	Mw. J. Le Comte
Functie	Directeur	Griffier
Omvang dienstverband	1 fte	1 fte
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging:		
Beloning	90.784	68.710
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	1.152	0
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	15.238	11.047
Totaal bezoldiging	107.174	79.757
Toepasselijk WNT-maximum	230.474	230.474

Balans per 31 december 2014

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014		2013
ACTIVA			
VASTE ACTIVA			
Immateriële vaste activa	0		0
Materiële vaste activa	39.064		36.518
Financiële vaste activa	18.201		2.982
TOTAAL VASTE ACTIVA	57.265		39.500
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorraden			
Projecten in exploitatie	6.565		7.267
Projecten niet in exploitatie	712		680
Overige projecten	125		390
Vorderingen	6.560		6.281
Liquide middelen	29		653
Overlopende activa	891		1.404
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	14.882		16.676
TOTAAL GENERAAL	72.147		56.176

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014		2013
PASSIVA			
VASTE PASSIVA			
Eigen Vermogen			
Algemene reserve	11.185		14.720
Bestemmingsreserves	14.353		18.234
Saldo na bestemming	166		-122
Totaal eigen vermogen	25.704		32.832
Voorzieningen	12.646		4.130
Langlopende schulden	21.800		8.950
TOTAAL VASTE PASSIVA	60.151		45.912
VLOTTENDE PASSIVA			
Kortlopende schulden	10.254		8.932
Overlopende passiva	1.742		1.332
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	11.996		10.264
TOTAAL GENERAAL	72.147		56.176

Waarderingsgrondslagen 2014

Wettelijke voorschriften

Op de jaarrekening zijn de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. De jaarrekening bevat de balans inclusief een toelichting.

Waardering van activa en passiva

Algemeen

De activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna een andere grondslag wordt vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen worden lineair berekend. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. De verkrijgingprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak van de vervaardiging worden opgenomen. De afschrijvingen geschieden deels lineair op basis van de economische levensduur en deels op basis van annuïteiten (met name voor afschrijvingskosten die in tarieven doorberekend worden en/of waarvoor een gelijke bijdrage van rijk, provincie of derden wordt verkregen).

Bijdragen van derden ten behoeve van bepaalde investeringen zijn in mindering gebracht op de desbetreffende activapost. Ten behoeve van bepaalde investeringen gevormde reserves zijn tot de inwerkingtreding van het BBV (2004) eveneens in mindering gebracht op de desbetreffende activapost.

Financiële vaste activa

De waardering van de verstrekte langlopende geldleningen is samengesteld uit de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen.

De deelnemingen zijn tegen de verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Voorraden

De voorraden van in exploitatie genomen projecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten. Onder de bijkomende kosten zijn onder andere toegerekende rente en personeelskosten begrepen. Indien van toepassing wordt tegen lagere marktwaarde gewaardeerd. Wanneer van een complex binnen de voorraad onderhanden werk een uiteindelijk verlies wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening getroffen. Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op de waarde van de voorraden.

Kosten van niet in exploitatie genomen gronden worden alleen geactiveerd wanneer er een reëel en stellig voornemen bestaat dat deze in de nabije toekomst zullen worden bebouwd. Deze verwachting moet zijn gebaseerd op een raadsbesluit, waarin inhoud wordt gegeven aan ambitie

en planperiode. De vervaardigingskosten worden geactiveerd tot maximaal het niveau van de huidige marktwaarde van de grond.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde. Voor incurante vorderingen wordt een voorziening opgenomen. Deze wordt in mindering gebracht op de vordering.

Reserves

Reserves zijn de vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Bedrijfseconomisch gezien zijn reserves vrij te bestemmen. Dit is echter niet het geval wanneer de politiek een bepaalde bestemming aan de reserve heeft gegeven (= bestemmingsreserve in tegenstelling tot de algemene reserve). Een deel van de algemene reserve bestaat uit het weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen is bedoeld om risico's op te vangen die in de Risicoparagraaf zijn vermeld.

Onder reserves wordt ook verstaan:

egalisatierekeringen die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht wegens door de organisatie geleverde prestaties.

Voorzieningen

Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's (als een risico niet is te kwantificeren moet dit risico opgenomen worden in de Risicoparagraaf). Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico (groter of kleiner is niet toegestaan). Mutaties in voorzieningen vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau of verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Langlopende schulden

De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen. Onder de langlopende schulden worden alle geldleningen o/g opgenomen met een restant looptijd groter dan één jaar.

Afwijking grondslagen ten opzichte van voorgaande jaren

De grondslagen zijn, indien nodig, aangepast aan de bepalingen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Staat van baten en lasten

De lasten en baten worden aan de jaren toegerekend waarop ze betrekking hebben. Mutaties met betrekking tot het boekjaar die in een eerder of later jaar plaatsvinden worden als transitoria meegenomen. Bij de resultaatbepaling wordt uitgegaan van het voorzichtigheidsbeginsel. Verliezen worden genomen zodra ze bekend zijn en opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn.

Doorrekeningmethodieken kostenverdeelstaat

Toelichting kostenverdeelstaat

De gehanteerde systematiek van kostenverdeling is gelijk aan voorgaande jaren.

Bij de kostenverdeling in deze jaarrekening zijn verder de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de kostenverdeling vindt plaats op basis van de begrote kosten en de begrote urenverdeling;

- een uitzondering wordt gemaakt voor de grondexploitatieprojecten. Daarbij vindt de doorbelasting wel plaats op basis van de werkelijke uren;
- de saldi die ontstaan op de kostenplaatsen doordat de werkelijke baten en lasten afwijken van de begroting worden verantwoord op functie 960.

Afschrijvingslasten en rente

De afschrijvingslasten en rentelasten worden toegerekend en bepaald op een wijze zoals vermeld onder 'vaste activa' en 'resultaatbepaling'. Naast aan derden betaalde rente worden tevens de gedeelde renteopbrengsten als gevolg van financiering van vaste activa met eigen middelen (reserves en voorzieningen) als last verantwoord. Een deel van deze berekende rente wordt toegevoegd aan de voorzieningen als inflatiecorrectie, het resterende deel is ten gunste van de exploitatie gebracht.

De rentetoerekening vindt in hoofdlijnen plaats op basis van het renteomslagpercentage en wordt berekend over de balanswaarde van de vaste activa aan het begin van het boekjaar. Het gehanteerde renteomslagpercentage is op begrotingsbasis vastgesteld en bedraagt 5% met uitzondering van het percentage gehanteerd bij de financiële vaste activa en verstrekte geldleningen. Bij deze categorie vaste activa is het doorbelastingpercentage gelijk gesteld aan de te ontvangen vergoedingspercentages.

Toelichting op de balans

Activa

Immateriële vaste activa

Er is geen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Conform artikel 35 van het BBV worden materiële vaste activa onderverdeeld in:

- Investerings met een economisch nut:
Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:
Hierbij gaat het om activa die geen economisch, maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. Ze genereren geen middelen, er is geen markt voor.

De boekwaarde van de materiële vaste activa, gesplitst naar economisch en maatschappelijk nut, is als volgt samengesteld:

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2014
Investerings economisch nut	24.864	4.174	0	373	1.768	26.897
Gronden en terreinen	2.528	30	0	0	0	2.558
Grond 't Klooster	863					863
Grond Bachlaan	489					489
Grond Openbaar primair onderwijs	200					200
Grond Bijzonder primair onderwijs	232					232
Grond Bijzonder speciaal onderwijs	111					111
Grond Gymnastiekgebouwen	65					65
Grond Sport	244					244
Grond Rijnkom	118					118
Grond Veentjesbrug	137					137
Grond Overig	69	30				99
Woonruimte	189	0	0	0	0	189
Appartement Dorpsstraat 61b Renkum	189	0	0	0	0	189
Bedrijfsgebouwen	18.931	3.543	0	373	1.055	21.046
Gemeentehuis	181				23	158
Gemeentelijke eigendommen	693				79	614
Brede school Marlijn/Mariënborn	2.286				75	2.211
Brede school Dennenkamp	3.788				110	3.678
Brandweer	126				7	119
Openbaar primair onderwijs	294				58	236
Bijzonder primair onderwijs	2.928	372		164	201	2.935
Bijzonder speciaal onderwijs	1.249	2.992		209	109	4.130
Bijzonder voortgezet onderwijs	4.507	2			178	4.124
Onderhoud onderwijsgebouwen	250				24	226
Gymnastiekonderwijs	65				14	51
MFC 3b4	0	151				151
Rijnkom	1.145				109	1.036
Cultuur en Maatschappelijk werk	431	26			33	424
Gemeentewerf	611				23	588
Begraafplaatsen	377				12	365
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	383	0	0	0	44	339
Gemeentewerf	19				19	0
Onderwijs	259				10	249
Sport	75				11	64
Begraafplaatsen	17				1	16
Overig	13				3	10

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2014
Vervoermiddelen	197				64	133
Serviceteam tractie	197				64	133
Machines, apparaten en installaties	700	0	0	0	124	576
Serviceteams	70				13	57
Grootschalige basiskaart	4				3	1
Gemeentehuis	435				64	371
ICT	29				19	10
Bestuur	17				3	14
Verkeerslichten	9				4	5
Gymnastiekonderwijs	15				2	13
Sport	30				6	24
Begraafplaatsen	65				7	58
Markten	24				3	21
Overig	2				0	2
Overige materiële vaste activa	1.936	601	0	0	481	2.056
Gemeentehuis	529	146			48	627
ICT	806	416			378	845
Openbaar primair onderwijs	126				11	115
Bijzonder primair onderwijs	148				16	132
Bijzonder voortgezet onderwijs	79				6	73
Sport	31				9	22
Begraafplaatsen	179	23			6	195
Overig	38	16			7	47

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2014
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	9.757	1.315	0	0	490	10.582
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	9.732	1.315	0	0	474	10.573
Riolering algemeen	5.343	1.315			342	6.316
Afkoppelen hemelwater	4.389				132	4.257

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2014
Machines, apparaten en installaties	14	0	0	0	11	3
Afval	11				11	0
Riolering	3				0	3
Overige materiële vaste activa	11	0	0	0	5	6
Afval inzamelmiddelen	3				3	0
Riolering	8				2	6

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2014
Investerings maatschappelijk nut	1.893	0	176	0	132	1.585
Grond, weg- en waterbouwk. werken	687	0	176	0	65	446
Abri's	26				3	23
GVVP (MUP)	499		176		34	289
Verkeerslichten, -zuilen, -borden en wegmarkering	162				28	134
Machines, apparaten en installaties	360	0	0	0	32	328
Openbare verlichting	29				4	25
Verkeerslichten	331				28	303
Overige materiële vaste activa	846	0	0	0	35	811
Openbare verlichting	802				32	770
Verkeersborden	9				1	8
Bijzonder primair onderwijs	35				2	33
Totaal materiële activa	36.514	5.489	176	373	2.390	39.064

Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke getallen afwijken van de totalen.

Toelichting:

Voor gronden zijn de volgende uitgaven gedaan:

Bedrijfsgebouwen <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
GAWAR-terrein	30
totaal	30

De uitgaven betreffen de sanering van het GAWAR-terrein.

Voor bedrijfsgebouwen zijn de volgende uitgaven gedaan:

Bedrijfsgebouwen	bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Airborneschool Renkum	372
Radar Utrechtseweg Oosterbeek	3.992
Concertzaal Oosterbeek	25
MFC 3b4 Renkum	151
Overig	4
totaal	3.534

Voor grond, weg- en waterbouwkundige werken zijn de volgende uitgaven gedaan:

Grond, weg- en waterbouwkundige werken	bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Maatregelen wateroverlast	25
Riolering Dorpsstraat Renkum	366
Riolering Zuiderbeek-Ploeg-Fangmanweg	783
Meetnet afvalwaterketen	67
Groene bergingen	62
	12
totaal	1.315

Voor overige materiële vaste activa zijn de volgende uitgaven gedaan:

Overige materiële vaste activa	bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Inventaris gemeentehuis	146
ICT	
Beveiliging Veentjesbrug	8
Markkasten Oosterbeek	12
Urnenmuur	23
MFC 3b4 Renkum	
Overig	
totaal	601

Financiële vaste activa

In de volgende tabel geven we de grootste mutanten per component weer, zo nodig voorzien van een toelichting. De boekwaarde van de financiële vaste activa is als volgt samengesteld:

Financiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2014
Verstrekte langlopende leningen	1.916	15.200	8	0	0	17.109
Gemeentelijke stimuleringsfonds	1.878					1.878
Leningen u/g fietsplan	25		7			18
Overige leningen	13		1			12
Lening aan openbaar lichaam		15.200				15.200
Aandelen gemeenschappelijke regeling / deelneming	1.057	0	0	0	0	1.057
Aandelen BNG	204					204
Aandelen Afvalcombinatie de Vallei	854					854
Bijdragen aan activa en eigendommen van derden	9				4	35
Bijdrage kunstgras Oosterbeek	8				3	5
Diversen	2				1	1
Lening Dorenweerd college	0	30				30
Totaal	2.982	15.200	8	0	0	18.201

Lening aan openbaar lichaam

Naar aanleiding van het besluit van de raad op 28 januari 2014 om een MFC 3b4 te realiseren zijn er twee leningen aangetrokken voor een totaal bedrag van € 15.200.000. Omdat deze middelen niet direct nodig zijn, is dit bedrag tot 2 januari 2016 uitgeleend aan de gemeente Zoetermeer.

Vorraden

De samenstelling van de voorraden is als volgt:

Vorraden	31-12-2013	31-12-2014
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Grondexploitatieprojecten in exploitatie	12.820	13.540
Voorziening	-5.552	-6.976
Totaal	7.268	6.565
Grondexploitatieprojecten niet in exploitatie	680	712
Overige projecten	424	228
Voorziening	-34	- 103
Totaal	390	125
Totaal voorraden	8.338	7.401

*) indeling wijkt af van de jaarstukken 2013

Voor een aantal complexen in exploitatie is een voorziening gevormd. De reden hiervoor is dat er een verlies op deze complexen wordt verwacht. Het verloop van de voorziening voorraden per complex is in de volgende tabel weergegeven.

Voorziening voorraden	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2014
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
<i>Grondexploitatieprojecten in exploitatie</i>				
3B4 woningbouw	1.508	337		1.845
Oosterbeek hoog	3.108	1.047		4.155
Dalzone	50	10		60
Dennenkamp	0	20		20
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	886	10		896
Totaal	5.552	1.414		6.976
<i>Overige projecten</i>				
Willemsen Naaldhout	34			34
Wolfsheide	0	69		69
Totaal	34	69		103
Totaal voorzieningen	5.586	1.483		7.079

*) indeling wijkt af van de jaarstukken 2013

Op de volgende pagina's treft u een verloopoverzicht aan van de complexen in exploitatie. Ook hierbij zijn de getroffen voorzieningen in een aparte kolom zichtbaar gemaakt.

Specificatie projecten (vermeerderingen) <i>Bedragen x € 1.000</i>	01-01-2014	Grond aankopen	Interne doorber.	VTU extra	Ov. Kosten bouwrijp / aanleg	rentebijschrijving	Overige bestedingen
Grondexploitatieprojecten in exploitatie							
3B4 bouwgrondexploitatie	3.638	0	30	1	1	64	3
Oosterbeek hoog	4.935	0	14	2	1	55	0
Oosterbeek centrum Dalzone	2.335	0	12	9	0	68	3
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	1.100	0	5	1	0	6	0
Dennenkamp (woningbouw)	1.239	0	32	0	0	37	1
Bergerhof	- 427	0	7	1	2	-13	1
Totaal	12.820	0	100	14	4	217	8
Grondexploitatieprojecten niet in exploitatie							
Talsmalaan	464	0	4	0	0	14	0
Veritasweg	216	0	7	0	0	7	0
Totaal	680	0	11	0	0	21	0
Overige projecten							
Wolfsheide	200	0	20	5	0	6	0
Willemsen Naaldhout	165	0	0	0	0	4	0
Projecten dorpsvernieuwing	59	0	25	10	0	0	0
Dennenkamp (herstel park)	0	0	0	0	0	0	2
Totaal	424	0	45	15	0	10	2
Totaal projecten	13.924	0	156	29	4	248	10

*) indeling wijkt af van de jaarstukken 2013

Interne doorberekening

Inzet ambtelijke organisatie van 1.628 uur voor projecten.

VTU extern

Inhuur externe projectleider en advies.

Bouwrijp/ aanleg

Civiel werk aan diverse projecten.

Rentebijschrijving

Er wordt een rente van 3% toegerekend over de boekwaarde per 1 januari 2014.

Overige besteding

Betreft OZB, planschade en vergoedingen.

Specificatie projecten (verminderingen) <i>Bedragen x € 1.000</i>	verkopen	Subsidies rijk	Overige verminderingen	Reserve afgesloten complexen	Saldo 31-12-2014
Grondexploitatieprojecten in exploitatie					
3B4 bouwgrondexploitatie	0	0	0	0	3.737
Oosterbeek hoog	0	0	0	0	5.007
Oosterbeek centrum Dalzone	0	0	0	0	2.427
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	0	0	0	0	1.112
Dennenkamp (woningbouw)	0	0	0	0	1.309
Bergerhof	102	0	0	-479	-52
Totaal	102	0	0	-479	13.540
Grondexploitatieprojecten niet in exploitatie					
Talsmalaan	0	0	0	0	482
Veritasweg	0	0	0	0	230
Totaal	0	0	0	0	712
Overige projecten					
Wolfsheide	0	200	0	0	31
Willemsen Naaldhout	0	0	0	0	169
Projecten dorpsvernieuwing	0	0	49	17	28
Dennenkamp (herstel park)	0	0	0	2	0
Totaal	0	200	49	19	228
Totaal projecten	102	200	49	-460	14.480

*) indeling wijkt af van de jaarstukken 2013

Overige verminderingen

Doorberekening van ambtelijke kosten aan de ontmittelers van particuliere initiatieven.

Resultaat afgesloten projecten

Diverse projecten zijn afgesloten. De boekwaarde worden hiervan afgeboekt. Daarnaast is er een winstneming op het project Bergerhof van € 479.000.

Prognose voor de komende jaren

Projecten <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2014	Reeds getroffen voorzieningen	Kosten nog beschikbaar o.b.v. voorcalculatie	Resterende opbrengsten o.b.v.	Geraamd eindresultaat o.b.v.
Grondexploitatieprojecten in exploitatie					
3B4 bouwgrondexploitatie	3.737	1.845	224	2.116	0
Oosterbeek hoog	5.007	4.155	35	887	0
Oosterbeek centrum Dalzone	2.427	60	29	2.396	0
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	1.112	896	9	225	0
Dennenkamp (woningbouw)	1.309	20	171	1.460	0
Bergerhof	-52	0	14	26	64
Totaal	13.540	6.976	482	7.110	64
Grondexploitatieprojecten niet in exploitatie					
Talsmalaan	482	0	30	0	512
Veritasweg	230	0	12	11	231
Totaal	712	0	42	11	743
Overige projecten					
Wolfsheide	31	69	222	184	0
Willemsen Naaldhout	169	34	47	182	0
Projecten dorpsvernieuwing	28	0	0	28	0
Dennenkamp (herstel park)	0	0	0	0	0
Totaal	228	103	269	394	0
Totaal projecten	14.480	7.079	793	7.515	679

*) indeling wijkt af van de jaarstukken 2013

***) Een negatief bedrag betreft een negatieve boekwaarde (inkomsten zijn hoger dan de uitgaven).

Grondexploitatieprojecten niet in exploitatie

Prijs per m2

Talsmalaan € 120

Veritasweg € 195

Vorderingen

De samenstelling van de vorderingen is als volgt:

Vorderingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2014	31-12-2013
Debiteuren	1.092	1.014
Voorziening dubieuze debiteuren	-208	-199
Debiteuren belastingen	420	547
Voorziening belasting debiteuren	-130	-108
Debiteuren soza bijzondere bijstand Soza	171	130
Voorziening dubieuze debiteuren Soza	-89	-69
Debiteuren Soza terugvordering en verhaal	1.134	1.064
Voorziening dubieuze debiteuren Soza terugv. en verhaal.	-568	-555
Nog te ontvangen bedragen	1.653	1.388
Te vorderen omzetbelasting	3.085	3.070
Totaal	6.560	6.281

De nog te ontvangen posten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Nog te ontvangen bedragen overheidslichamen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2014
Aanvraag IAU 2012	123		123	0
Afrekening BBZ Rijk 2013	2			2
Project ophogen bushaltes	105			105
Bijdrage provincie stroomverbruik 2013	18		18	0
Overb. Teruggaaf WAO / WIA	-55		-55	0
Teruggaaf WAO / WIA 2013	111		111	0
NTO subsidie provincie Gelderland	8		8	0
Te ontvangen dividendbelasting 2012 ACV	17		17	0
NTO EB 2014		266		266
LOP toegankelijkheid Beekdal		12		12
LOP faunapassage Hartenseweg		8		8
Dividendbelasting ACV 2014		13		13
MAU aanvraag 2014		305		305
Nog te ontvangen BBZ		68		68
Berekening AU		70		70
Ophogen bushaltes		28		28
Totaal	329	770	222	877

Nog te ontvangen bedragen overigen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2014
Te ontvangen begeleid werken 2012	9		9	0
Toeristenbelasting 2013	299		299	0
Bijdrage Nedvang 3 ^e kw 2013	9		9	0
Bijdrage Nedvang 3 ^e kw 2013	1		1	0
Bijdrage Nedvang 3 ^e kw 2013	37		37	0
Bijdrage Nedvang 4 ^e kw 2013	8		8	0
Bijdrage Nedvang 4 ^e kw 2013	1		1	0
Bijdrage Nedvang 4 ^e kw 2013	35		35	0
Nog te ontvangen eigen bijdrage	183		183	0
Afrekening ACV	260		260	0
Bijdragen inz. Drielse veer	45		38	7
Afrekening stroomverbruik 2013	35		35	0
Nog op te leggen belastingen over 2011 t/m 2013	121		121	0
Nog op te leggen belastingen over 2011 t/m 2013	17		17	0
Toeristenbelasting 2014		307		307
Declaratie RMBA		7		7
Afrekening taakstelling WSW		24		24
Nto leefstijlcoach		4		4
Nog op te leggen OZB		118		118
Nog op te leggen OZB		155		155
HOV project		38		38
Klimaataanpak 3 ^e tranche		31		31
Fietsvoorziening BDU		49		49
Servicekosten 8 mnd voorschot nota		32		32
Servicekosten Dennenborgh		9		9
Totaal	1.060	774	1053	781

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Liquide middelen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2014	31-12-2013
Kas	11	9
Kleine kasvoorschotten	0	1
ABN-Amro	0	0
BNG belastingen	-	640
ING belastingen leges	0	0
Rabobank	18	2
Rabobank spaarrekening	0	1
Totaal	29	653

Overlopende vlottende activa

De overlopende vlottende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overlopende vlottende activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2014	31-12-2013
Vooruit betaalde bedragen	887	1.143
Overige	4	261
Totaal	891	1.404

De vooruitbetaalde bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Vooruitbetaalde bedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Nieuw opgevoerde posten in 2014	746
Posten van voorgaande jaren die nog niet afgewikkeld zijn	141
Totaal	887

Passiva

Eigen vermogen

Reserves

Reserves zijn afgezonderde vermogensbestanddelen voor zover niet bestemd om fluctuaties op te vangen in de exploitatiesfeer, ofwel het verschil tussen bezittingen en schulden (eigen vermogen).

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

1. de algemene reserve;
2. bestemmingsreserves;
3. overige bestemmingsreserves.

Een algemene reserve is een reserve met een algemeen karakter en dus vrij aanwendbaar.

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Zolang de raad de bestemming kan wijzigen, is sprake van een reserve. Zodra dit niet meer kan, is sprake van een voorziening. Er zijn bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden.

Opmerking

In november 2014 is de nieuwe notitie Riolering uitgebracht door de commissie BBV. In deze notitie geeft de commissie nadere richtlijnen hoe moet worden omgegaan met gelden uit rioolheffing. Het uitgangspunt is dat gelden die via rioolheffing door gemeenten zijn geïnd, moeten worden besteed aan riolering en hiervoor worden beklemd in een voorziening en niet in een bestemmingsreserve die in principe vrij kan worden besteed door de gemeenteraad. Voor de afvalstoffenheffing geldt dezelfde systematiek. Als gevolg van deze notitie zijn de reserves Rioolheffing en Afvalstoffenheffing in deze jaarstukken omgezet in een voorziening.

In de volgende tabel is het verloop van de reserves in 2014 weergegeven.

Staat van Reserves <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Resultaat 2013	Storting	Onttrekking	Wijziging ivm BBV	31-12-2014
Algemene Reserve	14.721	-122	888	-4.301	0	11.185
Vrije algemene reserve	10.150	-122		-2.042		7.985
Weerstandsreserve	3.394		888	-1.443		2.839
Egalisatiereserve algemene uitkering	1.176			-815		361
Bestemmingsreserves	18.235	0	4.936	-869	-7.948	14.353
Algemene uitkering	561		167	-218		510
Re-integratie	781		38	-138		681
WWB	42			-25		17
Reserve sociaal domein	1.575		1.460			3.035
Reserve onderwijshuisvesting	2.488		161	-128		2.520
Reserve meerjarige projecten	48			-48		0
GAWAR-terrein (nutsbedrijf)	37					37
Bestemmingsplannen	264			-48		216
Reserve duurzaamheid leningen	0		500			500
LOP	63		14			77
Afvalstoffenheffing	1.274			-66	-1.208	0
Reserve riolering	6.113		627		-6.740	0
reserve MUP	99		13			112
Reserve wegenonderhoud	629		248			878
Vervanging openbare verlichting	0		1.120	-24		1.096
Cultuur- en Airborne activiteiten	145					145
Bestemde resultaten	23					23
Cofinanciering	133			-34		99
Monumenten	94			-94		0
Reserve mfc 3b4	58		391	-		450
Reserve bedrijven terreinen	2.000			-11		1.989
Reserve herstelstn sleuven lasgaten	54					54
Reserve onderhoud gebouwen	1.350					1.350
ICT	404		197	-36		564
Totaal reserves	32.955	-122	5.824	-5.170	-7.948	25.539

*) Wijziging ivm BBV: zie eerdere opmerking.

Algemene reserve

Vrije algemene Reserve	
Doel:	Het voorzien in dekkingsmiddelen binnen de exploitatie (rentecomponent) en het zonodig op peil brengen van andere reserves en voorzieningen
Vorming:	Uit de resultaatbestemming
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Conform de begroting zijn de volgende posten onttrokken uit de algemene reserve:

Aanvulling weerstandsreserve	€ 888.000
Vervanging openbare verlichting	€ 1.120.000

In de voorjaarsnota is besloten om € 50.000 extra in te zetten voor de Renkumkaart. Uiteindelijk is er een bedrag van € 34.000 extra is ingezet.

Renkumkaart	€ 34.000
-------------	----------

Weerstandsreserve	
Doel:	Het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd
Vorming:	Ten laste van de exploitatie c.q. de vrije reserve wanneer de hoogte dat vereist
Hoogte:	Conform het berekende noodzakelijke weerstandsvermogen
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Conform de begroting 2014 is € 888.000 in de weerstandsreserve gestort ten behoeve van de weerstandscapaciteit. Deze storting komt ten laste van de algemene reserve.

In de voor- en najaarsnota 2014 is besloten € 134.000 aan de weerstandsreserve te onttrekken in verband met lagere en vertraagde opbrengsten binnen de grondexploitatie. Uit de jaarstukken blijkt dat een onttrekking van € 1.443.000 noodzakelijk is. Deze hogere onttrekking heeft voornamelijk te maken dat de verwachte opbrengst van 3b4 zuid met € 279.000 is verlaagd en de verwachte opbrengst van Oosterbeek hoog met € 1.014.000 is verlaagd.

Reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering	
Doel:	Het opvangen van nadelen die zijn ontstaan door bezuinigingen van het Rijk via o.a. algemene uitkering
Vorming:	Resultaten vanaf 2009 en eenmalige storting van € 3.500.000 uit de vrije algemene reserve
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Conform de begroting is € 500.000 onttrokken en gestort in de reserve duurzaamheidsleningen. Voor "De Beken" is € 100.000 onttrokken. Daarnaast is € 165.000 onttrokken voor frictiekosten

besturingsfilosofie en ombuigingen en € 50.000 onttrokken voor digitalisering pandenarchief. Deze onttrekkingen zijn minder dan begroot.

Bestemmingsreserves

Algemene uitkering	
Doel:	Besteding van door het Rijk via de Algemene uitkering ontvangen middelen waarvan de aanwending door uw Raad is geautoriseerd/ maar nog niet tot besteding in het lopende boekjaar(en) heeft geleid
Vorming:	Uit exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	Afhankelijk van de afwikkeling van de (eventueel incidentele) projecten
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Het verloop van de reserve is hieronder schematisch weergegeven:

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 1-1-2014	2014 storting *a	2014 aanwending	Saldo 31-12-2014
1. Transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar WMO	76	0	76	0
2. Uitvoeringskosten inburgering	21	0	0	21
3. Combifunctie	138	0	15	123
4. AWBZ-pakketmaatregelen	104	0	25	79
5. Suppletie uitkering bommenregeling	26	0	20	6
6. Nationaal uitvoeringsprogramma	148	47	0	195
7. Implementatie jeugdzorg	40	2	0	42
8. Mantelzorg		14	0	14
9. Koopkrachttegemoetkoming		100	79	21
10. Overig	8	0	0	8
Totaal	561	167	218	510

*a Via de algemene uitkering van het gemeentefonds zijn hiervoor middelen ontvangen voor taakmutaties. Een deel van deze middelen zijn nog niet besteed en worden in de reserve gestort om de taken kunnen uitvoeren die hiermee verband houden.

- 1) Ingezet conform begroting;
- 2) Uitvoeringskosten inburgering: Ontvangen in 2013 voor activiteiten in 2014. Deze zijn in 2014 begroot. De activiteiten kunnen helaas niet eerder dan in 2015 aanvangen. We willen dit in de voorjaarsnota begroten;
- 3) Er is een uitname van € 15.000 t.o.v de raming van € 38.000. Deze middelen horen beschikbaar te blijven om de hoge met het Rijk overeengekomen ambitie in de komende jaren blijvend vorm te geven;
- 4) De uitname van 2014 is conform begroting;
- 5) De uitkering voor Wolfsheide is in 2014 voor een deel aangewend;
- 6) Voor nationaal uitvoeringsprogramma wordt geld ontvangen op basis van een kasschuifstelsel. Dit betekent dat de ontvangen gelden in 2015 moeten worden terugbetaald via een verrekening in het gemeentefonds;

- 7) In 2014 is het budget voor implementatie 3D gevormd met onder andere een begrote uitname van € 40.000 uit deze reserve. Er is in 2014 fors ingezet op de implementatie van het Sociaal Domein. Een ambitie die verder gaat dan kalenderjaar 2014, waarin uiteindelijk een voordeel van € 2.000 resteert. Die is gedoteerd aan deze reserve en we willen het totaalbedrag van €42.000 in 2015 aanwenden om hieraan een vervolg te geven;
- 8) In 2014 zijn er middelen ontvangen voor het ontwikkelen van activiteiten om de mantelzorgondersteuning naar een hoger niveau te tillen. Dit wordt in 2015 uitgevoerd;
- 9) Koopkrachttegemoetkoming.

Re-integratie	
Doel:	Opvangen van nadelen op Re-integratieactiviteiten als gevolg van een dalende rijksbijdrage
Vorming:	Middels dotatie van het voordelig exploitatiesaldo als gevolg van de toerekening van overhead aan het participatiebudget
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Volledige besteding van de toegevoegde middelen

Reserve Re-integratie

In de Begroting 2014 was rekening gehouden met de inzet van een bedrag van € 169.000 uit de reserve Re-integratie. Gelet op het resultaat binnen het product A. Arbeidsparticipatie behoeft de begrote onttrekking niet plaats te vinden.

In de Voorjaarsnota 2012 hebben wij u een meerjarenprognose gegeven van de inzet van de beschikbare rijksbijdrage en reserve Re-integratie t.b.v. de uitvoering van de taken rond participatie (zie pagina 9/10 VJN 2013). Daarbij hebben wij u aangegeven dat voor de mogelijke afrekening van de financieringsmethode van het Rijk (meeneemregeling) een budget gereserveerd zou worden om deze afrekening mogelijk te maken. Met ingang van 2015 stopt de specifieke uitkering Participatiebudget en worden middelen vanaf 2015 verstrekt binnen de integratie-uitkering Sociaal domein. Het uiteindelijk nadeel van € 138.000 wordt opgevangen door een onttrekking uit de reserve Re-integratie.

De uitvoering re-integratie in eigen beheer heeft een voordeel behaald van € 38.000. Conform afspraak wordt dit voordeel toegevoegd aan de reserve Re-integratie.

In onderstaande tabel is de uiteindelijke mutatie van de reserve Re-integratie cijfermatig weergegeven.

Reserve Re-integratie (€ x 1.000)	Begroot	Werkelijk	resultaat
Onttrekking begroot	169	0	-169
Resultaat re-integratie in eigen beheer	0	-38	-38
Resultaat vooruit ontvangen middelen	0	138	138
Totaal	169	100	-69

WWB	
Doel:	Egaliseren van het inkomensdeel WWB
Vorming:	Resultaat inkomensdeel WWB
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Mutatie reserve WWB

De voorbereidende werkzaamheden binnen de gemeente voor de invoering van de Participatiewet worden tijdelijk uitgevoerd met behulp van externe inzet. De kosten van deze ondersteuning bedragen € 25.000. Dit bedrag is onttrokken aan de reserve.

Sociaal domein

Stelpost/storting reserve

De integratie-uitkering Wmo is voor 2014 voorlopig vastgesteld op € 3.845.000 (stand septembercirculaire 2013). Omdat deze informatie bekend is geworden na het ambtelijk opmaken van Begroting 2014 is deze uitkering voor 2014 eind september 2013 slechts budgettair neutraal, en alleen voor 2014 in de begroting opgenomen. De stijging van de uitkering t.o.v. het geraamde bedrag bedroeg € 219.000 en is vooralsnog als een stelpost in de begroting opgenomen. Op basis van de diverse mutaties in de voorjaarsnota ontstond er voor 2014 een voordeel van € 490.000. Dit voordeel is toegevoegd aan de reeds aanwezige stelpost van € 219.000 zodat binnen het product Individuele voorzieningen voor 2014 bij de voorjaarsnota een stelpost resteerde van € 709.000. Op basis van de diverse mutaties in deze najaarsnota ontstond er een voordeel van € 452.000. Dit voordeel blijft is ook toegevoegd aan de stelpost Wmo. Bij de septembercirculaire gemeentefonds werd het Wmo budget met € 150.000 neerwaarts bijgesteld. Ook dit nadeel is verwerkt in de stelpost Wmo. Stand najaarsnota bedroeg de stelpost Wmo € 1.153.000. In onderstaande tabel treft het uiteindelijke saldo van de niet ingezette middelen aan.

Resumé (bedragen x € 1.000)	Verstrekkingen 2013
Stand primitieve begroting	219
Bijstelling voorjaarsnota	490
Verhoging Wmo budget 2014 meicirculaire	142
Bijstelling najaarsnota	452
Verlaging Wmo budget 2014 septembercirculaire	-150
Totalen	1.153

De uiteindelijk exploitatie van het product Individuele voorzieningen sluit met een voordeel van € 307.000. Samen met de niet ingezette middelen van de stelpost bedraagt het totale resultaat € 1.460.000. Dit voordeel van € 1.460.000 is conform uw eerder besluit toegevoegd aan de reserve.

Onderwijshuisvesting	
Doel:	Het beschikbaar houden van budgetten binnen het IHP bij uitstel van activiteiten.
Vorming:	Reserveren van voordelen die in enig jaar ontstaan zijn ten opzichte van begrote bedragen zodat deze ingezet kunnen worden in kalenderjaren dat er overschrijding t.o.v. de begroting ontstaat. Indien (meerjarige) besluitvorming een uitname niet verhindert.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Op basis van de Begroting 2014 is er een bedrag van € 111.000 uit de reserve gehaald. Daarnaast is € 17.000 onttrokken: in voorgaande jaren is het (voordelige) saldo van onderwijshuisvesting in de reserve gestort. Nu er in 2014 een nadelig saldo (exclusief vrijval voorziening G; zie hieronder) van € 17.000 is hebben wij deze uit de reserve gehaald. Totale onttrekking € 128.000.

Het restant van het IHP over kalenderjaar 2014 van € 41.000 in de reserve gestort.

Op basis van wet- en regelgeving is de voorziening G-onderhoud vanaf 1/1/2015 feitelijk niet meer noodzakelijk en kan dus grotendeels (zie uitleg bij voorzieningen) opgeheven worden. De voorziening buitenonderhoud schoolgebouwen is mede opgebouwd uit het cluster (gelden uit algemene uitkering) onderwijshuisvesting. Het uitgangspunt is dat gelden uit de algemene uitkering beschikbaar blijven voor onderwijshuisvesting. Om deze reden is het vrijgevallen bedrag van de voorziening ad. € 120.000 in de reserve onderwijshuisvesting gestort. Gezien de ambitie in het IHP en andere 'uitdagingen' op onderwijsbeleid is het storten van de vrijval legitiem. De totale storting bedraagt € 161.000.

Meerjarige projecten	
Doel:	Besteding van eerder meerjarig door uw raad beschikbaar gestelde middelen die door diverse oorzaken niet volledig in eerdere jaren aangewend konden worden.
Vorming:	Uit resterende saldi die in de individuele jaren resteren en conform projectplanning(en) voor die meerjarige projecten benodigd zijn.
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	Afhankelijk van de afwikkeling van meerjarige projecten.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

De onttrekking van € 48.000 betreft het Integraal Uitvoeringsprogramma (3.A Gebiedsvisies). Binnen de exploitatie was een onttrekking van € 40.000 begroot, in werkelijkheid is er € 8.000 meer onttrokken. Deze extra onttrekking is gedaan doordat er een start is gemaakt met de Visie Doorwerth.

GAWAR-terrein	
Doel:	Opvangen van risico's van financiële claims i.v.m. sanering GAWAR-terrein
Vorming:	Eenmalige dotatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot na afwikkeling sanering
Bestedingsraming:	Nog niet bekend

Er heeft geen mutatie plaats gevonden.

Bestemmingsplannen	
Doel:	Dekking van de kosten voor de actualisatie van bestemmingsplannen binnen de gemeente Renkum.
Vorming:	Dotatie met ingang van 2010 jaarlijks. Beginnend met € 70.000 wat later afnam naar € 61.644 in 2013. Voor de actualisering van bestemmingsplannen. In 2014 en verder zal er geen jaarlijkse dotaties plaatsvinden. De bestemmingsplannen moeten eens in de tien jaar geactualiseerd worden.
Hoogte:	Minimaal 0, maximaal € 700.000* (gebaseerd op 2010)
Duur:	Reserve bestemmingsplannen is in 2014 toereikend tot 2018. (na tien jaar zullen de bestemmingsplannen wederom geactualiseerd worden)
Bestedingsraming:	Maximaal de hoogte van de reserve * in de praktijk zal deze hoogte waarschijnlijk niet bereikt worden aangezien actualisatie bestemmingsplannen een continu proces is waarin niet ineens ongeveer 10 bestemmingsplannen geactualiseerd worden. Desondanks is deze hoogte het zuiver rekenkundig maximum.

Begroot was een onttrekking van (saldo) -75

Werkelijke onttrekking van (saldo) -48

Saldo (zie toelichting bij product 3C) **27**

De onttrekking was begroot op € 75.000. Aangezien er € 27.000 minder is uitgegeven, is een onttrekking van € 48.000 toereikend.

Duurzaamheidsleningen	
Doel:	Besteding van door de raad (meerjarig) beschikbaar gestelde middelen die door diverse oorzaken niet volledig in het boekjaar/ eerdere jaren aangewend konden worden.
Vorming:	Uit resterende saldi die in de individuele jaren resteren.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Afhankelijk van de besteding van de beschikbaar gestelde middelen.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve.

In 2014 was € 500.000 begroot voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen voor maatschappelijke instellingen. Er zijn echter geen aanvragen voor deze duurzaamheidslening

ingediend en zodoende zijn er ook geen leningen verstrekt. De begrote € 500.000 is in de reserve gestort.

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)	
Doel:	Uitvoeren projecten uit het landschapsontwikkelingsplan
Vorming:	Storting van beschikbaar budget
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Binnen de exploitatie is een budget van € 35.000 begroot. Hiervan resteert € 14.000. Diverse projecten zijn niet uitgevoerd of zijn vertraagd en worden in 2015 uitgevoerd:

- Aanleg heggen Doorwerthse Waarden € 5.000
- Minder kosten bestrijding Japanse Duizendknoop € 5.000
- Minder uitgaven Natuurwerkdag € 1.000
- Minder onderhoudskosten Nationale Databank Flora en Fauna € 3.000

Het restant van € 14.000 is in de reserve LOP gestort.

Reserve Groenbeheer	
Doel:	Reserveren van middelen voor de omvorming van gemeentelijk groen en groenprojecten zoals genoemd in de Beleidsnota "groenbeheer".
Vorming:	Storting van netto-opbrengst uit het project "snippergroen"
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Er hebben geen mutaties plaats gevonden.

Afvalstoffenheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van afvalverwijdering en -verwerking om ongewenste schommelingen in het tarief voor afvalstoffenheffing te voorkomen
Vorming:	Door middel van dotatie van een voordelig exploitatiesaldo op product afvalverwijdering en verwerking
Hoogte:	Minimum: € 0, maximaal € 500.000
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Voor 2014 was een onttrekking van € 163.000 begroot, in werkelijkheid is er een onttrekking van € 66.000. Het verschil ad. € 97.000 is toegelicht bij het product Afvalverwijdering en /verwerking (onderdeel jaarrekening).

De onttrekking van € 66.000 bestaat uit (bedragen x € 1.000):

Exploitatie product afvalverwijdering en -verwerking	617
Minus: BTW en kwijtscheldingen	-683
Totaal	66

Als gevolg van een wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de reserve Afvalstoffenheffing ultimo 2014 omgezet in een voorziening.

Rioolheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van riolering om ongewenste schommelingen in het tarief voor rioolheffing te voorkomen
Vorming:	Middels jaarlijkse dotatie van het exploitatiesaldo op het product riolering
Hoogte:	Conform GRP
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform GRP

Voor 2014 was een toevoeging van € 713.000 begroot, in werkelijkheid is er een toevoeging van € 627.000. Het verschil ad. € 86.000 is toegelicht bij het product Riolering en water (onderdeel jaarrekening). De toevoeging van € 627.000 is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Exploitatie product Riolering en water	1.115
Minus: 50% straatreiniging	-351
Minus: BTW en kwijtscheldingen	-180
Plus: inflatie (0,7% over de stand van de reserve per 1-1)	43
Totaal	627

Verder verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Conform het GRP 2010-2014 zou de stand van de reserve per 31-12-2014 ca. € 7.000.000 bedragen. Het huidig saldo wijkt gering af. Het budget is benodigd voor de grootschalige vervangingen welke de komende jaren op de planning staan.

Als gevolg van een wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de reserve Rioolheffing ultimo 2014 omgezet in een voorziening.

MUP	
Doel:	Meerjarig egaliseren van bestedingen binnen het MUP GVVP (MeerjarenUitvoeringsProgramma; Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan)
Vorming:	Uit exploitatie wanneer de uitgaven binnen het MUP in enig boekjaar het beschikbare budget onderschrijden, zodat de middelen kunnen worden ingezet in een boekjaar waarin de uitgaven het beschikbare budget overschrijden.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisering M.U.P 2011-2014
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve.

De dotatie van € 13.000 aan de reserve betreft de onderschrijding van de budgetten t.b.v. uitvoering van het MUP. Een specificatie is te vinden in programma 6 (A), onderdeel Jaarrekening.

Wegenonderhoud	
Doel:	Egalisatie van de kosten van planmatig onderhoud aan wegen conform de onderhoudsplanning
Vorming:	Ten laste van exploitatie op basis van meerjarenplanning. Dit betreft het saldo van de jaarlijks geraamde kosten voor groot onderhoud wegen en de daadwerkelijke onderhoudskosten. Verder wordt rekening gehouden met de jaarlijkse inflatie (zie onderstaand).
Hoogte:	Conform meerjarenplanning onderhoud wegen (Beleidsnota Wegbeheer Renkum; BWR)
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Vaststellen conform meerjarenplanning onderhoud wegen

Voor 2014 was een onttrekking van € 389.000 begroot, in werkelijkheid is er een toevoeging van € 249.000. Het verschil ad. € 638.000 is toegelicht bij het product Wegen, straten en pleinen (onderdeel jaarrekening).

De toevoeging bestaat uit (bedragen x € 1.000):

	Begroot	Werkelijk	Restant exploitatie	Mutatie reserve
Benodigd in 2014	1.277	687	590	
Waarvan uit exploitatiebudget	888	687		201
Waarvan uitname uit reserve	389	0		0
Inflatie	47	47		47
Totaal	1.325	734	590	248

Vervanging openbare verlichting	
Doel:	Egalisatie van de kosten van vervanging openbare verlichting
Vorming:	Exploitatiesaldo openbare verlichting
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisering vervanging openbare verlichting
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

In de Begroting 2014 (blz. 117) is eenmalig € 1.120.000 (4 jaar x € 280.000) beschikbaar gesteld ten behoeve van de vervanging van openbare verlichting. In 2014 was een onttrekking van € 280.000 begroot, in werkelijkheid is € 24.000 onttrokken. Het verschil ad. € 256.000 is toegelicht bij het product Wegen, straten en pleinen (onderdeel jaarrekening).

Cultuur- en Airborneactiviteiten	
Doel:	Besteding aan cultuur- en Airborneactiviteiten
Vorming:	Eenmalige dotatie bijdrage UPC 2007
Hoogte:	Afhankelijk van de resterende budgetten per jaar
Duur:	Onbepaald
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

In 2014 is er geen uitname gedaan omdat de onderliggende activiteiten uit de reguliere begroting betaald konden worden.

Bestemde resultaten	
Doel:	Inzichtelijk houden van jaarlijkse vorming en besteding van bestemde resultaten (overloopposten en resultaatbestemmingen).
Vorming:	Uit resultaatbestemming
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	1 kalenderjaar na jaar van autorisatie resultaatbesteding
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Per 31-1-2014 bestaat de reserve bestemde resultaten uit: gift Albricht € 23.000. Deze wil ons college ondanks haar ouderdom in de reserve laten staan en op termijn inzetten voor de visie waaronder de middelen destijds zijn ontvangen.

Cofinanciering	
Doel:	Het mogelijk maken van (investerings)projecten waarvoor geen of onvoldoende middelen zijn opgenomen in de begroting en die slechts kunnen worden gerealiseerd met behulp van cofinanciers.
Vorming:	Uit de buffer 2008 bij de resultaatbestemming 2008.
Hoogte:	€ 200.000
Duur:	Tot de reserve is uitgeput.
Bestedingsraming:	Het volledige bedrag

De onttrekking van € 34.000 betreft de reservering voor het veer Renkum-Heteren.

Monumenten	
Doel:	Afdekken van risico's met betrekking tot monumenten
Vorming:	Jaarlijks (voordelig exploitatiesaldo monumenten)
Hoogte:	Onbepaald (maximum van € 150.000 is verdedigbaar)
Duur:	Onbeperkt
Bestedingsraming:	Afhankelijk van het opgetreden exploitatietekort

Deze reserve is, in de Voorjaarsnota 2014, vrijgevallen, conform uw besluitvorming bij de Jaarstukken 2013.

Incidentele lasten MFC 3b4	
Doel:	Opvangen van nog niet gekwantificeerde lasten realisatie MFC 3b4
Vorming:	In de kalenderjaren 2013 t/m 2015 storten van het saldo tussen begrote uitgaven minus werkelijke uitgaven.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Er is in 2014 op begrotingsbasis een storting in de reserve van € 200.000 gedaan. Daarnaast is er sprake van een exploitatievoordeel van € 191.000 die is toegelicht bij programma 7 onderdeel sport algemeen. Een storting van in totaal € 391.000 in dit kalenderjaar.

Bedrijventerreinen	
Doel:	Herstructurering bedrijventerreinen
Vorming:	Uit de egaliseringsreserve algemene uitkering
Hoogte:	€ 2.000.000
Duur:	Tot en 2018
Bestedingsraming:	Conform hoogte van de reserve

Voor het project herstructurering bedrijventerreinen is een bedrag € 2.000.000 gestort conform raadsbesluit van 19 december 2012. In 2014 is er € 11.000 onttrokken aan de reserve in verband met voorbereidende werkzaamheden.

Risico herstelkosten sleuven en lasgaten	
Doel:	Dekking herstelkosten als gevolg van het graven van sleuven
Vorming:	Vanuit meeropbrengsten leges
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Deze reserve is ingesteld op basis van uw besluit op het voorstel 'Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur, raad april 2010'.

De aannemer die kabels en leidingen aanlegt of vervangt is verantwoordelijk voor de nazorg van de sleuven. De meeste verzakkingen komen echter pas na afloop van de onderhoudstermijn van 12 maanden voor. Het is in die gevallen lastig om te bewijzen wie voor deze schade verantwoordelijk kan worden gehouden en om deze schade te laten herstellen. Ingestelde reserve is bedoeld om de herstelkosten als gevolg van het graven van sleuven te dekken.

In 2014 heeft nog geen verrekking plaatsgevonden van de leges voor behandeling van meldingen, aanvragen, coördinatie, toezicht en handhaving. Daarom heeft er geen toevoeging aan de reserve plaatsgevonden.

ICT	
Doel:	ICT bestedingen meerjarig te egaliseren
Vorming:	Uit voordelig (jaar)saldo exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

In onderstaand overzicht treft u aan de begrote en de uiteindelijke werkelijke mutaties aan de reserve ICT aan. Voor de verantwoording hiervan verwijzen wij u naar eerder genoemde verantwoording. Het resultaat van de exploitatie is conform de doelstelling van de reserve ICT toegevoegd aan de reserve

Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Resultaat
Investeringsplan	68	117	49
Project BAG	-172	0	172
Project BGT	-32	-31	1
Project Xential	-15	-5	10
Resultaat exploitatie	0	45	45
Totalen	-151	126	277

Onderhoud gebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Vorming:	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie zolang geen sprake is van een actueel onderhoudsbeheersprogramma
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

In de reserve groot onderhoud gebouwen resteert (na uitname van € 424.831 t.b.v. de voorziening groot onderhoud gebouwen) € 1.350.358. € 143.000 hiervan is geormerkt t.b.v. de 2e fase renovatie concertzaal (cf raadsbesluit d.d. 28-9-2011). Het voornemen is het restant van de reserve groot onderhoud gebouwen in te zetten ten behoeve van de verwachte kosten van renovatie en functioneel onderhoud. In het op te stellen beleidsplan voor renovatie wordt een en ander in kaart gebracht.

In 2014 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn afgezonderde vermogensbestanddelen die bestemd zijn om fluctuaties in de exploitatie of latente verplichtingen op te vangen (vreemd vermogen).

Voorzieningen worden gevormd wegens (art. 44 BBV):

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
2. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

In de volgende tabel is het verloop van de voorzieningen in 2014 weergegeven. In het vervolg van deze paragraaf geven we per voorziening aan wat het doel en het motief van deze voorziening is, hoe de vorming ervan plaatsvindt en wat de hoogte, de duur en de bestedingsraming is. Vervolgens geven we een specificatie van de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen.

Opmerking

In november 2014 is de nieuwe notitie Riolering uitgebracht door de commissie BBV. In deze notitie geeft de commissie nadere richtlijnen hoe moet worden omgegaan met gelden uit rioolheffing. Het uitgangspunt is dat gelden die via rioolheffing door gemeenten zijn geïnd, moeten worden besteed aan riolering en hiervoor worden beklemd in een voorziening en niet in een bestemmingsreserve die in principe vrij kan worden besteed door de gemeenteraad. Voor de afvalstoffenheffing geldt dezelfde systematiek. Als gevolg van deze notitie zijn de reserves Rioolheffing en Afvalstoffenheffing in deze jaarstukken omgezet in een voorziening.

Staat van Voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Storting	Vrijval	Onttrekking	Wijziging ivm BBV	31-12-2014
Reorganisatie Permar 2012-2014	132			-68		64
G-onderhoud schoolgebouwen	88	69	-120	-20		17
Investering Stedelijk vernieuwing	1.049	166				1.214
Sanering Zuiderbeekweg	35			-23		12
Onderhoud sportparken	105	41		-87		59
Garantieschalen	38		-11			27
niet actief pers. en ex wethouder	1.894	667	-114	-291		2.156
Groot onderhoud gebouwen	787	390		-29		1.148
Afvalstoffenheffing	0				1.208	1.208
Riolering	0				6.740	6.740
Totaal voorziening	4.130	1.332	-245	-517	7.948	12.646

*) Wijziging ivm BBV: zie eerdere opmerking.

Voorzieningen

Reorganisatie Permar 2012-2014	
Doel:	Fasegewijs op basis van de realisatie van het reorganisatieplan gelden uit deze voorziening beschikbaar te stellen aan de Permar WS
Vorming:	Enmalige dotatie ten laste van de exploitatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	2013 - 2014
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

Op 19 december 2012 heeft u het aandeel van gemeente Renkum in de kosten van de reorganisatie van Permar WS van € 491.000 beschikbaar gesteld uit het rekeningresultaat 2012 en besloten tot het treffen van deze voorziening voor deze kosten. De Permar heeft verantwoording afgelegd over haar boekjaar 2012. De reorganisatiekosten voor 2012 bedroegen € 471.000. Voor de resterende kosten, groot € 3.255.000, heeft de Permar een voorziening getroffen, en zal zij op basis van de realisatie van de reorganisatie, de gemeenten verzoeken bij te dragen in de gemaakte kosten. Voor de gemeente Renkum betekent dit dat voor de kosten uit 2012 de gemeente een bedrag van € 62.000 opneemt als nog te betalen bedrag. Voor het overig gedeelte van het aandeel van de gemeente in de reorganisatiekosten is deze voorziening van € 429.000 getroffen. Op basis van de rapportages van Permar WS over de voortgang van de reorganisatie 2013 is in totaal € 297.000 uitbetaald ten laste van deze voorziening. Voor 2014 heeft Permar tot nu toe gerapporteerd over eerste drie de kwartalen. De kosten over deze drie kwartalen in 2014 bedroegen € 68.000. Verwacht wordt dat Permar eind maart/begin april 2015 het vierde kwartaal 2014 verantwoord.

G-onderhoud schoolgebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten schoolgebouwen
Vorming:	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie
Hoogte:	Conform onderhoudsplan
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform onderhoudsplan

In 2014 is conform het besluit IHP 2013-2020 € 69.000 in de voorziening gestort en is er aan declaraties van de schoolbesturen een bedrag van € 20.000 betaald. Daarnaast is het bestaansrecht van de voorziening per 1 januari 2015 niet meer aanwezig. De schoolbesturen zijn vanaf deze datum namelijk verantwoordelijk voor dit buitenonderhoud. Er zijn nog een aantal 'onderhanden werken' die voor € 3.000 correct afgewikkeld worden. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor zogeheten spoedaanvragen voor herstel van constructiefouten waarvan er per heden 1 is aangevraagd voor €14.000. Er is naar verwachting nog € 17.000 nodig. Het resterende bedrag is vrijgevallen en we hebben dit in de reserve onderwijshuisvesting gestort waarover bij deze reserve uitleg wordt gegeven.

Investering stedelijke vernieuwing (ISV)	
Doel:	Afzonderlijk zichtbaar houden van geormerkte gelden van de provincie voor investering stedelijke vernieuwing (ISV)
Vorming:	Dotatie van ontvangen gelden die niet in het lopende jaar worden uitgegeven
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het door de provincie beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de voorziening

In 2014 hebben wij de laatste termijn van € 165.502 ontvangen van de provincie van de ISV 3 periode. Wij hebben in 2014 nog geen ISV 3 budget ingezet.

Sanering Zuiderbeekweg	
Doel:	Opvangen van de kosten voor de monitoring vervuiling grondwater en sanering hiervan.
Vorming:	Uit de voorziening grondexploitatieproject Zuiderbeekweg
Hoogte:	Conform berekening van de monitoring t/m 2016
Duur:	Tot uiterlijk 2019
Bestedingsraming:	Conform offerte

De tweede monitoringsronde is in 2014 afgerekend en er heeft een eerste termijn betaling plaatsgevonden voor de derde monitoringsronde. Totale kosten in 2014 van deze monitorrondes bedragen € 23.000.

Afvalstoffenheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van afvalverwijdering en -verwerking om ongewenste schommelingen in het tarief voor afvalstoffenheffing te voorkomen
Vorming:	Door middel van dotatie van een voordelig exploitatiesaldo op product afvalverwijdering en verwerking
Hoogte:	Minimum: € 0, maximaal € 500.000
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Als gevolg van een wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de reserve Afvalstoffenheffing omgezet in een voorziening. Voor een toelichting op de mutatie (onttrekking) in 2014 wordt verwezen naar de toelichting op de reserves (onderdeel Afvalstoffenheffing).

Rioolheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van riolering om ongewenste schommelingen in het tarief voor rioolheffing te voorkomen
Vorming:	Middels jaarlijkse dotatie van het exploitatiesaldo op het product riolering
Hoogte:	Conform GRP
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform GRP

Als gevolg van een wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de reserve Rioolheffing omgezet in een voorziening. Voor een toelichting op de mutatie (storting) in 2014 wordt verwezen naar de toelichting op de reserves (onderdeel Rioolheffing).

Onderhoud sportparken	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten sportparken
Vorming:	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie
Hoogte:	Conform onderhoudsplan
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform onderhoudsplan

In 2014 is er € 41.000 in de voorziening gestort. De totale uitname in 2014 bedraagt € 87.000, hiervoor zijn betalingen gedaan ten behoeve van het onderhoud van de sportparken conform het door het college goedgekeurde onderhoudsplan.

Garantiesalarissen	
Doel:	Opvangen van kosten garantiesalarissen in het kader van de functiewaardering
Vorming:	Eenmalige dotatie ten laste van de exploitatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffen na uitdiensttreding van alle medewerkers met een garantiesalaris
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

In het kader van de functiewaardering is een aantal medewerkers een garantieschaal toegekend. In 2014 zijn de werkelijke salariskosten hierdoor hoger dan de functieschaal. Deze hogere lasten van € 11.000 worden opgevangen door een onttrekking uit de voorziening.

Niet-actief personeel + wethouders	
Doel:	Voldoen aan betalingsverplichtingen met betrekking tot niet-actief personeel en voormalig wethouders
Vorming:	Ten laste van de exploitatie wanneer de hoogte dat vereist
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

Conform de begroting is een bedrag van € 159.000 in de voorziening gestort.

In verband met uitbetaling door Zwitserleven van opgebouwd pensioen bij is in 2014 een bedrag van € 196.000 ontvangen. Dit bedrag is in de voorziening gestort.

De voorziening wordt ingezet voor de financiële verplichtingen die de organisatie heeft ten aanzien van personeel waar geen arbeidsverplichting /arbeidsproductiviteit tegenover staat.

Op basis van de berekening van de huidige wachtgeldregeling en pensioenen is per 31-12-2014 een bedrag nodig van € 2.156.000. Dit betekent dat in 2014 een extra storting van € 311.000 moet worden gedaan om de voorziening op de gewenste hoogte te krijgen.

De hoogte van de voorziening wordt gebaseerd op de jaarlijkse berekeningen van een extern bureau dat is gespecialiseerd in APPA berekeningen. Eind 2014 is helaas gebleken dat door een systeemfout bij het bureau, de berekeningen voor de zittende wethouders over 2013 niet juist waren. De berekende reservewaarde bleek hierdoor te laag. Deze correctie van de pensioenvoorziening betekent dat een extra storting van € 249.382 noodzakelijk is. Dit bedrag komt ten laste van het jaarrekeningresultaat 2014.

Voor een oud-wethouder in het bijzonder is in 2014 gebleken dat de uitkering van de verzekering lager is dan het pensioen. De uitkering bedroeg ongeveer 83% van het pensioen. Wordt deze lijn doorgetrokken dan betekent dat de reservewaarde van het pensioen van de wethouder maar voor 83% wordt gedekt uit de verzekering. De overige 17% zal in de voorziening moeten worden gestort. Dit is een bedrag van € 49.578. Deze extra storting komt ten laste van het jaarrekeningresultaat 2014.

In 2014 hebben de volgende onttrekkingen (incl. 'vrijval') plaatsgevonden:

• Wachtgeldregeling voormalig personeel	€	205.000
• Wachtgeldregeling wethouders	€	98.000
• Pensioenen voormalige wethouders	€	<u>101.000</u>
Totaal	€	408.000

Onderhoud gebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Vorming:	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

De storting van € 390.000 betreft de jaarlijkse dotatie van € 390.000. De onttrekking van € 29.000 betreft het uitgevoerde onderhoud in 2014.

De onttrekking is veel lager dan de gemiddelde jaarlijkse dotatie van € 390.000. Hieronder de onderbouwing voor dit verschil:

Veel geplande werkzaamheden aan de gebouwen zijn doorgeschoven naar een later planjaar, omdat de verschillende gebouw elementen nog voldoen aan de onderhoudsconditie 'sober en doelmatig' zoals in de beleidsnota accommodatiebeheer is vastgelegd.

Verschillende gebouwen waarvan bekend is dat ze worden gesloopt of vervreemd, is het onderhoud naar een later planjaar doorgeschoven. Het doorschuiven naar een later planjaar heeft op korte termijn geen consequenties voor functionaliteit van het gebouw. Op moment van sloop en vervreemden van het gebouw vindt een vrijval plaats van het reeds gedoteerde bedrag voor het onderhoud van het gebouw.

Een aantal gebouwen moeten worden gerenoveerd. Voor deze gebouwen wordt waar mogelijk het onderhoud uitgesteld om deze werkzaamheden te integreren tot één (renovatie/ onderhoud) plan.

Langlopende schulden

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Stand per 1 januari 2014	8.950
Nieuwe leningen	15.200
Reguliere aflossingen	2.350
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december 2014	21.800

Een overzicht van de samenstelling en het verloop van de langlopende schulden is opgenomen in bijlage 2 Treasury.

Kortlopende schulden

De samenstelling van de kortlopende schulden is als volgt:

Kortlopende schulden, banksaldi	31-12-2014	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
BNG rekening courant	1.950	2.944
Totaal	1.950	2.944

Kortlopende schulden, kasgeldleningen	31-12-2014	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Kasgeldleningen	3.000	0
Totaal	3.000	0

Kortlopende schulden, overige schulden	31-12-2014	31-12-2013
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Crediteuren	1.983	2.330
Nog te betalen bedragen	1.153	1.564
Nog te betalen salaris, sociale lasten, belastingen	955	852
Bedragen buiten rekening	3	0
Diverse te betalen bedragen	0	42
Betalingen onderweg Soza	780	800
Af te dragen belastingdienst Soza	252	257
Door te betalen crediteuren Soza	177	142
Totaal	5.303	5.987

Nog te betalen bedragen

Dit betreft posten waarvan de prestaties in 2014 is geleverd, terwijl de bijbehorende betaling in 2015 zal plaatsvinden. In dit bedrag is onder andere opgenomen:

Nog te betalen bedragen	31-12-2013	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2014
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Bijdrage explosieven onderzoek	110		110	0
Beheer en onderhoud geluidschermen	57			57
Rente langlopende leningen 2013	135		135	0
Groot onderhoud Aquarijn	128		128	0
Subsidie woningisolatie	79		79	0
Algemene uitkering	144		144	0
Nog te betalen HBH natura 2013	85		85	0
Energiekosten Rijnkom	47		47	0
Verwacht exploitatietekort Rijnkom	34		34	0
100 okp groencontainers van ACV	38		38	0
OZB naheffingen 2013	29		29	0
Connexion december 2013	28		28	0
Diversen	522	397	510	409
Afrekening 4 ^e kwartaal Permar	108		108	0
Terug te betalen subsidies	21		21	0
Nog te betalen i.v.m. BTW		126		126
Vertrek arrangementen		220		220
HHV natura 2014		81		81
Groot onderhoud Aquarijn		146		146
Jens noven + december		41		41
OZB naheffing 2014		33		33
Gymnastiekvergoeding		41		41
Totaal	1.564	1.085	1.496	1.153

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva worden verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. De specificaties van deze post is als volgt:

Overlopende vlottende activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2014	31-12-2013
Vooruit ontvangen bedragen	1.737	1.328
Overige	5	4
Totaal	1.742	1.332

In onderstaande tabel staat een specificatie van de vooruit ontvangen bedragen:

Vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en provincie <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2014
WWB werkdeel	-168		-168	0
Subsidie woningproductie (KAN)	799		21	778
OAB periode 2011-2014	141	105	122	124
Dorpsplein Wolfheze ontvangen provincie gelden	102		102	0
Bedrijventerrein ontv. Provincie Gelderland	316	320	31	606
VO subsidie buurtkracht wonen DW	29		29	0
Regiocontract recreatieve verbinding	70	13		83
Sportieve bewegingsruimte in Renkum	0	66		66
Besluit woninggebonden subsidie	23	36		59
Totaal	1.313	540	136	1.716

Vooruit ontvangen, overige <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2013	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2014
Project budget kring gem. Renkum	5		5	0
Bijdrage projectontwikkelaar speelvoorzieningen nieuwbouwplan Hogenkampseweg Renkum	10			10
Subsidie monumentenzorg 2014		10		10
Totaal	15	10	5	20

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht gemeenten om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover:

- die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en
- deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost.

Voorbeelden daarvan zijn langlopende huurcontracten en leasecontracten.

De commissie BBV geeft in vraag 5 van deel 14 (mrt06) antwoord op de vraag wanneer niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen belangrijk zijn. Zij stellen daarbij dat het niet de bedoeling is dat in de toelichting een lange lijst van meerjarig aangegane verplichtingen wordt opgenomen. Het gaat alleen om verplichtingen die politiek-bestuurlijk en financieel gezien van belang zijn. Zij verwijzen daarbij concreet naar:

- een grensbedrag op basis van de financiële verordening ex artikel 212
- minimum bedragen in het kader van de Europese aanbestedingen. Het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten (PRPG) adviseert voor deze contracten in de toelichting op de jaarrekening bij de „niet uit de balans blijkende verplichtingen“ het volle bedrag waarover het contract is afgesloten op te nemen, zodat meerjarige doorwerking van een mogelijke rechtmatigheidsfout of -onzekerheid bij een aanbesteding kan worden voorkomen.

In onze financiële verordening is in artikel 7 opgenomen dat de raad vooraf geïnformeerd wil worden over "nieuwe meerjarige verplichtingen waarvan de jaarlijkse lasten groter zijn dan € 250.000."

Op basis van de aanbestedingsregels moeten leveringen en diensten die een bedrag vertegenwoordigen van meer dan € 200.000 Europees worden aanbesteed. Het gaat daarbij om de totale waarde van het contract over de looptijd van het contract, met een maximum van 4 jaar. Wanneer een contract voor 4 jaar wordt afgesloten voor € 50.000 per jaar, moet dit contract dus Europees worden aanbesteed.

In 2014 hebben twee Europese aanbestedingen plaatsgevonden. Dit betreft een afgesloten raamcontract voor schuldhulpverlening. Het afgesloten contract heeft een looptijd van twee jaar m.i.v. 1 januari 2014, met een optie tot verlenging van twee maal één jaar. Het contract vertegenwoordigt een contractwaarde van € 50.000 per jaar.

Daarnaast is een contract afgesloten voor het leerlingenvervoer 2014-2016. Het afgesloten contract heeft een looptijd van twee jaar m.i.v. 1 augustus 2014 en vertegenwoordigt een contractwaarde van € 450.000 per jaar.

Schatkistbankieren

Conform artikel 52c BBV dient in de toelichting op de balans het drempelbedrag m.b.t. schatkistbankieren en per kwartaal het liquiditeitssaldo weergegeven te worden.

De kwartaalbedragen in de volgende tabel betreffen het gemiddelde bedrag onder (-/-) of boven het drempelbedrag. In kwartaal 1 en 4 is voldaan aan de Wet financiering decentrale overheden, in kwartaal 2 en 3 niet. Hieraan zijn vooralsnog geen sancties verbonden

Drempelbedrag 2014	€ 491.663
Kwartaal 1	-/- €1.273.290
Kwartaal 2	€ 301.590
Kwartaal 3	€ 39.676
Kwartaal 4	-/- € 7.406

Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen

Nr.	Oorspronkelijke bedrag lening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Nummer van de lening	I.g.v. gemeensch. waarb. Andere borgen
34	272.268	Dienstencentrum	St. bejaardenwerk Renkum	St. Pensioenfonds Rabobankorganisatie	
59	74.874	zalencentrum + woning	Stg. Behoud Parochiehuis	Rabo: 3550.926.790	
61	32.686	bouw clubhuis	St. Clubhuis R.Z.C.	SNS: 82.69.40.943	
62	136.134	renovatie banen	Beheer Stg. Waayenberg	Rabo: 3550.916.450	
66	90.756	renovatie banen	St. Paviljoen Bakkershaag	Rabo: 3550.929.455	
76	45.378	renovatie/verbouw	Oosterbeekse Tennisvereniging	Rabo: 3550.944.497	
95	157.689	renovatie zwembad	B.V. Exploitatie Zwembad	Rabo: 3550.901.429	
102	204.201	ver- en nieuwbouw clubgebouw	Beheer Stg. Waayenberg	Rabo: 3550.916.620	
103	68.067	nieuwbouw tafeltennisaccommodatie	T.T.V. Kracht en Vriendsch.	Rabo: 3550.903.286	
104-I	984.703	herfinanciering	Stg. Bibl. Veluwezoom	Rabo: 3550.910.231	
104-II	220.000	verbouwing bibliotheek O'beek	Stg. Bibl. Veluwezoom	Rabo: 3161.970.659	
104-III	140.000	inrichting bibliotheek O'beek	Stg. Bibl. Veluwezoom	Rabo: 3161.970.640	
105	80.000	herstruc. Park Hartenstein	Oosterbeekse Tennisvereniging	Rabo: 3550.930.852	
106	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.47.956	St waarborgf. Sport
107	1.300.000	renovatie/verbouw	NV Sportfondsenbad R/H	BNG: 40.0099251	
108	70.000	bedrijfskapitaal	St. paviljoen Bakkershaag	Rabo: 3550.958.102	St waarborgf. Sport
109	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.47.980	St waarborgf. Sport
110	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.48.367	St waarborgf. Sport
113	787.309	(her)financiering huisvestingslasten + exploitatie	St. Welzijn Gem. R'kum "De Bries"	Rabo: 3550.909.055	
115	90.202	renovatie/verbouw	Midgetgolfvereniging Duno	SVn: 873546020	St waarborgf. Sport
116	100.000	aankoop pand op "De Melkweg"	Stichting Hospice Wageningen	Stichting Vrienden van Rustenburg	Gem. Wageningen
117-I	105.000	hypth.geldlening t.b.v. 3e kunstgrasveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo: 3039.948.474	St waarborgf. Sport
117-II	105.000	hypth.geldlening t.b.v. 3e kunstgrasveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo: 3039.948.660	St waarborgf. Sport
118-I	145.000	Aanpassen velden, verlichten, e.d.	OTV (Oosterbeeks tennisvereniging)	Rabo: 3161.948.661	St waarborgf. Sport
118-II	145.000	Aanpassen velden, verlichten, e.d.	OTV (Oosterbeeks tennisvereniging)	Rabo: 3161.949.250	St waarborgf. Sport
Totaal					
A	18.174.000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Vivare (4491)	Divers: 10 leningen	WSW + achtervang
B	42.401.000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Woonzorg Nederland (4201)	Divers: 7 leningen	WSW + achtervang
Totaal					

Aandeel gemeente (%)	Besluit	Rente %	Saldo begin dienstjaar	Gewaarb. door gemeente	Totaal aflos. dienstjaar	Saldo 31-12 Totaal	Gewaarb. door gemeente
100	21-01-1976	7,125	55.627	55.627	17.282	38.346	38.346
100	21-12-1988	6,4	25.175	25.175	4.248	20.927	20.927
100	24-01-1990	5,6	2.056	2.056	1.361	694	694
100	19-09-1990	3,1	13.615	13.615	5.445	8.170	8.170
100	24-04-1991	5,75	17.550	17.550	2.444	15.106	15.106
100	20-01-1993	3,5	20.376	20.376	2.227	18.149	18.149
100	29-06-1994	4	9.116	9.116	9.116	0	0
100	25-02-1998	6	78.387	78.387	10.200	68.187	68.187
100	28-10-1998	5,35	387	387	387	0	0
100	25-10-2000	3,9	100.826	100.826	28.800	72.026	72.026
100	25-10-2000	4,6	50.401	50.401	25.743	24.658	24.658
100	25-10-2000	4,6	93.452	93.452	6.555	86.897	86.897
100	28-06-2000	4,3	31.715	31.715	3.996	27.719	27.719
50	10-06-2002	4,3	102.101	51.050	45.378	56.723	28.361
100	30-06-2004	4,96	832.000	832.000	52.000	780.000	780.000
50	06-10-2006	5,4	3.696	1.848	3.696	0	0
50	10-06-2002	4,3	79.412	39.706	45.378	34.034	17.017
50	10-06-2002	4,8	204.201	102.101	30.252	173.949	86.975
100	08-11-1999	4,15	183.781	183.781	31.583	152.198	152.198
100	01-01-2008	5	54.928	54.928	5.982	48.946	48.946
50	27-05-2010	3	12.500	6.250	12.500	0	0
50	15-05-2012	3,7	69.500	34.750	15.000	54.500	27.250
50	13-09-2012	3,7	85.000	42.500	15.000	70.000	35.000
50	17-05-'13	5,4	119.750	59.875	7.250	112.500	56.250
50	17-05-'13	4,35	119.500	59.750	14.500	105.000	52.500
			2.365.052	1.967.222	396.324	1.968.727	1.665.375
50	00-01-1900	0	13.995.000	6.997.500	2.305.000	11.690.000	5.845.000
50	00-01-1900	0	38.463.000	19.231.500	695.000	37.768.000	18.884.000
			52.458.000	26.229.000	3.000.000	49.458.000	24.729.000

Deel III

Bijlagen

Bijlage 1 Productenrekening

Op grond van de artikelen 66 t/m 70 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten bestaat de productenrekening uit de volgende onderdelen:

1. uitwerking van programma's in producten inclusief baten, lasten en saldo
2. een overzicht van kapitaallasten inclusief afschrijvingen en toegerekende rente
3. een lijst van verbonden partijen
4. een toelichting op onderhanden werk inzake grondexploitatie

Specificatie lasten en baten per product

Deze specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Overzicht kapitaallasten

<i>Bedragen in 1.000 euro's</i>	2014		2013	
LASTEN				
Rente				
rente van opgenomen langlopende geldleningen	255		338	
rente van opgenomen kortlopende geldleningen	3		3	
rente berekend over reserves en voorzieningen	1.164		1.560	
Totaal rente		1.422		1.901
Afschrijvingen		2.771		2.644
Voordelig renteresultaat		493		519
TOTAAL LASTEN		4.686		5.064
BATEN				
Rente				
Rente van uitgezette kortlopende geldleningen	0		2	
Totaal rente		0		2
Doorberekende kapitaallasten				
kapitaallasten exploitatie	1.667		2.178	
kapitaallasten grondexploitatie projecten	248		240	
Afschrijvingen	2.771		2.644	
Totaal doorberekende kapitaallasten		4.686		5.062
TOTAAL BATEN		4.686		5.064

Lijst verbonden partijen

Voor dit overzicht verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen.

Toelichting onderhanden werk grondexploitatie

Voor deze toelichting verwijzen wij u naar de toelichting op de voorraden. Deze is terug te vinden in de toelichting op de balans.

Bijlage 2 Weerstandscapaciteit en Risico's

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien, het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve, oftewel de weerstandsreserve, de onbenutte belastingcapaciteit, de stille reserves, de begrotingsruimte en mogelijkheden tot kostenreductie. Achtereenvolgens wordt ingaan op deze onderdelen van de weerstandscapaciteit.

1. Post onvoorzien

Op grond van de financiële verordening nemen wij jaarlijks een bedrag van € 165.000 op in de begroting voor incidentele onvoorziene uitgaven. Structurele risico's kunnen alleen in het jaar van ontstaan ten laste van de post onvoorzien worden gebracht. De jaren erna dient de tegenvaller in de begroting te worden opgenomen.

In 2014 is voor € 5.000 gebruik gemaakt van de post onvoorzien. In de volgende tabel is het verloop van de post onvoorzien in 2014 weergegeven.

Verloop onvoorzien 2014	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken 2014	
Planschadeverzoek	5
Totaal aanspraken	5
Restant	160

Het restant van de post onvoorzien komt ten gunste van het jaarrekeningresultaat. Voor 2015 t/m 2018 is jaarlijks €165.000 beschikbaar om toekomstige risico's op te vangen.

2. Vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve / weerstandsreserve

Een deel van de algemene reserve is onder de noemer "weerstandreserve" rentevrij gemaakt. De rente over deze weerstandsreserve wordt niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierdoor heeft inzet van de weerstandsreserve geen gevolgen voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid en hoort de weerstandsreserve tot de weerstandscapaciteit. De stand van de weerstandsreserve per 1-1-2014 bedroeg € 4.283.000. In 2014 is totaal € 1.443.000 aan de weerstandsreserve onttrokken in verband met lagere opbrengsten en hogere financieringskosten door vertraging van de opbrengsten. Hiermee is de stand van de reserve per 31-12-2014 € 2.840.000.

3. Onbenutte belastingcapaciteit

Wanneer belastingen of heffingen binnen de gemeente niet 'maximaal' zijn, is er sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Dit houdt in dat de gemeente extra inkomsten zou kunnen genereren uit belastingen en heffingen wanneer een bepaald risico de gemeente daartoe dwingt. Daarbij moet rekening gehouden worden met het feit dat een belastingverhoging niet in het jaar

zelf mogelijk is. Voor de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit hanteren wij de zogeheten artikel-12 norm. Een gemeente met een artikel 12-status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een "redelijk peil eigen heffingen", willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun. De artikel 12-norm geeft een norm voor het maximum OZB-tarief en gaat uit van 100 % kostendekking voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing hanteren wij al kostendekkende tarieven. Dit betekent dat hier geen onbenutte belastingcapaciteit aanwezig is.

De artikel 12 norm voor de OZB bedraagt op grond van de meicirculaire 2014 0,1790 % van de WOZ-waarde. Dit betreft het gewogen gemiddelde percentage van de WOZ-waarde voor woningen en niet-woningen. Voor onze gemeente bedraagt het gemiddelde percentage op basis van de tarieven 2015 0,1406 %. Dit betekent dat er op basis van de bovenstaande uitgangspunten een onbenutte belastingcapaciteit resteert binnen de OZB van € 1.700.000.

4. Stille reserves

Van stille reserves is sprake als activa onder de opbrengstwaarde of tegen nul zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze bezittingen ontstaan dan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gemeenten kennen over het algemeen twee soorten stille reserves. Dit zijn stille reserves in financiële bezittingen en stille reserves in materiële bezittingen.

Onder de *financiële bezittingen* worden deelnemingen in bedrijven verstaan. Bij de gemeente Renkum gaat het om deelnemingen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Afvalcombinatie de Vallei (ACV). Tot nu toe zijn er nog geen gemeenten geweest die aandelen BNG hebben verkocht. De ACV verzorgt de afvalverwijdering binnen onze gemeente. Het verkopen van de aandelen en daarmee de zeggenschap is op dit moment niet aan de orde. Bovendien moeten wij er rekening mee houden dat de dividenden die wij via deze deelnemingen verkrijgen structureel in de begroting zijn opgenomen. Een eventuele verkoop van aandelen legt daarmee een structurele last op de begroting waar dekking voor moet worden gezocht. Deze stille reserves zijn vooralsnog dan ook niet meegenomen bij het berekenen van de weerstandscapaciteit.

De directe opbrengstwaarde van *materiële vaste activa* kan hoger liggen dan de boekwaarde. Er is echter pas sprake van stille reserves wanneer het gaat om niet bedrijfsgebonden activa die direct verkoopbaar zijn. De meeste gemeentelijke eigendommen zoals schoolgebouwen, dorpshuizen, sporthallen en het gemeentehuis worden gebruikt voor de uitvoering van gemeentelijke taken. Bij niet bedrijfsgebonden gebouwen activa kan gedacht worden aan een dienstwoning of vrijgekomen gebouwen. Strategische aankopen binnen de grondexploitatie zijn bedoeld om op termijn in de ontwikkeling van projecten te worden betrokken. Daarom worden ook deze eigendommen beschouwd als duurzaam verbonden aan de bedrijfsuitoefening. Aangezien er in de meerjarenbegroting reeds een taakstelling is opgenomen op de verkoop van gemeentelijke eigendommen die niet tot het kernareaal behoren, waarden wij de stille reserves op nihil.

5. Begrotingsruimte

Wanneer de (bijgestelde) meerjarenbegroting sluit met een positief saldo, is sprake van een begrotingsruimte. Structurele begrotingsruimte biedt de mogelijkheid om structurele financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Een incidenteel positief begrotingssaldo c.q. een verwacht positief rekeningresultaat kan gebruikt worden als incidentele weerstandscapaciteit in het desbetreffende jaar.

In de meerjarenbegroting verwachten wij positieve begrotingssaldi. Deze ruimte is meegenomen bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

6. Kostenreductie

Wanneer het mogelijk is een kostenreductie door te voeren zonder dat dit het niveau van de gemeentelijke dienstverlening aantast, behoort deze bezuiniging tot de weerstandscapaciteit. Aangezien onder de huidige bezuinigingen reeds taakstellingen voor kostenreductie zijn opgenomen, is de aanvullende weerstandscapaciteit op nihil gewaardeerd.

Risico's

In het vervolg van deze bijlage wordt per paragraaf uit de begroting aangegeven welke risico's er spelen. Daar waar mogelijk wordt ook aangegeven wat de kans is dat het risico zich voordoet en wat het financiële gevolg is als het risico zich voordoet.

1. Lokale inkomsten

De inkomsten van een gemeente bestaan enerzijds uit inkomsten vanuit het Rijk in de vorm van algemene en specifieke uitkeringen en anderzijds uit inkomsten uit gemeentelijke belastingen en retributies. Achtereenvolgens wordt ingaan op risico's met betrekking tot (de inkomsten in verband met) de algemene uitkering, de decentralisatie Jeugd in het sociaal domein, de decentralisatie Wmo in het sociaal domein, de integratieuitkering Wmo en verordening Wmo, inkomensvoorziening, arbeidsparticipatie, gemeentelijke leges, de toeristenbelasting en de onroerendezaakbelasting.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De gemeenten hebben per 1 januari 2015 op grond van de nieuwe Wmo, Jeugdwet en Participatiewet een brede integrale verantwoordelijkheid voor het sociale domein gekregen. Met de decentralisaties zijn grote bedragen gemoeid. Voor een deel gaat het om nieuw geld voor gemeenten, voor een ander deel zijn het nu nog specifieke uitkeringen. De decentralisaties gaan gepaard met aanzienlijke ombuigingstaakstellingen. Het risico dat deze budgetten niet toereikend zijn voor de bijbehorende taken, is meegenomen onder de decentralisaties in het sociaal domein jeugd, wmo en participatiewet.

In 2016 zal voor het deelfonds WMO 2015 en Jeugd een aanpassing plaatsvinden van historisch gegevens naar een objectief verdeelmodel. Deze aanpassing kan een herverdeeldeffect tot gevolg hebben. Indien nodig zal hiervoor een overgangsregeling worden getroffen. Met name het objectieve verdeelmodel voor de jeugd lijkt een aanzienlijke verlaging van de middelen voor onze gemeente tot gevolg te hebben. Berekeningen gaan uit van een verlaging oplopend tot € 3 miljoen. Voor ruim 75% van het gemeentefonds wordt het groot onderhoud per 2015 uitgevoerd. In 2014 zullen het cluster Werk en inkomen en de clusteronderdelen Brandweer en rampenbestrijding en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing worden onderzocht, zodat hier het groot onderhoud met ingang van het uitkeringsjaar 2016 kan worden doorgevoerd. Bij deze tweede fase van het groot onderhoud gemeentefonds zal aandacht zijn voor de verdeelmaatstaf vast bedrag.

Naar aanleiding van het VNG-advies over het groot onderhoud is tevens besloten om op basis van recente cijfers onderzoek te doen naar de uitgaven voor het clusteronderdeel Onderwijsvesting. De resultaten van dit onderzoek zullen worden betrokken bij de tweede fase van het groot onderhoud.

Vanaf 2015 geldt er een plafond op het BTW-compensatiefonds (BCF). Een overschrijding van het BCF-plafond leidt tot een uitname uit het gemeentefonds, een onderschrijding van het plafond leidt tot een dotatie aan het gemeentefonds. Wel wordt het BCF-plafond verhoogd vanwege de btw die

gemeenten straks verschuldigd zijn over diensten waarvoor de huidige financiers van de te decentraliseren taken dat nu ook zijn.

Kansklasse : 5

Gevolgklasse : 5

Decentralisatie Jeugd in het sociaal domein

Met de decentralisatie van de jeugdhulp naar gemeenten komen alle taken met betrekking tot opvoeden en opgroeien (AWBZ) en de taken ten aanzien van het behandelen van stoornissen (J-GGZ) naar de gemeente.

De gemeente heeft geen ervaring met deze gedecentraliseerde taken en kan er op die basis alleen maar van uitgaan dat het Rijk bij het berekenen van het budget voor de gemeente Renkum de juiste aannames heeft gedaan. Voor het uitvoeren van deze taken ontvangt de gemeente in 2015 € 10,714 mln. De gemeente Renkum kan (net als iedere andere gemeente) de berekening die het Rijk heeft toegepast om tot dit cijfer te komen niet achterhalen.

Op dit budget rusten een aantal verplichtingen waaronder het reserveren van 3,76% van het totaal voor landelijke functies zoals de kindertelefoon, de vertrouwenspersoon. Verder is regionaal in het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) afgesproken per gemeente 3% te reserveren voor innovatie. Ten aanzien van de uitvoering moeten ook middelen worden gereserveerd om de toegang tot zorg, zoals die wettelijk is opgelegd, te borgen.

De grootste zorgleveranciers binnen onze gemeente hebben een landelijke of bovenregionale functie. Denk daarbij aan de J.P.Heije Stichting en het Leo Kannerhuis. Pupillen van deze organisaties zijn vaak intramuraal en qua postcode verbonden aan onze gemeente (woonplaatsbeginsel/voogdij). Als gemeente kunnen wij weinig invloed uitoefenen op de zorgconsumptie bij deze instellingen terwijl wij wel zijn gehouden aan het leveren van deze zorg.

De afgelopen periode is getracht een beeld te krijgen van de totale lokale zorgconsumptie van jeugd die via het woonplaatsbeginsel aan onze gemeente is verbonden. De gegevens die tot op heden zijn geleverd bevatten vervuiling. Hoewel de aard van de vervuiling wel te benoemen is, kan dat niet worden gezegd van de omvang toegerekend naar volume/middelen.

Het financiële beeld dat wij zodoende kunnen bieden is onvolledig en vervuild en kan daarom niet meer zijn dan een grofmazige indicatie van volume/middelen.

De middelen die aan ons worden uitgekeerd door het rijk gaan gepaard met een bezuiniging van 4% in 2015 oplopend naar 15% in 2017. Deze 4% is echter een vertekening van de werkelijkheid. Op de AWBZ begeleiding wordt namelijk 10% ingehouden dus kan de vraag worden gesteld of daadwerkelijk sprake is van een gemiddelde van 4%. Het totaal bedrag dat aan ons wordt uitgekeerd is geënt op de uitgaven 2012 en er wordt geen rekening gehouden met de loon- en prijsontwikkelingen binnen de branche over de jaren 2013 en 2014. Dit betekent dat de feitelijke bezuiniging in absolute zin hoger is uitpakkt.

Tot slot is nog het onderscheid te maken tussen geleverde zorg in natura (Zin) en het persoonsgebonden budget (PGB) en de zorg die door Jeugdbescherming Gelderland (voormalig Bureau Jeugdzorg Gelderland) geïndiceerd is.

De historische zorgconsumptie wordt landelijk geregistreerd in Vektis. De gegevens die via Vektis zijn ontvangen, afgezet tegen rijksmiddelen geven het volgende beeld:

Vektis AWBZ Zorg in natura kalenderjaar 2013	€ 8.527 mln.
Vektis AWBZ PGB over kalenderjaar 2012	€ 1.222 mln.
Vektis JGGZ over kalenderjaar 2012	<u>€ 2.480</u> mln.
Totaal historische zorgconsumptie	€12.229 mln.
Meicirculaire 2014	<u>€10.714</u> mln.
Saldo	€ 1.515 mln. nadeel

Dit saldo is echter geen juiste graadmeter om het risico te bepalen. Het zijn bijvoorbeeld historische cijfers, waardoor geen recht wordt gedaan aan de al in 2013/2014 ingezette lijn vanuit de zorgaanbieders om efficiënter/innovatiever zorg te verlenen. Daarnaast is het door de historische 'vervuiling' in Vektis niet mogelijk een analyse uit te voeren op basis van het woonplaatsbeginsel. Het is dus waarschijnlijk dat er een te hoge zorgconsumptie wordt getoond hetgeen gevolgen heeft, naast het ontbreken van indexering, voor het getoonde mogelijk verwachte nadeel.

In 2014 is (ook in regioverband) onderzoek gedaan hoe we een realistisch beeld kunnen krijgen van de door de gemeente Renkum in 2015 te bekostigen zorgconsumptie. Het blijkt voor iedere gemeente een moeizaam proces. Zo is bijvoorbeeld de door de gemeente Renkum te bekostigen zorgconsumptie voor J.P. Heije naar verwachting (en informatie van de stichting) aanzienlijk lager dan de voor deze instelling opgenomen historische bedragen in Vektis. Dit is niet compleet zonder een *aanzienlijk* risico te benoemen, namelijk het feit dat indien J.P. Heije (of andere instelling) in 2015 voor meerdere kinderen het voogdijschap krijgt, de gemeente Renkum o.b.v. het woonplaatsbeginsel deze intramurale (dure) zorg moet bekostigen zonder daarvoor enige compensatie te ontvangen.

Om de zorgconsumptie voor alleen lokaal/regionaal 2015 te bepalen is ook uitvraag bij de zorgleveranciers gedaan voor de zorg in natura die op haar beurt ook tot een aantal onvermijdelijke aannames per gemeente leiden die allen een financieel risico vormen. De belangrijkste:

- Uitvraag is gedaan exclusief pgb, maar mogelijk hebben zorgleveranciers gedeeltelijk gegevens aangeleverd inclusief pgb;
- Instellingen hebben hun historische omvang opgegeven inclusief financiering van bestaand beleid (subsidiërelatie);
- Instellingen hebben hun historische uitgaaf 2013 vertaald naar een prognose voor 2015 per gemeente (Welke gemeente betaald wat in 2015);
- Er kan vervuiling optreden doordat bovenregionale omzet is meegenomen in de uitvraag van alleen regionale omzet;
- Constatie dat er waarschijnlijk een aantal zorgleveranciers niet bekend zijn en niet hebben deelgenomen aan de uitvraag;
- Vervoer is wel bij de regionale contractering meegenomen, maar niet bij de bovenregionale- en landelijke inkoop. Daar staat tegenover dat in de meicirculaire ook de inkomsten hierop door de rijksoverheid gerepareerd worden. Het is niet duidelijk in hoeverre dit dekkend kan zijn.

De conclusie is dat op basis van zowel Vektis als het regionale onderzoek niet de gewenste voorcalculatorische zorgconsumptie kan worden bepaald. Hooguit bij benadering waarbij we wel de aanname bij Vektis hebben gedaan dat daar 8% lager volume in geld (prijs keer kwantiteit) wordt bereikt.

In de begroting hebben wij, net als andere regiogemeenten, geredeneerd vanuit het te ontvangen Rijksbudget en dit volledig ingezet voor de navolgende posten:

- 1) inschatting uitvoeringskosten
- 2) regionale reservering RTA innovatiekosten 3%
- 3) landelijke inkoop jeugdzorg 3,76%
- 4) na meicirculaire afname voor o.a. kwartier maken en exploitatie Sociale verzekeringsbank (SVB) 0,08%
- 5) Bureau Jeugdzorg & Landelijk werkende instellingen (LWI)
- 6) Alle zorgconsumptie (bovenregionaal, lokaal en pgb)

Saldo 0. In de begroting 2015 is er dus geen voor- of nadeel opgenomen. Evenmin is rekening gehouden met mogelijk inkomsten uit de ouderbijdrage voor jeugd intramurale- en pleegzorg die door het CAK wordt berekend, geheven en geïnd. De omvang is onbekend en de regeling ligt politiek onder vuur.

Intern zal nader gezocht moeten worden naar de samenhang tussen bestaande taken en de nieuwe taken waardoor deze op een logische wijze ingebed kunnen worden ('slimmer' organiseren)

Op alle van de genoemde componenten kunnen diverse kleine en grotere risico's benoemd worden maar het zal duidelijk zijn dat dat een overschrijding van de zorgconsumptie in geld (resultante van alle prestatie x tarief) veruit het grootste risico is. In deze paragraaf hebben wij gerekend met een risico ter grootte van 10 % van de rijksbijdrage die wij ontvangen. Dit risico wordt in eerste instantie opgevangen binnen de reserve Sociaal Domein. Het resterende risico wordt meegenomen in het weerstandsvermogen.

Kansklasse :5

Gewichtsklasse :5

Decentralisatie Wmo in het sociaal domein

Een groot aantal maatschappelijke taken is van het rijk overgegaan naar de gemeenten vanuit de visie van een terugtrekkende overheid en het aanspreken van de burger op de eigen kracht en verantwoordelijkheid. De gemeente krijgt de regierol in het sociale domein. Concreet betekent het dat vanaf 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid over o.a. de volgende taken die van het rijk komen:

- Extramurale functies begeleiding (individueel/collectief), kortduren verblijf en daarbij behorend vervoer.
- Persoonlijke verzorging die in het verlengde van begeleiding geleverd wordt, t.b.v. een beperkte groep voor de ondersteuning bij algemeen dagelijkse levensverrichtingen (ADL).
- Professionele en informele, laagdrempelige en onafhankelijke cliëntondersteuning.
- De waardering van mantelzorgers (voorheen mantelzorgcompliment) wordt een expliciete taak van de gemeente.
- Het bieden van financieel maatwerk aan chronisch zieken en gehandicapten die thuis wonen. Dat geld kan via de Wmo of de bijzondere bijstand ingezet worden.

Deze decentralisaties gaan gepaard met een aanzienlijke toename van het gemeentelijk budget (stand meicirculaire 2014 € 4.489.000). Het rijk heeft bij de overgang van taken en budget een forse korting toegepast op het budget. Daarna heeft het rijk deze korting weliswaar enigszins zowel structureel (afpraak met VNG) en incidenteel (compensatie begrotingsakkoord 2014) bijgesteld, maar het risico van het niet binnen het beschikbare budget realiseren van genoemde decentralisaties blijft daarmee aanzienlijk.

Een tweede risico is dat de zorgvraag in 2015 niet aansluit bij de door het rijk verwachte zorgvraag voor de gemeente. Bij de berekening van het gemeentelijk budget door het rijk zou uitgegaan zijn van het meest actuele zorgverbruik, maar de onderbouwing wordt door het rijk niet beschikbaar gesteld. Ook de landelijk verstrekte zorginformatie laten een zekere mate van onnauwkeurigheid/onbetrouwbaarheid zien.

Het derde risico blijft natuurlijk het feit dat de uitvoering van de Wmo een "open einde regeling" betreft. Indien er een grotere vraag ontstaat dan geraamd, is de gemeente conform haar beleid en verordening gehouden deze vraag te leveren.

Wij hebben het totaal van deze risico's gekwantificeerd tot 5 % van de rijksbijdrage die wij ontvangen. Dit risico wordt in eerste instantie opgevangen binnen de reserve Sociaal Domein. Het resterende risico wordt meegenomen in het weerstandsvermogen.

Kansklasse :5

Gevolgklasse :5

Wmo verordening 2015

Met de uitvoering van de (nieuwe) gekantelde Wmo-verordening 2015, gericht op de transformatie, is het risico aanwezig dat in 2015 een ruime verstrekking van zorg plaats vindt. In 2015 wordt deze ontwikkeling strak gemonitord en indien wenselijk wordt het beleid en/of uitvoering op basis van deze monitoring bijgesteld. Door deze aanpak is het risico aanwezig dat in 2015 de uitvoering van de Wmo niet binnen de door het rijk beschikbaar Wmo budget uitgevoerd kan worden.

Dit risico is gekwantificeerd op 5 % van de rijksbijdrage die wij ontvangen. Dit risico wordt in eerste instantie opgevangen binnen de reserve Sociaal Domein. Het resterende risico wordt meegenomen in het weerstandsvermogen.

Kansklasse : 4

Gevolgklasse : 5

Inkomensvoorziening

Het voor 2014 toegekende budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG) is niet voldoende om de totale lasten van de bijstand te dekken. De totale lasten bedroegen € 8.184.000 terwijl de rijksbijdrage € 7.329.000 bedroeg. Voor de periode 2013 - 2015 is een Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU) aangevraagd en toegekend. Het financieel risico voor Renkum is hierdoor teruggebracht tot maximaal 7,5% van de overschrijding van het rijksbudget. Uit de jaarcijfers blijkt de overschrijding € 855.000 (11,6%) te bedragen. Hiervan blijft € 550.000 voor rekening van de gemeente. Het resterende deel van de overschrijding (€ 305.000) wordt via de MAU vergoed, als de Toetsingscommissie van oordeel is dat de uitvoering en het beleid op orde zijn.

Nieuw verdeelmodel BUIG-budget

Per 1 januari 2015 is niet alleen de Participatiewet in werking getreden, maar ook een nieuw verdeelmodel voor het BUIG-budget. De aanleiding voor de herziening van de verdeelsystematiek is dat het rijk meer prikkels aan gemeenten wenst mee te geven om het aantal uitkeringsgerechtigden tot een absoluut minimum te beperken.

Voor Renkum heeft het gewijzigde verdeelmodel nadelige financiële gevolgen. Voor gemeenten tot 40.000 inwoners hanteerde het rijk tot 1 januari 2015 een rekenmethode waarbij naast het objectieve model er ook gekeken werd naar de historische kosten. Het rijk heeft deze berekening van de wegingsfactor voor het historische aandeel voor 2015 ten opzicht van 2014 veranderd.

Voor Renkum betekent dit dat in de nieuwe systematiek 66% van ons budget bepaald wordt door het objectieve verdeelmodel in plaats van de 44% in de verdeelsystematiek die tot 1 januari 2015 gehanteerd werd. Dit werkt financieel nadelig uit voor onze gemeente omdat de historische kosten van de gemeente al jaren substantieel hoger zijn dan de objectief berekende uitgaven.

Her rijk hanteert een overgangssystematiek waarbij gemeenten tot aan 2018 toe kunnen groeien naar het budget op grond van de nieuwe systematiek. Praktisch betekent dit dat het voorlopig budget in 2015 voor Renkum uitkomt op een bedrag van € 6.916.000. Gelet op de omvang van ons bijstandsbestand en de nog altijd aanwezige groei van het aantal uitkeringsgerechtigden is de verwachting dat het budget ook in 2015 niet toereikend zal zijn.

Wijziging MAU en IAU

Naast de gewijzigde verdeelsystematiek is ook de wijze waarop de gemeenten budgetoverschrijdingen kunnen compenseren via een aanvullende uitkering gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2015 zijn de MAU- en IAU-regeling komen te vervallen. Gemeenten die al gebruik maakten van de MAU behouden echter in 2015 de rechten die voortvloeien uit de toekenning. Voor Renkum betekent dit vooralsnog dat compensatie van budgetoverschrijdingen die hoger zijn dan 7,5% van het toegekende budget, volledig worden gecompenseerd, onder voorwaarde dat de uitvoering op orde blijft.

Een nog niet financieel te vertalen risico bestaat uit het feit dat met de inwerkingtreding van de Participatiewet per januari 2015, de loonkostensubsidie voor mensen met een arbeidsbeperking betaald wordt uit het I-deel. Het Inkomensdeel en het Werkdeel (dat onderdeel uit gaat maken van het ongedeeld budget voor het sociaal domein) zijn communicerende vaten. Overschotten en tekorten hangen rechtstreeks samen met zowel de situatie op de arbeidsmarkt als ook de mate waarin onze re-integratie aanpak succesvol blijkt.

Gelet op het feit dat structureel slechts rekening gehouden wordt met een eigen risico van € 392.000, terwijl op grond van de MAU de gemeente in 2015 risicodragend is voor maximaal € 519.000, zal er een extra risico zijn van ongeveer € 127.000.

Voor 2016 en verder is slechts rekening gehouden met een structureel nadeel van € 70.000.

Kansklasse : 5

Gevolgklasse : 4

Arbeidsparticipatie

Wanneer in 2015 de Participatiewet van kracht gaat, verandert de samenstelling van het participatiebudget. De rijksmiddelen voor de Wsw vallen dan binnen het participatiebudget en er worden middelen voor de nieuwe doelgroepen, zoals de jonggehandicapten, toegevoegd. Op dit moment is een voorlopige budget bekend. In de afgelopen periode is de uitvoering van de re-integratie voortdurend aangepast aan de steeds verder dalende budgetten. De visie, uitgangspunten en werkwijze voor 2013 en 2014 staan verwoord in de uitvoeringsnotitie Participatie en Re-integratie die het college op 2 april 2013 heeft vastgesteld. Tevens zijn de uitstroomdoelstellingen en doelstellingen op het terrein van inkomsten uit deeltijdarbeid aangescherpt op basis van het Verbeterplan dat onderdeel uitmaakt van de aanvraag MAU.

Ongewijzigd is dat gemeenten in de Participatiewet de opdracht krijgen mensen die zelf niet in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen naar eigen mogelijkheden te laten werken bij een reguliere werkgever met behulp van het instrument loonkostensubsidie. Gemeenten betalen de loonkostensubsidie uit de inkomensvoorziening. Wanneer een gemeente in de toekomst onvoldoende resultaten boekt, heeft dit ook financiële gevolgen voor het hier boven genoemde risico op de inkomensvoorziening. Het inhoudelijk risico binnen arbeidsparticipatie heeft dus feitelijk zijn weerslag op het financieel risico bij de uitvoering van het product Inkomensvoorziening. Het risico ten aanzien van de Wsw is meegenomen bij de gemeenschappelijke regeling Permar WS.

Leges

De gemeente gaat bij het berekenen van de leges er vanuit dat er een bepaalde hoeveelheid omgevingsvergunningen, begrafenissen en dergelijke worden aangevraagd. De leges voor omgevingsvergunningen zijn voor het overgrote deel afkomstig van enkele grote(re) aanvragen. Voor het overige hebben wij vooral te maken met een groot aantal kleine aanvragen. Er bestaat echter het risico dat de werkelijke aantallen lager of hoger uitvallen. De aanvragen zijn ook

gedeeltelijk conjunctuurgevoelig. Hierdoor zullen de gemeentelijke inkomsten per legessoort afwijken van de begroting. De afgelopen jaren lieten zien dat de totale legesopbrengsten per saldo meer bedroegen dan de begroting. Echter, vanaf 2012 zien wij een afname van het aantal grotere aanvragen die relatief veel leges opbrengen. Ook voor 2014 hebben wij te maken met onzekerheid ten aanzien van de aanvragen en hebben wij de verwachte legesopbrengsten omgevingsvergunningen in de begroting neerwaarts bijgesteld. In de najaarsnota blijken de opbrengsten echter mee te vallen. Het risico vanaf 2015 schatten wij als volgt in:

Kansklasse : 4

Gevolgklasse : 2

Toeristenbelasting

Als gevolg van de economische crisis kunnen er verschuivingen optreden in het vakantiepatroon van de toerist. Dit kan ertoe leiden dat er minder overnachtingen worden geboekt dan in voorgaande jaren het geval was. De aangiften voor de toeristenbelasting worden jaarlijks achteraf ingediend. In 2014 waren de inkomsten uit de toeristenbelasting over 2013 € 9.000 lager dan was geschat

Kansklasse : 2

Gevolgklasse : 2

Baten OZB

Norske Skog Parenco heeft een bezwaarschrift ingediend tegen de vastgestelde waarde voor het jaar 2014. Dit houdt verband met de gewijzigde situatie voor deze vestiging van Norske Skog. De waarde is vastgesteld op € 51.900.000 en kan als het bezwaarschrift toegekend moet worden aanzienlijk dalen en daarmee ook de aanslagen onroerende zaakbelastingen ten aanzien van Norske Skog voor het jaar 2014 en navolgende jaren.

Kansklasse : 4

Gevolgklasse : 4

2. Onderhoud kapitaalgoederen

Risico's met betrekking tot de kapitaalgoederen kunnen bestaan uit:

- risico's in verband met het nagestreefde kwaliteitsniveau bij het onderhoud van de kapitaalgoederen;
- risico's in verband met een discrepantie tussen het noodzakelijke onderhoud conform de beheersplannen en de daarvoor beschikbare financiële middelen.

Aan het onderhoud van de wegen, de gemeentelijke riolering en de gemeentelijke gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag, welke regelmatig worden geactualiseerd. De voor het onderhoud noodzakelijke middelen zijn opgenomen in de begroting. Hierdoor zijn de bovenstaande risico's grotendeels ondervangen. Door middel van evaluaties wordt vastgesteld of het werkelijke kwaliteitsniveau overeenkomt met het gewenste niveau.

Wel is sprake van risico's ten aanzien onderwijshuisvesting, verzakkingen aan de Europalaan en onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

Onderwijshuisvesting

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. In de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs zijn bepalingen opgenomen wanneer een school recht heeft op nieuwbouw, uitbreiding en vergoeding van onderhoud. Tevens is de bepaling van de capaciteit van een gebouw opgenomen en normbedragen voor de toe te kennen voorzieningen.

De huisvesting van het onderwijs kan voor gemeenten een groot investeringsniveau inhouden. Dit is afhankelijk van de toestand van de gebouwen, de leerlingaantalontwikkeling en capaciteitsproblemen. Leerling-prognoses vormen de basis en het referentiekader voor de meerjarenplanning (capaciteit/ financiën). Om een meerjarig inzicht te krijgen is een huisvestingsplan inclusief financiële meerjarenplanning opgesteld (2013-2020). Er is per school inzichtelijk gemaakt wat de behoefte aan 'onderwijskundige vernieuwingen' en vervangende nieuwbouw in komende jaren is. Hiervoor is structureel extra budget nodig. Ook het feit dat een groot aantal schoolgebouwen redelijk gedateerd is, zorgt ervoor dat in de komende jaren extra budget nodig zal zijn. De financiële consequenties van het Integraal Onderwijshuisvestingsplan zijn meegenomen in de meerjarenbegroting.

In 2013 en 2014 zijn er twee mutaties op de Rijksmiddelen voor onderwijshuisvesting verwerkt:

- A) Een korting vanaf 2015 in verband met middelen die gemeenten landelijk niet aan onderwijshuisvesting besteden (voor Renkum € 430.000), en
- B) Een korting in verband met het buitenonderhoud dat vanaf 2015 aan schoolbesturen wordt gedecentraliseerd (voor Renkum € 300.000).

Deze bedragen hebben beiden geleid tot een aanzienlijke verlaging van het product onderwijshuisvesting, terwijl het IHP eerder is opgesteld.

De laatste (B) is momenteel opgenomen als een taakstelling. Een taakstelling die we als gemeente voor maximaal € 69.000 kunnen invullen omdat we met de overheveling geen verplichting hebben om het buitenonderhoud als gemeente nog langer te faciliteren. Die kanteling betekent wel dat de gemeente actief moet verlangen dat de schoolbesturen de onderwijspannen adequaat onderhouden, aangezien bij gebrek hieraan de levensduur afneemt, en de gemeente bij wet verplicht is onderwijshuisvesting te faciliteren. Het is dus een gemeenschappelijk belang.

Het voorcalculatorische nadeel is structureel € 231.000 dat binnen het bestaande product onderwijshuisvesting gevonden moet worden. Een product dat grotendeels bestaat uit afschrijving op het bestaande areaal c.q. onderwijshuisvesting die momenteel gerealiseerd wordt.

Er zijn momenteel drie denkrichtingen waarover op dit moment van samenstellen nog geen conclusie verbonden mag worden:

- 1) blijkt uit onderzoek o.b.v. het coalitieakkoord dat volledige doordecentralisatie van de onderwijsmiddelen een door zowel de gemeente als schoolbesturen gedragen optie vormt? Veel zal daarin afhangen van de financiële component;
- 2) zijn de schoolbesturen allen bereid om de door haar ontvangen middelen voor het buitenonderhoud langdurig aan de gemeente Renkum over te dragen? De gemeente Renkum faciliteert dan weer het buitenonderhoud, en
- 3) de gemeente voert het vastgestelde IHP uit, en heeft dan weer tot minimaal 2020 dekking.

Al deze denkrichtingen zijn van legio voor- en nadelen te voorzien die niet alleen op het financiële vlak 'liggen'. Deze paragraaf gaat echter sec over financiën, en vandaar de belangrijkste overweging:

Indien de schoolbesturen niet overgaan tot denkrichting 2, dan is de gemeente niet in staat het IHP uit te voeren. Het IHP gaat namelijk uit van lager onderhoud na nieuwbouw en de vrijval uit dat lagere onderhoud is ingezet als dekking voor de kapitaallasten die uit nieuwbouw voortvloeien. De ambitie zal bijgesteld moeten worden indien er uit de algemene middelen niet aanvullend middelen beschikbaar worden gesteld.

De bovengenoemde onzekerheden maken het bepalen van een kansklasse en gevolgklasse niet eenvoudig. Op die basis is de kansklasse op 3 en de gevolgklasse op 4 gesteld.

Kansklasse: 3

Gevolgklasse: 4

Verzakkingen Europalaan

In het gebied tussen de Europalaan en de Brinkweg zijn in 2004 verzakkingen in het maaiveld en bebouwing geconstateerd. De vulmaterialen in de voormalige zandwinputten, zijn ingeklonken waardoor waarschijnlijk de schaden zijn ontstaan. Als gemeente hebben wij ingestemd om een nader technisch en juridisch onderzoek uit te voeren. Beide onderzoeken zijn inmiddels afgerond. Hieruit is gebleken dat de gemeente niet juridisch aansprakelijk is. De openbare ruimte vergt wel meer dan gebruikelijk aandacht en investeringen.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het onderhoudsplan voor de gemeentelijke gebouwen wordt geactualiseerd. Daarbij kijken wij ook naar de levensduur van de gemeentelijke gebouwen en mogelijke renovatiekosten die op ons afkomen. Op basis van het nu actuele onderhoudsplan zijn deze renovatiekosten niet meegenomen in de begroting. Een overzicht van de te verwachten renovatiekosten wordt voorbereid.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

3. Financiering

Risico's met betrekking tot financiering kunnen bestaan uit renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Ons beleid is er op gericht deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Concreet betekent dit dat moet worden voldaan aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm en dat de te gebruiken financiële producten en te kiezen tegenpartijen beperkt zijn. De risico's die daarna resteren zijn renterisico's en kredietrisico's met betrekking tot gewaarborgde geldleningen.

Renteontwikkelingen

Een belangrijk risico vormt de renteontwikkeling. Grote mutaties in het werkelijke rentepercentage kunnen financiële consequenties tot gevolg hebben wanneer de gemeente op dat moment een beroep moet doen op de geld- of kapitaalmarkt. De lage rentepercentages hebben er toe geleid dat in de najaarsnota 2014 is voorgesteld de in de begroting toegepaste (reken)percentages te verlagen. De rekenrente over het financieringstekort is voor 2015 vastgesteld op 1,0 % (was 2,0 %). Voor 2016 wordt gerekend met een percentage van 2,0 % (was 3,0 %). Met ingang van 2017 wordt het percentage van 3 % wel gehandhaafd. De rekenrente voor lange termijn financiering en voor de toerekening van rentekosten aan investeringen blijft 4 %. Voor de naar verwachting in 2014 aan te trekken nieuwe langlopende leningen is gerekend met een rentepercentage van 2 %. De gehanteerde percentages zijn voorzichtig ten opzichte van de geprognosticeerde renteontwikkeling op de kapitaalmarkt. Daarom verwachten wij hier op dit moment geen risico.

Gewaarborgde geldleningen

Het gemeentelijke beleid met betrekking tot het verlenen van garanties voor geldleningen is gebaseerd op het uitgangspunt "nee, tenzij". Op dit moment staat de gemeente echter wel garant voor een aantal geldleningen met een totaal bedrag van € 1.665.000 per 1-1-2015. De financiële verplichtingen van garanties voor de particuliere woningbouw zijn met ingang van 1 januari 1995, onder betaling van een afkoopsom, overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Dit betreft een bedrag van € 24.729.000. Wij hebben hiervoor een achtervang functie.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

Schatkistbankieren en wet HOF

Eén van de maatregelen uit het Regeerakkoord van het kabinet is de invoering van het verplicht schatkistbankieren door decentrale overheden. Dit houdt in dat wij onze overtollige middelen moeten overboeken naar de schatkist. Gezien onze liquiditeitspositie heeft de invoering van het schatkistbankieren voor onze gemeente geen rentederving tot gevolg. Op dit moment zijn de uitvoeringskosten nog onbekend.

Op 23 april 2013 heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingestemd met het wetsvoorstel houdbare overheidsfinanciën. De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) stelt dat de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. Op 18 januari 2013 hebben het Rijk en de decentrale overheden een financieel akkoord gesloten. Onderdeel daarvan is genoemd saldopad voor de EMU-macronorm voor de gezamenlijke decentrale overheden. In het voorjaarsoverleg 2015 wordt bezien of op basis van de dan beschikbare realisaties de geprojecteerde daling in 2016 en 2017 verantwoord en mogelijk is. In het financieel akkoord is afgesproken dat deze kabinetsperiode van een sanctie wordt afgezien zolang er geen sanctie uit Europa volgt.

4. Bedrijfsvoering

Binnen de bedrijfsvoering kunnen zich risico's voordoen op het gebied van openstaande taakstellingen, de kosten van ruiming van explosieven uit de Tweede Wereldoorlog, planschadevergoedingen, verplichtingen ten aanzien van ingehuurd personeel, loon- en prijsstijgingen, boetes bij niet tijdige besluitvorming of informatieverstrekking, proceskostenvergoeding en overige claims.

Openstaande taakstellingen

In de begroting 2014 waren taakstellingen opgenomen voor totaal € 1.189.000. Naar aanleiding van de mei- en septembercirculaire is dit bedrag verhoogd met € 113.000. Hieronder is aangegeven wat de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze taakstellingen in 2014 was.

Bijstellingen en ombuigingen 2014 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Gerealiseerd	Niet haalbaar 2014	Niet haalbaar str.
2. Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
Peuterspeelzaalwerk	37	20	0	17
Maatschappelijk vastgoed	150	0	150	0
2. Werken vanuit de wijk	12	12	0	0
3. Bundelen inspanningen na overdracht taken AWBZ	30	30	0	0
4. Wijk activeren en inspanningen bundelen	60	60	0	0
5. Maatwerk leveren per dorp	35	35	0	0
9. Overdragen spec. Onderw. Onderst. Activiteiten	2	0	0	2
Subsidies en bijdragen derden	30	30	0	0
Maaltijdservice	38	38	0	0
WMO individuele voorzieningen	113	113	0	0
4. Milieu, natuur & duurzaamheid				
Beheer afvalbakken openbare ruimte	95	95	0	0
Gemeentelijke begraafplaatsen en aula's	25	0	25	0
Beheer begraafplaatsen	30	0	30	0

Bijstellingen en ombuigingen 2014 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Gereaa- liseerd	Niet haalbaar 2014	Niet haalbaar str.
7. Sport, recreatie & toerisme, kunst & cultuur				
19. Prestatieafspraken adhv bibliotheekbeleidskader	80	40	40	0
Beheer en onderhoud sportterreinen	100	100	0	0
17. Prestatieafspraken obv 'culturele loopbaan'	75	75	0	0
18. K&C: alleen inzetten op kernkwaliteiten	45	45	0	0
9. Burger, bestuur & organisatie				
Aanvullende efficiencytaakstelling	100	100	0	0
Vergroten van de efficiency binnen de eigen organisatie	196	196	0	0
Regionale uitvoeringsdienst	49	49	0	0
Totaal	1.302	1.038	245	19

In de begroting 2015 zijn voor de jaren 2015 t/m 2018 de volgende taakstellingen opgenomen:

Bijstellingen en ombuigingen 2015-2018 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018
Bestaande ombuigingen (stand najaarsnota 2014)	1.828	2.410	2.921	2.970

Risico voor het weerstandsvermogen is dat wij niet in staat zijn om alle taakstellingen op het gewenste moment in te vullen. Wanneer een taakstelling bijvoorbeeld inhoudt dat personeel moet worden ontslagen, hebben wij te maken met uitkeringen in het kader van de werkloosheidswet en met re-integratiekosten. De re-integratiekosten bedragen circa € 4.500 per persoon. De ww-plicht bedraagt 70 % van het salaris voor maximaal 3 jaar. Daarnaast hebben wij bij bezuinigingen waarbij gesubsidieerde instellingen betrokken zijn te maken met de redelijke termijn van de Algemene Wet Bestuursrecht. Dit kan leiden tot vertragingen bij de invulling van taakstellingen. Tot slot kunnen gesubsidieerde instellingen mogelijk te maken krijgen met frictiekosten als gevolg van doorgevoerde taakstellingen.

Aangezien bij de ombuigingsvoorstellen al zoveel mogelijk rekening is gehouden met bovengenoemde factoren, schatten wij de kans op een dergelijk risico in als klein.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

Kosten ruiming explosieven Tweede Wereldoorlog

Tot nu toe zijn wij binnen de gemeente Renkum al op verschillende locaties geconfronteerd met munitieresten, metaalscherven en onontpofte munitie uit de Slag om Arnhem in de Tweede Wereldoorlog. Zo zijn er al opruimwerkzaamheden uitgevoerd langs de spoorlijn en, meer recent, rond de Oosterbeekse en Heelsumse beken.

In feite is er sprake van twee type risico's:

- I. Het risico is dat de gemeente de veiligheid van haar burgers en bezoekers niet kan waarborgen;
- II. Het risico is dat er financiële schade ontstaat door het moeten doen van opsporingsactiviteiten.

I: Voor het risico dat de gemeente de veiligheid van haar burgers en bezoekers niet kan waarborgen zijn de volgende beheersmaatregelen mogelijk:

1. Preventief: communiceren over de oorlogshistorie van het gebied, risicokaart up to date houden, inzicht verwerven over het gedrag van ondergrondse explosieven en de staat waarin deze verkeren.
2. Detectief: plan maken zodat bij vondsten (projecten of daarbuiten) snel kan worden opgetreden, zorgen dat rampenplan doorleefd is, zorgen dat contacten met EOD warm zijn.
3. Correctief: rampenplan doorleven en goed uitvoeren.
4. Repressief: jaarlijks monitoren op vondsten en incidenten, verslag laten leggen hiervan.

II: Voor het risico dat er financiële schade ontstaat door het moeten doen van opsporingsactiviteiten zijn preventieve en detectieve beheersmaatregelen mogelijk:

1. Preventief: reserveringen maken (onvoorzien of benoemd) bij projecten risico vastleggen in overeenkomsten, niet in eigen grond roeren, toezicht houden op betreden van risicovolle (afgeschermd gebied).
2. Detectief: contacten onderhouden met ministerie over gebruikmaking van suppletie-uitkering, transparant communiceren via de planning- en controlcyclus.

Bij het roeren in de grond worden de preventieve maatregelen uitgevoerd, zoals, het doen van onderzoek naar niet-gesprongen explosieven. Er doen zich daarbij twee typen situaties voor:

- de grond wordt (gepland) geroerd en er worden maatregelen getroffen (verder onderzoek, detectieve maatregelen, plan aanpassen). De kosten die niet via de suppletieregeling vergoed worden, zijn vaak (maar niet altijd) op de projectontwikkelaar/initiatiefnemer te verhalen. Bv: Oosterbeekse beken, woningbouwprojecten, omlegging Heelsumse beek;
- de preventieve maatregelen wijzen niet op de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven maar toch blijken deze aanwezig en moet de gemeente ingrijpen. Bv: Renkums beekdal.

Overigens worden met enige regelmaat niet-gesprongen explosieven gevonden, terwijl er geen sprake is van het roeren in de grond. Granaten e.d. worden door inwerking van vorst naar het oppervlak gewerkt. Bv: Trappershorst.

De kans- en gevolklassen voor beide typen risico's wordt als volgt ingeschat:

Type 1: Kansklasse : 1
Gevolgklasse : 5

Type 2: Kansklasse : 2
Gevolgklasse : 3

Planschadevergoedingen

Bij een bestemmingsplanwijziging of een afwijking artikel 2.12, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, loopt de gemeente het risico te worden geconfronteerd met claims tot schadevergoeding als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening. Voor de bepaling van de planschade wordt een vergelijking gemaakt tussen de planologische toestand voor en na de schadeveroorzakende bestemmingsplanwijziging of afwijking. Daarbij is niet de feitelijke situatie bepalend, maar de bouw- en gebruiksmogelijkheden die door het genomen besluit zijn ontstaan. De geleden schade moet meer zijn dan een normaal maatschappelijk risico.

Een verzoek om toekenning planschadevergoeding dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van het besluit te worden ingediend.

De behandeling van planschadeverzoeken besteden wij uit aan een deskundig adviesbureau. De advieskosten bedragen circa € 3.500 per verzoek. De planschadevergoedingen variëren per verzoek van ongeveer € 1.000 tot enkele tienduizenden euro's en zijn dan ook moeilijk in te schatten. Sinds medio 2005 kunnen door de gemeente overeenkomsten gesloten worden met

initiatiefnemers van een nieuwe ontwikkeling dat de planschadekosten voor rekening zijn van de initiatiefnemer. Deze overeenkomsten worden sindsdien gesloten. Echter er is nog een enkele plan in ontwikkeling dan wel recent onherroepelijk geworden waarvoor nog verzoeken om toekenning planschadevergoeding kunnen worden ingediend en waarvoor nog geen planschadeovereenkomsten zijn gesloten. Ook de planschade die volgt uit (algehele) herzieningen van bestemmingsplannen, die de gemeente opstelt, blijft voor rekening van de gemeente. De advieskosten van een verzoek om toekenning planschadevergoeding en de rente op de planschadekosten kunnen niet bij initiatiefnemers worden neergelegd met een overeenkomst. Deze kosten blijven daarom voor de gemeente

Kansklasse : 2

Gevolgklasse : 2

Verplichting ten aanzien van ingehuurd personeel

Wanneer wij gebruik maken van ingehuurd personeel, brengt dat een aantal verplichtingen met zich mee. Sinds 1 juli 2012 moeten bedrijven die arbeidskrachten ter beschikking stellen aan andere bedrijven voldoen aan de registratieplicht Waadi (Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs). Dit betekent dat in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel moet staan vermeld dat het bedrijf arbeidskrachten ter beschikking stelt aan andere werkgevers. Deze registratieplicht Waadi heeft ook consequenties voor bedrijven die personeel inlenen. Als zij zaken doen met een bedrijf dat niet goed geregistreerd staat, dan lopen ook zij het risico op een boete van 12.000 euro of meer voor elke arbeidskracht die via een niet-geregistreerd bedrijf aan het werk is. Bedrijven kunnen via de Waadi-check op de site van de Kamer van Koophandel controleren of het uitlenende bedrijf staat geregistreerd.

Verder kunnen wij aansprakelijk worden gesteld voor de afdracht van loonbelasting en btw voor inhuurkrachten. Dit zal met name gelden in geval van een faillissement. Voor zelfstandigen kunnen wij een en ander ondervangen door jaarlijks een VAR-verklaring op te vragen. Bij detachering- en uitzendbureaus kan gebruik worden gemaakt van een zogeheten g-rekening. Dit gebeurt op dit moment bij een detacheringbureau.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 1

Loon- en prijsstijgingen

Voor de bekostiging van de loon- en prijsstijgingen werken we met een stelpost in de begroting. Deze stelpost wordt gevoed door de prijsontwikkeling binnen de algemene uitkering en de inflatiecorrectie op belastingen en heffingen. Als gemeente lopen we het risico dat de stelpost niet toereikend is om de werkelijke loon- en prijsstijgingen op te vangen.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

Boetes bij niet tijdige besluitvorming of informatieverstrekking

In het kader van de Wet dwangsom & beroep bij niet tijdig beslissen kan de gemeente een dwangsom verschuldigd zijn wanneer een besluit niet tijdig wordt genomen. Intern zijn procedures uitgezet om deze dwangsommen zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor de afhandeling van verzoeken in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) gelden kortere afhandelingstermijnen. Ook zijn er bureaus actief die een WOB-verzoek doen - meestal over een vaag onderwerp - en die niet het antwoord, maar vooral de termijnen van beantwoording in de gaten houden in de hoop dat de gemeente een fout maakt. De kans dat een dwangsom betaald moet worden is bij dit soort verzoeken dus groter.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 1

Proceskostenvergoeding

Door het bepaalde in artikel 7:15 van de Algemene wet bestuursrecht loopt de gemeente het risico dat zij de kosten moet vergoeden van een indiener van een bezwaar- of beroepsschrift. Kostenvergoeding vindt alleen plaats indien het bezwaar of beroep gegrond wordt verklaard "wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid". Per geval bedragen deze kosten (in beginsel) minimaal € 472. Meest reëel is een kostenvergoeding van € 944. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor een kostenvergoeding zijn streng. Het college schat het risico dan ook in als beperkt.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 1

Overige claims

Financiële consequenties van schadeclaims kunnen niet worden voorzien en zijn daarom niet in de begroting opgenomen. Nadelige gevolgen van claims hebben daardoor direct invloed op de financiële positie van de gemeente.

5. Verbonden partijen

Zoals in de paragraaf verbonden partijen is weergegeven, participeert de gemeente in een aantal verbonden partijen. De deelname kan financiële risico's met zich meebrengen, omdat het uitgavenbeleid door het bestuur van het samenwerkingsverband wordt bepaald en niet door de individuele gemeenten. Ook kunnen autonome ontwikkelingen in de uitvoering van bestaande regionale taken leiden tot tekorten. Op dit moment speelt er met name een risico ten aanzien van Permar WS en, in geringere mate, ten aanzien van GovUnited.

Gemeenschappelijke regeling Permar WS

De Gemeenschappelijke Regeling Permar WS had van 2010 t/m 2012 een negatief exploitatieresultaat. Op grond van de gemeenschappelijke regeling wordt het negatieve exploitatiesaldo ten laste gebracht van de algemene reserve/het weerstandsvermogen van Permar WS. De algemene reserve/het weerstandsvermogen van Permar is inmiddels nihil en dit betekent dat de deelnemende gemeenten de tekorten moeten aanvullen door storting van een extra gemeentelijke bijdrage.

Eind december 2012 heeft Permar WS de reorganisatieplannen bekend gemaakt. De deelnemende gemeenten hebben de benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld. Permar WS geeft sinds 2013 uitvoering aan dit proces dat nog niet afgerond is.

De Participatiewet gaat 1 januari 2015 van start. Deze plannen brengen extra risico voor de exploitatie van Permar WS met zich mee. Er komt één wet en financiering voor van de Wsw en WWB. De instroom in de Wsw stopt vanaf 2015 en gemeenten krijgen ruimte om zelf beschut werk te organiseren. Er komt zowel een daling van het aantal Wsw plaatsen als een efficiencykorting op de Wsw van € 500 per jaar per Wsw plek. Dit betekent dat de Wsw zoals Permar WS deze nu uitvoert langzaam leeg gaat lopen. Dit heeft grote gevolgen voor de exploitatie van Permar WS. Het is op dit moment nog onduidelijk welke rol Permar bij de deelnemende gemeenten krijgt bij de uitvoering van de Participatiewet.

Permar WS gaat zelf in haar meerjarenbegroting uit van een sluitende begroting voor 2015 oplopend tot een tekort van ruim € 1 miljoen in 2018. Het maximale risico becijferen wij echter hoger, namelijk oplopend tot bijna € 4 miljoen in 2018. Binnen het bestuur van de Permar WS zullen wij aandringen op maatregelen om de tekorten zoveel mogelijk terug te dringen.

Kansklasse : 5

Gevolgklasse : 5

GovUnited

Stichting GovUnited is een samenwerkingsverband van gemeenten op het gebied van de e-overheid. De gemeente Renkum is lid maar neemt geen zitting in het bestuur van de stichting. Dit betekent dat in het geval dat de stichting failliet zou gaan, de gemeente Renkum hier niet op kan worden aangesproken.

Renkum heeft haar aandeel in de voorfinanciering van de ontwikkeling van de midoffice suite vooruitbetaald aan GovUnited in 2012. Daarmee is de gemeente Renkum niet meer hoofdelijk aansprakelijk voor de volledige som van de verplichting tussen de stichting GovUnited en de stichting ICTU. Jaarlijks vindt de verrekening plaats met de verschuldigde vergoeding voor het gebruik van de midoffice suite. Het risico neemt daardoor jaarlijks af en valt eind 2016 weg.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 3

6. Grondbeleid

De gemeentelijke projectenportefeuille omvat diverse projecten. Van deze projecten wordt een prognose gemaakt van de verwachte uitkomst van het project op het moment dat het project in exploitatie wordt genomen. Wanneer een tekort wordt verwacht, wordt voor dit verlies een voorziening getroffen. Dit betekent dat deze risico's direct worden afgedekt.

Van de projecten die nog niet in exploitatie zijn genomen, loopt de gemeente risico dat de boekwaarde niet wordt terugverdiend. De boekwaarde per 31-12-2014 van deze projecten bedraagt totaal € 740.000. Dit risico is in kansklasse 3 ingedeeld. Dit betekent dat de financiële gevolgen van het risico € 370.000 bedraagt. Dit bedrag is verdeeld over 2015 en 2016 als incidentele risico.

Daarnaast is sprake van een renterisico (3%) bij het niet volgens planning realiseren van de verwachte opbrengsten. Dit risico is in kansklasse 3 ingedeeld.

Als gevolg van de situatie op de woningmarkt staan de grondprijzen de laatste tijd onder druk. Dit kan betekenen dat de grondprijs, waarmee gerekend is voor de totale verwachte opbrengsten inmiddels boven de marktwaarde ligt. Voor het bepalen van een meer reële grondprijs is een inschatting gemaakt op basis van een aantal taxaties voor grondprijzen die de afgelopen jaren uitgevoerd zijn voor diverse projecten. Gezien het feit dat deze projecten niet 1 op 1 te vergelijken zijn gaat het hierbij om een benadering van de grondprijzen. Tevens zijn de risico's van de betreffende projecten verschillend. Op basis van deze benadering bedraagt het totale risico € 1.965.000.

Kansklasse : divers

Gevolgklasse : 5

7. Subsidies

Het risico van mogelijke frictiekosten bij gesubsidieerde instellingen als gevolg van doorgevoerde taakstellingen, is meegenomen onder de risico's bij de taakstellingen.

Bijlage 3 Financiering

Treasurybeheer

Renterisicobeheer

Het renterisico van een gemeente is te verdelen in renterisico over vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) en renterisico over vaste schuld (looptijd > 1 jaar).

Het renterisico over vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de omvang van de begroting per 1 januari. In tabel A vindt voor 2014 de toetsing aan de kasgeldlimiet voor de gemeente Renkum plaats.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Omvang begroting 1-1-2014 (=grondslag)	65.555			
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5			
- in bedrag	5.572			
(2) Omvang vlottende schuld	1.833	0	1.000	3.650
- opgenomen gelden < 1 jaar	1.433	0	1.000	3.000
- schuld in rekening-courant	399	0	0	650
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
- overige geldleningen (niet vaste schuld)	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	189	1.712	1.060	707
- contante gelden in kas	4	11	30	13
- tegoeden in rekening-courant	185	1.701	1.029	694
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	1.644	-1.712	-60	2.943
Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.572	5.572	5.572	5.572
Ruimte (1) – (4)	3.928	7.284	5.632	2.629

Tabel A Kasgeldlimiet

Uit de voorgaande tabel blijkt dat wij in 2014 hebben voldaan aan de kasgeldlimiet.

Het renterisico over vaste schuld wordt gezien in relatie tot de renterisiconorm. Deze norm geeft de maximaal toegestane omvang van dat deel van de vaste schuld waarover renterisico wordt gelopen weer. De norm houdt in dat we maximaal over 20 % van het begrotingstotaal renterisico mogen lopen. De raming van de ruimte/overschrijding voor de jaren 2014 tot en met 2017 is weergegeven in tabel B.

Uit de tabel blijkt dat we in 2014 hebben voldaan aan de renterisiconorm. De verwachting is dat dit de komende jaren opnieuw het geval zal zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2014	2015	2016	2017
(1) Renteherzieningen				
(2) Aflossingen	2.350	1.850	2.550	2.038
(3) Renterisico (1+2)	2.350	1.850	2.550	2.038
(4) Renterisiconorm	13.111	13.111	13.111	13.111
(5a) Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	10.761	11.261	10.561	11.073
(5b) Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm				
(4a) Begrotingstotaal 2010	65.555			
(4b) Vastgesteld percentage	20%			
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	13.111			

Tabel B Renterisiconorm 2014 t/m 2017

Kredietrisicobeheer

In tabel C vindt u een overzicht van de door de gemeente Renkum verstrekte gelden, gegroepeerd per risicogroep. De groepen zijn (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Risicogroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Met/zonder (hyp.) zekerheid	Restant schuld per 31-12-2014
Gemeenten/provincies	zonder	
Overheidsbanken	zonder	9
Financiële instellingen (A en hoger)	zonder	2.082
Overige toegestane instellingen volgens treasurystatuut	met en zonder	875
Totaal		2.966

Tabel C Kredietrisico op verstrekte gelden

Intern liquiditeitsbeheer

Het doel van de gemeente Renkum is om haar interne liquiditeitsrisico's te beperken door haar treasuryactiviteiten te baseren op een korte en een lange termijn liquiditeitsplanning. Er worden regelmatig korte termijn plannen opgesteld om de ontwikkeling van de liquiditeitspositie te volgen. Een planning voor de lange termijn wordt gelijktijdig met de begroting opgesteld en zo nodig tussentijds geactualiseerd. Deze werkwijze zal in 2015 worden gecontinueerd.

Gemeentefinanciering

Financiering

De leningenportefeuille per 31 december 2014 is weergegeven in tabel D. De mutaties in 2014 en de invloed hiervan op de gemiddelde rente is terug te vinden in tabel E.

Leningnummer	Oorspr. bedrag	Aanvang	Einde looptijd	Rente	Aflossing 2014	Restant 31-12-2014
400099232	5.000	2004	2014	4,04 %	500	0
400101261	4.000	2005	2015	3,38 %	400	400
063431	8.500	2006	2016	3,99 %	850	1.700
40106846	3.000	2011	2021	2,85 %	300	2.100
40107281	3.000	2012	2022	2,63 %	300	2.400
Projectlening	5.830	2014	2034	project	0	5.830
Projectlening	9.370	2014	2054	project	0	9.370
Totaal					2.350	21.800

Tabel D Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

Bedragen x € 1.000	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2014	8.950	3,22 %
Nieuwe leningen	15.200	Binnen project
Reguliere aflossingen	2.350	3,58 %
Vervroegde aflossingen		
Renteaanpassingen (oud percentage)		
Renteaanpassingen (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2014	21.800	3,10 %

Tabel E Mutaties in leningenportefeuille

Uitzetting

De door de gemeente uitgezette (lange termijn) gelden zijn als volgt onder te verdelen:

Bedragen x € 1.000	Stand per 31-12-2014	Gemiddeld Rendement
Deelnemingen	1.057	19,08
Leningen	1.909	0,01
Totaal	2.966	

Tabel F Uitgezette gelden

In 2014 is een extra dividenduitkering van € 36.500 ontvangen van de ACV. Dit veroorzaakt, samen met de reguliere dividenduitkeringen, het hoge rendement op deelnemingen.

Relatiebeheer

Huisbankier van de gemeente Renkum is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het grootste deel van onze reguliere bankzaken loopt via deze bank. Door de invoering van het Schatkistbankieren per 1-1-2014 moeten wij overtollige middelen overboeken naar de schatkist. Op het gebied van gemeentefinanciering wordt gebruik gemaakt van diverse financiële instellingen. Voordat middelen worden aangetrokken of uitgezet, worden offertes aangevraagd bij minimaal 3 instellingen. Vervolgens wordt gekozen voor die instantie die, passend binnen ons beleid, de meest gunstige condities voor de gemeente aanbiedt.

Kasbeheer

Evenals voor lange termijn financiering wordt ook voor korte termijn financiering de tarieven van een drietal instellingen met elkaar vergeleken.

Bijlage 4 Kredieten

Investeringskredieten facilitair

Bedragen * € 1.000 Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2015
Inventaris gem.huis 20 jaar	79	38	41		
Inventaris gem.huis 15 jaar	128	74	54		
Inventaris gem.huis 10 jaar	23	1	22	ja	0
Waterpomp	68	33	34		
Totaal	298	147	152		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015.

De vervanging van meubilair is in 2014 afgerond. In 2015 worden geen nieuwe investeringen verwacht daarmee wordt het investeringskrediet afgesloten.

Voor de waterpomp is in 2015 een versnelde technische afschrijving noodzakelijk.

Investeringskredieten ICT

Bedragen * € 1.000 Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2015
Weblogic Suite	50	43	7	ja	0
ICT uitwijk apparatuur	82	84	-2	ja	0
Upgrade Coda en verpl.Corsa	56	59	-3	ja	0
Upgrade Citrix 2013	100	102	-2	ja	0
Melddesk BOR	20	4	15	nee	15
Kassasysteem Publiekszaken	27	29	-2	ja	0
Vervanging XP machines	9	8	1	ja	0
Key2begraven uitbreidingen	7	3	4	nee	4
BAG-WOZ software	37	45	-9	nee	-9
Vervanging grijs/groen	85	83	2	nee	2
MVV upgrade 8.2	16	13	3	ja	0
Upgrade Citrix 2013-2	70	49	21	nee	21
Upgrade GWS 18 en 19	20	17	3	nee	3
Microsoft licenties 2014	25	24	1	ja	0
LIAS 2015	36	28	7	nee	7
Upgrade Telefooncentrale 2014	15	11	4	nee	4
Webviewer (ArcGis)	21	9	12	nee	12
Totaal	673	610	63		61

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

Investeringskredieten ICT

Van het investeringsplan 2014 zijn, met uitzondering van 2 investeringen (kredietvolume € 40.000), alle investeringen in uitvoering genomen. Een gedeelte van deze investeringen zullen in 2015 afgerond worden. De kapitaallasten van de niet in uitvoering genomen en nog niet afgeronde investeringen, groot € 49.000 vallen hierdoor in 2014 vrij. Het voordeel zal toegevoegd worden aan de reserve ICT, zodat deze middelen beschikbaar blijven voor de uitvoering van het investeringsplan.

Investeringskredieten Onderwijshuisvesting

Bedragen * € 1.000	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2015
1 Aanpassen Airborneschool	982	372	610	nee	610
2 Radar kooklokaal 2009 rvs 09'2009	54	0	54	nee	54
3 1e inr/olp 7e,34e en 35e groep Rada	36	0	36	nee	36
4 Radar kozijnen inclusief glas	173	0	173	nee	173
5 Nieuwbouw Radar/ABS Utr.weg	2.706	2.695	11	nee	11
6 Parkeerverhardingen etc. Radar/ABS	100	0	100	nee	100
7 Ondergrondse aansluit.Utr.weg	64	0	64	nee	64
8 4 keer olp eerst inr.groep 36 t/m 39	46	0	46	nee	46
9 Aanp.schoolgebouw Wijn.v.Arnhemw	1.150	0	1.150	nee	1.150
Totaal	5.311	3.068	2.243		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

1) Aanpassen Airborneschool

De realisatie van de (ver)nieuwbouwde Airborneschool wordt conform plan in 2015 afgerond.

Speciaal onderwijs

De punten 2 t/m 4, 8 en 9 zijn in het verleden toegekend. Er is door de Onderwijsspecialisten een alternatieve aanwending voorgesteld (exclusief 4) om te betrekken bij investering nummer 9. Wij zijn daar mee akkoord gegaan waardoor er een herverdeling van kredieten plaatsvindt (zie ook de eerder aan u in 2015 verzonden raadsbrief). In de voorjaarsnota 2015 wordt dit gepresenteerd.

De punten 5 t/m 7 betreffen de investeringen voor De Vaart en het Vierbeek College die beschikbaar zijn gesteld voor realisatie nieuwbouw aan de Utrechtseweg. Voor nieuwbouw aan de Utrechtseweg is een aanbesteding gehouden voor de uitvoerende partijen en heeft er gunning plaatsgevonden. Het restant van het door u beschikbaar gestelde krediet werd in 2014 en wordt in 2015 in termijnen verstrekt conform hiervoor overeengekomen betalingsschema. We verwachten dit krediet in 2015 af te ronden.

Investeringskredieten Toegankelijkheid gebouwen

Bedragen * € 1.000	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2015
Aanp.toegankelijk sporthal Doorwerth	47	35	12	ja	0

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

Deze investering kan worden afgesloten.

Investeringskredieten Plantsoenen en parken

Bedragen * € 1.000	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2015
Urnenmuur Harten	23	23	0	ja	0

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

Dit project is reeds afgerond.

Investeringskredieten Riolering

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2015
Wateroverlast Weverstraat	33	8	25	nee	25
Maatregelen wateroverlast	0	17	-17	nee	-17
Bergingsbezinkbassins	86	10	76	nee	76
Riolering project C. Schadeweg	229	229	0	ja	0
Riolering project J.v. Riebeeckweg	881	883	-2	ja	0
Riolering project Dorpsstraat e.o.	1.711	420	1.292	nee	1.292
Vorb.riolering Zuiderb-Ploegs-Fang	69	69	0	ja	0
Verv.riolering Zuiderb-Ploegs-Fang	853	730	123	nee	123
Renovatie mini pompgemalen	451	3	447	nee	447
Rioolgem. verv. (elec/15jr)	540	540	0	ja	0
Aanschaf/-leg meetnet afvalwaterk.	137	137	0	ja	0
Voorber.kred.gr.berg.Br.Streeflandwg	88	98	-10	ja	0
Groene bergingen Br.Streeflandweg	982	982	0	ja	0
Totaal	6.059	4.126	1.933		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

Wateroverlast Weverstraat

In 2014 is een enquête onder de bewoners van de Weverstraat uitgevoerd. In maart is terugkoppeling geweest met betrekking tot de resultaten van de bewoners-enquête "wateroverlast Weverstraat". In samenwerking met een extern adviesbureau is een analyse uitgevoerd naar de omvang van het afstroomgebied en het benutbare afstromend oppervlak voor berging en geleiding van het hemelwater. Op basis daarvan wordt een ontwerpnota uitgewerkt met realistische oplossingen. Deze wordt begin 2015 aan de bewoners gepresenteerd.

Maatregelen Wateroverlast

In 2014 zijn op een aantal locaties maatregelen getroffen om voorkomende situaties m.b.t. wateroverlast op te lossen of te verbeteren. Dit betreft o.a. het aanleggen van open putdeksels ten behoeve van het verminderen van de waterdruk, het onderhoud aan de infiltratievoorziening op de Hogenkampseweg Renkum, het aanleggen van een asfaltrempel op de Strodorpsweg Oosterbeek en het verlagen van de goot op de Baron van Brakellaan in Doorwerth.

Bergbezinkbassins

Het resterende budget wordt volgens afspraak gereserveerd voor de samenwerking in de zuiveringskring (Waterschap en gemeente Wageningen).

Riolering project Cornelia Schadeweg

Project is opgeleverd en financieel afgerond.

Riolering project Jan van Riebeeckweg

Het project is opgeleverd en financieel afgerond.

Riolering project Dorpsstraat

De uitvoeringsfase is in november 2014 gestart. De oplevering van het project staat gepland medio april 2015.

Vorbereiding en vervanging riolering Project Zuiderbeekweg - Ploegseweg

Project is opgeleverd en wordt financieel afgerond. In 2015 vindt evaluatie van de samenwerking met gemeente Overbetuwe en Arnhem plaats.

Renovatie mini Pompgemalen

In 2014 is het project aanbesteed conform UAV-GC (geïntegreerd contract) en zijn de voorbereidingen gestart. De overeenkomst betreft een DBM (Design, Build and Maintain) contract waarin de opdrachtnemer verantwoordelijk is voor ontwerp, realisatie en meerjarig onderhoud aan de installaties.

Rioolgemalen vervangen

Het project is opgeleverd en financieel afgerond. De meerjarige onderhoudstermijn loopt van juni 2013 tot juni 2023.

Aanschaf/ aanleg meetnet afvalwaterketen

In 2014 zijn enkele aanvullende werkzaamheden uitgevoerd ter optimalisatie van het meetnet.

Voorbereiding en realisatie groene bergingen Bram Streeflandweg

Het project is opgeleverd en financieel afgerond. De onderhoudstermijn voor het groenwerk loopt tot december 2015.

Investeringskredieten Verkeersmaatregelen

Bedragen * € 1.000	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten	Naar
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			2015
Kruisp.Wolfhezerwg-Parallelwg WL2	350	101	249	nee	249
Fietsp.Fonteinallee-Noordberg N225	230	-76	306	nee	306
Spoorwegovergang Wolfheze	70	0	70	nee	70
Heelsumsepad (FL-3)	0	0	0	ja	0
Fietsenrekken (FS-2)	10	0	10	nee	10
Schoolomgeving/-routes	160	121	39	nee	39
Totaal	820	146	674		

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten tot en met 28 januari 2015

Aanpassen inritconstructies

De eerste fase van dit project (Doorwerth, Heveadorp en Wolfheze) was in 2012 afgerond. Met de herprioritering van het MUP was aanpak van de 30 km-entrees in Oosterbeek, Renkum en Heelsum gepland in 2014, maar er zijn nu enkele ontwikkelingen gaande waar een extra investering vanuit de gemeente Renkum voor nodig is (o.a. aanpak door provincie van kruispunt Bennekomseweg-Utrechtseweg, de Wolfhezerweg in Wolfheze en de Snelfietsroute Arnhem Wageningen). Om deze reden is het aanpassen van de inritconstructies tijdelijk 'bevroren'.

Kruispunt Wolfhezerweg-Parallelweg (WL-2)

Het project is in 2013 volledig uitgevoerd. Eindafrekening volgt.

Het Dorpsplein is aangelegd en de drie subsidies zijn toegezegd

Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225

Dit nieuwe fietspad is per 2013 als essentieel onderdeel opgenomen in het project Snelfietsroute Arnhem Wageningen. Reeds toegezegde subsidies vanuit de Stadsregio en de provincie blijven voor dit project beschikbaar. Wij maken onderdeel uit van het projectteam en hebben nauw overleg over de ontwerpen. Eind 2014 is bestuurlijk de kostenverdeling vastgesteld.

Spoorwegovergang Wolfheze

Door streeve samenwerking met de betrokken partijen is de voorbereiding van dit project nog niet verder opgestart. Mogelijk volgt uitvoering in 2015.

Heelsumsepad (FL-3)

Dit project is bij de subsidieverdeling alsnog buiten de boot gevallen, waardoor het ook niet is uitgevoerd. Bij de herziening van het MUP in het voorjaar van 2015 wordt dit project geherprioriteerd.

Fietsenrekken (FS-2)

Voor dit project is in het kader van de BDU in 2013 90% subsidie beschikt, waardoor (samen met de gemeentelijke bijdrage) € 100.000 beschikbaar is voor nieuwe fietsparkeervoorzieningen bij met name de bushaltes. Omdat de maatregelen rondom de HOV Arnhem Wageningen in 2014 worden uitgevoerd, hebben wij besloten deze fietsvoorzieningen in 2014 op te pakken. De opdracht is inmiddels verstrekt. De subsidie blijft beschikbaar.

Schoolomgeving/-routes

De afgelopen jaren hebben wij de meeste schoolomgevingen aangepakt, door het plaatsen van het kleurige Julie-materiaal en kleine infrastructurele aanpassingen. Na de herprioritering van het MUP staan de Wegwijzer in Doorwerth en de Airborneschool in Renkum op de planning om aangepakt te worden. Het was lange tijd onduidelijk of het Julie-materiaal nog wel geleverd zou kunnen worden. Daarnaast speelt de ontwikkeling van en de toekomstige verhuizing van scholen naar MFC 3B4. Daardoor zijn de maatregelen in 2014 nog niet uitgevoerd. Wel is met beide scholen overlegd. In het voorjaar van 2015 ligt er een plan met maatregelen klaar.

Investeringskredieten MFC 3b4

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2015
Investering MFC 3b4	15.200	151	15.049	nee	15.049
Financieringslasten MFC 3b4	791	-2	793	nee	793
Lening aan Zoetermeer	15.200	15.200	0	ja	0

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

Investeringskrediet MFC 3b4

In 2014 is gestart met de planuitwerking van MFC 3b4. In de loop van 2015 en 2016 wordt het verder uitgevoerd. Voor een inhoudelijke verantwoording wordt verwezen naar het product Sport algemeen.

Financieringslasten MFC 3b4

Op basis van het raadsbesluit van 29 januari 2014 zijn op 3 maart 2014 langlopende leningen aangetrokken voor financiering MFC 3b4. De kosten voor aantrekken van deze lening en de rente tot 1 januari 2016 worden opgenomen als financieringslasten.

Lening Zoetermeer

De bovengenoemde aangetrokken leningen zijn uitgeleend aan de gemeente Zoetermeer. Deze lening wordt op 4 januari 2016 terugbetaald.

Investeringskredieten Concertzaal

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2015
Renovatie concertzaal	648	485	163	nee	163

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

***) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

Op het krediet resteerde begin 2014 nog € 189.000. Verder is € 143.000 (inc.) vanuit de reserve onderhoud gebouwen beschikbaar. Daarnaast is een onttrekking van € 70.000 (inc.) uit de reserve co-financiering begroot voor de Concertzaal. Voor het totaal beschikbare bedrag van € 402.000 wordt in het voorjaar van 2015 een uitvoeringsprogramma opgesteld voor het herstel in oude luister van de Concertzaal.

In 2014 heeft een onttrekking t.b.v. een ontruimingsinstallatie plaats gevonden.

Investeringskredieten Markten

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2015
Marktkast O'beek	13	12	1	ja	0

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

***) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

Investeringskredieten Gemeentewerf

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afsluiten	Naar 2015
Beveiliging Veentjesbrug	20	8	12	nee	12

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

***) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven/inkomsten bijgewerkt in CODA tot en met 28 januari 2015

De werkzaamheden zijn in uitvoering. Deze lopen naar verwachting door tot het 2^e kwartaal 2015.

Bijlage 5 Welk beleid is voor handen?

Programma 01 Werk & inkomen

A. Arbeidsparticipatie

- Re- integratieverordening WWB 2012
- Uitvoeringsnotitie Participatie & re-integratie, april 2013
- Beleidsregels individuele loonkostensubsidie WWB,
- Beleidsregels premieregeling uitstroom WWB,
- Verordening clientenparticipatie WWB, WIJ, IOAW, IOAZ 2011, intern huishoudelijk reglement
- Gemeenschappelijke regeling Permar WS 2011
- WSW-beleid gemeente Renkum 2007
- Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken Wsw 2009

B. Inburgering en integratie

- Uitvoeringsnota Participatiebeleid 2013
- Gewijzigde wet inburgering 2013
- Notitie inburgering en integratie in de gemeente Renkum 2009 - 2011
- Verordening wet inburgering

C. Volwassenen Educatie

- Wet educatie en beroepsonderwijs 2013
- Beleidsnota integrale visie volwassenen educatie 2009 – 2014
- Uitvoeringsnota Participatiebeleid 2013

D. Inkomensvoorziening

- Handhavingsverordening WWB, Bbz 2004, Ioaw en Ioaz gemeente Renkum 2013
- Maatregelverordening WWB, Bbz 2004, Ioaw en Ioaz 2013
- Toeslagenverordening WWB 2012
- Beleidsregels terugvordering Wet werk en bijstand
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Renkum 2013
- Verbeterplan MAU 2013-2015

E. Minimabeleid

- Verordening RenkumKaart 2014
- Regeling Categoriale bijstand voor chronische zieken en gehandicapten (vervalt m.i.v. 1-1-2015)
- Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen (vervalt m.i.v. 1-1-2015)
- Verordening langdurigheidstoelage 2012 (wordt vervangen door de verordening Individuele Inkomensstoelage)
- Collectieve ziektekostenverzekering
- Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening gemeente Renkum 2013-2015
- Beleidsregels schuldhulpverlening
- Beleidsregels bijzondere bijstand (diverse)
- Nota Minimabeleid

Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

A. Lokaal gezondheidsbeleid

- Regionale en lokale nota gezondheidsbeleid "Gezond verbinden" 2012 -2014

B. Maatschappelijk werk

- Regionale en lokale nota gezondheidsbeleid "Gezond verbinden" 2012 -2014

C. WMO beleid en D. Sociale Samenhang en Leefbaarheid

- Verordening Wmo
- Beleidskader WMO 2012-2015
- De kunst van samenleven in de gemeente Renkum - Kadernota sociaal domein (2014)
- Uitvoeringsplan sociaal domein (2014)

D. Sociale samenhang en leefbaarheid

- Sociale Structuurvisie
- WMO-visie
- Raadsbrief Kulturhus

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders

- Nota Centrum voor Jeugd en Gezin (2010 e.v.)
- Integraal jeugdbeleid gemeente Renkum (2011)

G. Mantelzorg & vrijwilligers

- Uitvoeringsbeleid vrijwilligerswerk 'Samendoen' 2013 - 2015
- Notitie uitvoering mantelzorgbeleid 2013 - 2015

H. Zelfredzaamheid en participatie

- Kadernota sociaal beleid (2014)

I. Individuele voorzieningen

- Beleidskader Wmo 2012 - 2015Wmo-verordening

J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg

- Regionale en lokale nota gezondheidsbeleid "Gezond verbinden" 2012 -2014

K. Lokale educatieve agenda

- Uitvoeringsplan VVE 2010-2014

L. Onderwijshuisvesting

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2007
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Renkum 2007
- Integraal huisvestingsplan 2013-2020
- Beleidsnota onderwijshuisvesting gemeente Renkum 2011

M. Leerplicht en RMC

- Leerplichtwet 1969
- De "Instructie voor leerplichtambtenaar en RMC functionaris gemeente Renkum 2009"

N. Leerlingenvervoer

- Verordening leerlingenvervoer gemeente Renkum 2009/ aanpassing 2012
- Beleidsregels leerlingenvervoer 2007

O. Peuterspeelzaalwerk

- Verordening Kinderopvang gemeente Renkum 2013
- Kwaliteitsregels peuterspeelzaalwerk Renkum

P. Lokaal jongerenwerk

- Nota Integraal Jeugd- en jongerenbeleid Gemeente 2011

Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

A. Gebiedsvisies

- Strategische Visie 2040 (2010)
- Ruimtelijke Visie 2025 (2011)
- Economische Visie (2011)
- Sociale Visie (2009)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Klingelbeekseweg (2011)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Veentjesbrug (2011)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Schaapsdrift (2011)
- Gebiedsvisie Bedrijventerrein Cardanuslaan (2011)
- Basisvisie Landgoederen en Buitenplaatsen (2013)
- Businessplan voor de bedrijfsomgeving Renkum (2012)

B. Volkshuisvesting

- Nota Wonen 2014 (januari 2014 vastgesteld)
- Bestuursovereenkomst Verstedelijking & Mobiliteit Subregio: Arnhem Noord 2012 - 2014
- Regionale Huisvestingsverordening Stadsregio Arnhem Nijmegen 2013
- Prestatie afspraken Gemeente Renkum – Vivare 2011-2014
- Investeringsprogramma ISV 2010 - 2014 Gemeente Renkum

C. Bestemmingsplannen

- Zie 3A

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten

- Strategische Visie 2040 (2010)
- Ruimtelijke Visie 2025 (2011)
- Economische Visie (2011)
- Sociale Visie (2009)
- Nota Grondbeleid 2007
- Methodiek Projectmanagement RO-projecten (herziene versie 2012)
- Nota Wonen 2014

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

- Welstandsnota 2013
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma Omgevingsrecht en overige taken Team Vergunning, Toezicht & Handhaving 2014

- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma 2014/2015

Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid

A. Milieu en duurzaamheid

- Milieunota Renkum 2013-2016
- Milieuprogramma 2013
- Geluidsbeleidsplan 2009
- Nota Bodembeleid Renkum 2010
- Kadernota Duurzaam Renkum 2010

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming

- Landschapsontwikkelingsplan (LOP) (2006)
- Visie Landgoederen en Buitenplaatsen (2013)
- Bosbeleidsplan Gemeente Renkum 2003-2013 (beheerplan)

C. Plantsoenen en parken

- Beleidsplan Groenbeheer 2012
- Speelruimteplan: Ruimte voor spelen, bewegen, ontdekken en ontmoeten (2010)
- Buiten Zicht Groenstructuur gemeente Renkum (2004)

D. Riolering en water

- Watervisie Renkum werkt aan water (2007)
- Uitvoeringsprogramma water (2009)
- Gemeentelijk Rioleringsplan Renkum (GRP) 2010-2014
- Basis Rioleringsplan (BRP) 2010-2014
- Beleidsnota Duurzaam waterbeheer 2002
- Afkoppelen hemelwater Renkum (1999)

F. Milieuhandhaving

- Handhavingsbeleid en uitvoeringsprogramma Omgevingsvergunningen 2014
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma 2014/2015

Programma 05 Veiligheid

A. Toezicht en handhaving

- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma Omgevingsrecht en overige taken Team Vergunning, Toezicht & Handhaving 2011 (4F)
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma 2013/2014

C. Rampenbestrijding

- Wet op de Veiligheidsregio

D. Integraal veiligheidsbeleid

- Integraal Veiligheidsbeleid Gemeente Renkum 2001

Programma 06 Verkeer

A. Verkeersmaatregelen

- Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) (2010)
- Meerjaren Uitvoeringsprogramma GVVP 2011-2014 (MUP), geherprioriteerd juni 2013.
- Beleidsregels uitritten en uitwegen (2012)

B. Parkeren

- Parkeernota Gemeente Renkum 2014

D. Wegen, straten en pleinen

- Beleidsnota Wegbeheer 2013-2017. Wordt in 2016 geactualiseerd.
- Actualisatienota Wegbeheer 2015-2017 (2014)
- Renkums Licht doorgelicht 2006-2015. Wordt in 2015 geactualiseerd.

Programma 07 Sport, kunst & cultuur

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie

- Cultuurvisie 2005 – 2015

B. Openbaar bibliotheekwerk

- Gemeentelijk Bibliotheekbeleidskader 2012 - 2015

C. Monumenten

- Beleidsnota Archeologie 2010
- Welstandsnota 2012
- Basisvisie Landgoederen & Buitenplaatsen 2013

D. Sport algemeen

- Kadernota en uitvoeringsprogramma 'Sportief verbinden'

E. Sportaccommodaties

- Kadernota en uitvoeringsprogramma 'Sportief Verbinden'

Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

A. Bedrijfsruimte

- Economische Visie (2011)

B. Zorgeconomie

- Economische Visie (2011)

C. Recreatie & toerisme

- Ruimtelijke Visie 2025 (2011)
- Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan 2006 (TROP)

D. Detailhandel

- Economische Visie (2011)

Programma 09 Burger, bestuur & organisatie

A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid

- Communicatie, voetbal en het weer, daar hebben we toch allemaal verstand van? (1998)
- Nota Burgerparticipatie (2013)

D. Bestuur en organisatie

- Toekomstvisie 2030
- Archiefverordening
- Documentprotocol
- Agressiebeleid
- Integriteitsbeleid 2001 en evaluatienota 2004
- Mandaatregeling
- Verordening vergoedingen commissie en raad
- Verordening vergoeding wethouders
- Financiële en controleverordening Gemeente Renkum
- Adviezen en voorstellen Begeleidingsgroep "Bestuur 2000+" 2002
- Organisatie en mandaatbesluit
- Naar een Renkums organisatie- en managementmodel 2002
- Teamleiders in het Renkums afdelingenmodel, 2004
- Werving en selectiebeleid 2006
- Functiebeschrijving en waardering volgens Vbalans 2001
- Regeling werktijden 2007
- Uitvoeringsplan Arbo 2007-2009
- Informatiebeleidsplan
- Dienstverleningsconcept
- E-mail en Internet protocol/ Beleidsnotitie mobile telefonie
- Diensten- en ActiviteitenGids (DAG)

Bijlage 6 Specifieke uitkeringen (SiSa)

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
			I N D I C A T O R E N					
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>		
			<i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 04</i>		
			€ 64.110	€ 25.732	€ 32.120	€ 140.761		
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>				
			<i>Indicatornummer: G1 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G1 / 02</i>				
				Nee				
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoordden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>			
			<i>Indicatornummer: G1A / 01</i>	<i>Indicatornummer: G1A / 02</i>	<i>Indicatornummer: G1A / 03</i>			
			0274 (Renkum)	126,11	3,39			

Departement	Nummer	Specifieke uittering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB gemeente e 2014 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 7.800.127	€ 143.603	€ 442.193	€ 965	€ 29.739	€ 82
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.		
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
<i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 10</i>					
€ 72.053	€ 15.324	€ 0	Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2014 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr..	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverzekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) kapitaalverzekking (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 50.040	€ 61.593	€ 1.156	€ 31.501	€ 34.467	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
					Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			
			<i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
			I N D I C A T O R E N					
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07					
			<i>Aard controle D1</i>					
			<i>Indicatornummer: G5 / 01</i>					
			427					
			Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06
			<i>Aard controle D1</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G5 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 06</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 07</i>
€ 749.458	€ 66.275	€ 9.712	€ 0	€ 0	Ja			

Vaststelling Jaarstukken 2014

Aldus vastgesteld in de raad van de gemeente Renkum in haar openbare vergadering van 27 mei 2015.

De raad van de gemeente Renkum

de griffier,

de voorzitter,

mr. J.I.M. le Comte

J.P. Gebben